

קלקראת שבת מלכתא

Dirshu

דרשן ד' ועוזן

קרן עולמית לחיזוק
ועידוד לימוד התורה

אוגדן עלוני השבת

פרשת ניצבים - ראש השנה

לקראת שבת מלאכתא

פ"ת	צפת	ב"ש	אלעד	ב. שמש	אשדוד	חיפה	מודיעין	בני ברק	ירושלים	עיר
17:46	17:58	18:07	17:55	17:49	18:05	17:58	18:08	18:06	17:49	כניסת שבת
19:01	18:58	19:01	19:00	18:59	19:02	19:00	19:00	19:01	18:59	יציאת שבת
19:36	19:39	19:40	19:36	19:40	19:37	19:39	19:38	19:38	19:40	ר"ת

Dirshu
דרשו'ד' ועזו'ן
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

להצטרפות לרשימת התפוצה שלחו מייל ל - Dirshu@dirshu.co.il

יום המישי כ"ו אלול תשע"ו | פניני פרשת השבוע פרשת נצבים | תקציר שבועי ה'דף היומי בהלכה'

המעשה בילד בן 3 ששיחק בגג בנין בן 9 קומות ללא מעקה... כסגולה ליום הדין!

אומר רבי משה זצ"ל, זה המצב שבו אנו נמצאים, המלאכים כלל לא רועדים מעצמם אלא הם רועדים מהמצב שלנו, הם רואים ממרגלות הבניין הגבוה אותנו משחקים כמו ילדים על פני תהום ולא חשים כלל בסכנה האיזומה המתקרבת, והם זוחלים ורועים! זו ההרגשה אותה אנו חייבים לסגל לעצמנו בימים אלו כדי שיהיה לנו קצת נגיעה במצבנו, ואז נרצה לעשות ולנסות בשיפור דרכנו, וביותר לפי מה שהבאנו בראש המאמה, עצם הידיעה ועצם היראה יש בו כדי להקל והמתיק גזר הדין.

אבל כל אחד שקצת חושב על מצבו, הרי הוא נכנס לעצבות גדולה איך אפשר בכלל להתחיל ולתקן ולהמשיך ולשפר כשהשק כל כך מלא? ובוזה ריחם ה' עלינו ונתן לנו עצה טובה שכל אחד יכול לה, עצה נפלאה זו שמצילה אותנו מרדת שחת, כותב מרן המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל, הוא מצייר לנו מחיי היום יום, וכך הוא מתאר בדבריו: באמריקה ישנם ארצות בהם בחורף יורד שלג כבד וכל הרחובות מתמלאים בגבהים של שלג רב, החוק במדינות אלו אומר שכל אחד חייב לנקות את הרחבה שמלפני ביתו, וכך כל תושב מצויד בכף מיוחדת לפינוי השלג, כמובן שהשלטונות מקפידים מאד על חוק זה ומידי פעם עוברים פקחים ורושמים דוחות למתעלמים מהחוק, ישנם אנשים שאין בכוחם לנקות את השלג הרב, ולכן כל פעם שמגיע פקח הם רצים החוצה עם המטאטא המיוחד הזה ומסתובבים בחוץ, וכך כשהפקח עובר הוא רואה אותם עם המטאטא הוא בטוח שעסוקים הם בניקוי השלג ועוזב אותם לנפשם.

אומר רבי יחזקאל זצ"ל גם אנחנו כאשר אנו רואים את ערמות השלג שצברנו כל השנה הרי מתיישים אנחנו מלנקותם, והעצה בזה שלא נענש על כך היא לפחות להחזיק את המטאטא ביד, להראות לבורא עולם שאמנם קשה לנו לנקות לגמרי את עצמנו אבל לפחות אנו מראים רצון לנקות- אנו מחזיקים את המטאטא ביד! ואז יש לנו פתח תקוה לעבור את הדין בשלום. כמובן אם הרצון הוא אמתי וכנה. ויחד עם היראה שתהיה בלבנו, יראה האלוקים את עניינו ודל כוחנו וירחם עלינו.

הרב בנימין בירנצוויג
"אתם נצבים היום בלכם לפני ה' אלקיכם" (דברים כ"ט, ט)
מביא רש"י הקדוש: למה נסמכה פרשת נצבים לקללות שנאמרו בפרשה הקודמת? אלא לפי ששמעו ישראל צ"ח קללות הוריקו פניהם וכו' התחיל משה לפייסם.

מה היה הצורך לפייסם? הרי רצה הקב"ה שישמעו בני ישראל את הקללות ויפנימו את הדברים למען לא יסורו מדרך ה'?
מבאר מרן הגרי"ל חסמן זצ"ל שהצורך לפייסם נבע מכך שלאחר שהוריקו פניהם מתוך יראת העונש, שוב אין צורך להביא עליהם את הקללות, לפי שמטרת הקללות היא להביא את האדם ליראת ה', ואם הזכרתן בלבד מביאה לידי כך הרי שאין צורך להענישו בהן, רק מי שנאמר בו "והתברך בלבבו לאמר שלום יהיה-לי" נאמר בו גם "ונרְכָּצָה בו כַּל-הָאֱלֹהִים הַתְּנוּבָה בַּסֶּפֶר הַזֶּה", אך מי שירא אינו זקוק לקללות, עצם הידיעה פוטרת אותו מעונש כי כבר הוא ירא מלפני ה', ולפיכך פייסם משה. הרגשה חשובה שתתן לנו קצת יראה מפני יום הדין, וממילא תועיל יראה זו להקל מעלינו ולהמתיק עבורנו את גזר הדין, היה נוהג לומר מרן הגאון רבי משה חברוני זצוק"ל ראש ישיבת

חברון לפני הימים הנוראים: בתפילת 'ונתנה תוקף' כתוב על המלאכים: "ומלאכים יחפזון וחיל ורעדה יאחזון ויאמרו הנה יום הדין". ומקשה מרן הגאון רבי משה זצ"ל, וכי למלאכים יש יום הדין בראש השנה? הרי אין להם בחירה ולמה הם רועדים מקירוב יום הדין??

ואומר רבי משה זצ"ל הרגשה נוראה, נתאר לעצמנו בנין גבוה בן תשע קומות, ובגג אשר במרומי הבניין אין מעקה וגדה, ושם רץ לו ילד קטן בן שלש שנים ומשחק עם כדור. למרגלות הבניין עומדים עשרות אנשים מסתכלים ובוהים במחזה המבעית, כאשר מידי פעם נשמט הכדור מידי הילד ומתגלגל לעבר שפת הגג, והילד דוהר בעקבותיו, למטה שוד ושבר, צעקות והיסטריה על מה שהולך לקרות, וכך חוזר עליו מחזה זה מידי פעם כשלמטה הצבור יאחזהו רעד וחרדה גדולה מגורל הילד שלא רואה את הסכנה התהומית הפרושה לרגליו...

'אני מצפה ממך שבימי ביקורי החשובים תוותר גם על דברים שמותרים לך'

שלשה ספרים נפתחין בראש השנה, של רשעים גמורין, ושל צדיקים גמורין, ואחד של בינוניים, צדיקים לאלתר לחיים, רשעים לאלתר למיתה, בינוניים תלויין ועומדין עד יוה"כ (ר"ה ט"ז ע"ב)

הרב ישראל ליוש

היה היה מלך ולו בת יחידה מוכשרת ומוצלחת. בהגיעה לפרקה, חיפש לה אביה שידוך טוב כראוי וכיאות לבת מלכים. זמן רב ועמל השקיע המלך בחיפושים אחר חתן טוב, אך ללא הועיל, בתו התבגרה ולא נמצא לה השידוך המתאים.

באחד מביקוריו של המלך בכפרים שבממלכתו, פגש בחור צעיר ונאה שצד את עיניו. המלך שוחח עמו מעט על הא ועל דא ונהנה מהבחור. הוא נוכח לדעת כי בן שיחו חכם מאוד ואף מידותיו נפלאות, ומלבד כל זאת נושא הוא חן בעיני כל רואיו. חשקה נפשו של המלך בבחור זה כחתן לבתו, אך בעיה גדולה עמדה לפתחו: הלא בן כפר הוא ואינו יודע כלל את כללי התנהגותם של בני מלכים, אין הוא מודע לכל חוקי האצולה, ואיך ייתן המלך לבתו לגור עם אדם, מוצלח ככל שיהיה, שכלל אינו יודע את כללי ההתנהגות בארמון המלוכה?!

הרהר המלך בלבו: "הרי איני רוצה לאבד חתן מעולה כל כך, היכן אשיג עוד בחור עם מעלות כה רבות?" והנה, עולה בלבו רעיון. קרא המלך לחתן המיועד והציע לו את השידוך. בן הכפר הסכים, כמובן, מיד להצעה הקוסמת, וכי מי לא יחפוץ להיות חתנו של המלך, הרי מובטח לו אושר ועושר כל ימיו ללא מחסור ודאגה. שמח המלך על הסכמתו של הבחור, אך אמר לחתן כי הוא רוצה לעשות עמו הסכם הכולל שני סעיפים וכה אמר לו: "הראשון, עליך ללמוד

את כל כללי ההתנהגות בבית המלוכה, ורק על פיהם תנהג כאשר אתה ליד בתי, איני רוצה שהיא תתרגל להתנהגויות אחרות. עליה להישאר בת מלכים עדינה ואצילית! שנית, בודאי חברים רבים לך מבני הכפר, אין לי התנגדות כי תמשיך להתרועע עימם, אך תנאי אחד לי אליה, אנא ממך! לעולם אל תיפגש איתם בפני בתי, היא לא מסוגלת לראות את התנהגותם הזולה של בני הכפר, תמיד תפגוש אותם מחוץ לביתכם, כדי שבתי האצילית לא תראה אותם כלל".

החתן הסכים, כמובן, לשני התנאים וההסכם נחתם. החתונה נחגגה ברוב פאר והדר.

בתחילת חייהם, התגוררו בני הזוג בארמון המלוכה של אביהם, והחתן החדש עמד בכל התנאים שקיבל על עצמו, ואכן, התנהג עפ"י כל כללי האצולה. המלך חיבבו מאוד, ומה מאוד גברה שמחתו כאשר ראה שחתנו מתאקלם היטב בארמון המלוכה.

לימים, באו בני הזוג אל המלך וביקשו ממנו כי רוצים הם לעבור לגור בכפר ולחזור אל מקום לידתו של החתן. הסכים המלך לבקשתם ואף

בנה להם ארמון חדש בכפר, אך הזכיר לחתן את התנאים אותם חייב הוא ליישם: התנהגות מלכותית ליד בתו, ולעולם לא להיפגש עם בני הכפר יחד עם בתו הנסיכה.

עברו ימים, ובני הכפר נוהגים היו לבקר את חברם, חתן המלך, בביתו-בארמון החדש. כמובן שהתנהגותם לא בדיוק הלמה את הליכותיה של בת המלך ו חרה לה מאוד שבעלה מתחבר עם אנשים פשוטים אלו, ועוד מתנהג כך לידה. העירה לו אשתו שמאוד קשה לה ההיתקלות עם ידידיו, בני הכפר. "אינני רגילה לכל המנהגים הזולים הללו, עליך להתחשב מעט ברגשותיי", טענה כלפיו הנסיכה. החתן שבסתר לבו ידע כמה היא צודקת, אמר לה: "אכן, צודקת את, הרי הבטחתי גם לאביך שלא אפגש איתם בנוכחותך. הבה נעשה הסכם שכל ערב בין השעות שמונה לעשר אצא מהארמון ואלך להתרועע מעט עם ידידי מהעבר, וכך לא תחושי כלל את חברותי עמם". הסכימה האישה לדבריו, והשקט חזר לשכון בביתם.

כעבור תקופה שלח המלך מכתב לבתו, והתעניין אודות מקום המגורים החדש, ואודות התנהגות בעלה עם חבריו בכפר. הבת סיפרה לו שהוא עומד בכל התנאים ואינו נפגש עמם לידה, אלא יוצא מהבית בין השעות שמונה לעשר ומתרועע עמם הרחק ממנה בדיוק כפי שהבטיח. שמח המלך מאוד ואף שלח לו סכום כסף הגון כדי שיוכל להמשיך לבלות איתם, ובלבד שימשיך לעמוד בתנאים ויעשה הכל הרחק מעיני בתו.

יום אחד מתבשרים בני הזוג הנסיכותי כי המלך חפץ לערוך ביקור בביתם אשר בכפר. לא ביקור קצר בן יום או יומיים, אלא ביקור בן עשרה ימים, בהם ינוח המלך בארמוןם אשר בכפר וירוה מהם נחת בעת שהותו עמם. למותר לציין את שמחתם על הבשורה המרנינה. גם בני הכפר הצטרפו לחגיגה, וכולם ציפו למלך בכיליון עיניים. רחובות הכפר צוחצחו, שלטים ומנורות מפוארות נתלו בכל רחבי הכפר. בבוא היום הגדול, התקבלה שיירת המלך בכבוד גדול, תזמורת הכפר ניגנה בעוז כאשר השיירה עברה לכיוון הארמון, וכל הכפר צהל ושמח.

ויהי ביום הראשון לביקוה, בשעה שמונה בערב, הגיע החתן אל המלך ואמר לו: "שלום לך חותני היקה, אני הולך להתרועע עם חבריי ולבלות עימם, כמנהגי". המלך השתומם למשמע הדברים: "וכי אינך מכבדני בביקורי? מן הראוי היה כי תוותר על מנהגך בימים בהם אני מבקר אותך", טען המלך בלהט, "הרי זה היה ההסכם בינינו, כבוד המלך, מותר לי ללכת אל חבריי בשעות אלו, אינני עובר בכך על מה שסיכמנו?" טען לעומתו החתן. "אכן, הצדק איתך", אמר לו המלך, "אבל הייתי מצפה

מחלונות הרכב נראו ארמונות פאה. הרב וואזנר הביט עליהם והשיח: יותר מכל גלויות אירופה, הייתה וינה מקום טוב לאנשי תורה. כל החיים בעיר סבבו סביב בית המלוכה. ההרגשה האצילית הזו מילאה גם לבבות יהודים בהדר, א'מלכותדיגע הרגשה

שאלתי את מרן בעל שבט הלוי זצ"ל סיפר ר' נחמיה רוטנברג, "האם בשביל להתחזק בקבלת עול מלכות שמים, צריך לחיות בערי פאר כמו בווינה ולהבין מהי מוראה והדרה של מלכות?!"

מלך על כל הארץ

סיפר הרה"ג רבי נחמיה רוטנברג שליט"א, שהתלווה לרבינו במסעו להשתטח על קבר אביו בווינה, בקיץ בשנת תשס"ד. מחלונות הרכב נראו ארמונות פאה. הרב וואזנר הביט עליהם והשיח: יותר מכל גלויות אירופה, הייתה וינה מקום טוב לאנשי תורה. והסביר זאת, בילדותי, נחשבה וינה למרכז הכח החשוב בתבל, שלטונו של בית הסבורג היה במלוא תוקפו וגבורתו. כל החיים בעיר סבבו סביב בית המלוכה. ההרגשה האצילית הזו

מילאה גם לבבות יהודים בהדר, א'מלכותדיגע הרגשה. יהודים התהלכו בתחושה של מלכות'דיג, והדבר חיזק אצלם את הרגש העבודה.

"זכורני", המשיך וסיפר רבינו, "שהרבה שלי בחיידר סיפר על מלך אדיר, שבאחד ממסעותיו הזדמן לכפר קטן בקצה המדינה. בכפר המרוחק הוא לא שמעו על מלכותו ומעמדו. כשהמרכבה המפוארת של המלך ושומרי ראשו פלשה לשוק המקומי, היא שיתקה את סדר היום התקין של השוק. משראה אחד מבעלי

הדוכנים, כפרי פשוט, כרכרה ענקית פולשת עד לדוכן שלו ומטרידה אותו ואת קוניו, כעס מאוד. בזעמו השליך על המלך מהירקות שבדוכו. כשנתפס הכפרי על ידי שומרי ראשו של המלך, ביקשו בחמתם להרוג אותו. עצר המלך בעדם וצינן את רוחם הלוהטת: 'הכפרי הזה אינו אשם. הוא אינו יודע מהי מלוכה, מהו מלך'. תמהו שומרי הראש: האם בגלל זה ניתן לשחרר אותו בלי כל עונש?

השיב המלך כן: "אין טעם להעניש אדם שאינו מבין מה עולל. במקום להעניש אותו תשלחו אותו על חשבוני לטיול תפנוקים בן שבוע במרחבי וינה. שם, בעיר המלוכה תפגישו אותו עם ארמונותיה וכל שכיות החמדה שלה. כשישהה בווינה, יחזה בהדרה המלכותי, יבין מעצמו מה עולל. זה

יגרום לו להבין עד כמה שגה כשביזה אותי."

והנמשל הוא, אדם חוטא. חלק מסיבת החטא, היא חוסר ההבנה של החוטא במהות מלכות שמים, בגדולת המלך. עונש לא יביא אתו בהכרח את ההבנה הנדרשת. אם רוצים לגרום לחוטא להכיר בשפלות מעשיו, עלינו להפגיש ולקרב אותו לחוויות של מלכות שמים. לחוויות של רוחניות והתעלות, ולהכרה בעילאיות התורה - זה יביא אותו להבנה עמוקה בגדולת הבורא, וממילא ישוב בתשובה שלימה.

"שאלתי אותו", סיפר ר' נחמיה, "האם בשביל להתחזק בקבלת עול מלכות שמים, צריך לחיות בערי פאר כמו בווינה ולהבין מהי מוראה והדרה של מלכות?!"

רבינו חיך, הרחר מעט ואמר: "אלו שתי דרכים בהן אפשר להתעלות. ברוב העיירות שיהודים חיו לפני המלחמה, דווקא העניות הקשה הרחיקה מתפנוקי עולם הזה, העניקה ברען של מסירות נפש ודחף להתגבר על מדוחי היצר. חז"ל בילקוט (רות א,

מרן בעל שבט הלוי זצ"ל

תקצ"ז) אומרים, 'אמרה תורה לפני הקדוש ברוך הוא, תן חלקי בשבט של עוני... מאידך, בערי מלוכה כמו וינה ולונדון, הייתה תחושת המלכות חזקה, וגם היא רוממה לבבות של יהודים יראי אלוקים וסייעה לבנות את קומתם הרוחנית. וכשנצלו זאת לעבודת ה' הצליחו מאד."

אבל, אמר רבינו בכמה הזדמנויות שכל יהודי בכל מקום שנוכל, ובכל מצב שהוא נמצא, צריך לחיות בהרגשה ובתחושה שהוא "בן מלך" כל אחד צריך להשריש בקרבו את אווירת המלכות, שהרי הוא הינו, אכן בנו של מלך מלכי המלכים, ועיי"כ לא יחטא, ויתעלה במעלות התורה והיראה...

(ולא שבט הלוי בלבד)

תפלת שמונה עשרה של מוסף היה מתפלל במשך כמה שעות, לשיא ההתרגשות הגיע ב"מפני חטאינו גלינו מארצינו" ובפסוק "הבן יקיר לי אפרים...זכור אזכרנו עוד" אז התפרץ בבכי

הנהגותיו של מרן רבי חיים פנחס שיינברג זצ"ל בראש השנה

כשהיה בגיל הגבורות.

בליל ר"ה דיבה, שמחד גיסא עם בני תורה כל הנהגה היא אחרת, מאידך תובעים מבן תורה להיות שקוע בתורה ככל יכולתו. בשנה אחת הביא את דברי הגמרא שתלמיד חכם אסור לו לעמוד במקום המטונף משום שאי אפשר לו בלא הרהור תורה, וחזר על זה בהתרגשות רבה, כתוב פה שתלמיד חכם לא שייך אצלו בכלל שלא יחשוב בלימוד, וצריך כל הזמן להיות בהרהור תורה, וזו התביעה ממנו.

והיה רגיל לעורה, שעיקר התשובה אצל בן תורה היא על ביטול תורה, ובלעדיה לא תיתכן תשובה, וראשית הכפרה היא בעמל התורה עליו מבואר בירושלמי (ראש השנה פ"ד ה"ח) שהוא מכפר חטא ועוון. והיה מטעים דברים אלו בנוסח התפילה: "השיבנו אבינו לתורתך וקרבתנו

מלכנו לעבודתך", ראש לכל, "השיבנו לתורתך" ורק אח"כ "והחזירנו בתשובה שלמה לפניך" וכמו שכתוב בנפש החיים שתשובה מושלמת היא רק עם תורה.

עד כמה היתה דרגת המלכויות שלו עצמו, ניתן ללמוד מביאור שאמר למה שנתבאר בסימן תקפ"ב ס"ב, שם נפסק שאם אמר "הק-ל הקדוש" בעשרת ימי תשובה ונזכר תוך כדי דיבור ואמר "המלך הקדוש" אין צריך לחזור, ושאל: "מה החידוש

בהלכה זו, הרי הכלל הוא תמיד שתוך כדי דיבור אפשר לתקן, ומה נתחדש כאן?" ותיקן: "כשנכנסים לעשרת ימי תשובה, זה זמן שכל מהותו היא המלכת הקב"ה וצריך שתהיה ההמלכה בשלימות, עד שהיה צד שכשמזכיר משהו אחר יש בזה פגם ב"המלכה" ולא יועיל תיקון, ונתחדש ששייך לתקן".

תפלת שמונה עשרה של מוסף היה מתפלל במשך כמה שעות. לשיא ההתרגשות הגיע במילים "מפני חטאינו גלינו מארצינו", וכשהזכירו את הפסוק "הבן יקיר לי אפרים, כי מדי דברי בו זכור אזכרנו עוד" אז התפרץ בבכי. דוקא אז בחיבת המלך והזכרת הגלות לא בבקשות הגשמיות.

(מתוך מגדלתו ומרוממתו)

"הבן יקיר לי אפרים, כי מדי דברי בו זכור אזכרנו עוד"

רבינו היה מפרש את הרמז שנאמר בשו"ע לעבודת חודש אלול - "אני לדודי ודודי לי" - היינו, שעבודת האדם בכל ימי חייו ובפרט כהכנה ליום הדין, היא לשעבד ולתת את כל ה"אני" שלו להקב"ה. כששאלוהו: "במה?" השיב: "בכל עבודת השם, ובעיקר בלימוד התורה, לא לבטל הזמן ולשעבד את כל המחשבה לתורה". והיה מדגים בשיחותיו על עצמו, "אני לדודי" מהו אני, כל ה"חיים פנחס" שלי, העיניים שלי, השיניים שלי, הרגליים שלי, כל כולי לדודי... כך היה חוזר בחרדת קודש כל ימי האלול. אחד מנכדיו הסביר פעם, שרבינו כה חי עכשיו את ה"אני לדודי", והוא "עובר" עכשיו על עצמו ובודק כל בורג שצריך חיזוק נוסף. מופלא היה לראות איך קיים בעצמו ביום הדין את השיעבוד המוחלט

של ה"אני לדודי". בליל ראש השנה, לפני תפילת ערבית, היה מוסר שיחה. לאחר מכן, היה עובר לפני התיבה בהשתפכות הנפש וברגש רב. משהסתיימה התפילה, התייצב לברך ולהתברך בברכת "לשנה טובה" למאות בני הישיבה ומתפלליה, ועוד רבים שהגיעו להתברך מפיו, במשך שעה ארוכה. בבוקר השכים לקום כמה שעות לפני עלות השחר, והיה הולך ברגל לכותל המערבי וחוזר לחזרת הש"ץ של שחרית בישיבה, בה עבר לפני העמוד. משנת

מרן רבי חיים פנחס שיינברג זצ"ל

תשל"ח הפסיק בהנהגה זו מחמת חולשה, והיה מתפלל שחרית עם הנץ החמה, ולאחר מכן היה לומד עד חזרת הש"ץ בישיבה, אז בא לישיבה ועבר לפני התיבה.

בתקיעות דמיושב היה מקריא, ואילו את תפילת מוסף היה מתפלל שלא לפני העמוד, ובניגוד לכל תפילות השנה, האריך בה כמה שעות עד סוף תקיעות דמעומד כדי להרוויח את השיטות שצריך לשמוע את התקיעות דמעומד בתוך שמונה עשרה. שוב היו עוברים מאות להתברך בברכת החג. הלך לסעוד את סעודת היום. לאחר סעודת החג לא ראו עליו ליאות ועייפות. לאחר כל עבודת היום שעמד כמעט כל היום על רגליו, למרות זאת שב לישיבה ואמר שיעור כללי בכל המרץ. כל זה

פעם ניגש יהודי אל הגאון רבי אביגדור מילר זצ"ל לפני ראש השנה, ושאלו במה אכין את עצמי לקראת יום הדין הגדול והנורא, אמר לו ר"א 'סמייל' (לחייך ולהאיר פנים) הלה חשב שלרוב זקנותו לא הבין את שאלתו - שהרי לא ביקש ממנו הדרכה לקראת 'פורים' אלא לקראת 'יום הדין'

הגה"צ רבי אלימלך בידרמן על ההכנה ליום הדין

כע"ז ידוע כי הגה"ק רבי ישראל סלנטר זצוק"ל היה אומר במשל ל 'בית מלון' היקר בעולם אשר השות בו עולה כששת אלפים דולר לשעה, ואף עשירים גדולים אינם יושבים בו יותר מכמה ימים ספורים, והנה רואה אחד האורחים את ידידו משכבר הימים השוהה אף הוא במלון, ויתמה העשיר עד מאד מה לידידי העני בבית יקר כזה, וישאל את ידידו הגידה נא לי כמה זמן שהותך כאן, ויענהו העני, זה לי כשנתיים ימים

אשר אנכי יושב כאן, ותגדל תמיהת העשיר, עד שהסביר לו העני אני ממשרתי בית המלון, ולצורך עבודתי ניתן לי חדר ובית מדור בזה המלון היקר... כך כביכול העולם הזה 'עולם יקר' הוא עד מאד, אבל מי שעובד כאן, כלומר שיש בו תועלת לצורך העולם מחזיקים אותו כאן כחלק מ'בית המלון' ולא לצורכו אלא לצורך גבוה, ונוגע לכל מי שמאיר פנים לבאי עולם שמשאירים אותו לצורך העולם..

הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א

ומתן שכרו בצידו, שיאירו הכל פניהם אליו, בדרך צחות מספרים, איש יהודי חיפש לקנות דירה נאה המרחיבה דעתו של אדם, פנה אל המתווך והלה שלחו למקום פלוני שם ימצא את מבוקשו, משחזר האיש טען בפני המתווך שכל השכנים שם פניהם נפולות וזועפות, א"ל המתווך שכנים אלו אנשים טובים ושמחים הם, אמנם זאת רק למי שמאיר להם פנים, על כן הכנס נא למחר לשם בפנים מאירות ותראה שאף הם יאירו לך פנים, וכן עשה ... עד שנתברר לו שהיתה שם 'מראה וכל מה שראה את השכנים בפנים זועפות לא היה זה אלא פנים של עצמו, והיינו שסביבתו של אדם תראה לו פנים שוחקות כפי שהוא יראה להם.

(באר הפרשה כי תבוא)

פעם ניגש יהודי אל הגאון רבי אביגדור מילר זצ"ל לעת זקנותו בימים שלפני ראש השנה, ושאלו 'למדנו רבינו' במה אכין את עצמי כראוי לקראת יום הדין הגדול והנורא, אמר לו ר"א 'סמייל' (לחייך ולהאיר פנים) הלה חשב שלרוב זקנותו לא הבין את שאלתו - שהרי לא ביקש ממנו הדרכה לקראת 'פורים' אלא לקראת 'יום הדין', שב ושאלו, מהי ההכנה לקראת יום הדין, ושוב, ר"א בשלו - סמייל... וביאר כוונתו,

אתם חושבים כי לרוב זקנותי לא הבנתי אל נכון את השאלה, אפרש שיחתי.

משל למי שעומד בראש 'רשת חנויות' המפוזרות ברחבי העיר, עולם כמנהגו נוהג וכל חנות אשר ברשותו מתנהלת על ידי עובדיו ומשרתיו, עדי הגיע 'אחרית שנה', אז יקח בעה"ב זמן - 'ערוך מאזן' ויברר היטב את כל הנעשה בכל חנויותיו, ויגלה כי במקום פלוני יש מידי הרבה 'עובדים' ויש לשלח חלק מהם, במקום פלוני צריך לפרסם יותר על קיום החנות למען

ידעו דור אחרון שזכו לחנות כזאת בקרבם, במקום שלישי צריך להרבות ב'מיני' הסחורה... מכיוון שנדבר עם יועציו, אמרו לו אף אם נראה שעליך ל 'שחרר' חלק מ'פועליך', חוס נא חמל נא את פלוני ופלוני אל תסלק, כי עצם שהייתו מביאה לך 'קונים' רבים מחוץ - ע"י החיוך והארת פנים שהוא מאיר לכל הבאים בשערינו...

כך נמי האי יומא יום ראש השנה הוא יום שהקב"ה עורך בו כביכול 'מאזן' - בוחן ובודק את כל הנעשה בעולמו 'וכל באי עולם יעברו לפניך כבני מרון', פעמים שהוא מחליט על כמה מ'עובדיו' שאפשר לשלחם מ'עסק' זה העולם... אמנם את אלו המאירים פנים לבאי עולם אותם ישאיר בכל אופן. מעתה תבין כי עצה טובה והגונה נתתי לך לקראת יום הדין.

בכל מקום ובכל זמן

קו השיעורים של 'דרשו'

077-261-3337

מצטרפים ללימוד
'הדף היומי בהלכה'

לשמיעת שיעורי הדף היומי בהלכה הקישו 3
משך שיעור יומי כ-5 דקות

שמעתי מרבינו שאומר בדאגה שמקווה שבעולם האמת לא יהיו בושות לאביו, בכך שלא היה כפי שציפה שיהיה. חרדת הדין של רבינו מרן הגראי"ל שטיינמן שליט"א

ובתוך הדברים, הרים רבינו את הפת, ואמר: אם את הפת צריך לכסות בשעת קידוש על היין שלא יראה בושתו- בוודאי יש בושה לספרים שעומדים בלא שלומדים בהם, א"כ אני צריך לכסות את הספרים!!!

בשעת קידוש על היין, שלא יראה בושתו, בוודאי יש בושה לספרים שעומדים בלא שלומדים בהם, אם כן, אני צריך לכסות את הספרים!!! הרבנית ע"ה אמרה לי שרבינו שליט"א לא אהב לקנות ספרים סתם, ואמר שאינו יכול לסבול שיש ספרים בארון והם לא בראש שלו.

רבינו דיבר באימה על יום הדין הגדול והנורא, שיאמרו בבית דין של מעלה: 'עמוד וערוך משנה ששנית', ויאמרו: 'חיברת ספר על זבחים תאמר מה כתוב בגמ' זבחים', ואם יאמה: 'איני זוכר' איזו בושה וחרפה תהיה...

שמעתי מרבינו (ליל שמחת תורה), דהנה יש שרוקדים ושמחים עם התורה, אבל מה אני? אין אפי' מסכת אחת שאני יודע, עם מה אני ארקוד? ומה אשיב שישאלו אותי ערוך

משנה מקרא וכו', וישאלו למה עשית כך ולמה כך, על כל דבר שישאלו. דיברתי עם רבינו על "בושת", לפתע אמר לי רבינו: "אוי, כמה בושת תהיה שם למעלה, הא איזה בושה!!!"

(מתוך צדיק כתמר יפרח)

מרן הגראי"ל שטיינמן שליט"א

לבוהן לכבות ביום דין... שמעתי מרבינו שאומר בדאגה, שמקווה שבעולם האמת לא יהיו בושות לאביו, בכך שלא היה כפי שציפה שיהיה. לעתיד, ישאלו את האדם: "ערוך מקרא שקרית ומשנה ששנית", וזה

כלל לא פשוט, לא זוכרים מה שלומדים. אדם צריך לפחד מאימת הדין, מה יענה למלאכים שיאמרו לו: "אתה גאון, אתה צדיק, כך אמרו עליך, איה גאונותך וצדקותיך?" איזה בושות יהיו אז... מה אענה על תלמוד ירושלמי, אני לא למדתי מספיק בעיון תלמוד ירושלמי, בספר התשובות של הרוגטשובר מלא ירושלמי, הוא היה גאון עולם.

ישב רבינו במקומו בסעודת שבת, מול ארון הספרים, הרים ידיו ואמה: "מה יהיה שם בעולם האמת? הנה, יש לי כמה ש"סים, רמב"ם, טור וש"ו"ע, מה נענה להם על כך שביישנו אותם, ולא למדנו בהם? מה נענה לר"מ, לטור ולשו"ע שיאמרו לנו: 'הרי היה לכם את ספרינו ולא אחד אלא יותר, למה לא למדתם בהם? איזה בושות יהיו לנו מזה... ומה נענה לגדולי האחרונים: הקצות והגרע"א שכך ביישנו אותם ולא למדנו בהם?!"

ובתוך הדברים הרים רבינו את הפת ואמה: "אם את הפת צריך לכסות

מידע **שיעורים** **עדכונים**

עכשיו בקו התוכן של דרשו

077-2613337

בין כלי הזמר שהיו באמתחתו, הייתה גם קרן גדולה, אמרו לו: באין לנו שופר לתקוע - תקע בשופר הגדול שלך. נאחז האיש תוגה, ודמעות עלו בעיניו, שידע כמה נבזה הוא ואיך ימלאנו ליבו להוציא יהודים ידי חובת מצוה גדולה כזו של תקיעת שופר בראש השנה?

כ"ק האדמו"ר, מרן השר שלום מבעלזא זי"ע, על הסרת הקטרוג הגדול שהיה בשמים בראש השנה

ולהתייצב לפניכם, להמליך מלכו של עולם עליכם ולהכניס זכרונכם לפניו לטובה, בשעה שאני נקלה שבאנשים?" כמה שבכה וטען שאינו ראוי לכהן, לא עזבוהו, כי לא מצאו ברירה אחרת לשמוע קול שופר. כיון שלא יכול להם, נכנע ונטל את שופרו בידו והתכונן לתקוע. אז, עלו בזיכרונו כל אותן עבירות שחטא ופשע, וכל המעשים הרעים שהיה מורגל בהם. הוא פרץ בבכי מר ויללה, ולא היה מסוגל לתקוע. כמה פעמים הגיש את השופר לפיו והניחו מידו, כי מרוב מרירות לא נשאו ליבו לתקוע לפני מלך מלכי המלכים. לבסוף, התאמץ מאד ותקע תקיעה גדולה ומרה עד מאד, בלתי לה' לבדו. "אותו קול גדול ופשוט" - סיים מרן - "בקע רקיעים וסתר מחיצות, חתר חתירה תחת כיסא הכבוד להעלות בעדה את כל התקיעות והתפילות, ואף אני מצאתי את אותה דרך שיעלו בה תקיעותינו לרצון לפני אדון כל".

מן המיצר

בהיכנסו אל בית הכנסת לתפילת שחרית של ראש השנה, הבחין פעם מרן בשני אברכים, העומדים ומשוחחים זה עם זה. הורה מרן לבנו, כ"ק מרן מהר"י זי"ע, שיגיש למקום עומדם ויטה אוזן לשיחתם. חזר מרן מהר"י

ואמר, שהם מדברים בשברון לב ונאנחים על שפלות מצבם ואינם יודעים באיזה פנים יעמדו לרצות את קונם ביום הדין.

אורו עיניו של מרן ואמה: "שני אברכים אלו, שברו את המחיצות והסירו את הקטרוג שהתעורר על בני ישראל, בשמים", וסיפר מרן, שמליצי הישר עמדו וסיפרו בשבחם של ישראל, על מעשי הצדקה והחסד שהם גומלים עם כל איש צר ומצוק. נענה השטן וקטרג, שגם אצל אומות העולם ישנם גומלי חסדים ונותני צדקה. והנה נשמע שיח התמרמרותם של שני האברכים הללו והמליץ יושב תפס דבריהם בשתי ידי ואמר: "אבל שברון לב שכזה אינו בנמצא אצל הגויים". התקבלה מליצתו והוסר הקטרוג, ובכן יכולים אנו לגשת להתפלל.

(מתוך יחיד בדור)

"ובשופר גדול יתקע"

בשנה בה נלקחו ונחטפו יהודים רבים לצבא המלך, ביום א' דראש השנה, ניצבו המתפללים בבי כנישתא בבעלזא, והמתינו שייכנס מרן לתקיעת שופר, אך הזמן נקף ובואו התאחר עוד ועוד. אנשי הבית וגדולי התלמידים שניסו להיכנס למחיצתו, מצאוהו נסער ובוכה, ואמר להם שאינו יכול להתעורר בשום אופן לסדר התקיעות.

גדולים היו הצער והחשש, כי אם מרן אינו יכול לגשת לתקוע, מי יודע פשר הדבר?! ולפתע, באחת, נהפך לאיש אחר. התמלא שמחה ועיזוז ומיד

ניגש בהתעוררות עצומה לתקוע בקול רם.

בעת עריכת השולחן, בליל ב' דראש השנה, סיפר מרן לאנשי שלומו, כי היה קטרוג גדול ונורא, וראה שאין שום דרך מבוא ושביל להעלות בעדה את התקיעות למרום. באותה שעה, באחד ממחנות הצבא, התאספו חיילים יהודיים, שהיו שרויים בצער וביגון בין אנשי הצבא הערלים, אך

על כל צרתם גדל צערם בראותם שאינם יכולים לשמוע קול שופר בראש השנה.

באותה סיעת חיילים היה יהודי אחד, קל שבקלים, שהיה אומן בנגינת חצוצרה, וזה היה תפקידו בצבא - לנגן בכלי זמר. בין כלי הזמר שהיו באמתחתו, הייתה גם קרן גדולה שאולי הייתה כשרה בדוחק לתקיעת שופר. בצר להם, ניגשו אליו ואמרו: "הלא בקי אתה בנגינה, ובאין לנו שופר רגיל לתקוע, לכל הפחות תקע בשופר גדול שלך ונצא ידי חובת תקיעות בו". נאחז האיש תוגה והתמרמרות ודמעות עלו בעיניו, שכן ידע כמה פחות ונבזה הוא, ואיך ימלאנו ליבו להיות ממונה להוציא יהודים ידי חובת מצווה, על אחת כמה וכמה מצוה גדולה כזו של תקיעת שופר בראש השנה? בבושת פנים, דחה אותם ואמר: "איככה אוכל להעז פנים

הסתגר ה'חפץ חיים' עם רבי ברוך בעה, כשידו אווזת בידיו והזר עמו פעמים רבות שכח התשובה - לא די שהעוון נמחק כליל, אלא כל מהותו של האדם נהפכת לאיש אחר, עד שהחל רבי ברוך בער לומר מרוב שמחה 'א נייער ברוך בעה, א נייער ברוך בער' (ברוך בער חדש)

הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א על טכסיסי היצר - לנסות את האדם לאבדו מיישוב דעתו ולייאשו

ז'תגער בשטן לבל ישיניני'

הגאון רבי ישראל סלנטר ז"ע אמר פעם לאחד שהתאונן לאמר הנה התיאשתי כבר מעבודת ה', כי אין בכוחי לשוב ולעמוד אל מול יצרי הרע, המתגבר עלי בכל כוחו, ענהו רבי ישראל, הנה יצרך הרע מאמין בך יותר ממה שהינך מאמין בעצמך, וראיה לכך מדברי הגמרא (ר"ה טז): שהשטן מתערבב בעת תקיעת שופר, ואמרו בירושלמי, שהשטן מתערבב כיון שירא שהוא שופר של משיח וכבר שבו ישראל בתשובה, נמצא השטן מאמין שבכוחך לשוב בתשובה שלימה, ואילו אתה אינך מאמין שבכוחך למחוק את כל עברך ולהתחדש בעבודת קל ח'. וידע כל איש כי זהו אחד מטכסיסי היצר - לנסות את האדם לאבדו מיישוב דעתו ולייאשו. וכן כתב הרה"ק הישפת אמת' בביאור דברי הכתוב 'טוב מעט לצדיק מהמון רשעים רבים, שהנה היצר הרע בא לו לאדם ומראה לו הרבה רשעיות קטנות אשר עשה, ובזה הוא רוצה לשבר את רוחו לגמרי, אך הירא את דבר ה' עונה ליצרו ואומר לו, הן אמת שיש לי אך מעט 'צדקות', אבל רק על אלו אביט ומהם אשאב שמחה והתחזקות, ובזאת הוא גובר על יצרו ומנצחו, וזה דבר הכתוב

'טוב מעט לצדיק ישיביט על מעט צדקותיו, מאשר להביט על 'מון רשעיות הרבות' שהיצר מציב אל מול עיניו.

וכבר המשילו את דרכו זו של היצר, לאותו גנב מחוכם, שהיה לוה מחברו מאה מעות, ולמחרת בא ואמר לו: הריני כבר חייב לך מאה, במטותא ממך הלווה לי עוד מאה ויחדיו אהיה חייב לך מאתיים, וכך שנה ושילש, והוסיף עשות עם כל בני העיירה, עד שהגיע לפיקח אחד ולוה ממנו מאה מעות, בשעה שבא אליו בשנית לומר לו את 'פזמונו'- הנה כבר מחויב אני לך מאה הלווני עוד מאה ואהיה מחויב מאתיים, ענהו הפיקח, אינך חייב לי מאומה... ותלך לך ממני.

כך הוא דרכו של יצר, ביום הראשון מפתה את האדם לדבר עבירה, וממחרת אומר לו, הרי ממילא עברת אתמול על רצון בוראך, וממילא אינך 'צדיק יסוד העולם' אם כן אפשר לך כבר לחטוא עוד, וכך הוא מורידו לאבדון על ידי שמדמה לו תדיר שאינו כי אם חוטא ופושע גמור, אך האיש החכם שעיניו בראשו, מיד בשעה שיבוא אליו היצר בשנית, יענהו, מעולם לא חטאתי והנני צדיק הדור, והאיך תעיז לפתותני לדבר עבירה, ובכך ירחיק מעל עצמו את פגיעתו הרעה של המלאך המשחית. מעשה היה אצל כ"ק הרה"ק רבי יהודה'לע מדזיקוב ז"ע (כפי שמספר משמשו הרה"ג ר' שלמה טויסיג שליט"א) בשנותיו האחרונות אחז רבי יהודה'לע בפלך השתיקה, ויהי באחת השנים בליל א' דסוכות כשנכנס

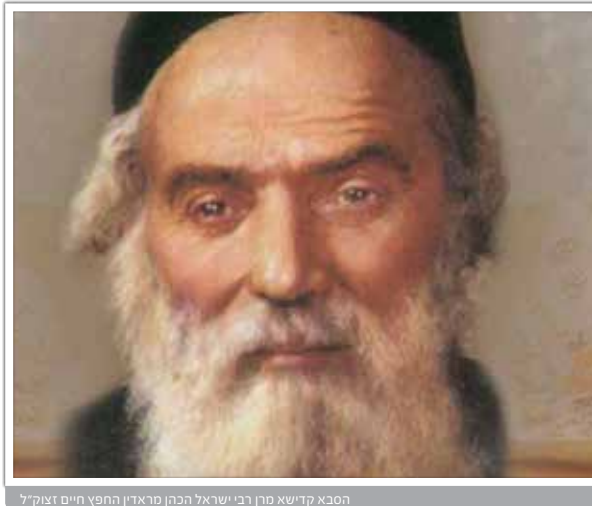
הרבי עם משמשיו אל הסוכה, וכבר אחז את הכוס לקדש 'קידוש היום' וכולו אומר התלהבות ודביקות עצומה, ברגע האחרון הבחינו המשמשים שה'שלאק' (המיועד לכסות את הסכך בעת הגשמים) אינו מורם מעל הסכך ונמצא שעדיין אינם יושבים בצל סוכה, ובמקום שהרבי יקעס על המשמשים היאך קרה כדבר הזה, פרץ בצחוק גדול, ואף שבר את שתיקתו למשך כל ימי החג, וכל מי שהגיע לבקרו זכה לשמוע ממנו את דבר המעשה שחש 'אז ער כאפט מלאכים' (כיניו להתרוממות עצומה שמתעלה האדם להיות כמלאכים) וכמעט שאכל בהתלהבות את הכזית הראשונה חוץ לסוכה. וממנו נלמד 'נגיעה במקצת'.

הגאון הגדול רבי 'ברוך בער' מקאמעניץ ז"ע בעל ה'ברכת שמואל' אמר פעם, דעו לכם שהיצר אינו מניח לאף אחד, ולכל אחד ימצא את הדרך להפילו בפח יקוש כפי מדרגותיו, ואף ה'ראש ישיבה' אינו נמלט ממנו, הן אמת שלא יבוא אליו לומר לו אל תלמד שהרי ראש ישיבה הוא ולא ישמע לו, ואף להדיחו מיראת שמים לא ינסהו מכיוון שהיצר יודע בעצמו שלא ישמע לו, על כן יבוא לעוררו

שיחמיר בחומרות יתר על המידה עד כדי 'נערווען' (עצבים) המעבירות את האדם על דעתו, ובזה יפילנו לגמרי.

וסיפר את אשר קרה עמו בראשית הימים, שאחר המלחמה עבר להתגורר בוויילנא יחד עם אביו הגאון רבי שמואל לייבאוויטץ זצ"ל, ושם חלה האב ור' ברוך בער ישב ליד מיטתו לילות וימים, ולא מש ממיתת חליו, אולם מקורביו שחששו לבריאותו הציעו לו שיחליף את מקומו עם אחד מבני הישיבה שהואיל לשבת ליד מיטת החולה. כל המאמצים לא נשאו פרי והאב הזקן נפטר, חלשה דעתו של רבי ברוך בער, בהאשמו את עצמו כי לא טיפל באביו כראוי, וכי אם היה מטפל בו די הצורך היה עשוי להאריך ימיו, צערו של הגאון גבר עליו מאד וסכנה היתה נשקפת לחייו, באחד הימים נזדמן הגאון לאסיפת רבנים שהתקיימה בוויילנא, גם ה'חפץ חיים' היה נוכח שם. הסתגר ה'חפץ חיים' עם רבי ברוך בער באחד החדרים הצדדיים, ופתח בשיחה על נושא התשובה כשידו אווזת בידיו של רבי ברוך בער, וחזר עמו פעמים רבות שכח התשובה - לא די שהעוון נמחק כליל, אלא כל מהותו של האדם נהפכת לאיש אחר, עד שהחל רבי ברוך בער לומר מרוב שמחה 'א נייער ברוך בעה, א נייער ברוך בער' (ברוך בער חדש) כי פנים חדשות באו לכאן, כל ימיו הכיר רבי ברוך בער טובה ל'חפץ חיים, באמרו ה'חפץ חיים' ממש החיה אותי.

(באר הפרשה כי תצא)

הסבא קדישא מרן רבי ישראל הכהן מראדין החפץ חיים זצוק"ל

הלכה אל היער, וראתה את הפריצים, המאיימים למראה, נכנסים למעבה היער. פחד וחלחלה אחוזה. אבל התעשתה, והחלה לרוץ אחריהם. הגיעו לבית בלב היער ונכנסו לתוכו. עמדה אצל הפתח עד שאחד מהם יצא ומסרה לידו את המכתב...

פרץ הרבי רבי אלימלך בבכי ואמר. הגה"צ רבי אהרן טויסיג שליט"א עם המעשה הנורא שסיפר רבי איציקל מפשווארסק זצ"ל

בשיתוק ובאלם. אבל משעברו על פניה התעשתה, והחלה לרוץ אחריהם. הם הגיעו לבית בלב היער ונכנסו לתוכו. עמדה האישה אצל הפתח עד שאחד מהם יצא, הבחין בה ושאל אותה למבוקשה. האישה מסרה לידו את המכתב, והאיש חזר אל הבית. התעורר שם וכוח ער. אלו אומרים: "מי שמו שר ושופט עלינו, שוב מתערב הוא במעשינו?! שלא יחוה לנו דעות!" ואלו אומרים: "לא כדאי להתגרות בו, כי גדול כוחו". פסק הגדול שבהם: "אין ברירה חייבים לצייט לו". הדלת נפתחה, ובעלה נהדף בעדה החוצה. מראהו היה זוועה. שערו גדל פרא וציפורניו מגודלות, בגדיו קרועים והוא כחוש ומסוגף. הביאתו האישה לביתם, ומשהתאושש נסעו

לליז'ענסק, להודות על הצלתו. סיפר אותו אדם לרבי שבלכתו עם חברו הגיעו החיצונים- חטפוהו ועינוהו בעינויים נוראיים. חודש אחד בשנה הייתה לו מנוחה, אמר בחודש אלול. כשבני ישראל מתחילים לתקוע בשופר, אוחזת בכוחות הטומאה כזו רעדה, חיל וחלחלה עד שהם נופלים לארץ חסרי כח, מעולפים כפגרים מתים.

פרץ הרבי רבי אלימלך בבכי ואמר: "הביטו וראו, ומה תקיעת שופר זו שאינה אלא מנהג, מחרידה את לבות בני ישראל ומעוררת בהם

הרהורי תשובה, ומכוחם ניטל כח כוחות הטומאה, תקיעת שופר של ראש השנה, שהיא מדאורייתא, ומכרזת: "עורו ישנים משנתכם ונרדמים הקיצו מתרדמתכם וזכרו בוראכם וחזרו בתשובה", ולב מי לא נמש לשמעה- על אחת כמה וכמה שכל כוחות הרע והרשע, הקטרוג והשיטנה נופלים לפניה בחוסר אונים!"

רמז נפלא יש לרמז: שופר ראשי תיבות פ'ותח ש'ערים ו'בוקע ר'קיעים, זה כוחו של שופר בסייעתא דשמיא.

(מתוך "מקרב לתורה")

"תקעו בחודש שופר"

רבתינו אמרו, שתוקעים תקיעות דמיושב (שלפני מוסף), וחוזרים ותוקעים תקיעות דמעומד (על סדר הברכות במוסף), כדי לערבב את השטן (ראש השנה טז).

מעשה נורא (שהובא ב"פרדס אליעזר" לר"ה, פה בשם "אוצר המועדים"), שסיפר רבי איציקל מפשווארסק זצ"ל. דודו ה"דברי יחזקאל" משינאווא זצ"ל סיפר, ששני חברים הלכו באישון לילה ושוחחו ביניהם. בעברם על פני גשה, הבחין, לפתע, האחד שחברו אינו עונה לו. הביט כה וכה, והנה איננו. האדם חשב שחברו התעכב ומיד יבוא. המתין, ולא בא. הלה

חזר לאחוריו על מנת לחפשו. קרא לו, ואין עונה. הלך והזעיק את בני העיה, שהתפרשו על פני האזור לחפשו, ולא מצאוהו. חיפשו במים, אבל גופתו לא נמצאה ואשתו נותרה עגונה. עברו חדשים ושנים, והאישה האומללה כבר השלימה עם מר גורלה.

פעם לנה בביתה אורחת, וכשנתוודעה למצבה העגום של העגונה, סיפרה לה האורחת שהייתה משרתת בבית הרבי

רבי אלימלך מליזענסק זצ"ל, וראתה מופתים מרעישים ורוח הקודש גלויה. כדאי שתלך ותשמע מפי קדשו, האם יש לה סיכוי להשתחרר מכבלי עגינותה.

שמעה העגונה לעצתה ונסעה לליז'ענסק, שם השיחה את צערה ויגונה. נטל הרבי את הקולמוס, כתב כמה מילים, חתם את שמו והורה שתלך ליער פלוני ותמסור לשוכני היער את המכתב.

הלכה האישה אל היער, וראתה אורחת פריצים ואנשי חיל, מאיימים למראה, נכנסים למעבה היער. פחד וחלחלה אחוזה. היא בהתה בהם

הגה"צ רבי אהרן טויסיג שליט"א

הרב שך מיהר, ובסיבוב הוא כמעט נפל, אמרתי לו: "ראש הישיבה, אנחנו נופלים!" אבל הוא: "תקיע'ס, תקיע'ס..." רצנו הביתה. הוא היה אז בן 103, עשינו קידוש, ואז שאלתי: "הולכים?" הוא קם ופתאום הוא שואל אותי: "תגיד רגע, אכלת משהו?"

הרב חנניה צ'ולק, יו"ר 'עזר מציון' ומקורבו של מרן הגרא"מ שך זצוק"ל, על ראש השנה של גדולי ישראל וה'בין אדם לחברו' שלהם

ורוממתנו מכל הלשונות

והוא רוצה להגיד את זה בקול. ראיתי בחוש אצל גדולי ישראל את ה'בין אדם לחברו' שלהם. דרך ארץ קדמה לתורה, אין תורה בלי דרך ארץ! אי אפשר לתאר את המידות שלו. זכיתי לשרת אותו ו'גדול שימושה יותר מלימודה". קשה לתאר כמה אתה לומד... היכן זולגות הדמעות, על מה הוא מתעכב, איך התפילה... זה לא סתם תפילה.

אסיים בסיפור על אהבת התורה של הרב שך. הייתי מגיע כל בוקר בשעה 7:00, ושואל: "הכל טוב? אפשר להתחיל להתפלל?" כן. בוקר אחד הוא אומר לי: "תסלח לי, אני צריך משהו לפני התפילה. למעלה בארון יש ספר של ר' ראובן, קח סולם". "איך קוראים לספר?" אני שואל, והוא עונה: "איני זוכר כרגע, אבל תחפש ספר גדול, ישן". עליתי והורדתי איזה ספר ישן, אבל זה לא היה זה. אחרי זמן מה הוא נזכר שזה ספר של ר' ראובן דנברג, אחד מגדולי ליטא. חצי שעה אחרי זה הנכד מצא את הספר. הרב לוקח את הספר, מחזיק אותו ומחבק ואומר: "יישר כח, יישר כח!" אמרתי לו: "ראש הישיבה, אפשר לשאול שאלה?" "מה אתה רוצה?" הוא תמה. שאלתי: "מה קרה?" אך הרב שך אמר לי: "אני מבקש ממך, אל תשאל שאלות, אבל תעשה לי טובה", ותוך כדי שהוא מוציא צרור מפתחות מכיסו הוא ממשיך: "שם למטה יש כספת, קח את הספר, תדחוף אותו עמוק עמוק בתוכה ותחזיר לי מהר את המפתחות".

הרב חנניה צ'ולק שליט"א

ניסיתי להבין: "ראש הישיבה, הבנתי נכון? ספר לכספת?" אך הוא בשלו: "שוב אתה שואל שאלות? גש, תעשה מה שאמרתי לך!" פתחתי את הכספת, תוך שאני חושב: 'ריבוננו של עולם! איך אני מכניס את הספר הגדול הזה לתוך הכספת? שמתי אותו באלכסון ועם הרגל דחפתי במאמץ את הדלת. החזרתי את המפתח. הרב הודה לי ויידא שסגרתי טוב. הבעתי את פליאתי בקול: "ספר? בכספת? אם סגרתי טוב...?" והרב אומר: "שוב אתה שואל שאלות, לך תסתכל אם סגרת טוב טוב", בדקתי ואכן היה סגור. הודעתי לו שזה סגור היטב, או אז נרגע ואמר לי יישר כח.

"ראש הישיבה", הפצתי, "אל תכעס עלי, ספר לי מה קרה, אני רוצה להבין?" "אוי", הוא מפטיר באנחה, "מה אתה לא מבין?" "אני עם הארץ", גנחתי, "אני לא מבין!" "אהה", הוא נענה ואמר: "יש שמה טייערע שטיקל תורה, שאף אחד לא ייקח את זה!!! יש שם איזה קטע שרצייתי ללמוד עם החברותא. אז איפה אוכל לשמור את זה?"

נפעמתי מן הרעיון - לשים ספר בכספת!! או אז הבנתי את הפסוק "טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף", אנחנו שמים שם את הדולרים,

המשך בעמוד 18 <<<

יש דברים מיוחדים שהרגשת באלול אצל גדולי ישראל? ראיתי אותם מתוחים יותר. אני זוכר שהרב שך, בערב שבועות, היה מתוח מאוד. שאלתי את ראש הישיבה: "וואס איז געשיין?", והוא עונה לי: "מה קרה?? היום בלילה יש דינים על התורה, מה אזכה ומה לא אזכה. בשבועות יש דינים על כל מה שאבין השנה". הוא היה במתח עצום. אני זוכר שזכיתי לראות את ה'בין אדם לחברו' של הרב שך בראש השנה. הייתי עם הרב בשנה האחרונה. ירדנו מהישיבה לפני התקיעות כדי לעשות קידוש. הוא יצא לאט, אך במדרגות הוא מיהר מאוד. שאלתי אותו: "ראש הישיבה, מה קרה?" אמר לי: "תקיע'ס, תקיע'ס!!" אמרתי לו: "יחכו לך, אתה הרי מקריא לבעל תוקע", אבל הוא מיהר, ובסיבוב כמעט נפל, אמרתי לו שוב: "ראש הישיבה, אנחנו נופלים!" אבל הוא בשלו: "תקיע'ס, תקיע'ס..."

רצנו הביתה. הוא היה אז בן 103 או 104. עשינו קידוש, ואז שאלתי: "הולכים?" הולכים. הוא קם ופתאום הוא שואל אותי: "תגיד רגע, אתה אכלת משהו?" השבתי: "אני בסדר!" אך הרב שואל בנחישות: "שאלתי אם אכלת או לא אכלת", עניתי שלא, לא רציתי לשקר בראש השנה... "טוב, אז תעשה קידוש!", פקד עלי הרב. נזעקתי: "ראש הישיבה, שלושת אלפים איש מחכים בישיבה וראש הישיבה רץ כל

הדרך...". ענה לי הרב בשלוה: "חנניה, תעשה קידוש!" הוא התיישב לו בנחת, כמו אחרי הטשולנט. אחר כך הלך להוציא לי מהמקרר מיץ ענבים, והביא עוגיות מהארון, ראיתי שאין לי כל ברירה אז עשיתי קידוש במהירות ואכלתי שתי עוגיות. אך הוא אומר לי בתוקף: "לא לא לא! תגמור כל מה שיש בצלחת".

קשה להבין איך שהוא רץ! בנוגע לעצמו - רץ, אך כשזה נוגע לאחר... אכלתי, וכשגמרתי קמנו ללכת. הוא לקח את המחזור איתו ביד, לא השאיר את זה על הסטנדה. כשהגענו למדרגות, ביד אחת הוא החזיק את המעקה וביד השנייה עזרתי לו. ביקשתי: "הרב, תן לי את המחזור!" הוא שאל: "אתה רוצה לגנוב לי את הדמעות מהמחזור?" לא הבנתי אך מיהרתי להתנצל. באמצע המדרגות כבר לא היה לו כח, הוא נתן לי את המחזור ובשתי ידיים עזרתי לו לעלות למעלה והובלתי אותו למקומו.

אחרי שעזבתי אותו, הוא מסמן לי שאחזור וקורא לי: "חנניה, יישר כח! יישר כח!" מה יש לו בראש השנה לפני התקיעות? פחד ואימה מיום הדין ופחד מהתקיעות, ובכל זאת הוא רוצה שכולם יראו שיש לו הערכה אל,

חוקרי מס הכנסה פשטו על משרדי המפעל, שנה שלמה היה תחת מעקב, בלשים סמויים צילמו כל משאית שהביאה חומרי גלם וכל משאית שהוציאה סחורה מוגמרת. כל הספקים והקמעונאים נחקרו ומסרו עדות מפורטת

הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצ"ל על אלול שהוא רואה החשבון, וראש השנה שהוא חדר החקירות

נושא עוון ועובר על פשע'

חוקרי מס הכנסה פשטו על משרדי מפעל פרטי זעיר, הממוקם בצריף נידח בפאתי אזור התעשייה. מי יודע על קיומו, מי שם אליו לב, כך חשב התעשיין.

התברר שהיה שנה שלמה תחת מעקב, בלשים סמויים צילמו כל משאית שהביאה חומרי גלם וכל משאית שהוציאה סחורה מוגמרת. כל הספקים והקמעונאים נחקרו ומסרו עדות מפורטת, מגובה במסמכים.

עובדי המפעל זכו לביקור אנשי המס, נעשתה עבודה יסודית, מעקב עקבי, וכעת נחשפה הפעילות והכתה בתעשיין כרעם ביום בהיה כל המסמכים הוחרמו, והוא זומן לחקירה.

מיהר לרואה חשבון נודע המתמחה בפלילים, הודה בפניו שמעולם לא דיווח, לא שילם פרוטה אחת לשלטונות המס. מה עכשיו? "מה עכשיו? עשר שנות מאסר"

חושך בעיניים: "אבל המפעל יקרוס אם לא אלוה את הייצור!"

"אל תדאג. הוא יקרוס גם כך, כי תחויב בחמישים אחוזי מס מיום הקמתו לפי תחשיב הרווחים של אנשי מס ההכנסה, וזה כשלעצמו יכפיל את הסכום, ובנוסף גם כפל קנס", הרגיעו רואה החשבון.

"טוב, לא בשביל זה באתי אליך"

"אמת, זה מה שהיה קורה אילו לא היית בא. הואיל ובאת, אתווה בפניך שני מסלולי חילוץ. האחד, יש לי קשרים במס ההכנסה. אם אצליח לשכנע אותם שלא היית מודע לחומרת העבירה, ועברת בתום לב, ורק עתה נודע לך, ואתה מתחייב מכאן ואילך לנהל את הספרים בדיוקנות ולשלם את המס בקפדנות, יסתפקו במאסר על תנאי ובמעקב רציף."

"נפלא! עשה כן, הפעל את קשריך, אני מסמיך אותך להתחייב בשמי ככל שיידרשו!"

"חכה, עוד לא שמעת על המסלול השני. השלטונות דואגים לקהילה. אם יש מפעלים שמטפחים נוער במצוקה ותומכים בארגוני צדקה ובפעולות חסד, נוהגים כלפיהם בהתחשבות מרבית ואין ממצים עמם את הדין."

פני התעשיין התכרכמו: "תשמע, אני מניח שזה עדיף על עשר שנות מאסר ועיקול הבית והמכונות. אבל הערוץ הראשון נראה לי יותר". ודאי, אין צורך להוציא עמו פרוטה מהכיס.

"גם לי", הודה רואה החשבון, "אבל יש בו סיכון: מדוע יוותרו על הטרף, מדוע ישימו לאל שנת מעקב ויפרמו את הרשת הסבוכה שטוו סביבך? אמת, אם ישוכנעו כליל שלא היית מודע לחומרת העבירה ועשית הכל בתום לב, ויהיו בטוחים שמעתה ואילך תקפיד על קוצו של יו"ד. אמוה: האם אתה עצמך משוכנע בזה?"

"המ... אני חושב שכן..."

"טוב, אומר לך בכנות: אני, לא... לכן אני ממליץ לאחד את שני הערוצים, ולהכפיל בכך את הסיכויים.

מסכים?!"

וכי יש לו ברירה. אם רוצה הוא להפעיל את המפעל, ולא לצאת בעוד עשר שנים מבית הכלא כדי לסקור את חורבותיו.

ובכן, אלול הוא רואה החשבון, וראש השנה חדר החקירות. "ובריות בו יפקדו, להזכירם לחיים ולמוות. מי לא נפקד כהיום הזה. כי זכר כל היצור לפניך בא, מעשה איש ופקודתו, ועלילות מצעדי גבה מחשבות אדם ותחבולותיו, ויצרי מעללי

איש. אשרי איש שלא ישכחך, ובן אדם יתאמץ בך". אשרי מי שנבדק פנקסו, והכל תקין. ניכוי מס במקור, וכל פריט רשום ומדווח. ואנו, מה. ארגזים מלאים מסמכים מפלילים.

ומה בנינו -

ראשית: "אני לדודי, ודודי לי". הערוץ הראשון.

אמת, התעלמנו עד כה, נהלנו את חיינו כאילו אין דין ואין דין, וכל אותה העת היינו תחת מעקב... אז כעת אנו שבים בתשובה, מבקשים מחילה, מה שהיה לא יהיה עוד, מכאן ולהבא חשבון חדש. חשבון צדק, מס אמת.

האם יאותו? האם ישתכנעו? ההגענו לדרגת: "ויעיד עליו יודע תעלומות שלא ישוב לזה החטא לעולם"? (רמב"ם הלכות תשובה פ"ה ה"ב) האם אנו עצמנו, משוכנעים? היכולים אנו להציג "את לבבך ואת לבב?"

נשלב את הערוץ השני: "איש לרעהו ומתנות לאביונים"

כי ה' חפץ חסד, וקבע כלל בהנהגתו: "ונתן לך רחמים, ורחמך" (דברים יג, יח), שכל המרחם על הבריות מרחמים עליו מן השמים (שבת קנא ע"ב, ביצה לב ע"ב) והוא "נושא עון ועובר על פשע" (מיכה ז, יח), למי נושא עוון, למי שעובר על פשע (ראש השנה יז ע"א, מגילה כח ע"א).

הסכיתו ושמעו סיפור מן הגמרא. הספור מעניין, ואפילו מצחיק, וגם

באותו בלוק נודע להם שיש לי שופר, הם התחילו לצעוק בקולות ובבכי תמרורים שאכנס גם אליהם כדי לתקוע להם מאה קולות, כדי שיזכו במצווה היקרה של תקיעת שופר ברגעים האחרונים לפני שהם נעקדים על ידי הצוררים הנאצים ימ"ש

בספר "חיים שיש בהם", מובא מעשה שהופיע בקונטרס "שער מחמדים",
ובו תיאור מוזעזע ממסירות נפשם של קדושי ישראל שהיו חפצים כל כך לזכות במצוות תקיעת שופר

עלי לעשות. ספק גדול היה במוחי אם מותר לי לסכן נפשי, אפילו בספק סכנה, בשביל שמיעת תקיעת שופר של הנערים. הנערים צעקו מרה, צעקה פולחת כל לב: "רבי, רבי! בוא נא, למען השם! חוסה נא על נפשנו! ובוא נא לזכות אותנו במצווה הזאת ברגעים האחרונים שלנו!" עמדתי משתומם, כי לא היה לי עם מי להתייעץ. נוסף לספק זה, עמד על ידי בני זלמן ליב שיחיה, והחזיק בי במרירות ותחנונים: "אבי, אבי, אל תעשה זאת, למען השם! כי ח"ו בוודאי תיאלץ להישרף איתם, ואז אשאר ח"ו גלמוד שכול כתורן בראש ההר. אבי, אבי! אל תלך ואל תיכנס! אינך מחוייב לעשות זאת. כבר תקעת היום הרבה פעמים, וגם זה היה כרוך בסכנת נפשו!" והמשיך בדברי תחנונים בבכייה רבה.

כאשר הבטתי על בני, נתעוררה בי רחמנות עליו, וראיתי שמאוד צדקו דבריו. אבל לעומת זה, הקולות והצעקות של הנערים, לא נתנו מרגוע לנפשי, ועוררו רחמנות גדולה בליבי, וחשבתי אולי יגן עליהם זכות קיום מצווה נשגבה זו בעת צרה, וכולי האי ואולי גם כמה אנשים, חסידים ואנשי מעשה, שנתעוררו מקולות הנערים, השתדלו והתחננו לטובת הנערים, ואמרו שעוד היום גדול ויספיק הזמן להיכנס ולצאת משם, ושלוחי מצווה אינם ניזוקין, ועוד כדברים האלה. באתי לידי החלטה: יעבור עלי מה! לא אשיב פניהם בבקשתם! לא אשעה לתחנוני בני נ"י! אלף ארבע מאות נערים המצפים לקרן של קדושה- לא אמנע זאת מהם! תיכף

התחלתי במשא ומתן עם ה"קאפוס" הרשעים, שהתעקשו שלא להניח לי להיכנס, עד שכבר חשבתי שעוד מעט השעה עוברת ולא תהיה לי עוד שעת כושר לתקוע בפניהם.

אכן, אחרי רוב הפצרות של כמה יהודים תמורת סכום גדול שנאסף במהרה, נענו לבקשותינו אך הזהירו אותנו בתנאי כפול שאם אשמע קול צלצול הפעמון שעל יד השער זה מורה שהס"ס באים למחנה. ברגע הזה נחרץ גורלי יחד עם כל הנערים הנמצאים בתוך הבלוק כי לא יניחו אותי לצאת משם בשום אופן. קיבלתי עלי את הכל ונכנסתי אל הנערים, אך לפני כן ציויתי לבני זלמן לייב נ"י שיעמוד ברחוב המחנה ויסתכל מרחוק לשער ובאם יראה את אנשי הס"ס מתקרבים לשער המחנה, ירוץ תיכף להודיעני ואעזוב תיכף את הבלוק ואפילו יהיה הדבר באמצע התקיעות. האמת ניתנת להיאמר כי ההחלטה הנ"ל לא תאמה את דעת ההלכה, כי ידעתי היטב כי על פי . ההלכה אין לאדם מישראל להכניס עצמו אף לספק ספיקא של סכנה כדי לקיים מצוות תקיעת שופר. אך עיקר החלטתי מחמת שבין כך ובין כך לא האמנתי בחיי, כי מי הוא זה שהיה

מן המיצר קראתי קה

סיפר רבי צבי מייזליש זצ"ל: הנה, ברוב חסדי ה' ובניסי ניסים עלתה בידי להכניס שופר אחד אל תוך המחנה. ביום ראש השנה הלכתי מבלוק לבלוק, עם השופר בידי כדי לתקוע. למרות שזה היה כרוך בסכנת נפשות גדולה, שלא ירגישו הנאצים וה"קאפוס" הרשעים. ברוך הוא וברוך שמו, שזכיתי ברוב רחמיו וחסדיו לתקוע ביום ראש השנה הלז, לערך עשרים פעמים, כל מאת הקולות. לאנשי המחנה, התקיעות הללו היו בבחינת משיב נפשם האומללה, וזה הרגיע קצת את מצפונם, שעל כל פנים זכו לצאת ידי מצוות תקיעת שופר בראש השנה גם באושוויץ. והנה, היה טראנספורט (משלוח) של בערך אלף אנשים, שנשלחו ביום א' דראש השנה,

סמוך לעת ערב, כבר עמד כל הטראנספורט בסוף המחנה סמוך לשעה מוכנים ומזומנים לצאת מחוץ למחנה ומחמת הבהלה וההכנות לקראת הנסיעה נמנע מהם לשמוע קול שופר, כאשר הגעתי אליהם יחד עם הרב ר' מנחם מענדל קאראדער הי"ד, אמרתי להם שיש לי שופר. בהישמע הבשורה, נתמלאו שמחה של קדושה וביקשו ממני לתקוע חיש מהר מאה קולות, כדי לצאת ידי חובת המצווה לפני שהם מוסרים את נפשם. יכול אני להעיד כי עדיין מצלצלים באוזניי הקולות והבכיות אשר פרצו מפי אותם אלף אנשים בשעת התקיעות, בפרט קולו הרועד

של המקריא, שהיה ידידי, החסיד המפורסם מוה"ר יהושע פליישמאן הי"ד, שצעק בקול גנוחי גנח וילולי יליל: "תקיעה... שברים... תרועה... תקיעה..." וממש לא יכולתי לצמצם מוחי לתקוע כדת וכהלכה...

אלף קולות של בכי בקעו בבת-אחת מגרונם של האנשים. מספר עוד הרב מייזליש זצ"ל: באותו בלוק בו שהיתי- הצטופפו אלף וארבע מאות הנערים, אשר כבר נידונו לשריפה, -ונודע להם שיש לי שופר. הם התחילו להרעיש ולצעוק בקולות ובבכיות תמרורים מתוך הבלוק שלהם, שאני אכנס גם אליהם כדי לתקוע להם מאה קולות, כדי שיזכו במצווה היקרה של תקיעת שופר, ברגעים האחרונים, לפני שהם נעקדים על ידי הצוררים הנאצים ימ"ש. אודה, שלא ידעתי לשית עצות בנפשי, כי העניין היה, כאמור, כרוך בסכנת חיים. כבר היה סמוך לעת ערב, וזה הזמן המוכן לפורענויות, והנאצים היו צריכים לבוא ולקחתם.

אם יבואו הנאצים פתאום, ובאותו רגע ימצאו אותי בתוכם, אז אין ספק שגם אותי ייקחו עמם לבית המוקד, וה"קאפוס" הנודעים לרשעים, לא יניחו אותי לברוח, ואצטרך למות יחד איתם. עמדתי מהרהר כדת מה

מדוע לוקין על כל לא תעשה הרי הוא ניתק לעשה של תשובה?

הרב צבי וינברג

"כִּי הַמִּצְוָה הַזֹּאת... לֹא נִפְלְאָתָה הוּא מִמֶּךָ וְלֹא רָחֲקָה הוּא" (דברים ל', י"א)

לוקין עליו.

ותירץ דדוקא כשניתק לעשה פרטי הוא דדנין ביה לאו הניתק לעשה, אבל עשה דתשובה שהוא כללי לכל הלאוין לא אלים לנתוקי. ובשדי חמד (ח"ד עמ' 72) מביא מס' ילקוט הגרשוני שכתב לתרץ ע"פ מש"כ הנודע ביהודה (או"ח קמא סי' ל"ה) דתשובה אינה מצילה את האדם מידי עונש בי"ד של מטה, שעיקרה היא החרטה ואין בית דין יודעים מה בלב האדם, וא"כ לא קשיא מידי דעשה דתשובה אינה מצילתו מן המלקות דגזה"כ דתשובה לא תציל בעונש בי"ד של מטה. (קב ונקי)

עיין רמב"ן שהמצוה הזאת היא "מצות התשובה", ולא מדבר פסוק זה על התורה.

החיד"א ב"מדבר קדמות" (אות ת' ס"ק יז) הביא מה"נחלת בנימין" שהקשה איך לוקים על כל לא תעשה הרי הוא ניתק לעשה של תשובה, וכל לאו הניתק לעשה אין

החידושי הרי"ם ניגש לבנו ולחש לו באזניו, "תדע שמצוה על האדם שירצה לחיות בעולם ויש דעה בין המחברים שזה בכלל המצוה "ובחרת בחיים" ואני מקוה שתרצה לחיות ותוליד בן זכר טוב

באיזה אופן מקיימים מצות עשה של "ובחרת בחיים"?

הרב צבי וינברג

"ובַחַרְתָּ בַחַיִּים" (דברים ל', י"ט)

רבינו יונה ב"שערי תשובה" (שער ג אות י"ז) כתב: "ודע כי המעלות העליונות נמסרו במצות עשה, כמו מעלת הבחירה, שנאמר "ובחרת

ואפילו באפשר רחוק, ועל אחת כמה וכמה שיש לנו לעשות כן בדרכי התורה והמצות שהן כבשוננו של עולם".

דבר מעניין בעניין "ובחרת בחיים", מביא בספר "עבד המלך" כאן (לר' שמואל הומינר זצ"ל), שהרב הצדיק ר' אברהם מרדכי בנו של החידושי

הרי"ם חלה בצעירותו במחלה קשה והרופאים אמרו שהוא מסוכן מאד ואין רואים שום תרופה למחלתו, החידושי הרי"ם ניגש לבנו ולחש לו באזניו, "תדע שמצוה על האדם שירצה לחיות בעולם ויש דעה בין המחברים שזה בכלל המצוה "ובחרת בחיים" ואני מקוה שתרצה לחיות ותוליד בן זכר טוב.

לשמע הדברים האלו התאמץ רבי אברהם מרדכי וישב על מיטתו ואמר "רבנו של עולם תן לי במתנה עוד שנות חיים ותזכני להוליד בן

זכר ואקרא את שמו יהודה ואקיים מה שנאמר הפעם אודה את השם". השי"ת הקים אותו מחוליו ובאותה שנה נולד לו בן הוא האדמו"ר מגור הגאון הקדוש רבי יהודה אריה לייב בעל המחבר "שפת אמת".

(קב ונקי)

בחיים". וע"פ דבריו כתב החרדים (פרק ט') שבכל עת שמזדמן לפני האדם איסור או ספק איסור והוא פורש, מקיים מצות עשה זו.

ומביא החרדים מיד את הר"ן (בסוף פ"ק דקדושין) שכתב שכשאומרת הגמרא "ספיקא דאורייתא לחומרא", היינו שמדבר תורה הוא שצריך להחמיר ולא מדברי סופרים, וכתב שכן דעת רש"י, ודלא כהרמב"ם דהוי לחומרא מדברי סופרים. ובביאור דבריו שהביא את דברי הר"ן אחרי שהביא את דברי

ה"שערי תשובה", נראה שלמד שלפי ה"שערי תשובה" הדין דאורייתא שצריך להחמיר בספיקות נובע מחמת מצות עשה של "ובחרת בחיים". ומביא שם מה שכתב בתשובות הר"ן (סי' ע"ט) "שאפילו בעסקי העולם כל משכיל בוחר לנפשו הדרך היותר בטוח והמשומר מכל נזק ומכשול

"והנה ידעתי כי יתלחשו עלי ויאמרו הגם שאול בנביאים הלא זה האיש ידענו בו שהיה מסוחרי ארץ פרנקפורט ולייפסיג יותר מט"ו שנים ותורתו אימת נעשית

בעל החיי אדם בהקדמה לספרו "חכמת אדם" משיב לשואלים על היותו סוחר

עליו אדון הכל רק לפרנס בני
ביתי וכו', והגם שנסעתי למרחקים
והייתי סוחר אף חכמתי עמדה לי כי
בנסיעתי לדרך דעתי עליה ובישיבתי
בחנות דעתי עליה, ותיתי לי שאפילו
בשעת משא ומתן פעמים הרבה היה
דעתי עליה בהרהור פירוש או קושיא
ובפרט בששה מצוות (התמידיות)
שכתבתי בחיי אדם כלל א' וקיימתי

בעצמי (משלי ד, ו) "אל תעזביה ותצרך".

(קב ונקי)

הרב צבי וינברג

"ולא מעבר לים הוא" (דברים ל"ג)

בגמ' עירובין (נה) דורשים ממ"ש "ולא מעבר לים היא"
שלא תמצא את התורה לא בסחרנים ולא בתגרים.
בעל החיי אדם בהקדמה לספרו "חכמת אדם", כתב
"והנה ידעתי כי יתלחשו עלי ויאמרו הגם שאול בנביאים
הלא זה האיש ידענו בו שהיה מסוחרי ארץ פרנקפורט
ולייפסיג יותר מט"ו שנים ותורתו אימת נעשית.
והתורה העידה "לא מעבר לים" שאינה מצויה לא
בתגרין ולא בסחרנין.

דע לך אחי כי נסיעתי למרחקים לא היה לקבץ עושר חלילה, יעיד

'אני מצפה ממך שבימי ביקורי החשובים תוותר גם על דברים שמותרים לך'

<< המשך מעמוד 2

הצדיק - הוא זה שגורר את הגוף אל הנשמה, ועוסק רק ברוחניות, ואילו
לגופו החומרי הוא מספק רק את המינימום הנצרך לו כדי קיומו, בעוד
שעיקר עיסוקו הוא בצרכי הנשמה. הוא מזין אותה כל הזמן במזון הערב
לה, תורה, תפילה ויראת שמיים.

הרשע, לעומתו, הוא זה שגורר את הנשמה אל הגוף. כל העת הוא
ממלא את גופו בתאוות ומזין בכך את החומר ולא את נשמתו הרוחנית.
הוא אינו לומד ואינו מתפלל כראוי, אלא אדרבה עובר עבירות ומרגיז את
בוראו, ונפשו הרוחנית נשאר רעבה ואומללה.

כך נוכל להבין מיהו ה'בינוני'. הבינוני הוא האדם שכל השנה מזין גם
את הנשמה וגם את הגוף, הוא אינו עושה עבירות כרשע, אך גם אינו
עוסק רק ברוחניות כמו הצדיק. הוא מפרנס את שניהם; לומד, מתפלל
ועושה את כל מצוות ה', ובכך מחיה את הנשמה, אך אינו מסתגף ואוכל
רק כדי קיומו, אלא נותן גם לגוף את מזונו החומרי - אוכל טוב, ישן טוב,
ונהנה מהבלי העולם הזה, וכמובן הכל בדרך המותר, בלי למרוד, חלילה,
בקדוש ברוך הוא.

מגיעים עשרה ימים בהם הקב"ה, מלך מלכי המלכים, נמצא איתנו
קרוב מאוד, עם הנשמה, שהיא בתו היחידה, ועם חתנו בן הכפר החומרי
יותר והוא מצפה מאיתנו שלפחות בימים אלו נתנתק מהחומריות ונוותר
אף על מה שמותר לנו, ונשקיע רק ברוחניות, ובכך נזין רק את הנשמה
הטהורה, ועי"ז נכתב ונחתם בספרם של צדיקים גמורים.

ממך שתוותר גם על דברים שמותרים לך, בימים חשובים אלו של ביקורי
בביתכם!", אבל החתן בשלו ממשיך בטענותיו: "אינני עובר על שום
איסור, אני עושה רק את מה שמותר לי". המלך התאכזב, אבל קיווה
שבהמשך הביקור יינה החתן מנוכחותו וישכיל לוותר על מנהגו עם
חבריו. אבל לא כך היה, יום אחר יום היה יוצא החתן ומבלה עם חבריו
תוך ויתור על שהותו עם המלך בין שמונה לעשר בערב.
בהגיע היום האחרון, יום בו המלך אמור לצאת ולשוב אל עיר הבירה,
היום החשוב ביותר בביקורו של המלך - לא ויתר החתן על מנהגו, ויצא
להתרועע עם חבריו. נעצב המלך אל לבו, ואכזבה רבה ניכרה על פניו.
ראש השנה בפתח, יום אשר יפתחו בו שלושה ספרים; הצדיקים
נחתמים מיד בספר החיים, הרשעים נחתמים מיד בספר המתים, ואילו
הבינוניים תלויים ועומדים כל עשרת הימים עד יום הכיפורים.
מי הם הצדיקים ומי הם הרשעים, ומה עשה האדם במשך כל השנה
עד שקיבל את התואר 'בינוני'?

באדם יש גוף ונשמה. הגוף הוא חומרי ומחפש תמיד את החומה, הוא
רוצה שהאדם ימלא את גופו בתאוות העולם הזה. ואילו הנשמה חוצבה
מתחת לכיסא הכבוד, היא רוחנית ומחפשת תמיד את הרוח, היא שואפת
שהאדם יעסוק רק בתורה ובמצוות, ובכך ימלא את תאוותה של הנשמה
ברוחניות. מלחמה עזה יש לאדם בין הגוף ובין הנשמה, מי יגרור את מי,
ומי יגבר על מי.

שב ושירה בליבו: לקראת שבת יעטה את הקפוטה ויברך "שהחיינו" יעלה לבית הכנסת הדור בלבשו, מלך ביופיו! חבריו לא האמינו למראה עיניהם: הזה זלמן?! קומתו גבהה, ואור בעיניו, ועטוי הוא קפוטה חדשה ומבהיקה!

רבי יעקב גלינסקי זצ"ל על התירוצים, החרטות ויום הדין

באמת ניסה, טרח, יגע, ביקש, ניסה, הפציה, התחנן לעבודה. אם לא, להלוואה. ואם לא, לנדבה. האם אשמתו היא שכולם אטמו אזנם, הקשילו ליבם, קפצו ידם? הוא השתדל בכל כחו! אמת, אין עליו טענות, התירוץ טוב, אבל אינו משביע... אני רוצה לספר -

בצאנז היה סנדלר, זלמן שמו. עני מרוז, כל היום עמל והרויח פרוטות בשכרו שנועדו ללחם לאכול, אבל לא לבגד ללבוש. כל השבוע לבש קרעים וטלאים, מרובבים בדבק ובכתמי צבע, מילא. אבל בשבת, הרי כל ישראל כבני מלכים, והוא בשטריימל מרוט וקפוטה מהוהה, מרופטת ודהויה. חלום היה לו, משאלת לב כמוסה: לזכות ולתפור קפוטה חדשה. ואל יהיה הדבר קל בעיניכם. באותם הימים לא היו אריגים סינטטיים, משי מלאכותי. המשי היה מסיב תולעת המשי, יקר עד מאד. אבל הסנדלר לא נואש. ייחד קופת פח, ומכל רווח קמץ פרוטה ושתיים. עם הזמן הלכה הקפוטה והתרפטה עוד יותר, והקופה הלכה והתמלאה. כשנגדשה, פנה בהתרגשות לחנות האריגים. רצונו לקנות בד לקפוטה.

הביט המוכר בבגדיו בספקנות "יש לך כסף?" שאל.

בגאווה הציב את קופת הפח בנקישה. הפכה המוכר על הדלפק, ועיני הסנדלר נצצו למראה ערמת המטבעות. לא שיער שהוא כה עשיר. החל המוכר סופר את הפרוטות, אך כולן לא עלו אלא לכדי דינר אחד. "צר לי", אמר, "מחיר המשי לקפוטה, שלושה דינרים". חושך בעיניים, איזו אכזבה.

"לא תוכל לעשות משהו?" שאל בשפתיים רוטטות. רחמי המוכר נכמרו, מוכן הוא לעשות הנחה, אבל לא עד כדי כך. ואז נזכה: "ראה, יש לי גליל של אריג משי ישן, אוכל לתת לך ממנו במחיר הזה".

אור בעיניים. כמה נפלא. רחמי המוכר גברו. צריך להבין מהו אריג משי ישן. המשי היה טבעי, כאמור, ובמשך הזמן היה מתקשה ומתקשה, מאבד את גמישותו. הוריד המוכר את הגליל, גולל בזהירות רבה והזהיר את הסנדלר: המשי הוא עדין ושבירי, איכותו ירודה, לכן אני מוכרו בפרוטות, פשוטו כמשמעו. זההר בו".

בצעד קליל ובלב מתרונן נשאו הסנדלר לביתו, הביאו לאשתו, שתתפור ממנו קפוטה כמידתו. תוך שהוא מזהירה שוב ושוב להישמר ולנהוג בו בעדינות רבה. שמחה האשה בשימתו, וניגשה לעבודה, ואילו הסנדלר שב לסדנתו ושירה בלבו: לקראת שבת יעטה את הקפוטה ויברך "שהחיינו", יעלה לבית הכנסת הדור בלבשו- מלך ביופיו!!!

ואכן, חבריו לא האמינו למראה עיניהם: הזה זלמן?! לכאורה אין ספק,

"מחשבות אדם ותחבולותיו ויצרי מעללי איש" (מוסף דר"ה)

כידוע, עיקרי התשובה הם שלושה: חרטה על העבר, וידוי וקבלה לעתיד, שלא נשוב עוד לחטא זה לעולם. אם יתמלאו שלושת התנאים - העוון יימחה כלא היה. ואיני מבין, הרי זו סתירה מינה וביה? אסביה: נתנו לילד עשרים שקלים, לקנות במכולת בקבוק שמן. אמא רוצה לאפות וזקוקה לשמן. הלך הילד עם האוצה ומצא אוצרות: גלידה וחטיפים ושתייה. הכל קרץ, פיתה, ראשו הסתחרר, ויש לו עשרים שקלים בלבד. ברר מחירים, ובסוף החליט: שלגון, ממתק ושני חטיפים. "זה עולה קצת יותר, אז תרשום". שמח וטוב לב חזר הביתה, לזרוק לפח את מקל השלגון ועטיפות החטיפים. האם נדהמה: "מה זה? מאיפה זה? מה פתאום? מי הרשה? ואיפה השמן?" המערבל פועל במלוא הקצב, הקצף מוכן, מחכים רק לשמן. אה, הוא קנה את כל אלו "במקום"... הלם.

נו, הילד - ילד. מבין שעשה דבר לא טוב, בלי רשות. ומה כעת? אומרים לו: "אם תגיד שאתה מתחרט - נסלח לך". לא מובן: אם יסלחו - אז על מה יש להתחרט? על השלגון הטעים, על הממתק ועל החטיפים?!

אז תשמעו את התשובה: הערב יש לו

יום הולדת, ואמא רצתה לאפות לו עוגה, ולערוך לו מסיבה. הוא יפרוס, יחלק, ויאכל. וכעת, משלא הביא את השמן - ירד הכל לטמיון, אין עוגה, אין מסיבה ויש אכזבה ומפח נפש ושמונון. אז סלחו לו, אבל כמה הפסיד בשביל גרגרנותו וקלות דעתו! כמה גדולה החרטה!

זהו רק משל חיוור, בבואה דבבואה, מהצער שצריך להיות על ההסתאבות בעבירה, על איבוד אור המצוה. גם אם מחלו, ולא נענש, אבל הכתם נשאר, מכות אש בנשמה, צלקת רוחנית. איזה אבדן, ועבור מה!... על אחת כמה וכמה, אם סתם כך, בפיזור נפש, איבד את השטה, וחזה, וחיפש, ולא מצא. וחזר בדמעות, וסיפר בהתייפחות, וניחמוהו והרגיעוהו. הכל טוב ויפה אבל עוגה - אין.

שמעתי בשעתו מרבי אלחנן וסרמן זצ"ל, כמדומני שאמר זאת בשם ה"חפץ חיים" זצ"ל: יהודי קשה יום חוזר מתפילת שחרית לבית ריק, אין פרוסת לחם להשביע רעבונו. והוא לא לבד. אשתו רעבה, ובניו שואלים לחם, הלב נחמץ הוא יוצא לשוק, להרויח כמה פרוטות, מלווה בתפילות אשתו, בייחולי צאצאיו. כל היום היא מרגיעה אותם: "אבא יחזור, ויביא לחם". זה לא מנחם אותם, בטנם הומה, הם מתייסרים ברעב. אבל התקווה מפעמת. כבר צהרים ולפנות ערב. רעבים שבעתיים, עייפים מלבכות, חלשים עד אפיסת כוחות, והנה נפתחת הדלת: אבא!

נו, אבא, מה הבאת?

הוא הביא תרוצים...

מהי הסיבה שאדם יכול להוציא אחר ידי חובתו במצוה שכבר קיים בעצמו?

האם נשים יכולות להוציא אחרים ידי חובתם? ומדוע אין אדם יכול להוציא אחרים ידי חובה בברכת הנהנין אלא כשנהנה בעצמו?

הרב יהודה יעקבזון

את האנשים ידי חובתם. ויש שכתבו שאף האנשים אינם ערבים לנשים,

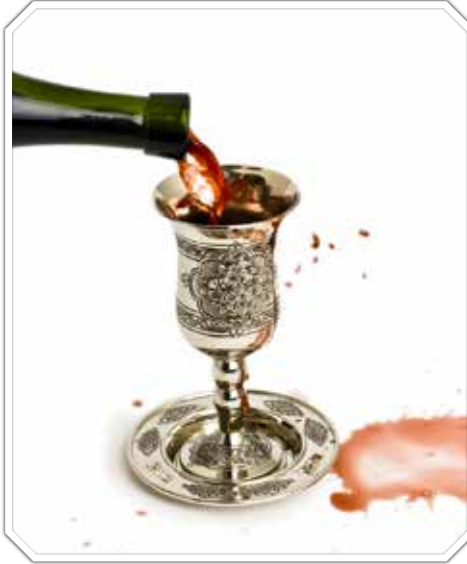
ואם יצאו בעצמם ידי חובתם אינם מוציאים את הנשים. ויש שכתבו שאף בינן לבין עצמן אינן בכלל הערבות, ואינן יכולות להוציא זו את זו ידי חובה. ויש אומרים שאף הנשים בכלל הערבות. ויש שכתב עוד, שאף במצוות שנשים אינן חייבות בהן, יכולה אשה הנוהגת לקיימן 'למשוך' ולהחיל על עצמה חיוב לקיימן, ואף חיוב זה נכנס בכלל הערבות. וטרם שיצאה ידי חובת מצוה שחייבת בה - לכל הדעות יכולה להוציא אחרים ידי חובתם בה.

דוגמה מצויה לפי האמונה: נשים חייבות במצוות קידוש של ליל שבת, ולכן יכולות להוציא אחרים ידי חובתם, אלא שמטעמי צניעות יש להחמיר שלא תוציא איש שאינו מבני ביתה ידי חובתו. אולם, אשה שכבר יצאה ידי חובתה - יש אומרים שאינה יכולה להוציא אחרים ידי חובתם, כיון שאינה בכלל הערבות, ויש אומרים שהיא בכלל הערבות, ויכולה לשוב

ולקדש כדי להוציא אחרים ידי חובתם.

[שו"ע או"ח רע"א, ב, משנ"ב ד-ה, ושעה"צ, ט; ביאורים ומוספים

דרשו, 19; משנ"ב קס"ז, צב; וראה שם קצ"ז, כד, וביאורים ומוספים, 24]

בפרשת השבוע נאמר: "הַנְּסַתְרֹת לָהּ אֶלְקִינוּ הַנְּגַלְת לָנוּ וּלְנִינוּ עַד עוֹלָם לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל דְּבָרֵי הַתּוֹכָה הַזֹּאת", ומפרש רש"י: "אין אני מעניש אתכם על הנסתרות, שהן לה' אלקינו... אבל הנגלות, לנו ולבנינו - לְבַעַר הַרַע מִקִּרְבָנוּ, ואם לא נעשה דין בהם יענישו את הרבים... ונעשו עֲרָבִים זֶה לָזֶה".

ומסיבה זו, שכל ישראל ערבים זה לזה, יכול מי שכבר יצא ידי חובת מצוה מסוימת, להוציא אדם אחר ידי חובתו בה, ואף להוציא ידי חובת ברכת המצוה, כיון שכל עוד יש אדם מישראל שלא יצא ידי חובה, הרי זה כאילו הוא עצמו לא יצא ידי חובה, שהרי הוא עָרַב לקיומה על ידי כל אחד ואחד. ברם, אין אדם יכול להוציא את חברו ידי חובת ברכת הנהנין, דהיינו ברכות המאכלים והריח, אלא אם כן גם הוא עצמו נהנה כעת מהמאכל והריח ומברך על הנאת עצמו, כי אף על פי שאסור ליהנות

מהעולם הזה בלא ברכה וחובה על הנהנה לברך, הרי בידו שלא ליהנות ולא לברך, ולפיכך, אותו אדם שאינו נהנה כעת מהמאכל או המשקה, אינו מחויב בדבר מצד הערבות.

ויש אומרים שהנשים אינן בכלל הערבות, ולכן אינן יכולות להוציא

שאלות בפרשת השבוע

- מהי מהותה של הברית המיוחדת בין עם ישראל והקב"ה?
- כיצד אפשר ללמוד מוסר מן השמים והארץ, שאינם בעלי בחירה?
- במה נתייחד לימוד התורה משאר מצוות הנעשות לשמן?
- מהו סוד העמידה מול היצר?

כל התשובות בספר 'דרש דוד על התורה' לרכישה התקשרו 02-5609000

האם מותר לרסס 'קוטל חרקים' בשבת? והאם מותר להשמיד כינים בשבת?

הרב יהודה יעקבזון

שנראה כאילו אינו מתכוון להמיתם. אולם, חרקים שנשיכתם ועקיצתם גורמת רק צעה, ולא נזק ממשי, אסור להמיתם אף אם רצים אחריו. כינים הנמצאים בשערות הראש - בגמרא ובפוסקים מבואר שמותר להמיתן בשבת, כיון שאינן פרות ורבות ואין להן חשיבות של בעלי חיים. ולגבי הכינים שבימינו, שידוע כי הן פרות ורבות - יש מהפוסקים שהורו שמותר להמיתן, כיון שהדין אינו משתנה מחמת שהמציאות נראית לעינינו אחרת. יש שהסתפקו בדבר. יש שהורו להימנע מכך, כיון שיתכן כי אין אלו הכינים הנזכרות בגמרא, ויש מהם שהתירו להשמיד כינים הנמצאות בראשו של ילד ומסכות לו צער רב.

[שו"ע או"ח סז, ט-ט, ומשנ"ב סו; ביאורים ומוספים דרשו, 71, 72 ו'82]

אסור לרסס חומר קוטל חרקים על גבי החרקים או בסמוך להם, משום איסור נטילת נשמה בשבת. ויש שאסרו מטעמים נוספים. ויש שכתבו, שאם אינו מתכוון להמית את החרקים, אלא רק להבריחם, מותר לרסס את החומר באוויר החדר תוך השארת חלון או דלת פתוחים, משום שאינו מתכוון להמיתם וגם אין הדבר ודאי שהריסוס יגרום למותם.

אולם, חרקים ושאר בעלי חיים שנשיכתם מסוכנת, מותר להמיתם בשבת אף אם אינם מתקרבים אליו להזיקו. ואם נשיכתם אינה מסוכנת, אלא רק מזיקה; אם רצים אחריו להזיקו- מותר להמיתם, ואם אינם רצים אחריו- אסור להמיתם בדרך הרגילה, אלא רק לדורסם באופן

קם סניגורו של הנאשם וביקש להוסיף עוד טענה "אמת, כך אמה, שבעל הפונדק חייב את כל הכספים הללו, אך מה תועלת תהיה לבעלי החוב באם יישב בכלא הרי לא יוכל להחזיר משם חובותיו

מצד אחד "זוחלים ורועדים" מאימת הדין, ומצד שני אנו עושים סעודות גדולות ולובשים בגדי חג- הווארט החסידי

כדבעי וראויים אנו להיענש, אך איזה תועלת תהיה לקב"ה באם ניענש והרי באם נמות לא נוכל לשפר דרכינו ולעשות רצונו. אלא, ייתן לנו עוד ארכה לשנה טובה ומבורכת שלא יחסר לנו מאומה וניטיב דרכינו וזה הפירוש "זכרנו לחיים" תן לנו חיים טובים "למענך" כי רק אם נחיה בטוב נוכל לעבוד את ה' ולעשות רצונו.

בראש השנה אנו נוהגים בדרכים סותרות. מצד אחד "זוחלים ורועדים" מאימת הדין, ומצד שני אנו עושים סעודות גדולות ולובשים בגדי חג. חסידים הסבירו סתירה זו שאמנם אנו עומדים בדין על כל מעשינו והדין הוא על חיים ומוות "מי יחיה ומי ימות, מי יעשר ומי יעני" אבל מאידך השופט

הוא אבינו שעל רחמיו אנו סמוכים. וכן אמר משה רבינו לעם ישראל לאחר ששמעו כל הקללות שבפרשת כי תבוא והוריקו פניהם "אתם נצבים" למרות שהכעתם לפניו ומגיע לכם עונשים על דרכיכם, הרי אתם נצבים היום (היום זה ראש השנה) כולכם. הרי אתם חיים וקיימים.

פעם היה בעל פונדק שהיה לוקח הלוואות מאנשי העיר וסחר בעיר במהלך השנה לצורך עסקיו ובהגיע זמן הפירעון היה מחזיר את ההלוואות.

שנה אחת לא הצליחו עסקיו כל כך ולא השיג די ממון להחזיק את ההלוואות. התאספו בעלי החוב שלו והביאוהו לפני השופט שיפסוק עונשו. לאחר שמיעת דברי הצדדים ולפני נתינת פסק הדין, קם סניגורו של הנאשם וביקש להוסיף עוד טענה להגנת בעל הפונדק. "אמת, כך אמה, שבעל הפונדק חייב את כל הכספים הללו והוא אינו מתכחש להם, אך מה תועלת תהיה לבעלי החוב באם יישב בכלא הרי לא יוכל להחזיר משם חובותיו. עצתי היא שייתנו לו עוד הלוואה על מנת שיוכל

לשקם את עסקיו ויעמידו עליו אנשים שיפקחו שאכן פועל נכון וישר בכסף זה ועל ידי הצלחת עסקיו יוכל לפרוע חובותיו."

במשל זה הסביר ה"חפץ חיים" את תמיהתו על מה שאומרים בעשרת ימי תשובה "זכרנו לחיים מלך חפץ בחיים למענך אלוקים חיים" למה אנו תולים את הבקשה ב"למענך"? והסביר, שאמת כל השנה לא התנהגנו

הרב שך מיהר, ובסיבוב הוא כמעט נפל, אמרתי לו: "ראש הישיבה, אנחנו נופלים!" אבל הוא: "תקיע'ס, תקיע'ס... רצנו הביתה. הוא היה אז בן 103, עשינו קידוש, ואז שאלתי: "הולכים?" הוא קם ופתאום הוא שואל אותי: "תגיד רגע, אכלת משהו?"

<< המשך מעמוד 10

זקן, מה אתם רוצים ממנו?!" אמרתי לו: "מותק, זה ה'ריתחא דאורייתא'; זה השמחה בלימוד התורה!" היינו אצל ר' שמואל רוזובסקי. הגענו לביתו כדי לקחת אותו לפני השיעור. ישבנו איתו שעתים או שלוש אחרי השיעור כדי שיביהר ונקבל תמונה של הסוגיה. איזה יופי! מי חשב אז על אוכל? זוהי שמחה אמיתית בשמחת התורה! זה נקרא ללמוד עם שמחה. זוהי התורה שמועילה נגד כל היצר הרע. אבל ברור שתמיד רצוי להוסיף ולהתחזק יותר. אני חושב שבעצם, האדם שיראה את הדינים מצד אחד, מה קורה היום, והוא יודע שהכל נקבע בראש השנה, זה מפחיד!! אתה כל שנה רואה אותו דבר, שקרו כ"כ הרבה מקרים, מצד שני, צריכים להגיע לעבודת ה' מתוך אהבה ולא מתוך פחד, אי אפשר לעבוד את ה' עם פחדים, זה לא עובד ככה. הפחד צריך לצבט ולתת לך את הדחיפה, אבל כל הזמן להודות לקב"ה, וללמוד ולקיים את התורה רק מתוך שמחה.

אבל הוא יש לו 'טייערע שטיקל תוירה' כתר יקר כזה, לשים בכספת. זוהי אהבת תורה!

ככה, בשימוש, ראיתי את הדברים הללו, מהי אהבת תורה, מהי שמחה. כשהיה הרב שך בא למסור שיעור, אי אפשר היה לתאר את השמחה שלו. כשלמדתי בפוניבז', היה אירוע מעניין, שפעם בשנה היו מגיעים קציני חייל האווירליים יהדות. אני הייתי אז בחוה, ולמדתי ליד ה'בימה' עם החברותא. ניגש אלי חייל ושואל אותי: "תגיד לי, מה אתה צועק עליו, מה הוא עשה לך?". "אני לא צועק עליו", עניתי, "אני מסביר לו". החייל לא הבין.

נכנסנו לשיעור של הרב שך. היינו אז 800 בחורים. היום יש כבר יותר בחורים בישיבה. הרב שך עומד על הבימה ואומר משהו ומתחילה סערת וויכוחים. עומד לידי איזה קצין, ושואל בפליאה: "תגיד לי, אתם מטורפים? שמונה מאות נגד אחד? זה לא פייר! מה אתם עושים לו? הוא

חוקרי מס הכנסה פשטו על משרדי המפעל, שנה שלמה היה תחת מעקב, בלשים סמויים צילמו כל משאית שהביאה חומרי גלם וכל משאית שהוציאה סחורה מוגמרת. כל הספקים והקמעונאים נחקרו ומסרו עדות מפורטת

<< המשך מעמוד 11

יחווה בידיו לאיזו כמות כוונתו. כשאומר "בוציני", ידגים כאילו אוזח אבטיח. אולי תביא קישוא, אבל לא נרות. מצד שני, טוב שלא שברה קישוא על ראש התנא הקדוש. אבל בבא בן בוטא! לא לבדו ישב, ולא לבדו. דן דין, ולא היה דן יחיד. עם הדיינים ישב, ועם בעלי הדין, ובאה אישה, ושברה על ראשו שני נרות. ואינו כועס ואינו זועם, אינו מקפיד ואינו גוער רק מתעניין: מהו זה שעשית? והיא: שכך ציווני בעלי ראשית, איזו חוצפה! הרי לא ידע שהיתה כאן שרשרת טעויות ואי הבנות. ראוי היה שיכעס על בעלה, איזו אפקירותא, מנדים את כבוד הרב! ושנית, ואם אמר לך, מה?! ואם היה אומר לשפוך שפכין? ובבא בן בוטא: "את עשית רצון בעלך", ובשני נרות, יהיו לך שני בנים גדולי ישראל!" ודאי הצטערה שלא שברה נברשת. וכתב ה"בן איש חי" (בחדושי לבבת בתרא ג ע"ב), שלפיכך, כשהרג הורדוס כל חכמי ישראל כי חשש שימרדו בו משום שאינו ראוי למלכות, לא הרג את בבא בן בוטא. כי ידע בן שאינו נוקם ונוטה אלא סולח ומוחל, ועוד מיטיב למי שעשה עמנו רעה! כך קיבל שכרו על הנהגתו, ולא עוד אלא שנסתבב על ידו בנין בית המקדש, כמבואר בגמרא. ואנו, איננו רב רבון כבבא בן בוטא, ואין מבזים אותנו ובפרהסיא בשבירת נרות על ראשנו, אלא שמפעם לפעם פוגעים בכבודנו ונעשים דברים שלא כרצוננו. לשם מה נכתב הספור אם לא כדי ללמדנו. לשאול מה ארע כאן, ולקבל תשובה תמוהה, ולהגיב בברכה! ואם כה נעשה, הרי במידה כנגד מידה - גם בראש השנה נשאל מה ארע כאן. ובלי ספק, נענה תשובה מקוממת ותמוהה, כאותה אשה - ויגיבו בברכה! לא כדאי!!

("הגדת" - אלול וראש השנה)

מאלף. אבל אם כך נתייחס אליו, יחטיא מטרתו. הוא נכתב בגמרא כדי ללמד, כדי להורות ולהנחות, כדי לחייבו! וכך ספרו (נדרים סו ע"ב), נקריא ונסביר -

"ההוא בר בבל דסליק לארעא דישראל", מעשה ביהודי בבלי שעלה לארץ ישראל. כאן ושם דברו ארמית, אלא שהיו מושגים בעל פירוש שונה.

"נסיב איתתא", נשא אשה, ולא היתה פקחית במיוחד. "אמר לה: בשילי ליה תרי טלפיי", אם בקשו לאכול מעט עדשים, קראו לך "שני עדשים". הבינה דברים כפשוטם, וכשהגיע לאכול גילה בצלחתו שני עדשים...

"רתח עלה", כעס עליה, ולמד את הלקח. "למחר אמר לה: בשילי לי גריווא". כשרצו הרבה אמרו: "סיר עדשים". עשתה כדבריו, ובבואו מצא גבעת עדשים, מלוא הסיה, שנערמה על צלחתו. כאן אפילו לא נכתב שכעס.

"אמר לה: זיל אייתי לי תרי בוציני", הביאי לי שני "בוציני", אבטיחים בלשון הבבלים. "אזלת ואיתי לי תרי שרגיי", הלכה והביאה לו שני נרות, הקרויים "בוציני" בארץ ישראל.

הפטיה: "לכי, שברי אותם על רישא דבבא", בראש השעה כך? היה בבא בן בוטא יושב ודן דין. הלכה ושברה את הנרות על ראשו.

אמר לה: "מהו זה שעשית?"

אמרה לו: "כך צווני בעלי".

אמה: "את עשית רצון בעלך, המקום יוציא ממך שני בנים - כנגד שני הנרות - כבבא בן בוטא!"

היא לא הייתה פקחית במיוחד. ואולי כן? מה אשמתה שלא שלטה בניב הבבלי, שנצמדה למשמעות הצרה והמצומצמת. לבשל שניים או סיר, או לשבור על ראש רבם של ישראל. והוא? הרי נוכח שיש הבדלים בתפיסה, ויש לו אישה מרובעת. יתגמש, יוודא שהבינה. כשיאמה: "סיר עדשים",

באותו בלוק נודע להם שיש לי שופר, הם התחילו לצעוק בקולות ובבכי תמרורים שאכנס גם אליהם כדי לתקוע להם מאה קולות, כדי שיזכו במצווה היקרה של תקיעת שופר ברגעים האחרונים לפני שהם נעקדים על ידי הצוררים הנאצים ימ"ש

<< המשך מעמוד 12

מאמר חז"ל (ברכות י): "אפילו חרב חדה מונחת על צווארו של אדם אל ימנע עצמו מן הרחמים". וידוע הפירוש על הפסוק (תהילים ככא): "ה' צלך" – שכמו הצל שעושה כל מה שאדם עושה, כמו כן כל מה שאדם עושה הוא גורם שה' יתברך יתנהג עמו במידה זאת. כדאיתא בזוהר הקדוש על הפסוק: "שלח תשלח את האם". אם כן, בזה שאנחנו אוחזים השופר בידינו, אף במקום סכנה כזה באושוויץ, אשר היה בקושי גדול וכרוך במסירות נפש, על ידי זה יתעורר למעלה, שהקב"ה, כביכול, יאחז אותנו בידי ממש ויוציאנו מן המצב הנוכחי הרע. ובה יתפרש מה שאומרים בפיוט דר"ה: "מלך זכר אחוז קרן", היינו שהקב"ה יזכור אותנו ויאחז בידי ישראל הנקראים קרן בזכות "לתוקעי לך היום בקרן מזבח נורא וקדוש" על ידי הקרבנות הקדושים שמקריבים שם את אחינו בני ישראל הקדושים!!! היינו את שנעשה היום באושוויץ שהוא מקום נורא וקדוש, –

זהו קול השופר האמיתי המרטיט את הלבבות.

עלינו לזכור כי קול השופר בא לעורר את האדם מתרדמתו, משאננותו. הלוואי, ובזמן תקיעת השופר ניתן אל לבנו רק מקצת מכאוביהם של אותם קדושי עליון שנטבחו, ונהרהר בליבנו עד כמה הדין בראש השנה הוא איום ונורא. ואנו עכשיו, בעומדנו בבת-הכנסת בראש השנה, בנחת ובשלווה, כדאי שנבין מה מנע הקב"ה מאיתנו. על כן, ברגעים אלו, צריכים אנו לחוש ברטט, בפחד ובאימה בשומענו את קול השופר הבא לעוררנו ולהוציאנו משלוותנו. וכדי להתחזק בתקיעת שופר, כדאי שנעלה במחשבתנו את קול בכייתם של צאן ההריגה, את אותם ילדים שגעו בבכייה רק כדי לשמוע קול שופר.

(אור דניאל אוצרות הפרשה כי תבוא תשעה)

יכול לידע באושוויץ כמה ימים יש לו עוד לחיות? שהרי ראינו בעינינו שבכל יום ויום נהרגים ונשרפים אלפים ורבבות מאחינו בני ישראל, או נופלים בשדה מתוך עבודה קשה ומתים כעמיר אחרי הקציה, ולא הייתה שום חשיבות כלל לחיים שלנו. באותו רגע, זה היה עיקר הסיבה להחלטתי הנ"ל, אף –, שידעתי שבאמת גם סברא זו אין לו שום מקור בהלכה.

– – – ולא הייתה תקיעת שופר באושוויץ שונה מתקיעת שופר בבית-הכנסת. הגאון מוויצען עוד הספיק לשאת דברו לפני אותם הבחורים, כלשונו הוא: איה העט ואיה הסופר היודע להעלות עלי גליון את הרגשת לבבי, בבואי לבלוק המוסגר הנ"ל – אין זה רק פלאות הבורא שלבבי לא התפלץ מרסיסים בפוגשי לפני את המון עיניהם של הצעירים, שכולם געו בבכייה נוראה, בדמעות רותחות בקולות ויללות עד לב השמים! כולם נדחקו לנשק את ידי וצעקו: "רבי! רבי! רחמים! רחמים!" וכדומה, וכמה מהם היו תלמידי ומבני קהילתי. כאשר פתחתי לומר "מן המיצר קראתי קה...", הפסוקים שנהגים לומר לפני התקיעות, התפרצו כולם בצעקה ובדרישה שאומר להם קודם כמה דיבורים והפצירו בי מאוד, וממש שלא הניחו אותי לומר הלאה הפסוקים הנ"ל.

ואני, מרוב ההתרגשות, נאלמתי דומיה ונדבק לשוני לחכי, ולא יכולתי לפתוח פי ושפתיי. גם פחד השהייה שם בפני המחנה עמד נגד עיניי, כי הרגעים חולפים והערב ממשמש ובא וגדולה הסכנה ח"ו. בכל זאת נעניתי לבקשתם, ואמרתי יעבור עלי מה. התחלתי לדרוש בפסוק: "תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגנו", ואמרתי כי היום, בראש השנה הזה, הכל כל כך מכוסה, אין איתנו יודע עד מה, להיכן יובילו הרשעים את כל משפחותינו ומה יהיה בסופנו? מי יצא מכאן לשלום? והזכרתי להם

שב ושירה בליבו: לקראת שבת יעטה את הקפוטה ויברך "שהחיינו" יעלה לבית הכנסת הדור בלבשו, מלך ביופיו! חבריו לא האמינו

למראה עיניהם: הזה זלמן?! קומתו גבהה, ואור בעיניו, ועטוי הוא קפוטה חדשה ומבהיקה!

<< המשך מעמוד 15

המעגל נבקע וזלמן יצא לקראתו. אך אבוי, קומתו שחה, עיניו כבו, ולגופו קפוטה – "מכבר מעשה רשת", כמסנת מחוררת...

"מה זה, זלמן?"

מעין הדמעות נפרץ. חלום טוהו, חודשים חסך, מפיתו קמץ, אגרות אגה, ולא הספיק. מה בידו לעשות?! פרנסתו כה קשה ומעטה. הקופסה התמלאה, ולא עלתה לכדי דינה. הספיקה לאריג ישן נושן, מתפורר וקשית. בעדינות תפרה אשתו, בזהירות הכניס ידיו לשרוולים, רכס וחגה וכל אחד שולח יד, מחורר ומפורר...

שמע הצדיק, נענה ואמה: "השומעים אתם? זלמן צודק! אין ללעוג לו, הלא תרוץ טוב בפיו –

אבל כך נראים עם תירוצים..."

ואנו, עם איזו "קפוטה" נתייצב ליום הדין?!

(והגדת - תשובה)

אותו שטריימל ממורטט, קירח, אותו זקן ואותן פאות. אבל קומתו גבהה, ואור בעיניו. עטוי הוא קפוטה חדשה ומבהיקה!!

"תתחדש!" אמרו לו בהערכה, ואחד אף ניגש למשש את האריג, לעמוד על טיבו. צבט הלה את הבד ופער שני חורים באריג. "מה זה?" תמה אחר והושיט יד. קיפל, ונוצר סדק. גל השתאות עבה, הקיפוהו מכל עבה, מעולם לא ראו כזה דבר. מששו את הצווארון, ונשבר. בכל מקום שנברו, נוצר חור. וזלמן רואה בבעתה, זועק ומוחה: "חדלו! הרפו! אל תיגעו!" והכל תמהים, מגחכים, לועגים. נערים מתקלסים, מתגרים. הוא צורח וצווח, וההמולה רבה.

עולה הצדיק רבי חיים מצאנז זצ"ל לבית הכנסת, ותמה לשמע ההמולה: על מה הרעש, מה הענין? נכנס וראה את ההתגודדות, שמע את הצווחות וקולות הצחוק. כיוון שראוהו, נדמו. שקט השתר. "על מה הרעש?" שאל.

האם ניתן ליטול ידיים במים חמים? מלאַת בקבוק חם במים - האם תוכל ליטול בהם את ידיך בתום השימוש? האם ניתן לטבול ידיים לסעודה בשלולית גשם?

המים הראויים לנטילת ידיים:

- מים חמים שה'יד סולדת' בהם - כשרים לנטילה, ויש פוסלים, ולכן, אם יש באפשרותו להמתין עד שיתקררו- יעשה כן.
- הגם שבנטילת ידיים במים חמים שה'יד סולדת' בהם יש להחמיר לכתחילה, טבילת ידיים לסעודה, או טבילת כל הגוף לטהרתו- מותרת לכתחילה אף במעיין חם, או במקווה חם.
- המחמירים שלא לשתות מים שהיו מגולים ללא נוכחות אדם בקרבנם- רשאים ליטול בהם ידיים, ויש שכתבו, שלכתחילה ראוי להחמיר במים לנטילה כבמים לשתיה.
- מים שרחצו בהם ידיים מלוכלכות, או שהדיחו בהם כלים, אף שהכלים היו נקיים ולא היה עליהם אלא מעט אבק וכדומה - המים פסולים, ואף אם אין כל שינוי במראה המים.
- מים מלוחים, סרוחים, או מרים, שאין הכלב יכול לשתות מהם - פסולים לנטילת ידיים, כיוון שאינם 'בתורת' מים, ולא תיקנו חכמים שתועיל נטילה במים כאלו.
- מי ביוב ושופכין, העוברים תהליך טיהור המכשירים לשתית בעלי חיים - נחלקו הפוסקים אם הם כשרים לנטילה, ואם במהלך הטיהור הזרימו את המים למעבה האדמה, יש להקל לכל הדעות.

שינוי מראָה במים לנטילת ידיים:

- מים שִמְרָאם השתנה מחמת דבר שנפל לתוכם או מחמת המקום שבו הם נמצאים - פסולים לנטילת ידיים. אם שב מראה המים לקדמותו - הרי הם חוזרים לכשרותם. ויש שהסתפקו בדבר.
- מים שהלבינו מעט מחמת ריבוי אבנית וכדומה- כשרים לנטילת ידיים, משום שטבע האבנית לשקוע ומראה המים ישוב לקדמותו, וכן משום שזהו טבע המים.
- מים ששימשו לנקיון, לקירור, לחימום, לריכוך מאכלים וכיוצא באלו - פסולים לנטילת ידיים, משום שהדרך היא לשפוך מים שהשתמשו בהם לצורך כלשהו, והם נחשבים כמי שפכים.

הכוונה בנטילת ידיים:

- הנוטל ידיים לסעודה, צריך לכוון לשם נטילה המועילה לאכילת פת. אם ראובן נוטל את ידי שמעון, די לכתחילה בכוונתו של ראובן השופך את המים, ואין צורך בכוונתו של שמעון.
- כאמור, בנטילת ידיים לסעודה צריך לכוון לשם נטילה לסעודה, ובדיעבד, לדעת רוב הפוסקים הנטילה כשרה, אך יש אומרים שהנטילה פסולה, ולכן במידת האפשר יש ליטול שנית ללא ברכה. ורצוי שיטמא את ידיו בנגיעה במקומות המכוסים וכדומה, כדי שיתחייב בנטילה לכל הדעות, ויוכל לברך עליה.

טבילת ידיים לסעודה:

- הטובל את ידיו במי נהר, מעיין או ים - יוצא ידי חובה בנטילת ידיים לסעודה. אם טבל יד אחת בנהר ואת השניה נטל בכלי - ידיו טהורות.
- הטובל את ידיו במי גשמים- יוצא ידי חובת נטילת ידיים לסעודה. יש אומרים שדי בכמות של רביעית, ויש אומרים שנדרשת כמות של ארבעים סאה לפחות, וכך יש לנהוג.
- הטובל את ידיו לסעודה מברך: "וציוונו על נטילת ידיים", ואינו צריך לנגבן, אך מי שדעתו קצה באכילה בלא ניגוב - חייב לנגבן. ויש אומרים שכל אדם חייב לנגבן.

גליון רכ"ג
שנה ה' תשע"ו

סיפורי צדיקים

י"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלס"א

תודה למשפחת קליטין על אישור לפרסום בתמונה

סיפורי חז"ל

אתם נצבים היום לפני ה' אלקיכם מתי תזכו להיות נצבים ועומדים? כשתהיו אגודה אחת, וזהו שנאמר "כולכם" (ילקוט) מעשה בזקן אחד שהיה נוטה למות רח"ל, קרא לכל בניו ואמר להם הביאו לי אגודה של קנים לחים, הביאו לו את האגודות, נתן את האגודה לכל אחד מהם ושאל אותם, האם אתם יכולים לשבור את הקנים האלו? נטל כל אחד מהם האגודה, והתאמץ בלל כוחו לשבורה ולא היה יכול. אמר להם הזקן, עכשיו תראו כיצד אני שובר, תמהו הבנים והיו מסתכלים זה בזה בתמיהה. נטל הזקן האגודה והתחיל מוציא קנה אחר קנה ושוברה. אמר להם הזקן מזה תלמדו לקח, כל זמן שתהיו באגודה אחת אין אדם יכול להזיק לכם, אבל אם תהיו בפירוד ובמחלוקת תישברו אחד אחד. וזהו שאמר משה לישראל, אם תהיו היום כולכם כאיש אחד, אין אחד יכול לשלוט בכם.

(מעם לועז)

פרשת השבוע

השם יתברך.

בפיך ובלבבך לעשותו וגו' (ל' - י"ד) מעשה והגיע חסיד אחד אל הרה"ק רבי משה מקוברין זיע"א ותינה בפניו את צערו: חברי ואני, שנינו יש לנו בתי מסחר באותו הרחוב ממש, זה מול זה, ושנינו מחזיקים באותה הסחורה, והנה חנותו של השני עמוסה בקונים מבוקר ועד ערב, ואילו אל חנותי כמעט ולא נכנס איש ופרנסתי בדוחק ובדלי דלות. ענה הרבי: סגולה טובה אתן לך, ואם כדברי תעשה, יתפחו בפניך שערי הפרנסה, בכל פעם כאשר אתה רואה קונה נכנס לחנותו של חברך, תן תודה לה' ותאמר בלב שלום: "ברוך אתה הון ומפרנס לכל המשפיע פרנסה בריווח לפלוני בן פלוני, חברי וידידי". וכיצד אוכל לעשות כן, אמר החסיד והרי עיני רואות וכלות? אמר הרבי: תחילה הרגל את עצמך לומר כן בפיך, וסופו של הלב שיצטרף אחר כך אל הדיבור, כמו שנאמר בפסוק "בפיך" בתחילה, ואחר כך "ובלבבך", והעיקר קודם כל "לעשותו"

הנסתרות לה אלקינו

(כ"ט - כ"ח)

פעם שאל הרה"ק רבי נח מלעכוביץ זיע"א את אביו הרה"ק רבי מרדכי זיע"א, הלא קיימא לן שישנם ל"ו צדיקים נסתרים שבזכותם קיים העולם, ואם כן כל הצדיקים המפורסמים אינם מכלל ל"ו אלו? השיב לו אביו ודאי שלא כולם, אולם יש צדיקים מפורסמים שבסתר הם מל"ו הצדיקים הנסתרים.

ושבת עד ה' אלקיך (ל' - ב')

מסופר על הגה"ק רבי ישראל מסלנט זי"ע, שהביא פעם את מנעליו לסנדלר כדי לתקנם. השעה היתה שעת בין הערביים והסנדלר ישב ועבד לאור נר קטן שעמד לדעוך. הצטער רבי ישראל על שהוא מכביד על הסנדלר וביקש ליטול את מנעליו ולחזור בפעם אחרת. אמר לו הסנדלר, ישב מר, "כל עוד הנר דולק אפשר לתקן" שמע רבי ישראל התיישב וחזר פעם אחר פעם על דברי הסנדלר כל עוד הנר דולק אפשר לתקן ולשוב אל

זמני השבת

זמני יציאת השבת

ירושלים: 7:00 ת"א: 7:02 ר"ת: 7:41

פרשת נצבים

זמני כניסת השבת

ירושלים: 5:49 ת"א: 6:04

הדין בדבר זה לפני היושב מרום?

אך האישה בשלה: באיזה פנים אתראה בחגים בין משפחתי, הילדים גדלים והולכים, עוד מעט יגיעו לפרקם, ואין הם אפילו מלבוש אחד ראוי לשמו כדי לצאת בו, ראה נא בעלי היקר, מה עושים אנשים חשובים ונכבדים, נוסעים לאנגליה, ויש המרחיקים עד לאמריקה, חוזרים עם סכומים נכבדים, ואילו אתה מ"מאה שערים" ועד "זכרון משה" בעיניך כאילו ללכת לקצה העולם. אני אינני יכול לחקות את האנשים הנכבדים שאת מספרת עליהם, השיב ר' שלמה חיים, אינני חשוב ובעצם איני ראוי אפילו לשמש בעל תוקע גם ללא תשלום, אך יהא ליבך סמוך ובטוח כי הכל – יכול בוודאי יושיענו לקראת השנה החדשה הבעל"ט, גם ללא אנגליה, ללא אמריקה ואפילו ללא זכרון משה. אך אשתו לא שקטה על שמריה, היא גייסה לעזרתה כמה חסידים נשואי פנים מבית הכנסת בו מתפלל בעלה, וביקשה מהם לדבר על ליבו שיעתר לעצתה, וביני וביני שלחה גם להודיע לגבאי "זכרון משה", כי בעלה הבעל תוקע הידוע, המנוסה והירא שמים, יהיה מוכן לקבל על עצמו את התקיעות, באין ברירה ריכך ר' שלמה חיים את התנגדותו, ואחרי המאמצים המשותפים של אשתו ושל המתפללים שנרתמו יחד למסע שכנוע זה, נעתר לבקשתם, אם כי לא מרצונו הטוב.

ביום ראשון של סליחות שם רבי שלמה את פעמיו ל"זכרון משה" להתפלל ולתקוע שם, כדי ששכר התקיעות שעתיד הוא לקבל עבור ראש השנה לא יהא כשכר יום טוב. אך התפילה שלא במקומו הקבוע בבית הכנסת שלו, והנוסח השונה בבית כנסת זה ערערו אותו והוציאוהו משייוי משקלו, ביום א' דסליחות של שנה זו ערער לגמרי סדר יומו כפי שהיה רגיל לו מימים ימימה, ולבו ומוחו לא היו עמו. אחר התפילה שב לביתו ותהה לעצמו: אם היום כך, מה מצפה לו כבר בראש השנה? ואחרי יום מטורף כעין זה אשר עבר בו, גם עבר עליו ליל ביעותים, הוא הסתובב על משכבו אנא ואנה מבלי יכולת להירדם, וכאשר הצליח סוף סוף לחטוף תנומה, ראה בחלומו את אביו מדבר אליו: ירשת ממני את השופר ואת התקיעות, שמור נא על ירושה זו, זכור כי להלכה שופר שציפו את פיו זהב, יש בו חציצה ופסול לתקיעות.

לפנות בוקר כאשר נטל ר' שלמה חיים את ידיו וירד ממשכבו, כבר היה דרכו ברורה לפניו, החלטתו היתה נחרצת, הוא ישאר על מעמדו בבית הכנסת שלו, ולא ימירנו בעשרים הלירות של "זכרון משה", מיד כששב מתפילת שחרית פנה אל אשתו ובקשה לוותר על התקיעות ב"זכרון משה". עתה כבר לא נוקק לדיבורים, האשה בראותה את היום והלילה שעברו עליו, הספיקה להיווכח מה שעוללה לבעלה הצדיק ואמרה: "רואה אנכי כי הענין נוגע ללבך ולחייך ממש, ואם באמת תחילה חשבתי כי ייטב לי, מי יודע חלילה מה שאגרום בו? עשה אם כן כהבנתך, ובטוחני על אבינו שבשמים כי יכתבנו ויחתמנו לשנה טובה ומבורכת גם בלעדי עשרים הלירות של התקיעות".

הבעל תוקע שהכניע את השטן

בכל שנה ושנה, בתקופה של חודש אלול שמי התכלת של ירושלים כאילו מתקרבים לכדור הארץ, לפנות בוקר מלאים שמי ירושלים בענני טל-שחרית, המרעננים אותה, מרכבים את אדמתה, ומביאים עדנה ליושביה מן היובש ומן העייפות הקיצית המעיקה. בכל יום עם עלות עמוד השחר נשמעים זמירותיהם המסתלסלות של אומרי הסליחות הספרדים, ועמם קול השופר, כל בתי הכנסת בירושלים מלאה מהם, המערור ישנים מתרדמתם, ותובע ודורש מכל יהודי לשוב בתשובה לפני מלך רם ונישא לקראת יום הדין ההולך וקר. מבין כל הקהל הקדוש העוסקים בהכנות לקראת הימים הנוראים מתבלטים במיוחד החונים ובעלי התקיעה, כל אחד מתאמן בתפקידו המיועד, רובם ככולם מיהודי ירושלים כבר הבטיחו לעצמם ולמשפחותיהם מקומות בבתי הכנסת אשר בשכונות, כמה משליחי הציבור החונים בבתי הכנסת הגדולים גם יצאו מבתם להינפש לפני עבודת הקודש המצפה להם.

ר' שלמה חיים שטרן, מותיקי בעלי התקיעות הקבוע בחוקתו בבית הכנסת של עדת החסידים שבשכונת מאה שערים עוד מיום יסודו, השתייך עוד לדור הקודם אשר ידע כי שכר מצוה מצוה, במשפחתו הוא כבר בעל תוקע בדור עשירי, והוא נמנה על אלה אשר אושרו האמיתי הוא רק על אשר זיכהו ה' יתברך ונתן לו את האפשרות והכישרונות לזכות את הרבים בכל מצוה שהיא, ומכאן שגם הכנותיו של ר' שלמה חיים זה היו שונות לגמרי מאלה של הצעירים, כל חודש אלול היה לו לחודש של תשובה אמיתית ונהג בו בהתנהגות מיוחדת, הרבה בתורה ותפילה ומיעט במאכל ושינה, ואם העיר לו מאן דהוא שעליו להיזהר על בריאותו בימים אלו במשנה והירות כדי שיעצור כח לתקוע בראש השנה, נהג להשיב באנחה עמוקה: וכי ראוי אנכי להיות בכלל בעל תוקע, אלא שאנוס אנכי לציית לתביעת הקהל לעמוד על משמרתו, ואם כן זכות הרבים בודאי תעמוד לי ומן השמים יתנו ליעף כח.

מובן מאליו כי ר' שלמה חיים לא העלה מעולם על דעתו לתבוע ואף לא לקבל שכר על עבודת הקודש שלו, וזאת למרות שמצבו הכלכלי לא שפר עליו כלל. והנה באלול תרס"ח, נודע לאשתו של ר' חיים שלמה כי גבאי בית הכנסת הגדול שהוקם בשכונה החדשה "זכרון משה", מחפשים אחר בעל תוקע הגון במחיר של עשרים לירות (סכום עצום בזמנו), רעיון זה של תוספת בלתי צפויה של סכום כספי נכבד בחודש המועדים, כאשר הוצאות הבית גדולים, קסם לה מאד, הנה הילדים המתבגרים מתחננים זה שנתיים לזוג נעליים וכו'. לכן החלה להפציר בבעלה שיואיל לקבל את משרת בעל תוקע ב"זכרון משה", ר' שלמה חיים מתחנן לזוגתו וטוען: וכי מה יתן ומה יוסיף כמה לירות הללו, אם כבר נקבע בשולחן ערוך שאין רואים סימן ברכה בכסף כזה, ויתר על כן, איזה פנים יהיה לכך שאעזוב את מקומי הקבוע שעוד ירשתי מאבי ז"ל, אשר התפלל ותקע בבית הכנסת שלנו במשך שלושים שנה, האין נזכה ביום

צדק של ונמשל

במקום שבעלי תשובה עומדים
אין צדיקים גמורים יכולים (ברכות ל"ד)

צריך להבין מדוע מעלתם של בעלי תשובה גדולה כל כך עד שאפילו צדיקים גמורים אינם יכולים לעמוד במחיצתם.

והענין יובן על פי משל למלך אחד שהיו לו שלשה בקבוקי יין ישן, שקיבלם בירושה מאבות אבותיו ושמר עליהם מאד. יום אחד היה צריך המלך לנסוע למדינה רחוקה, וקרא לשלשה ממכריו ואוהביו והפקיד בידם את הבקבוקים, ביד כל אחד נתן בקבוק והזהירם לבל יעזו לפתוח את הבקבוק. שלושת האנשים הסתקרנו לדעת מדוע המלך מצוים לבל יפתחו את הבקבוק, אין זה אלא מחמת שטעם היין משובח עד מאד ולכן רצו לפתוח ולטעום מהיין. ראובן פתח את הבקבוק, שתה מעט מהיין והיין ערב לו מאד, לא יכול היה להתגבר על תאוהו ושתה את כל היין שבבקבוק. שמעון רצה אמנם לפתוח אך מחמת אהבתו למלך התגבר ולא פתח כלל. לוי פתח את הבקבוק, שתה מעט מהיין ומאד התאוה לשתות עוד מהיין, אך מחמת אהבתו למלך התגבר על עצמו, סגר את הבקבוק כשבפנים נשאר חצי מהכמות. לאחר שהמלך חזר קרא לשלשת האנשים לדעת מה עם בקבוקי היין, ראובן ששתה את כל היין ציוה המלך לתלותו, שמעון שלא נגע כלל ביין, נתן לו המלך מתנה עשרת אלפים זהובים, לוי ששתה חצי מהכמות, נתן לו המלך עשרים אלף זהובים. כשראה שמעון כך התפלל ואמר למלך: אדוני המלך, והרי אני לא שתיתי כלל ונתת לי עשרת אלפים, ומדוע ללוי ששתה חצי מהכמות נתת לו יותר ממני? והרי הוא עבר על דבריך, ולא די שלא הענשת אותו אלא נתת לו סכום יותר מאשר לי. השיב לו המלך, אתה לא טעמת מהיין ויתכן מאד שאם היית טועם היית שותה את כל אשר בבקבוק, כי לא היית יכול להתגבר על תאוהך מחמת ערבות היין, אבל לוי שתה חלק מהיין וטעם את טעמו הערב והמשובח, ועם כל זה התגבר על עצמו ולא שתה את השאר, הרי ראייה שהוא מחבב אותי ולכן הכפלתיו לו את הסכום.

והנמשל הצדיק שלא עשה מעולם עוונות, ולא טעם את טעמים לא עמד בנסיון, כי התרגל מקטנותו לעשות רק מצוות ולא טעם את טעמים של העוונות, ועל כן אין הוא עומד כל כך בניסיון, מה שאין כן בעל תשובה שטעם חלק גדול מחייו את טעמים של העוונות והתרגל אליהן, ובכל זאת התרחק מהן מחמת אהבתו לבורא יתברך, הרי הוא עומד בנסיון קשה כל ימי חייו, ועל כן מעלתו גדולה, ועליו אמרו חכמינו במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד.

ר' שלמה חיים בכל זאת לא היה שלם עם החלטתו, צער אשתו נגע ללבו, והוא החליט להתייעץ עם רבה של "זכרון משה" הגאון רבי יצחק צבי ריבלין זצ"ל, הוא קיווה שהרב יבין לרוחו היטב ממה שהבינו הגבאים והבעלי בתים, וינחהו בדרך הנכונה. אומר ועושה, נכנס לרב ושטח לפניו את כל התלבטויותיו ומה שעבר עליו ביומיים האחרונים כולל החלומות, וביקש לשחררו מתפקידו. שמע הרב את דבריו, נתפעל מתמימותו וצדקתו ונענע: רואה אני שאין כאן שאלה בהלכה, כי אם הנך מבקש בקשה גם כן, אין כל ספק כי אכן מחול לך, ואתה משוחרר מתפקיד זה כבקשתך, בית הכנסת יצליח בעזרת השם למצוא בעל תוקע שני, אם כי מסופקני אם יהיה מומחה וירא שמים כמוהו. אך אם בכל זאת אתה שואל את דעתי, הייתי מייעץ לך לבל לנטוש את התקיעות כאן, ומה שראה בחלום אלו מהרהורי לבו ביום, השכר הנקוב עבור התקיעות הריהו בהיתר גמור וברור, ראשית הלא תוקעים גם בימות החול של חודש אלול, ושנית הכסף נתן בתור מתנה, אדרבה האם יכול כבודו להוכיח כי נתווסף משהו על שופרו הפוסלו מטעם חציצה? ר' שלמה חיים היה נבוך לשמע דבריו הברורים של הרב ובקול חרישי התנצל ואמר: חלילה לי מלומר כי בהסכמתו של מאן דהוא ליטול שכר עבור התקיעות נעשה הכסף חציצה בין פיו לשופר, כוונתי היא, כי במחשבתי בלבד נעשית חציצה זו, והנני מרגיש כי לא אוכל לכוון את הכוונות הנחוצות אשר גם על יהודי עלוב כמוני לכוון בהם בשעה שתוקע שופר ברבים, ומה אעשה? כאשר ראה הרב כי החלטתו נחושה, לא ניסה להתמקח עמו יותר, הוא איחל לו "כתיבה וחתימה טובה" ונפרד ממנו לשלום. ר' שלמה חיים יצא מבית הרב שמח וטוב לב, שם פעמיו לבית הכנסת שלו להודיע לגבאים כי הוא חוזר בו מכוונתו לעזוב את חזקתו ויתקע אצלם כימים ימימה.

בראש השנה של השנה ההיא הצטיין ר' שלמה חיים בתקיעותיו יותר מאי פעם, הפסוקים "מן המצר" וכו' הדהדו בעוצמה רבה מתמיד ועוררו את לבות המתפללים, קולות התקיעות היו ללא עיכוב ופגם, צלולים וברורים. ל"תקיעות דמעומד" בחזרת הש"ץ אירח בית הכנסת אורח דגול, היה זה רבה של "זכרון משה" רבי יצחק צבי ריבלין שבא במיוחד להאזין לתקיעותיו של ר' שלמה חיים. כאשר פנה גבאי בית הכנסת לאחר התפילה אל האורח ושאלו: נו, מה דעת הרב על התקיעות? נענה הרב ואמר: – "וכי מה הפלא בכך, הלא בעל תוקע זה כבר נצח את השטן עוד לפני ראש השנה".

צ'ין אדם לחברו

מסופר: במוצ"ש האחרונה של

השנה, יצא רבה של ירושלים הגה"ק רבי יוסף חיים זוננפלד זיע"א מבית הכנסת, ופגש ביהודי אחד שהקדימו וברכו ב"שבוע טוב", כהרגלו, החזיר לו הרב "שנה טובה" במאור פנים. כשהגיע הרב לביתו, ראו בני הבית שהוא אינו רגוע. לשאלתם השיב להם שברצו לדעת היכן גר הלה, אחרי בירור לא קל, פסע הרב נסער לביתו של האיש, ונקש בדלת, המארח הופתע לגלות מיהו הדופק בשעה כה מאוחרת, וחרד לקראתו. תוך כדי דיבור החל הרב להמטיר לו שפע ברכות, כוח"ט, ושפע הצלחה ממעיני הישועה, ועוד כהנה וכהנה. היהודי תמה עד מאד ושאל את רבי יוסף חיים: מה זאת ועל מה זאת, והלא כבוד הרב כבר איחל לי בפגישתנו ברחוב? השיב הרב במתק שפתיו כי נעמו: הלא תבין, אחי, בנוהג שבועלם, על העונה לברכת של חברו, להוסיף ברכה על ברכתו של חברו, המאחל "לילה טוב" וזכה ל"כל טוב סלה" או "אגוטן תמיד", המברך "שבוע טוב" מקבל "שנה טובה", כך גם אני נהגתי הערב. אולם, מה הואלתי בכך! הרי ברכת ה"שנה טובה" הנוכחית קצרה בהרבה מברכת ה"שבוע טוב" שברכנו בו מר! שכן השבוע מסתיימת השנה באמצע השבוע, על כן נחפזתי לסור אל מעונו בכבודי ובעצמי ולאחל ולהוסיף לו

הזכות הגדולה של להעביר

על מידותיו

הגה"ק רבי חיים שמואלביץ זיע"א ראש ישיבת מיר מספר בשיחותיו: במלחמת ששת הימים אייר תשכ"ז, בשבתו במקלט הישיבה, עת האימה מרחפת בחלל, רעם הפגזים מחריש את האוזניים, כולם מצטנפים בתוך עצמם, פרקי תהלים ממלאים את האויר. לפתע קלטו אזונו שיח נכאים של אישה מסכנה שבעלה זנח אותה זה כעשר שנים, והיא נותרה עגונה שבורת לב. באותה שעה קוראת אותה אישה במר לבה: "ריבונו של עולם, אני סולחת ומוותרת לבעלי על כל הצער, הביזיונות והכאב שהסב לי במשך כל השנים שהשאיר אותי לאנחות, אנא סלח נא אף אתה ריבונו של עולם לכל היושבים כאן במקלט על כל חטאיהם, כשם שאני מוחלת בלב שלם לבעלי". סיים רבי חיים ראש ישיבת מיר ואמר: אם נותרנו אנו יושבי אותו מקלט בחיים וזכינו להינצל מפגזי האויב, הרי זה בעיקר בזכותה של אותה עגונה אומללה, שהתגברה על כאבה והעבירה על מידותיה, ויתרה ומחלה לפשעי בעלה, היא שעמדה לנו בשעות צרה והיא שהכריעה את הכף לחיים.

חילולא דצדקיא

יום ראשון ב"ט אלול
הרה"ק רבי משה ב"ר ישראל פערלוב מסטאלין
(תש"א)

הרה"ק רבי אברהם יעקב ב"ר יצחק מרדכי
מגוואדוויץ - סטאלין (תש"ב)

רבי נחום שלמה ב"ר משה מקאזוניץ (תש"ב)
יום שני א' תשרי

שרה אמנו (ב' אלפים ע"ה)

רבי אמנון בעל "נתנה תוקף" (ד"א תשע"ב)

הרה"ק רבי נחום ממאקרוב ב"ר מרדכי

מטשערנובל (תרי"ב)

הגה"ק רבי מאיר לייבוש (מלבי"ם) ב"ר יחיאל
מיכל (תר"מ)

הגה"ק רבי יעקב דוד (הרידב"ז) ב"ר זאב
(תרע"ד)

יום שלישי ב' תשרי

הרה"ק רבי נחמן צבי אפשטיין אב"ד קאלמיי
ב"ר יצחק (תק"צ)

הרה"ק רבי ישראל מסטאלין ב"ר אשר (תרפ"ב)

יום רביעי ג' תשרי

הגאון רבי ישראל ליפשיץ ב"ר גדליה

(תפארת ישראל)

הרה"ק רבי יצחק דוד בידרמן ב"ר משה מלעלוב

יום חמישי ד' תשרי

הגה"ק רבי אברהם דאנציג ב"ר יחיאל מיכל
(חיי אדם - תקפ"ב)

הגה"ק רבי יואל הלפרין ב"ר יצחק אייזיק
מאוסטראה המכונה בעל שם

יום שישי ה' תשרי

נפתלי בן יעקב משבטי י-ה (ב' אלפים שכ"ז)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

פרפראות

המלאכים מצפים לשמוע שבח
של יהודי על חברו

הרה"ק המהר"ש מליובאוויטש זיע"א אמר פעם: "בראש השנה עומדים המלאכים ומצפים שיהודי יגיד שבח על חברו, כי יודעים הם שהקב"ה מתאוה לטובתם של ישראל אף יותר מאשר לתפילת צדיקים".

גליון רב"ד
שנה ו' תשע"ז

סיפורי צדיקים

י"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלס"א

תודה למספרת קליטן על אישור לפרסום בתמונה

סיפורי חז"ל

זכותא דאברהם רחימא

כשמגיע ראש השנה, אומרים מלאכי השרת לפני הקדוש ברוך הוא: ריבוננו של עולם מפני מה עושה אתה חסד עם אומה זו, ואתה נושא להם פנים כמו אדם שעושה חסד עם חברו ונושא לו פנים? משיב להם הקדוש ברוך הוא, בזכות חסד אברהם אביהם אני נושא להם פנים ועושה עמהם חסד. אומרים המלאכים לפניו למה אתה נושא להם פנים בזכות אברהם אביהם? עונה להם הקדוש ברוך הוא, בשעה שנתן תרח לאברהם הרבה אלוהות אמר לו לך ומכור אותם בשוק, הלך אברהם ושר אותם והיה מבטל מן העולם כל עבודה זרה שבשוק וקידש את שמי בעולם.

פרשת השבוע

לשנה טובה תכתבו

אמר ה"חזוה" הקדוש מלובלין זיע"א, כי על ידי הריעות של ישראל בליל ראש השנה, אשר אחד אומר לחברו גוט יום טוב, ולשנה טובה תכתב, עומד הקב"ה מכסא דין ומעלה מדת הרחמים, ובזה פירש מאמר הכתוב (תהלים מ"ז - ו') עלה אלקים בתרועה ה' בקול שופר, כי תרועה לשון ריעות, היינו שבאותו הריעות שמברכין בני ישראל אחד לחברו בליל ראש השנה, נעלה מדת אלקים שהוא מדת הדין מעל כסא הדין, וה' יושב על כסא רחמים בבחינת הוי"ו שהוא מדת הרחמים, הוא בקול שופר.

ויכון בחסד כסאך ותשב עליו באמת

הרה"ק רבי לוי יצחק בן שרה סאשא מבארדיטשוב זיע"א סגורם של ישראל, היה אזהבם ובכל עת ובכל שעה היה מליץ טוב בעדם לפני אביהם שבשמים.

דרכו בקודש בשעה שהוא עובר לפני התיבה, היה מפסיק מתפילתו, ומתחיל מרצה דברים לפני הקב"ה כאדם המטעים דבריו לאוזן חברו, כבן המתחטא לפני אביו. מסופר: פעם אחת במוסף של ראש השנה כשעמד רבי לוי יצחק ב"ונתנה תוקף" והגיע ל"ויכון בחסד כסאך ותשב עליו באמת" הפסיק מתפלתו והתחיל מרצה דברים לפני הקב"ה: "רבון העולמים רצונך שכסא כבודך יכון לפניך ותשב עליו באמת, שתהא ישיבתך ישיבת כבוד כראוי למלך מלכי המלכים, תגזור וגזירותיך יתקיימו. הווה מתנהג עם בניך במדת החסד ובמדת הרחמים, וגזור עלינו גזירות טובות ישועות ונחמות, שאילו אם תתנהג עמנו במדת הדין ותגזור עלינו גזירות רעות חלילה, לא יכון כסאך לפניך ולא תשב עליו באמת, שכן צדיקי הדור לא יניחוך לישב על כסאך אתה תגזור והם יבטלו, לפיכך אני מפיל תחינתי לפניך מלך חי וקיים "ויכון בחסד כסאך ותשב עליו באמת"

זמני השבת

זמני יציאת החג

ירושלים: 6:57 ת"א: 6:58 ר"ת: 7:37

ראש השנה

זמני כניסת החג

ירושלים: 5:47 ת"א: 6:02

מבירא עמיקתא אל איגרא רמא

היו אלה הימים האחרונים של חודש אלול, האוירה של הימים הנוראים כבר נישא בחלל, עקרות הבית כיתתו רגליהן בין דוכני השוק כדי להשלים קנייתו של פריט נצרך לתבשילי החג, או של אחד מאותם המינים הנאכלים לפי מנהג ישראל בליל ראש השנה, הגברים, אלו שפרנסתם הכריח אותם לשוט במרחקים, כבר שבו לבתיהם כשהם נושאים בחיקם את צרור הכנסותיהם הדל והיקר, והאחרים אף הם התקינו עצמם לקראת הימים הקרבים, מי בתיקון בגד חדש לחג, ומי בסיווד כותלי הבית ושיפוץ הטעון בו תיקון.

גם בבית מדרשו של מורינו ה"בעל שם טוב" הקדוש זיע"א הכינו עצמם החסידים לקראת הימים הגדולים הקרבים ובאים, אף כי ברור שהכנותיהם של אלה לא הסתכמו אך ורק בהכנות גשמיות, שם עסקו בעיקר בכיבוסה של הנפש והמתינו בחיל וברעדה לחוג את הימים האלו בצל רבם הבעל שם טוב. אך כעת התקינו עצמם החסידים לקראת תפילת ערבית של יום חול, הבעל שם טוב נכנס בשעה היעודה לבית המדרש, אבל במקום לפנות אל מקום תפילתו הקבוע, פנה לפתע אל עבר ארון הספרים, הוציא מתוכו ספר כלשהו והחל לעיין בו בריכוז רב, איש מהחסידים לא העז להפריע לרבי או אפילו לרמוז לו על זמן התפילה שהגיע, הדקות נקפו ונדמה היה כי עם כל דקה שחולפת מעמיק הבעל שם טוב את עיונו בספר. על פניו ניכרה התרגשות רבה, ולכולם כבר היה ברור כי העיכוב בתפילה איננו עניין מקרי, אלא דבר מכוון הוא. חלפה שעה ארוכה, ואז כאילו ניעור הבעל שם טוב מתוך עולם אחר, החזיר את הספר למקומו, ופנה בצעדים זריזים לעבר מקומו, אך גם התפילה עצמה הייתה שונה באותו ערב מבכל יום אחר, הבעל שם טוב התפלל באריכות יתר ובדבקות מיוחדת במינה, וניכר היה שמשוהו מתרחש בנפשו של הצדיק.

תמה לה תפילת ערבית, פניו של הבעל שם טוב האירו באור עילאי, החסידים הצטופפו סביב רבם והבעל שם טוב שחש באווירת הסקרנות שאפפה את הכל, פתח את פיו וסיפר: באחת מערי האזור חי לו אדם שגדל והתחנך בבית יהודי חם, אך כשהתבגר נטש את דרך הישר והחל מתרועע עם שכניו הגויים, אט אט התערה ביניהם והיה לאחד מהם. חלפו שנים ארוכות במהלכן הספיק האיש לעבור את כל העבירות שבתורה, כה רחוק היה האיש עד שלא זו בלבד שמצפונו לא נקפו בשעה שהיה עובר עבירה כלשהי, אלא אדרבה כל הזדמנות שכזו הייתה אף מסבה לו הנאה מרובה, בתחילה היה אמנם זקוק למעשים אלו כדי לבעוט בעברו, אבל בהמשך כאילו שכח לגמרי את מוצאו ואת גרסת ינקותו, הוא אף נטש את עיר מגוריו ועבר להתגורר בסביבה שבה לא היו מצויים יהודים

כלל, לרגל ענייניו נאלץ היה בימים אלו לנסוע לעיירה השוכנת סמוך לעירו, עיירה שהתגוררו בה יהודים רבים. היום לפנות ערב כשהגיע לעיירה הבחין בהמולה מיוחדת, והדבר עורר את סקרנותו. הוא פנה אל אחד מן העוברים ושבים ושאל לפרט התכונה המיוחדת, אלו הן הכנות שנעשות אצלנו היהודים לקראת חג הנקרא ראש השנה, השיב הנשאל בתמימות, זהו יומו הראשון של השנה אשר בו נידון כל העולם על מעשיו, הוסיף מילות הסבר לדבריו הראשונים. דברי היהודי הפשוט הכו במוחו של המתבולל בעצמה רבה, אפשר שהיו אלו המילים שפגעו בו, או שמא זכרונו של יום הדין הקרב ובא הוא שהלם בו, כך או כך המשיך היהודי המתבולל לסייר בין דוכני השוק וכל זיכרונות ילדותו התחילו שבים ועולים בראשו, הוא היה אחוז כולו התרגשות ואפילו לא שם לב כיצד רגליו נושאות אותו כמעצמן אל עבר בית הכנסת שבעיירה. כשקלט את הנעשה עמו כבר דרכו כפות רגליו על מפתן בית הכנסת ממש, לרגע נבהל מעצמו, אך לא היה בו העוז לשוב על עקביו, מאידך גיסא בוש היה במראהו, ולכן פנה אל עזרת הנשים והסתתר שם מאחורי הווילון, כשהוא מתבונן דרך חרך צר בנעשה, כשהכריז החזן בקול והוא רחום יכפר עוון, עבר בכל גופו רעד עז, הוא ביקש להצטרף ממקומו אל תפילת המתפללים אבל מלות התפילה נשכחו ממנו לחלוטין, סערה התחוללה בנפשו ועיניו זלגו דמעות.

משעזב אחרון המתפללים את בית הכנסת, אזר האיש עוז, נטל לידיו סידור והחל לרענן את זכרונו, שעה ארוכה מאוד עמד על מקומו מרוכז בסידור שבידיו והתפלל בכוונה עצומה, בתפילתו שילב דברים שיצאו היישר מתוך לבו, וכשהוא נסער ונרגש החל לנהל דו שיח גלוי עם קונו, יודע אני ריבונו של עולם, אמר, שנכשלת בכל החטאים שרק ישנם, וכאן החל לפרט את חטאיו, הוא פירט את החטאים שבין אדם לחברו ואת שבין אדם למקום, רשימתם של אלו האחרונים הייתה ארוכה במיוחד, אבל סיים, האמן לי כי בכל לבי מתחרט אני עליהם, אתה שרחום הנך סלח נא לי עליהם, ומרגע זה ואילך לא אוסיף עוד לחטוא, מעתה אשנה את דרכי ואשובה אליך, קבלני נא. כך הוסיף האיש לזעוק ממעמקי נשמתו זמן רב, עד אשר נפל והתמוטט על מקומו באפיסת כוחות. ואני סיים הבעל שם טוב את סיפורו כשנהרה שפוכה על פניו הקדושים.

עקבתי כל אותה עת בהתרגשות עצומה אחר תהפוכות נפשו של האיש, ראיתי את נשמת היהודי בתפירתה, נפעמתי לנוכח היכולת שלה להתרומם בתוך זמן קצר מבירא עמיקתא אל איגרא רמא, עכבתי את התפילה כי המתנתי לתפילתו שחוללה רעש עצום במרומים, רצייתי שתפילתי תתלווה לזו של בעל התשובה בדרכה הישירה אל כיסא הכבוד.

תקיעת שופר – צעקת הבן האובד

משל לבנו יחידו של המלך. שהיה חכם וסקרן גדול, ורצה ללמוד את כל החכמות ולהכיר את הגוונים השונים שבבני המדינה. המלך צייד אותו בכסף וזהב ושלחו לסייר ברחבי הממלכה. אך הבן החל להתרועע עם איכרים נבערים, שקע בחיי הוללות וריקנות ובזבז את כל כספו, עד שנשאר בעירום ובחוסר כל. בצר לו, החליט לחזור אל אביו ולבקש מחילה וסליחה על מעלליו. ואכן, הצליח הבן להגיע עד שער המלך. אך במשך השנים נשתנה מאוד, ואיש לא הכיר בו עוד את הנסיך האובד. נוסף על כך, גם שכח את השפה המיוחדת שבה דיברו בארמון המלוכה, ולא היה יכול לדבר עם השומרים. במר נפשו החל הבן לבכות ולצעוק בקול גדול צעקה מעומק הלב, בלי מילים. לפתע שמע המלך את קולו של בנו והוא יצא אליו, נשקו וחיבקו והכניסו חזרה אל הארמון. המלך זה הקדוש ברוך הוא.

הנמשל: הבן הם בני ישראל. הקדוש ברוך הוא שלח אותנו לעולם הזה, כדי שנקיים תורה ומצוות ונתעלה. אך קורה שאנחנו מתרחקים מהאמת, עד שנשכחת מאיתנו אפילו ה'שפה', הדרך להתפלל נכון אל ה'. ואז בצר לנו, אנו פשוט צועקים. זו תקיעת שופר, צעקה עמוקה ופנימית, שמעוררת את רחמי ה', ושזכותה הוא מראה מחדש את חיבתו לעמו ומוחל וסולח לנו על כל מה שהיה.

(בשם הבעש"ט הקדוש זיע"א)

התקיעות שהרגיעו את הים מזעפו

הגה"ק הקשיש רבי אלעזר רוקח מאמסטרדם החליט לעת זיקנתו לחון את אדמת ארץ-הקודש. הוא אסף את מעט מיטלטליו, שכללו בעיקר ספרים, ויצא למסע הפלגה ארוך, שעתיד היה להימשך כמה שבועות. את מרבית זמן ההפלגה בילה הרב בלימוד התורה. רק לעת ערב נוהג היה לצאת מתאו ולעלות על סיפונה של האנייה, כדי לשאוף מעט אוויר צח לריאותיו. במסעו נלוו אליו כמה מתלמידיו המסורים, וכן יהודים נוספים מהולנד, שהחליטו אף הם לעלות באותה הזדמנות לארץ-הקודש. היו אלה ימי שלחי חודש אלול. בתחילה התנהלה ההפלגה על מי-מנוחות. לאחר שבועיים מראשית ההפלגה, החלו לנשב רוחות וזן התגברו בהדרגה. בקצה האופק נראו עננים שחורים. כל הסימנים העידו על סערה מתקרבת. רב-החובל ואנשי צוותו עקבו בדאגה רבה אחר התקרבות הסערה, וקיוו שהיא תעבור רחוק מהם. אולם תוחלתם נכזבה. הים נעשה סוער יותר ויותר. בערב ראש-השנה הגיעה ליבת הסערה לנתיב הפלגתם. האנייה היטלטלה כמטורפת מצד אל צד. רב-החובל ואנשי התרוצצו על-פני הספינה בניסיון להשתלט עליה ולייצבה. בקושי רב נאבקו בים הסוער, האנייה התנדנדה כקליפת אגוז ומנווטיה איבדו כל שליטה עליה. הם נצמדו למקומותיהם בחוזקה כדי שלא יעופו אל תוך גלי הים הסוערים. מעיניהם נשקף מבע של ייאוש. פתאום נשמע קול רעש עז. אחד מדופנות האנייה נעקר ממקומו והתנדנד מצד אל צד כדלת הנעה על צירה. מים רבים החלו לחדור אל הסיפון. כאחוזי טירוף חשו רב-החובל והמלחים אל הדופן. בניסיונות נואשים ניסו להחזירו למקומו, ובאותה שעה התאמצו לשאוב את המים בחזרה אל הים. כך נמשך המאבק במשברי הים שעות ארוכות. הלילה ירד ועמו בא לעולם ראש-השנה. איש מהיהודים שעל האנייה לא היה יכול אפילו לחשוב על תפילה בליל החג. הכול היו שריים בפחד-מוות ועקבו בחרדה אחר הניסיון להציל את האנייה ואת חייהם מטביעה. רק רבי אלעזר רוקח נשאר ספון בתוך תאו. הוא היה מודע היטב לנעשה בחוץ, שכן גם הוא בתאו, כמו כל חלקי האנייה, התנדנד בחוזקה מצד אל צד. אע"פ כן היה הוא היחיד שקיבל את ראש-השנה. עטוף בבגדי החג נעמד לתפילת ערבית של החג. שעות רבות נמשכה תפילתו, עמוק אל תוך הלילה. לפתע פרצו אל תאו שניים מתלמידיו. בעיניהם הייתה אימה רבה. הם המתינו עד שרבים יסיים את תפילת שמונה-עשרה ויפסע לאחור. "רבינו!", זעקו, "עוד מעט קט והאנייה תרד למצולות הים ועמה כולנו!". הרב נעץ בהם מבט חודר. "אם-כן, עלינו לעמוד מוכנים", אמר. "ברגע שאך יפציע השחר, תעמדו לצדי והשופר בידכם. נתקע בשופר ונקיים את מצוות היום". כל אותו לילה לא עצם איש על האנייה את עיניו. למעלה, על הסיפון, ניטש קרב לחיים ולמוות. למטה, בבטן האנייה, ישב הרב מאמסטרדם, מנותק מכל הסובב אותו, שקוע בשרעפיו.

אך הפציע השחר, נאספו היהודים אשר על האנייה סביב הרב. הוא אחז בשופר והחל לתקוע: תקיעה, שברים, תרועה. הנוסעים הנכרים שעל האנייה הביטו ביהודים בהשתוממות עצומה. הספינה עומדת להיטרף בים והיהודים הללו תוקעים בקרן. עוד לא תמה התקיעה הגדולה החותמת את סדרת התקיעות הראשונה, וכבר הורגש שינוי לטובה. הסערה פחתה קמעה. אט-אט הלכו פני הים ונרגעו עד שבתוך זמן קצר שב הרוגע לגלי הים. לכולם היה ברור, כי היו אלו תקיעות השופר שהעבירו את רוע הגזירה וכל נוסעי האנייה ראו בעליל את אצבע האלוקים.

לימים, כשסיפר הרה"ק רבי שמחה-בונים מפשיסחא זיע"א את המעשה הזה, הוסיף ואמר: "ודאי סבורים אתם כי רבי אלעזר רוקח הורה לתלמידיו להתכונן לתקיעה בשופר מיד עם שחר, כסגולה להיחלשות הסערה. לא ולא! הוא, כשראה שהספינה מיטרפת בים וכי עוד מעט קט יירדו כולם למצולות הים, ביקש לנצל את הרגעים האחרונים כדי לקיים את מצוות היום!". "אלא שתקיעות השופר שלו אכן פעלו את פעולתן, הן בקעו ריקעים וממילא נתבטלה הגזירה..."

צ'ין אדם לחברו

על ידי האהבה והאחוה בין אדם

לחברו זוכים לשנה טובה

אמר ה"חווה" הקדוש מלובלין זיע"א, כי על ידי הריעות והאהבה של בני ישראל בליל ראש השנה, אשר אחד אומר לחברו גוט יום טוב, ולשנה טובה תכתב, עומד הקב"ה מכסא דין ומעלה מדת הרחמים, ובזה פירש מאמר הכתוב (תהלים מ"ז - ו') עלה אלקים בתרועה ה' בקול שופר, כי תרועה לשון ריעות, היינו שבאותו הריעות שמברכין בני ישראל אחד לחברו בליל ראש השנה, נעלה מדת אלקים שהוא מדת הדין מעל כסא הדין, וה' יושב על כסא רחמים בבחינת הוי"ו שהוא מדת הרחמים, הוא בקול שופר.

הכנה לתפילה בראש השנה

מסופר: זה קרה בראש השנה בשנה אחת, כל הקהל הקדוש התאסף כבר בבית הכנסת של ה"חווה" הקדוש מלובלין זיע"א. הכל מוכן לתפלת ראש השנה, ורק הרה"ק רבי דוד מלעלוב זיע"א בושש לבו. עיכב ה"חווה" את תחילת התפילה, ואמר: יש לחכות לרבי דוד. יצאו חסידים לחפשו ומצאו אותו עומד ליד סוס, מאכילו שעורים מתוך כובעו, לתדהמתם הגדולה השיב רבי דוד, כי בעל הסוס מיהר לבית הכנסת

וחשש פן יאחר את התפילה, לפיכך השאיר את הסוס רעב.

ההכנה לאמירת סליחות

מסופר: פעם אחת בהתקרב הימים הנוראים, כאשר הרה"ק בעל "אמרי חיים" מוויז'ניץ זיע"ה הלך לביהמ"ד לאמירת סליחות, הבחין שלייד הביהמ"ד עומד אדם שמוכר "סליחות", אך כנראה שאותו אדם לא היה בקי במלאכה זו של מכירת ספרים, ניגש איפוא הצדיק אל דוכנו של אותו אדם, ושאלו על מחירו של סדר סליחות אחד, והחל לקרוא בקול "מי רוצה לקנות סליחות?" "סליחות", החלה נהירה רבתית אליו, הלא מי לא ירצה "סליחה" מהרבי לפני יום הדין... וכך נדחקו איש אל רעהו, עד שלא עברה אלא שעה קלה ולא נותר מאומה מכל הספרים שהיו על השולחן, ושוב שאל הרבי למוכר הספרים אם יש לו עוד סדרי סליחות למכור, אמר לו האדם שיש לו עוד ארגז עם סליחות, מיד החל הרבי למכור את שאר ספרי הסליחות, וכל החסידים אצו רצו לקנות את הסליחות מהרבי עד שעטררוהו לאותו אדם בזהובים, ומשעבר זמן קצר אול גם ארגז זה מן השוק, רק אז פנה מרן הרה"ק ה"אמרי חיים" זיע"ה לומר "סליחות..."

תלולא דצדקיא

יום ראשון כ"ט אלול

הרה"ק רבי משה ב"ר ישראל פערלוב מסטאלין (תש"א)

הרה"ק רבי אברהם יעקב ב"ר יצחק מרדכי מגוואדוויץ - סטאלין (תש"ב)

רבי נחום שלמה ב"ר משה מקאזניץ (תש"ב)

יום שני א' תשרי

שרה אמנו (ב' אלפים ע"ה)

רבי אמנון בעל "נתנה תוקף" (ד"א תשע"ב)

הרה"ק רבי נחום ממאקרוב ב"ר מרדכי מטשערנובל (תר"ב)

הגה"ק רבי מאיר לייבוש (מלבי"ם) ב"ר יחיאל מיכל (תר"מ)

הגה"ק רבי יעקב דוד (הרידב"ז) ב"ר זאב (תרע"ד)

יום שלישי ב' תשרי

הרה"ק רבי נחמן צבי אפשטיין אב"ד קאלמיי ב"ר יצחק (תק"צ)

הרה"ק רבי ישראל מסטאלין ב"ר אשר (תרפ"ב)

יום רביעי ג' תשרי

הגאון רבי ישראל ליפשיץ ב"ר גדליה (תפארת ישראל)

הרה"ק רבי יצחק דוד בידרמן ב"ר משה מלעלוב

יום חמישי ד' תשרי

הגה"ק רבי אברהם דאנציג ב"ר יחיאל מיכל (חיי אדם - תקפ"ב)

הגה"ק רבי יואל הלפרין ב"ר יצחק אייזיק מאוסטראה המכונה בעל שם

יום שישי ה' תשרי

נפתלי בן יעקב משבטי י"ה (ב' אלפים שכ"ז)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

פרפראות

אחד מחסידי רבי שמואל (המהר"ש) מליובאוויטש, שכיהן כרב באחת מעיירות הסביבה, הגיע אליו שנה אחת לראש-השנה. בשעת התקיעות שם החסיד לב שב'תרועה' תוקע הרבי ארבעים ושניים קולות (טרומיטין). העניין הפליאו והוא החליט להיכנס אל הרבי ולשאל לפרש הדבר. כשנכנס ושאל את שאלתו. אמר לו הרבי: "תמהני עליך שבשעת התקיעות אתה חושב מחשבות זרות". התפלא הרב: "וכי אלה מחשבות זרות?". הסביר הרבי: "האם אתה חושב ש'מחשבות זרות' הן רק מחשבות של שטות והבל? גם כשחושבים מה שלא צריכים לחשוב, אפילו בענייני קדושה, הרי זה בבחינת מחשבות זרות."

כוח"ט ושנה טובה ומבורכת

לכ"ק מרן ארמו"ר עט"ר שליט"א

לכל הגלוים אליו ולכל בית ישראל

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות רשת חנויות

גל פז

שבת טיש

וקראת לשבת ענג

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

פנינים

אתם נצבים היום (כט, ט) - אתם נוסטריקון אפר, תולעת, מה. אם תשפילו עצמכם באברהם שאמר על-עצמו ואנכי עפר ואפר, כדוד שאמר על-עצמו ואנכי תולעת ולא-איש, וכמשה שאמר על-עצמו ונחננו מה, אז תהיו נצבים בקיום והעמדה בעולם. (שלחו מלכים)

כלכם לפני ה' אלוקיכם (שם) - אימתי חביבים ישראל לפני הקב"ה? כשהם אגדה אחת, אם כלכם - אזי לפני ה' אלוקיכם. אתם אותיות אמת, נצבים גימטריה בקץ, כי על-ידי אחדות אמת יחיש ה' את קץ הנאולה. (חכמת שלמה)

אתם נוסטריקון אל תשליכנו מלפניך, וכן ורוח קדשך אל-תקח ממנו, היום מרמז על ראש השנה כמובא בזהר הקדוש. (אוהב ישראל)

אתם נוסטריקון תשפטו משפט אמת, נצבים נוסטריקון נזקרים ישפטו בעת משפט צדק, וזוה תזכו להיות כלכם לפני ה' אלוקיכם, שתשרה השכינה על-ישראל. (בן אחיסמר)

אתם נוסטריקון אם תלמודו מקשה, אזי נצבים - נתינת צדקה בעזרתו יתברך מועילה, כמו שמוכא בשם האר"ז"ל, כי המתקשה בתלמודו יתן צדקה ויפתחו לו שערי בינה, וזוה באר את מאמר חז"ל א"ב = אלף בינה, ג"ד = גמל דלים, כלומר כדי ללמוד תורה ולא להינהג, ע"יך לגמל דלים ואז תבין ותשכיל. (אור תורה)

אתם נוסטריקון אלול תקומו מקדם, וכן אלול תחלתו משפמים, כפי מנהג עדות המזרח להשכים לסליחות מתחלת חדש אלול. נצבים נוסטריקון נתאסף צבור ביהודי יבקשו מחילה. וכן נהגו צדיקים אלול רבו מוסר. נצבים היום נוסטריקון נהגו צדיקים באלול יניחו מסדרי הלכות ילמדו ודוים מעוררים. היום רמז לראש השנה, והוא נוסטריקון היום יתקעו מאה ואחד, כלכם נוסטריקון כלם לבושים כמו מלאכים, וכן כלנו לשם כבוד מלכותו. (שם)

וישלכם אל-ארץ אחרת (כט, כז) - הלמ"ד רבתי, ואם נשליכה מהמלה תותרנה האותיות בגימטריה עשו, כדי לרמז שאם מתעצלים בלמוד יתחזק עשו, פנאמר שאם אין הקול קול ישקב, אזי הדיים ידי עשו. (חומת אנך)

ספורים בפרשה

מחטב עציף עד שאב מימיה (כט, י)

פעם ישב ה'חדושי הרי"מ' עם רבי מנחם מנדל מוורקא, ושוחח עמו על-הפתוב: "אתם נצבים היום בלכם וגו', מחטב עציף עד שאב מימיה", והזכיר את-דברי רש"י: "החשוב-חשוב קודם", ושאל: "ילמדנו הרבי מוורקא, מדוע הקדים הפתוב חוטב עציף לשואב מימיה? וכמה חשוב יותר חוטב העצים משואב המים?" השיב רבי מנדל: "החוטב עצה לתת ליהודי, חשוב יותר מהשואב לו מים, דהיינו ממי שאומר לשני פלפול בתורה..."

שנה אחת בשבת פרשת נצבים הסמוכה לראש השנה, הגיעו רבים אל 'השרף ממוגלניצא', רבי חיים מאיר יחיאל שפירא, למרות שבאותה תקופה שררה מגפה קשה ומדבקת. רבים עברו את נהר הויסקלה על-גבי ספינה, אולם מפני העמס הרב, טבעה הספינה עם-כל-הנוסעים. בחסדי שמים נצלו כלם בדרך נס, וכשהגיעו למוגלניצא היו בגדיהם רטבים ממי הנהר. קבלם הרבי בשמחה, ובסעדת ליל שבת-קדש, הדגיש את-הפסוק: "אתם נצבים בלכם היום", כלומר שכלכם תהיו נצבים בלי שיעדר איש. לאחר ראש השנה צוה להכריז בשמו, כי כלם ישונו לבתיהם ולא יחששו מפני המגפה, והבטיח שלא יאנה להם כל-ידיע בדרךם חזרה הביתה.

פרשת נצבים לעולם חלה בסמוך לראש השנה, אולם אין מברכים בה את החדש, כדי לבלבל את-השטן פנאמר "בכסה ליום חגנו", שהחדש מכסה והעיד רבי שניאור זלמן מלאדי בעל 'התניא', כי בהיותו במזריטש שמע מהמגיד בשם הפעל-שם-טוב, כי את החדש השביעי מברך הקב"ה בעצמו בשבת שלפני ראש השנה, ובכך זה מברכים ישראל את-כל-חדשי השנה.

ונתן ה' אלוקיך את כלי-האלות האלה עלי-אביך ועל-שנאיך (ל, ז)

החסיד רבי צבי גרזליץ ספר פעם, כי בנערותו התגורר בסמוך לבית אביו נכרי אחד, שהיה מוחה בקמט היד ורבים היו מגיעים אליו כדי שיינבא את-עיתום, ולא פעם קלע אל-המטרה בנבואותיו. תקופה קצרה לאחר שנקנס למצות, עבר פעם הנער צבי ליד ביתו של הקוסם הלז, וכשהלה הביט בכד-ידו אמר לו שגבר פי זה עתה נקנס למצות והחל להניח תפלין, אולם נבא לו נבואה קודרת כי ימות בעוד שלשה חדשים. בהלה אחרת את-הנער, וכששב לביתו ראה אביו מיד כי אין פניו בתמול שלשום. תחלה לא רצה הנער לגלות את-הסבה, אולם לאחר מכן הסביר מהיכן מקור עצבותו. נדהם האב לשמע הדברים, והחל להוכיח את-בנו על אשר הלך אל-מענגים ואל-קסמים ודבר על-לבו כי כל דבריהם הבל ורעות-רוח, אולם הנער היה עדין שרוי בפחד והאב לא ידע את-נפשו. באחד הימים, הגיע אחיו הגדול של הנער שהתגורר בעיר מיקוליב, וכששמע את דבר המארה, יעץ לאביו לנסע אל-רובם רבי אליעזר צבי מקומרנא ולבקש ברכה ועצה מפיו. שמע האב לעצתו, וכשמסר לרבי את-הפתק עם שם בנו הנער וספר על נבואת הזעם שלי-הנכרי, נענה הרבי ואמר: "אמת הוא, שעל צבי בן-רחל נגזר שלא יחיה יותר משלושה חדשים מעתה, אולם אני גוזר עליו שיחיה שבעים שנה, והערל יקבל מיתה משנה וימות תחתיו בקרוב". יצאו מלפני הרבי בשמחה, ובדבריו בן היה. הנכרי מת, והנער האריך ימים.

היה היה

אתם נצבים היום בלכם

עשיר מפלג היה רבי יצחק שוסטר, אשר נמנה על עדת חסידי זידיטשוב, והיה מחשובי הקהל בעירו ומראשי העדה. הון רב עלה בידו לצבר מעסקיו המסעפים, ובכל אשר פנה, הצליח ה' דרכו. את־כספו לא שמר רבי יצחק רק לעצמו, והיה מפזר מעותיו לצדקה, וביתו היה פתוח לרוחה לכל עובר ושב. פה עברו שנים ארוכות, פאשר עסקיו הולכים ומצליחים ללא מכשול ופגע, אי־פרץ ואין יוצאת ואין צוחה ברחבתיו. אולם גלגל חוזר בעולם, ואט־אט החל רבי יצחק לחוש, כי ברפת השפע הסתלקה ממנו משום־מה. תחלה היו ההפסדים קטנים ועדו היה בכחו לשאתם, אולם במשך הזמן הלכו עסקיו וצנחו, מצבו הפלכלי היה בכי־רע, עד אשר הגיעו מים עד־נפש. כלפי חוץ נסה רבי יצחק להמשיך להראות כגנדי ומצוה, ושמר מכל־משמר את־סודו כי עסקיו ירדו אחרנית עשר מעלות והוא משתפר אל־צרוך נקוב, אולם בדרפו של־עולם, לא היה בכחו למנע את גלוי הדברים, ובמהרה נעשה דבר וירדתו של הנגיד רבי יצחק שוסטר, לנחלת הכלל. כלם סחו בפליאה על ירדתו התלולה של העשיר המפלג, שעד לא מכבר היה בעל המאה ובעל הדעה, בעל נכסים רבים ובעל מעמד פלכלי איתן, ועתה הוא מסתובב כאבל וחסוי ראש, מסתתר מעין הבריות וחושש מנושיו הרבים על־ציארו ולא נתנו לו מנוחה בתביעות חובותיהם.

כשראה רבי יצחק כי צרתו צרה, והבין כי פמטט כלתה אליו הרעה, התפנס עם־עצמו והחל להעתיך תחנה לפני קונו, שיחזיר להאיר את־מזלו ויגלגל את גלגל הצלחתו שוב לשמי רום. היה זה בשלהי השנה, פאשר ימי הרחמים והסליחות מתדפקים בפתח ותחושה של יום־הדין הולכת ומתפשטת באויר. באותם ימים, נודע שמו של רבי מאיר מפרמישלאן, שהתפרסם בשגב קדשתו ובכח ברוכותיו שאינן חוזרות ריקם, ורבי יצחק החליט לשים אל־הצדיק פעמיו, כדי להתברך מפיו ולהושע בזכותו ממצבו הקשה. אמר ועשה. בקש להתבונן לצאת לדרך, אלא שאחר שפשפש בכיסו גלה להנתו ולצערו, כי אין בידו אפילו את הכסום הזעום של הוצאות הדרך עד מקום משקנו של הצדיק. כמעט שרפו ידיו, אולם הוא התחזק באמונת אמן. צרר מעט מזון וצידה בצקלוננו, ויצא לדרך כשהוא צועד בגפו ומכתת את־רגליו בדרך הארבה. שעות ארבות צעד רבי יצחק בדרפו, בלי לעצר אפילו לזמנ־מה, שכן אצה לו הדרך להגיע אל־הצדיק ויפה שעה אחת קדם. אולם החלשה והרעב החלו לתת בו את־אותותיו, וכלית בררה פנה לצדי הדרך וישב לנוח מעט, בטרם ימשיך בדרפו הארבה. בזמן שישב לנוח מעט, החל רבי יצחק להתנחם על־ציאתו החפוזה, ובמחשבה שניה כמעט שהתהרט על שיצא לדרך פה ארבה ללא עגלה, עד שאנוס לכתת את־רגליו בדרכים עקלקלות, אולם את הנעשה אין להשיב. "הרי לא אחזור את־פל־הדרך הארבה שכבר הלכתה", אמר לעצמו מתוך הגיון, "ואם כבר נמצא אני באמצע הדרך, אסור לי להתאש. עלי לשנס מתנים ולהמשיך בדרך, ומי יתן וברכתו של הצדיק תעשה רשם, ואחזר למעמדי כבראשונה".

לאחר שעה ארבה של־מנוחה, קם רבי יצחק בכחות מחדשים והחל שוב במסעו לכיון העיר פרמישלאן. צועד הוא על שביל העפר, כשפניו המכסות זעה כבושות בקרקע, והוא שקוע בהרהורים נוגים על מצבו הקשה. ולפתע שומע הוא קול פרסות סוסים ואופני עגלה המשקשקים ובאים. נעקר רבי יצחק משרעפיו, וכדי שלא להזקק מזלגלי המרפבה שבאה לקראתו, ירד מן המסלה הסלולה אל צדי הדרך, והמתין עד שהעגלה תעבר על־פניו ויוכל לשוב ולצעד בדרך המלך. לפליאתו, עצרה העגלה את נסיעתה המהירה בסמוך עליו, והוא נפנה להביט אליה, כדי להבין את סבת עצירתה. הביט רבי יצחק אל־העגלה, והנה הוא רואה פה יהודי זקן, בעל הדרת פנים נפלאה, אשר יושב בקרפו העגלה וסביבו פמה בני לניה. נתן בו הזקן את־עיניו, דרש בשלומו, ושאל: "יהודי יקר, שמא תאמר לי להיכן פניך מועדות?" הבין רבי יצחק כי איש חשוב יושב לפניו, ואמר: "נוסע אני אל הצדיק רבי מאיר מפרמישלאן". לפליאתו, הצטחק ב־שיחו ואמר: "הנה לך, הרי מאיר לפניך". התברר אפוא לרבי יצחק, כי אין הזקן אשר לפניו, אלא הצדיק בכבודו ובעצמו, אליו הוא עושה את־דרכו הארבה. "לשם מה זקוק אתה למאיר?" פנה אליו הצדיק, שרגיל היה לדבר על־עצמו בלשון נסתר, ורבי יצחק פרץ על־אתר בכבי סוער: "רבנו הקדוש! מה אמר ומה אדבר. עשיר גדול הייתי לפניו והון רב היה עמדי, אלא שבשנה האחרונה נעשו העניינים יגעים, ירדתי מנכסי והפסדתי את כל־כספי. עסקי המסחר שלי בכי רע והם 'הולכים' ומתהלים שלא בטוב". הקשיב הרבי לדבריו של רבי יצחק, ולאחר מכן נענה ואמר גנימת תקנה ובקול מעוד: "הרי בשבת הקרובה נקרא אם־ירצה־השם את הפרשות נצבים־וילך הסמוכות זו לזו, והרי אתה היית תמיד במעמד של 'נצבים', פאשר היית עומד נצב על מעמדי ועסקיך התנהלו פשוטה. אם־כן מברך אני אותך שתזכה מעתה שיתקיים בך 'וילך', ומעתה יתחילו העסקים שלך ללכת' פשוטה ותראה ברכה בכל מעשי־ידיך". סים רבי מאיר את־דבריו, והעגלה המשיכה בדרך, פשרי יצחק נותר על־עמדו כשהוא משתאה ומשתומם. פתח רבי יצחק בפגישת 'וילך' ושב את־כל הדרך הארבה לביתו, כשהוא ספוג באמונת צדיקים כי מוכב מזלו עתיד להתחיל שוב לדרך. ואמנם, מאז התהפך עליו הגלגל לטובה, וברכתו של הצדיק עשתה רשם. העסקים החלו פתאום ללכת' שוב כמימים ימימה, ועד מהרה חזר להיות עשיר מפלג ובעל צדקה גדול בדרפו מאז, ויהי לנס ופלא.

מאורות

רבי משה מגיד ריבלין משקלוב ז"ל
ליום ההולאה כ"ח באבול תר"ו

מאבות משפחת ריבלין הידועה בשקלוב, מגיד מישרים ומפאן בנויו 'מגיד', ומראשי עדת האשכנזים בירושלים בראשית ימי הישוב, אביו היה רבי הלל ריבלין משקלוב מתלמידי הגר"א ובעל "קול התור", שעלה ארצה בשנת תקצ"ב (ולא בשנת תקס"ט עם ראשוני העולים מתלמידי הגר"א, פפי המסורת השגויה), ובה נפטר בשנת תקצ"ח. מצעירותו כבר היה בסי בתורה, ונחשב בעליו בנגלה ובנסתר, כמדקדק קמחה וכבעל ידיעה רבה בתחומים שונים. בהיותו בן ט"ו, כבר התפרסם בדרשו המפלאי את־שומעיו, וכשהביאו אביו אל־רבו הגר"א מוילנא, שגחו וכנה אותו 'הורש ציון' שהוא בגימטריה 'משה ברי־הלל ברי־גימין'. מאז התפרסם בכנוי זה, כפי שמזכירו הד"ל בבאורו למדרש: "שמעתי מהרב משה המגיד משקלוב הורש ציון". לאחר פטירת אביו, עלה רבי משה בשנת ת"ר לארץ ישראל, ובדרך עבר בין קהלות ישראל וחזק את מעמד התמיכות בישוב ארץ ישראל. בערב סבות שנת תר"א, הגיע לעיר קושטא שבתרבידה, שם התעבב חדשים מספר בגלל המחלמה בין תרבידה למצרים, ושם פגש את השר רבי משה מונטיפיורי, ומאז נעשה עמו ידיד אמת. כמו־כן פגש בדרכו את רבי שמואל סלנט שעלה אז ארצה והתמנה למוהר־צדק של פולל וילנא בירושלים, והשנים הגיעו למלל יפו בדרך תר"א. עם הגיעו ארצה, נטל רבי משה תפקיד חשוב בהנהגת העדה הבעניני הצבור, והתמסר להשקנת שלום ולמען פסום הישוב.

יוסיף דעת

את הפסוק "ושב ה' אלוקיך את־שבותך ורחמך" שבפרשה, דרש חז"ל ואמרו, 'והשיב' לא נאמר שהוא בבנין הפעיל, כי אם 'ושב' שהוא בבנין קל, מלמד שהקב"ה שב עמם מבין הגלות. דרש זה משוקע גם בזמון 'ברוך ה' יום־יום' שאומרים בסעודת יום שבת־קודש 'זאתנו ישוב נדחים קובץ, 'שיב' לא נאמר, כי אם 'ושב' וקבץ". אולם שתי נראו־ת סופות ש כאן, נסידור 'נכות ישראל' הנוסח הוא 'והשיב לא נאמר, כי אם ושב וקבץ' וכן נרסו העיני' ועוד, ומקורו מבריי הגמרא במגילה שם מובא נוסח כזה, ואילו בבאורי המוקבל רבי הירש ש"ץ טרויש טעם על פרשתו, מובא "ושב לא נאמר כי אם ושב וקבץ". ההבדל בין הנוסחים הוא, אם הוא לשון פעולה שהקב"ה ישיב את העם, או ישוב עמם בעצמו, אולם עיקר הדרש הוא שהקב"ה נמצא אתנו בגלות וישב עמנו בגאולה. מחבר פומון זה, הוא רבי שמעון ב"ר יצחק ב"ר אבון 'הגדול' ממגנצא, מראשוני חמי אשכנז וחברו של רבנו גרשום מאור־הגולה, ומגדולי פייטני אשכנז עד שאמרו עליו "האיר עיני הגולה בפיוטיו", עליו מסופר, כי בנו אלחנן נחטף בילדותו ולבסוף נעשה האפיפיור ויקטור השלישי, עד שזיהה את־אביו חזר עמו ליהדותו. לפי המשוער, הוא רבי שמעון הזקן שרשי מזכירו לאחי אביו, אולם לדעת אחרים דוד רש"י הוא נכד הפייטן. יש לשים לב שהקורא ישוב כעין ישיב, בחילוף השורוק עם החריק, אין שום משמעות לכל הדרש, שהרי בקריאה זו ישוב משמעותו שהוא ישוב באופן סביל. נשמע כמו ישיב בבנין פעיל, וכל הדרשה מסתלקת אפוא. ראה נוספת ומעניינת למדו מפומון זה, שרבי שמעון הגדול כמו כל הראשונים עד תקופת הרא"ש בערך, הגה את המצח כעין הפתח, ולכן חזר בפומון זה את התיבות מדני, מעדני, אדני, עדני, עם שם השם אדני, ומכאן שהגה את השר של שם השם אדוני'ת בצליל הדומה לפתח כחידות האור התיבות, וכן הגה את הצירי כעין הגמול, כי הוא חזר את תיבת פצץ עם התיבות העוצר, ינצר, יעצר, נוצר.

ושבת עדיה' אלקיך ושמעת בקלו

פניני אור החיים

מדברי האור החיים הקדוש על הפרשה

ומל ה' אלקיך וגו' - יש להעיר, אחר שאמר למעלה ושבבת עדיה' ושמת בקלו, מהימקום לומר עוד ומל ה'?

אכן, לפי מה שפירשתי בפרשת בייחבוא בין בענין הפרכות בין בענין הקללות, שיש שלשה דברים כלליות במצות ה'. אחת היא עסק התורה, שנית שמירת מצות לא תעשה, שלישית קיום מצות עשה. לזה, כשנא לומר תקון התשובה סדר שלשתם, כנגד תשובת תלמוד תורה, אמר תשובה ראשונה ושבבת עדיה', ונמר אמר ושמת בקלו' שהוא תלמוד תורה, ולא הזכיר עמו דבר אחר, וזו היא התכלת התשובה שצריך השב עשות, ואמר כנגדה ושב ה' אתישובתך ושב וקבצך וגו', כאומרם ז"ל שבזכות עסק התורה יהיו ישראל נגאלו. גם אמר עלימה אבדה הארץ וגו', ויאמר ה' עליצובם אתינותם, לזה נשייבו לתלמוד תורה יקבצם ה' ויביאם אליהארץ אשר ירשו וגו'. וכנגד שמירת מצות לא תעשה אמר ומל ה' אלקיך אתלבבך וגו', וידעי כי עולת הלב הוא עשות רע ואהבת הרע, שלבו שלאדם מהמדות, וכנגד אמר ומל וגו' לאהבה אתיה', פרוש שתלביש האהבה אשר תפן בך התוכן בראיתך בנעיונות ידיות חבת אלקיך, ויחד שבר לזה שיהפך ה' כל העצרות מעלינו עלישונאינו, כאומרם ונתן וגו' עליצובך וגו'. וכנגד קיום מצות עשה, אמר ואתה תשוב וגו' ועשית אתכלימצותי הרי זה מצות עשה, ויחד להם שבר הקרבת התועלת כאמרו והותרך וישוב לשוב וגו'.

לפני עשרות שנים, עמד בראשות 'קהלות היראים' של עיר האבות באר שבע, רבי אליעזר קלון ממוגרנטון, תלמידו של רבי שלמה זלמן ערנרדך משימלוי. הוא חבר כמה ספרים חשובים, וביניהם הספר "קרית ארבע" עליהתורה. בסוף ספר זה, מביא המחבר ספור נפלא אותו שמע ממעל הספור עצמו. וכה הוא מספר: "היום יום רביעי לפרשת נח תשכ"ב, פה עיר האבות הקדושים באר שבע. יושב ליד ר' יעקב פלדמן ב"ר חיים מרדכי, מיוצאי כפר דנילב מחוז מרמרוש, ומספר לי את אשר קרה אתו. והני מוצא לנכון לסדר הדברים כהויתם כאן, כפי שאני שומע מפיו עכשו".

"כשהייתי בן י"ז שנה, הלכתי לעבד בעירה אחת, אלמשפיוטי הסמוכה לקומרוס שבהנגריה, והתחלתי לאט לאט לעזוב אתהדרך שקבלתי והתחנכתי בבית הורי ומורי, מפני שהייתי צריך להסתיר אתיהודותי מחמת הרשעים האוירים שהשתררו אז בשנת תש"ב. בתחלת השואה, והייתי שם עד שנת תש"ד. אז הובילו אותי אל מחנה הרפוז אושביץ, והשתחררתי בעזרת השם והברך בשנת תש"ה בעיר טרזונשטט. נשאאתי תחלה לגור בצ'כיה, ומשם עליתי לארץ ישראל בשנת תש"ח, אך עזבתי אתכל יהדותי, ושקעתי יותר ויותר רחמנא לצלן, עד שעבדתי לא רק בשבתות וימים טובים, אלא אפלו בראשהשנה ויום הכפורים. בשנת תשי"ג, כשעבדתי ביום הכפורים, ראיתי בחלומי והנה אבירמורי ר' חיים מרדכי ב"ר גדליה עליו השלום, עומד לפני עטוף בטלית וקוטל, ממש כמו בחיים חיותו בחוץ לארץ, ואמר אלי 'חזר לדרך אשר בו גדלתי אותך, כי תדע לך שיש לך שנים מקטעות ומפסקות'. החלום הזה חזר אלי באותו שבוע, בכל לילה ולילה".

"באותו ערב, אחרי פניסת שבת, נכנסתי לסעד אתלבי בראשון לציון, שם עבדתי כמסגר במפעל, וזוהי הביתה. נגשתי להדליק מכשיר חשמלי מסים, ובאותו רגע נשמע קול מאחורי: "אוי ואבוי, אתה חוטא עוד פעם!" הסתובבתי לאחור בחד, ופתאום ראיתי, שאני עומד פנים אלפנים מול אבי שנהרג עליקדוש השם באושביץ, והוא לבוש טלית וקוטל כמו שראיתי אותו בחלום. ואמר לי שוב: 'בני, אל תחשב שזה חלום, באתי להזהיר אותך שתחזר לדרך היהדות בו גדלתך. ואם לאו, החיים שלך מקטעים', ולאחר שאמר זאת, נעלם באפן פתאומי. נותרתי עומד דומם והפה שלי סגור, כי לא יכלתי לדבר אףמלה ולהוציא מפה מפי. את אותה שבת כבר לא חללתי כלל, ובמוצאי שבת המשכתי בדרךי שלא עלי דרך התורה. כשחזרתי הביתה, ראיתי שהבית מואר וכשפתחתי אתהלת, ראיתי את אבי עומד מולי, ואמר לי אתהדברים אשר אמר לי בערב הקודם, והוסיף לומר שזו הפעם האחרונה שהוא בא להזהיר אותי. באותה תקופה, הייתי מנהל מסגריה במוסקב בעיר ראשון לציון. באותו בוקר בשבאיתי אליהמפעל, חלקתי אתהעבודה בין הפועלים, אולם אני עזבתי את מקום העבודה, ונסעתי לבני ברק, אל הצדיק המפרסם ה'חזון אי"ש', כדי לספר לו על ענין החלומות ומה שראיתי בהקיצ, אך מגלי לגלות לו כי עבדתי בראשהשנה ויום הכפורים. ויהי כאשר נכנסתי אליו, החל לצעק אל: "אוי לך כי חטאת! בראשהשנה ויום הכפורים עבדת, וחללת את קדשת היום. דע לך, כי לאביך אין מנוחה בעולם הבא בעטוף, מכיון שמיך מקטעים ועתידים להתקצר". השתוממתי על רוח קדשו של ה'חזון אי"ש', שכן לא ספרתי לו דבר, אולם שתקתי והמתנתי להמשך דבריו. אך הוא הרגין אתיראשו עלידיו, כמי שישן עלהשלתן, ולא ידעתי מה לעשות, אם ללכת או להשאר שם. בסוף החלטתי להמתין, כי הבנתי שהוא יודע אתהכל, ורציתי לדעת מה יהיה בסופו שלדבר".

דברי הימים

בימי צדיקיהו מלך יהודה האחרון, בא בניא השקר הנניה בןעזור מנבעון להתנבא, כי בעוד שנתים ימים יחזיר הקב"ה את כלי המקדש שנטל נבוכדנאצר בגלות יהויכין ביהויקים, ושבר את העול שעל צווארי ירמיהו לרמוז כי ה' ישבור את עול מלך בבל. ביטל ירמיהו הנביא את נבואתו ונתן סימן כי באותה שנה ימות, "ומת הנביא הנביא בשנה ההיא בחודש השביעי", הוא חודש תשרי. ואמרו חז"ל, שכבר מת בערב ראש השנה כנבואת ירמיהו שימות באותה שנה, וציווה את בניביתו שיקברוהו אחרי ראש השנה ויעלימו את מותו, כדי לעשות את נבואת ירמיהו שקר. ומכאן אתה למד, כמה אין האדם יכול להכיר בטעותו, שאפילו בסמוך למותו כשראה שעתידיה להתקיים נבואת ירמיהו, המשיך לדבוק בשקרו כדי שלא יתפרסם כנביא שקר.

בערב ראש השנה תצ"ז, נתפסו שנים מחשובי קהל פוזנא, הקדושים רבי אריה לייב דרשן ורבי יעקב שתדלו המדינה הי"ד, בעלילת דם, לאחר שתינוק נוכרי נמצא מת במרחקמה מהעיר והשוטרים שנכנסו לחיוב היהודים, תפסו את שניהם והעלילו עליהם שהם רצחוהו. וכאשר הציעו בניביתו של רבי אריה לייב שיברח לעיר אחרת, סירב להצעה, מפני שחשש שמא יתפסו אחרים באשמה ויהיה 'גרמא בנויקין'. השניים עונו באכזריות כדי להוציא מהם הודאה עלידבר העלילה, והפצירו בהם להסכים להמיר אתידתם, אולם הם עמדו בייסוריהם כגבורה וקידשו את שמיים. גם את הצעת השופט הראשי, להסכים להמרת הדת רק כלפי חוץ בלי לקבל באמת אתידתם ולעבור למדינה אחרת, דחו שני הקדושים, וסירבו אפילו לרעג להפנות עורף לאלוקים חיים. הסיפור מובא באריכות בספר "עמודי עולם" שנדפס בברלין בשנת תק"א.

"אחרי פקשור דקות, שבהך היה ה'חזון אי"ש' נראה פישן, זנק לפתע משנתו, ואמר: 'בזכות המצוה הגדולה שעשית בחיים שלך, עוד בילדותך, האריכו מרהשמים את ימך'. אולם עליך לחזר לחיות כמו יהודי פשוט, כפי אשר חנכת בידי אביך". התענין ה'חזון אי"ש' ושאל אותי: "האם אתה יודע מהי המצוה הגדולה שעשית בחיך, ובזכותך יכול הייתי למצא אתאביך וקדעת מה הוא רוצה?" נסיתי לומר, כי אפלו שחללתי שבתות וימים טובים, לא עשיתי שום רע בחיי ונתתי צדקה, ואם יהודי היה קורא אותי למנון נכנסתי לבית הכנסת, וגם הייתי צייתן מאד לפקודות הורי, אולם ה'חזון אי"ש' אמר לי שלא בגלל זה זכיתי לךך, אלא בגלל שהזבלתי ילד מת לקבורת ישראל. ואז נזכרתי בדבר. כשהייתי בן י"ג בערך בעת המלחמה, באה לבית הורי אשה אחת, וספרה שבפפר שלקם מת ילד ואין מי שיביא אותו לקבר ישראל. בקש ממני אבי ללכת לשם דרך היער, וכאשר סענתי בפני שיש שם אבנים וחיות טורפות וחושש אני מהם, החל לחזק אותי באמונה ואמר לי כי שלוחי מצוה אינם נזוקים, ומקטח לי שלא יאירע לי מאומה. הלכתי אל הכפר ההוא, ונשאאתי אתהילד על גבי דרך היער, כשבלי אימה ופחד. בדרך גם הגעתי הביתה פשעה אחרי חצות הלילה, ושם ספרה לי אמי כי אבי נמצא בבית החיים וממתין לי שם. כשהגעתי, היה הקבר כבר חצוב וקברנו אתהילד בעת חרום כזו בקבר ישראל. מאז שהייתי אצל החזון אי"ש, חזרתי בתשובה וקבלתי עליעצמי לקיים את מצות התורה ולשבות בשבת ויום טוב. ומאז התהפך עלי גלגלי כי מןהיום היתה הקללה והמארה שרויה במשלח ידי והייתי שרוי בחובות, ומאז חזרתי בתשובה יש לי הרבה גדולה ולא חסר לי מאומה, ומרגיש אני כי הברכה שרויה במעשי ידי". ומסים המחבר הרב קלון וכותב: "כליזה העליתי עלייך מלה במלה כפי שמסר לי המספר הנזכר למעלה".

משפח

על-הפסוק "אתם נזבים היום בלכם", דרוש חז"ל במדרש ואמרו, שכל אדם מושאל ערב זה לזה, ואפילו צדיק אחד ביניהם בלכם עומדים בזכותו, ולא אתם בלבד אלא אפילו אחד ביניכם, כלי-העולם כלו בזכותו עומד. וכשאחד מהם חוטא, כלי-הדור נוקה, ולכן נאמר 'כל איש ישראל'. ובעל התניא היה מקאר, שלשם 'עריבים' יש שלשה פרושים, והם: לשון מערכת, לשון ערבות לצד שני, ולשון מתיקות, ואת שלשתם צריך כלי-הידוי לקדם. עליו לחוש כי כלי-הידוי אחר הוא בגדר מתיקות, עליו להיות מקרב עם ההאחרים, ולדעת שהוא ערב לכל יהודי אחר...

רבי משה בר-עמרם גרונדל מחוסט בעל "ערוגות הבשם", ישב פעם וקלד עס-תלמידים, ולפתע נכנס איש אחד, שלא היה נדב עליו מראהו היהודי. נכחו הרב במאור פנים, ולאחר שהקהה על-קנקנו גלה, כי הלה היה אחד מתלמידיו מקדמת דנא. והיות שעבר עתה על-פני העיר חוסט, החליט להכנס לרבו כדי לדרש בשלמו ולהתברר מפיו. "והיך זקנך ופאותיך כדרך בני ישראל הפשורים?" שאלו רבי משה בכאב, והלה החל להתנצל כי הוא מתגורר בעיר נברית, ובגלותו חנות גדולה בסביבה זרה, ואין באפשרותו להתבלט במראהו היהודי. לא הסכים עמו הרב, וטען: "וכי בקשתי מקדש שתגדל יותר מדי את זקנך ופאותיך? אבל ראה לפחות שתהיה לך צורת יהודי קשר". השיב האיש וטען, כי בשבת שלפני-כן התארח אצל צדיק אחד, והלה לא הוכיח אותו מאומה על-מראהו, ומדוע עתה הוא נחבע על-כך. פרץ רבי משה בכבי מר ואמר בקול נשברי: "דרי אתה תלמיד ואני חב לזוכית אותך, ואם אמרנו שכל ישראל עריבים זה לזה, על-אחת נכמה אתה שאני ערב בעדך מתלמידי, ועתה אני לתן דין וחשבון על-כפלימי שלמד אצלי, ואנה אוליד אפוא, את-הרפתה, אם בין התלמידים שלי נמנה אדם שאפילו צורת ישראל אין לו? דריו היוצאים מן-הלב נכנסו אליהם, והלה הבטיח לרבו לתקן את-דרכיו ולא להתביש מפני המלעגים.

בספר "דורש טוב" לתולדות רבי נחום מרדכי מטשורטקוב, מתאר הקסיד רבי דוד משה שפיגל את-הנהגתו של רבי דוד משה האדמו"ר הקדוש מטשורטקוב, ומספר שבליב הושענא ובה ישב עם החסידים בסבת בית-המדרש של חסיד טשורטקוב בשכונת מאה שערי' בירושלים, לכבוד יום הולדתו של רבי דוד משה, והסב עם גם רבי נחום ליבריון מיאס שספר עבודת שראף בעיניו, וממה ששמע מאביו רבי יעקב על הסבא קדישא מרדכי'ן. את-דבריו יחד רבי נחום על הסגופים שזענו צדיקים אלו את-עסקם בל-ימיהם ולא נהנו מן-העולם הזה כלל, והיו שמתמה מה ראו הצדיקים לסגף את-גופם לאחר שכל-ימיהם היו מקשה אחת של-תורה ועבודה. נוהג היה רבי דוד משה שפיגל לנסע בהושענא רבה לתל-אביב, אל רבי נחום מרדכי מטשורטקוב, ולפליאתו שמע ביצי הרבי פותח בדברי תורה ומספר כמה עבודות על סגופי זקנו, מעוט אכילתו ושנתו, והוסיף: "עבודה על-ידי סגופים אינה רצויה, כי עלולה להביא לידי עצבות, אולם על-זקני לא השפיעו הסגופים כלל וכלי-ימיו היה בשמחה". ולאחר מכן אמר: "ולמה באמת סגף זקני את-עצמו כל-כך? אלא שמספרים על הארז'ל שהיה נוהג להתנדות עם-תלמידיו על תשאים רבים, וכאשר הצטרף פעם תלמיד אחד לחבורתו, היה הדבר קשה בעיניו, הסביר לו הארז'ל, כי מפיין שכל-ישראל עריבים זה לזה בין לחובה ובין לזכות, ואם ישראל אחד חוטא בלם נענשים על-ידו, כמו שאמרו במסכתא, נמצא שיש לנו חלק בכל-העבודות שנעשות על-ידי אחינו בני-ישראל, ולכן יש להתנדות עליהן, וזה אפוא פשר הסגופים שבי-הצדיקים".

בכפר קטן שפון העירות בונגריק ופרמישלו, התגורר יהודי תלמיד חכם ובעל צדקה, מחסידיו של רבי אהרן לוב מפרמישלו. פעם נולד לו בן, ובא לכבד את-רבו בסנדקאות, ואת רבי מאיר שמחה ויטל'ש מבוונגריק, חברו של ה"פרי מקדים", לשמש כמהל. היתה זו ההזדמנות הראשונה ששני הרבנים נפגשו במקום אחד, אף שהעירות היו סמוכות וקרובות, וקשהסבו לסגדת המפנה לאחר הבטית, והחלו לחלק את המרדק, התלהב רבי אהרן לוב וקרא את-הפסוק: "צא אדם לפעול ולעבדתו עדי-ערב". התפלאו המסבים על הקשר בין פסוק זה לבטית מילה, ורבי חיים שמחה תמה בקול על-כך. החל רבי אהרן לוב להסביר, כי

רקז יש בפסוק על-האדם, שאפילו כאשר הוא משלים את-עצמו, עדין מוטלת עליו החובה לצאת לפעול ולקרב אתרים לאבינו שבשמים, מפני שכל-ישראל עריבים זה לזה, וזה פירוש "ולעבדתו עדי-ערב", מלשון ערבות שהיא העבודה המוטלת על-כל אחד מישאר, והוסיף נמנה הרב מהדברים, והוסיף משלו פרוש נוסף, שדרך כלל האדם עובד כלי-תו למען גופו ופעלו, אולם את עבודתו העקרוית ברוחניות הוא מזויה עדי ערב, לעת זקנה. קהל המסבים האזין לדברי שני הרבנים, ומפני כבודם לא החלו לאלל את-המרדק, והנה לפתע נמצאה עצם שבורה בעוף, ולאחר שרבי חיים שמחה בךק אותה, פסק כי כלי-הכלים טעונים הכשרה והסעדה בלה טרפה, השתוממו בלם על-הנס שארע להם מהקשלות במאכלים אסורים, ורבי אהרן לוב אמר: "עכשו תבינו את-הפרוש בפסוק שהוקברת, כי לא די לאדם שהוא עצמו נוהר שלא להכשיל בדרך אסור, אלא עליו לזאג גם לאחרים שלא יכשלו, ויכשלו, מפני שכל-ישראל עריבים זה לזה, וזוהי עבודת הערבות שמוטלת עליהם...

מטעים

לא-יאבה ה' סלח לו

(כט, טו)

בטעמי מנה זקא מנה סגל, למוז שייך מלהיות חלק מעם סגלה, כי עדישתה היה מנה בתוך עם סגלה ומשתה זורק ממנו לאחר שהטא. (דברי יחיא)

כי-יבאו עליך כל-הדברים האלה (ב, א) התבות יבאו עליך בטעמי קדמא ואזלא, מפני שתחלה מביא הקב"ה התעוררות על-האדם לשוב אליו בתשובה, בדרך של חסד ורחמים, ורק לאחר מכן, אם אינו מתעורר מעצמו לתשובה, הוא מביא עליו יסורים ותוכחות חלילה, והינו מקדים והולך בכונה ובדרך של רחמים, ורק לאחר מכן יבוא עליו כל הדברים האלה בהסד הברכה. (אשל אברהם)

והותירך ה' אלוקיך... בפרי בטנך

הקת"ם סופר מכאר את פנות הרמב"ם במכתבו לבנו: "ידע בני, כי אדם המסבן, בזה העולם השפל אין לו מנוחה בו, ואשרי למי שתתמו ימיו במהרה", ובנותו שעקר עבודת האדם בעולם הזה היא לבוא לעולם הבא, וכאשר האדם משלים מעשיו הוא הותם ימיו, אך הקב"ה מאריך ימי האדם כדי להגד את-ימיו שיהנו מאורו, ובאר על-פי זה, והותירך ה' אלוקיך - בזה העולם, בפרי בטנך - בזכות הבנים, ורק לך, בטעמים קדמא ואזלא שבפרי בטנך, שבזכות הבנים ממשיכים האבות להקדים ולהתעלות בעולם. (דורות ישרים)

מדגש

על הפסוק "לעברך ברית ה' אלוקיך ובאלתו", מפרש רבנו אברהם אברעורא: "לעברך - שם הפעל, מטעם ויעברו בין בתרו, והנה מלת עבר בהסוד בי"ת להפך". פאר דבריו, שאם תכתב לעברך ברית' ולא לעברך בברית', משמעותו תהיה להפך, להפך את-הברית, ואלו לעברך בברית' משמעותו להפכם אלה-הברית באופן חיובי. ופסוק מפרש הוא בירמיה "נתתי את-האנשים לעברים את-ברתי אשר לאיתקמו את-דברי הברית אשר ברתי לפני, העגל אשר קרתי בשנים ויעברו בין בתרו", וכן "אשר ישעה את-הרע בעיני ה' אלוקיך לעבר בריתו" במובן שלילי, ובנותו בשם הפעל על תבת לעברך היא, שלא תאמר שהיא שם עצם לעברך - למעבר שלה מנורת עבר, כמו אכלך - מנורת אכל, לכן פרש בשם הפעל לעברך, שתהיה אתה עובר בין הנזרים לברית.

ממלכה

אל ה'נודע ביהודה', הגיע פעם אדם אחד שהציג את-עצמו בכני בקבלה ובקש הסכמה על-חבורו בתורת הסוד. בקש ממנו הרב להתארח אצלו בשבת, וכשבא לבית-הכנסת רמן בחשאי לנבאי לכבד את האורח לשמש בשליח צבור, יד הלה לתבה, ונכשל בלשונו כמה פעמים בנסח התפלה, ויהי לקלס. אחר התפלה אמר לו ה'נודע ביהודה': "הלא נאמר 'שנתרת לה' אלקיני והנחלת לנו ולבנינו, ומפיון שאני אין לי עסק בנסתרות, בדקתי אותך בדברי רבי הנינא בר-דוסא, אם שוגרה תפלתו בפיו יודע אני שהוא מקבל, ואם לאו - יודע אני שהיא מטרה..."

להתחיל מבראשית בפעם השלישית!

רב המכר העולמי בכרך שלישי חדש.

"פרי'ש בכם שרש פרה ראש ולענה" - שרש כלי-הרע, הוא האדם שנמצא במצב של "פן", בספקנות וחקרנות יתרה ואין בו אמונה תמימה ופשטה, ואז הוא שרש פרה ראש ולענה... (היהודי הקדוש מנשיחא)

מדות והליכות בראי הפרשה

מדות טיש

נושא השבוע: תשובה

פרשת נצבים

מבית שבת טיש

תדפיס
מתוך הספר "מדות טיש"
שיצא לאור בעזרת השם
על פרשות השבוע
עם המדורים הקבועים
והארוכים

משבחה

מאמר פתיחה

תז"ל מספרים, שאחר שנענש אדם הראשון במיתה מפני שאכל מעץ הדעת, ישב בתענית במשך מאה ושלשים שנה. שאל אדם את בנו קין: "מה נעשה בדינה אחרי שהרגת את אחיך הבל?" השיב לו קין: "עשיתי תשובה והקב"ה סלח לי". התחיל אדם להכות על פניו ואמר: "כך היא פחה של תשובה? ואני לא ידעתי! מיד עמד ואמר 'מזמור שיר ליום השבת'". והדברים מפליאים עד מאוד. עוסק אדם הראשון בתשובה שלמה במשך מאה ושלשים שנה רצופות, ולאחר כל זאת הוא מגלה את סוד התשובה. ומה מגלה לו זאת? אדם שעבר על העברה החמורה של רציחה, והוא עומד ואומר מזמור שיר ליום השבת! אלא שיכול אדם להתעורר לתשובה על עברה חמורה, יותר מאשר על עברה קלה. קין הרגיש שגדול עונו מנשא, וידע שעשה דבר נורא, עד שאין לו זכות קיים בעולם הזה, ולכן הרגיש צורך פנימי להתחנן לפני הקב"ה, עד שסלח לו אחר התשובה שעשה. אולם אדם הראשון, שחטאו היה קטן מאוד לעמת החטא הגדול של קין, לא עמד על פח התשובה, עד שקין גלה לו זאת. הוא לא עמד על סוד התשובה, מפני שחשב שמי שחטא ועבר על דבר הקב"ה, צריך לעזוב את העולם הזה ואין לו שום עצה ותבונה, אך כאשר פגש את קין ושמע ממונו שהקב"ה סלח לו, הבין פתאום שכח התשובה הוא מתנה גדולה שהקב"ה נתן לבני האדם, וסדר התשובה אינו דוקא על ידי סגופים ותעניות שאין בכח האדם לסבל אותם, אלא על ידי התקרבות אל הקב"ה ותקון המעשים בעולם הזה. ומדוע נעמד אדם ואמר מזמור שיר ליום השבת, והרי לכאורה אין קשר בין השבת לבין התשובה? אלא שאדם דאג שמא חסר משהו בבריאה אם אין אפשרות של תשובה בעולם הזה, אולם כששמע מקין שכל אדם יכול לחזור בתשובה על מעשיו ולהתקרב לקב"ה, עמד ואמר "מזמור שיר ליום השבת", כי הבין שהעולם משלם ביותר יחד עם המתנה הגדולה של התשובה, אותה אנו צריכים לנצל בכל רגע, ובפרט בימים אלו שהם ימי תשובה.

ה'דברי חיים' מצנו, ספר פעם, כיצד היה רבי זושא מאנפולי עורך את סדר התשובה שלו. ישב רבי זושא ואמר: "רבנו של-עולם! זושא חטא לפניך וצער אותך, אבל זושא רוצה לחזור בתשובה והוא מבטיח שלא לצער אותך יותר". לאחר מספר רגעים, החל רבי זושא שוב לבכות ואמר: "אבל הרי גם בשנה שעברה אמר זושא שהוא יעשה תשובה, ועדין לא שב". אך לאחר רגעים מספר שוב התחיל ואמר: "אבל הפעם זושא באמת מבטיח שיעשה תשובה". שוב פרץ בבכי ואמר: "אבל גם בשנה שעברה, זושא הבטיח לה שבאמת יעשה תשובה, ולא עשה כן". בסוף נענה רבי זושא ואמר: "אבל עכשו זושא מבטיח לה באמת לאמתה, שיעשה תשובה", ופרץ בבכי מלבד הטוהור. כשספר זאת ה'דברי חיים' לחסידיו, אמר להם: "לכאורה אפשר לתמוה על סדר התשובה של רבי זושא. ראשית, וכי ענהו יתרה היתה בו שכל זמן אמר שאישא חטא והוא צריך לחזור בתשובה, והאם באמת תשובתו לא היתה טובה?" "אלא", המשיך ה'דברי חיים' להסביר, "רבי זושא היה מתעלה כל שנה ועולה במדרגות גדולות בעבודת השם, וכשהיה מגיע לשנה שלאחר מכן, היה רואה שהעבודה שלו בשנה שלפני כן לא היתה במדרגה גבוהה כמו בשנה זו, והיה מביט על התשובה שלו כמו שאדם מביט בעמודו על הר גבוה אל עבר עמק נמוך, ולכן חזר ועשה תשובה מחדש במדרגה גבוהה יותר מהשנה שעברה". ובכך למד אותנו רבי זושא את דרך התשובה. ראשית להפיר בחטא, אבל יחד עם זאת להפיר ברחמי הגדולים של הקב"ה ובחסדיו המרבים, ולהבטיח לו באמת ובתמים שאנחנו רוצים לחזור בתשובה אמיתית ולהתקרב אליו, וגם אם הבטחנו ושוב חטאנו, אין לנו להשבר, אלא לדעת שהקב"ה הוא רחום וחנון וגם אם אנו חוטאים וחוזרים וטועים, תמיד ידו פתוחה לקבל שבים.

מדגש מהות המדה

ברב רחמי וחסדיו, נתן לנו בורא העולם מתנה גדולה ושמה "תשובה", אשר נבראה עוד בטרם יצירת העולם, כדי לפתח פתח לחוזרים בתשובה המבקשים לשוב ולהתקרב באהבה לאבינו שבשמים. התשובה היא מצות עשה מן התורה, כפי שנאמר בפרשתנו: "ושבת עדיה אלקיך ושמעת בקלו ככל אשר-אנכי מצוה היום", וכן יש מצוה להתנדות על החטאים שנאמר "התנדו את חטאתם אשר עשו". יום מיוחד בשנה לעשיית התשובה, הוא יום הכפורים, שנאמר "כי-יום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו", והוא יום גמר התשובה שנעשתה בימי חדש אלול ועשרת ימי תשובה. עקר התשובה היא תשובה בלב על-העבר, ודי על החטאים והמעשים השליליים, ומבלי לעתיד שלא לשוב לכסלה עוד. וכן כתב הרמב"ם: "וימה היא התשובה? שיעזב החוטא חטאו ויסירו מפתשבתו, ויגמור בלבד שלא יעשה עוד, שנאמר 'יעזב רשע דרכו'. וכן יתנחם על-שעבר, שנאמר 'כי-אחרי שובי נחמתי'. ויעיד עליו ידע תעלומות שלא ישוב לזה החטא לעולם. וצריך להתנדות בשפתיו ולומר ענינות אלו שגמר בלבד". בנוסף, מתקפרים עונותיו של-האדם על-ידי כפרה של יסורים הבאים עליו או סגופים ותעניות, ודעת חלק מהראשונים הוא חייב על-האדם לסגף את עצמו, אלא שכבר כתבו הצדיקים, שבדורות האחרונים באה חלשה לעולם, ולכן אין לאדם לענות את גופו, אלא להתחרט בכל-לבו על העבר, ולקבל על-עצמו שלא לחטא עוד, ויעשה מעשים טובים לתקון החטא, ושב ורפא לו.

בני שמע לעצתי
אהבתיך בני, שוב נא בתשובה.
לאהבה אתה אלקיך לראה אותי.
לעשה זאת בני והנצל ושנוב לאביה.
זכר בוראה אשר בראה.
רוח ויגנים חסר מקרבה, בכל דרכיך דעהו.

(רבנו אלעזר מנרמייא בעל 'רוקח', והשורות נטויקון שמו)

נמשל

למה הדבר דומה

וכל גופו רועד מקור חודר עצמות. בשארית כחותיה בוססה האם תחת גשם זלעפות אל הנהר שמחוץ לעיר. פחד וחלחלה אחזו בה, כאשר ראתה את בנה אהובה עומד במרכז הנהר, מכסה עד צוארו במים קפואים, ופניו מכחילות מרב קר. פלצות אחזה את האם הרחמנית, אולם לאחר רגע התעשתה והחלה ללקט זרדים ועצים בידיים רועדות ומכחילות מקור, אותם הדליקה על שפת הנהר, מתוך תקנה כי בנה יחוש מעט בחם הנוף מהחורף. כל הלילה עמדה ליד המדורה, פשהיא מעודדת את בנה ומראה לו שהיא שומרת עליו מרחוק ודואגת לחמומו. באמצע הלילה הגיע העשיר לבדק אם הנהר עומד בדבריו, והתפלא לראותו עומד באמצע המים הקפואים. הלילה עבר באטיות, אולם ככל הרצון שרד בצלאל את הקור העז, ובבקר מהר אלהעשיר כדי לתבע את הסכום שהבטיח. לשמע התביעה, פרץ אדמונד בצחוק ואמר: "לא מגיעה לך אף פרוטה! כי הרי בסכום שלנו לא היתה אמוך אמורה לעמוד ולחמם אותך עם מדורה, ולכן לא תקבל ממני כלום." יצא היתום מביתו של העשיר בפחי נפש, ומהר אל רב העיר כדי לספר לו על העול הגדול שעשה עמו הנגיד, תוך כדי שהוא פורץ בבכי מר. בכאב רב שמע הרב את דבריו של בצלאל, ולאחר שהרהר מעט בדבר, בקש ממנו לשוב אליו למחרת, ובינתיים שלח להזמין את אדמונד לביתו. עם הפנסו, קבל הרב את הנגיד בכבוד גדול, הושיבו ליד השלחן, וקם כדי להכין לו כמו ידיו כוס חמין. נטל הרב את הקומקום, מלא אותו במים, תוך כדי שהוא דואג שהעשיר יראה את מעשיו, אולם הניח את הקומקום במרחק מהגחלים הבווערות בפתיליה. החל הרב לשוחח עם העשיר על-דא ועל-הא, ולפתע פנה העשיר ואמר: "סלח לי כבוד הרב, אך איך ירצה שהמים ירתחו, פאשר הקומקום עומד רחוק מהאש? הרי החם לא מגיע אליו, ואם רצונו להרתיח את המים, עליו להעמידו על גבי הגחלים עצמם." באותו רגע, הטיל בו הרב מבט נוקב ואמר: "ישמעו אנני מה שפיך מדבר! כשם שהקומקום לא יכול להתחמם פשהוא רחוק מהאש, כך לא יכול הנהר שעומד במים הקפואים להתחמם מהמדורה שהיתה על החוף, ולכן חייב אתה לשלם לנהר את כל הפסד שהבטחת!"

הנמשל

במשל זה, שהתרחש גם בפציאות, השתמש מרן החיד"א על-מנת להסביר מדוע איננו מרגישים את אימת הדין של ראש השנה הקרב וכו', ומדוע איננו רועדים כמו דגים שבים לקראת המשפט הגדול. והסבה לכך היא, שאנו רחוקים ממקור החם וההתלהבות, עומדים מרחוק ולא מתקרבים אל האש, ולכן איננו חשים את הלהט של אימת הדין, וכדי לחוש בו, עלינו להתחמם באש עצמה כמו הקומקום שעל-גבי הגחלים. אולם מוסר השכל נוסף למד החיד"א מן הספור, שהסבה שהנהר הצליח לשרד את הלילה במים הקפואים, היתה בגלל שראה את אמו מעודדת אותו מרחוק, וכך גם אנחנו שעומדים בקפאון צריכים לזכר שהקב"ה ממתין לנו ומעודד אותנו לחזור בתשובה ולהתקרב אליו באמת.

יתום מאב היה הנהר בצלאל, ויחיד לאמו האלמנה והעניה. בבית קטן ומט לפל התגוררו השנים ואכלו לחם צר ומים לחין. הימים נקפו, ובצלאל הקטן גדל לתפארת והפך לעלם חמודות. נחת רב היה משוביע את אמו בהתנהגותו הטובה ובמודותיו התרומיות, והמתיק את חיייה הפורים עם מות בעלה בקצור ימים. היה זה ביום חרפי וסגרירי, פאשר הקור חודר לעצמות והגשם מכה ללא רחם. האם חזרה ברגלים פושלות אל מעונם הדל, אך למרבה הצער, היו ידיה ריקות לאחר שידה לא השיגה אפילו פרוטה. בצלאל ידע אפוא, כי עתיד הוא לעלות על משכבו כשבטנו מקרקרת מרעב, ואין בידי פמה להשיקטה. זמן מה ישב בלי אמר ודברים, ולפתע קם והודיע לאמו כי הוא יוצא מעט מהבית, למרות הקור העז.

משרד בצלאל את רגליו בין שלוליות המים שנקוו ברחובות העיר, הקור חודר לעצמותיו והוא הופך בדעתו אל מי לפנות בבקשת עזרה. ובעוד הוא מושטט ברחובות העיר ביאוש, הגיעו לאזניו קול שקשוק של אופני מרפבה, שעשתה את דרכה ברחוב. בצלאל מהר לזנק הצדה, והספיק אמנם להנצל מחמתן של פרוטות הסוסים, אולם נרטב עד לשד עצמותיו משלוליות המים. בתוך העגלה ישב אדמונד הנגיד, אחד האנשים העשירים ביותר בעיר, שחזר מפסע מסחרי מצלח, ודעתו היתה בדוחה עליו לאחר הרחמים העצומים שגרף לכיסו. הצנחה החניקה של הנהר המבהל הגיעה לאזניו, והוא מהר לבקש מהרכב לעצר את הכרפפה, והזמין באדיבות את בצלאל לעלות אל מרפבתו. התפנס בצלאל בדומיה אל תוך כרפפתו המונוגת של הנגיד, ולאחר זמן מה התעשת והחל לספר לעשיר על המצוקה והפחיסור שבביתם. גאותו גדול היה אדמונד, ונוטה היה פעמים רבות לחמד לצון עם הסובבים אותו. אלו שהפירוהו ידעו, כי אין להתניחס ברצינות למתלהותיו, אולם בצלאל התמים לא ידע זאת, ולכן פאשר נענה הנגיד והציע לו לעשות 'עסקה משתלמת', הטה את אזנו פאפרקסת והקשיב לכל-מלה. "מוכן אני לעשות אתך התערבות, ואם תעמד בה, תוכל להרויח סכום עצום של אלף זהובים!"

עיניו של בצלאל הבריקו באחת, והוא נענה מידי: "מה עלי לעשות לשם כך?" והנגיד השיב: "עליך לעמד במקשה לילה שלם בתוך מי הנהר הקפואים, ולהתמיד בכך עד אור הבקר. אם תצליח לעשות זאת, אשלם לך בבקר את הסכום העצום של אלף זהובים." ההצעה נפלה על בצלאל פרעם, אולם לאחר רגע, נענה ואמר: "אני מסכים", וחינה רחב המהול בלגלוג נסתר, התפרש על פני הנגיד. נקל לשהר את המהלמה שנפלה על האם המסכנה, פאשר בנה יחידה חזר הביתה וספר לה על הצעתו של אדמונד הנגיד הגדול. לשוא נסתה האם להניא את בנה מלעשות את הצעד המסכן והנמקה, ולחנם נסתה למנוע ממנו לספן את נפשו במעשה כה פזיז. אולם הנהר עמד על-שלו וטען, כי זו הודמונות מיחדת שנקרתה לרגליהם, להרויח בבת אחת סכום עצום, שיכול להעמיד אותם על-רגליהם ולהביא לביתם רוחה. באותו לילה לא עלתה האם על משכבה. היא לא היתה מסגלת להותר בבית, בשעה שבנה יחידה, בבת עינה, עומד במים הקפואים

מְרָגֵל

הַלְכוּת וְהַלִּיכוּת

• בחדש אלול יפשפש במעשיו, וישב קדם סעדתו וקדם שנתו, ויחשב עם נפשו למצא עונו ויתחרט ויתודה עליו, וישב לה' ויסיף אמין בקיים המצות. (העבי"ץ)

• החדש הזה אלול, באשר הוא אחרית כל השנה, החי יתן אל לבו לפשפש במעשיו ולתקנם. וטוב להתבודד בכל יום שעה אחת, כדי לפשפש במעשיו ולענן מתוה ספר תנ"ג מצות, וימנם אחת לאחת למצא לחשבון, אם עבר על אחת מהן. (החיד"א)

• החדש זה זמן מוכן לשבים, וכל המבקש רחמים בחדש זה מצאנה. לכן כל איש ישראל הירא את דבר ה', צריך לפשפש במעשיו ולהתנדות בכל יום. (מטה משה)

• דרש מהר"י סג"ל, כתיב "נירו לכם ניר ואל תורעו אל קוצים", על כן צריך כל אדם להסיר השרשים הרעים ורע מעל לבו, קדם יום הדין של ראש השנה, וירגיל את עצמו כל ימי אלול במעשים טובים ובתשובה להיות רגיל בהן בעשרת ימי תשובה. (מהר"ל)

• ראוי לפשפש במעשיו להתחרט בתרטה גמורה, שלא יכנס ביום הפסא יום חגנו, כשהוא מתעב בגנות מדותיו, והוא יום הדין הגדול והנורא. על כן יעזב דרכו לא טובה, וירם ראש ליקם קדם מלכא מלך המשפט. (אור המאר)

• העקר לפשפש בחדש אלול במעשים, וכמו שפרש רבי צבי הירש מזידיטשוב, "והיה לנו הלילה למשמור", לשון משמרת ומסננת לבדק חשבון, וזהו "צדקה תהיה לנו כי נשמר לעשות את כל המצוה" נשמר מלשון משמרת, לשמור ולבדק את עצמו. (יט"ב לב)

• עקר הוא שצריך לאהר בכל השנה, ובפרט בראש השנה ויום הכפורים, להתפלל סתם בפרוש המלות, ולא פאותם המתפללים מתוה סדור הארז"ל ואינם יודעים בין מינם ושמאלם בשום פניה, והם מכוונים פניות זרות, רק העקר שיהיה האדם שפל ברה ולהתפלל פשוט בפרוש המלות ולדבק עצמו אל אותיות התפלה, והאותיות עצמן הם באים למעלה ונגעשים הפניות והיחידים מעצמם. (רבי אהרן מז'יטומיר)

• בחדש אלול עקר העבודה בחשבון הנפש, קדם קריאת שמע שעל המטה, קדם השנה וקדם תפלת הבקר, ותפלה בהתעוררות, בתקון המדות ובהבטחת ההנהגה. (הרי"צ מליובאוויטש)

• את זו דרש רבי אלעזר בן עזריה: "כייביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו" - עברות שבין אדם למקום יום הכפורים מכפר, עברות שבין אדם לחברו אין יום הכפורים מכפר, עד שירצה את חברו. (מסכת יומא)

• לפני יום הכפורים, צריך כל אדם לתן אל לבו לפיט כל מי שפשע נגדו, דעברות שבין אדם לחברו אין יום הכפורים מכפר. ועושין כן, כדי שיהיה לב כל ישראל שלם כל אחד עם חברו, ולא יהיה מקום לשטן לקטרג. (טור אורח חיים)

• ונהגו לבקש מחילה בערב יום הכפורים. (מרדכי יומא)
• אפלו רשע גמור כל ימיו, ועשה תשובה באחרונה, אין מזכירים לו שוב רשעו, שגאמר "ורשעת הרשע לא יכשל בה ביום שובו מרשעו". (מסכת קידושין)

• על עברות שבין אדם לחברו, צריך לפיט את חברו, ואם לא פיטו, לא מועילה תשובתו, וגם יום הכפורים לא מכפר עליו. וצריך לפיטו על עברות שבמזון על ידי תשלום הנזק שגרם לו, וכן על עברות של צער ופגיעה באלת. (פתחי תשובה)

• חייב הפיט הוא מיד לאחר הפגיעה באלת, שגאמר במשלי: "אל תתן שנה לעיניך ותנומה לעפעפיה, הנצל כצבי מיד וכצפור מיד יקוש". אולם ימי התשובה הם שעת הכשר לפיט את חברו, כדי לבוא ליום הכפורים כשהוא נקי מחטא. אולם אם היה עליו חטא של גזל או הונאה, אינו רשאי להמתין עד יום הכפורים, מפני שבכל שעה ושעה יש עליו חייב לתקן את חטאו. (שם)

• הפיט נעשה על ידי שהאדם בא לחברו ומבקש את מחילתו, ואם לא התפיט יביא עמו שלשה בני אדם שליט פעמים, ויתחנן לפניו שיסלח וימחל לו. והמהרש"ל כתב גסח זה לבקשת מחילה: "אני מבקש סליחה ומחילה וכפרה מה' אלקי ישראל, וממוך פלוני שתמחל לי". ואם לא התפיט, יחזר עם שלשה אחרים וידבר על לבו ויפיטנו בכל דרך ואפלו על ידי תשלומים ופצוים. ויש לאדם למחל למי שבא לפיטו, אם יודע שהוא מתחרט באמת על משגהו. אך אם הוציא עליו שם רע, אינו צריך להתפיט לו, כיון שאין מי שיודע בחטא ולא יודע מהפיט, אולם מדת חסידות למחל גם באופן כזה. (שם)

עלון שבועי מבית 'בני אמונים' וכל מאמיניהם

פרשת נצבים

מאוצרות אמונים

פניני אמן ותפלה בפרשה

תפלת שמונה עשרה מגנה מקלות

"אתם נצבים היום כלכם לפני ה' אלקיכם" (כט טו)

"למה נסמכה פרשת אהם נצבים לקלות? לפי ששמונו ישראל מאה קלות חסר שמים חוץ ממ"ט שבתורת כהנים, הוריקו פנינו ואמרו מי יוכל לעמוד באלו! התחיל משה לפיכך: אתם נצבים היום - הרבה הכעסתם למקום, ולא עשה אתכם קלילה והרי אתם קמים לפניו" (רש"י להלן פס' יב בשם מדרש אגדה).

על דברי רש"י אלו הוסיף ודרש רבי שמואל פייבוש הפהו, נכד הסמ"ע:

לשראה משה שבני ישראל יראים משם ה' שהזכר בתוכה בפרשת כי תבא עשרים ושת פעמים, אמר להם: "אתם נצבים היום כלכם לפני ה'" - בכל יום נצבים הנכם לפני ה' בתפלת שמונה עשרה שאף בה מזכר שם ה' עשרים ושת פעמים; ובואו עשרים ושת אצרות אלו ונגנו עליכם מפני עשרים ושת אצרות שבתוכה.

דרוש שמואל

עבודת ה' ביציבות ובקביעות

כלל גדול בעבודת ה' למד המשיגיה רבי שרגא גורסברד מפסוק זה:

בני אדם רבים מקבלים על עצמם להתחזק בתפלה ובעבודת ה', ובתחלה אכן מצליחים לקיים את קבלתם, אך לאחר זמן מה שבים לדרגתם פתחלה. כגון בקריאת שמע ובתפלת שמונה עשרה, שבתחלה משתדלים להתרכז ולכוון היטב, ולאחר זמן שוכחים מקבלתם ומסיימים את דעתם מלמות התפלה.

על כן מזהירה התורה: "אתם נצבים... לפני ה'" עבודת ה' צריכה להיות יציבה, רציפה וימתמשכת, כי רק באופן זה נתן לעלות מדרגה לדרגה בפעולות העבודה.

באותו ענין רגיל היה גאון המוסר רבי ישראל סלנטר המליץ לכל החפץ להתחזק בעבודת ה', למבל על עצמו קבלה קטנה ששול לו להתחזק בה, כי היציבות והקביעות הן סוד ההצלחה בעבודת ה'.

דעת שרגא

נתן להוסיף ולהביא כדגמה לדבריו את מצות עניית אמן. מצוה זו גנה קלה וזמינה עד מאד, אך אין ערה לתועלת שנתן להפיק כתוצאה מההתחזקות בה, הן בתפלה והן בשאר עניני עבודת ה'.

שמירת ההלכה - אף לבקאים בסתרי תורה

"הנסתרת לה' אלקינו והנגלת... לעשות את כל דברי התורה הזאת" (כט כח)

מוסר גוקב למדנו מפסוק זה:

אף מי שזכה להתעלות למדרגה גבוהה ולכוון את כל מעשיו על פי תורת הנסתר, בל יחשב כי הדבר פוטרו מלשמור את ההלכה הצרופה, כגון לאחר את זמן קריאת שמע ותפלה, אלא בכל ההלכות הנגלת עליו להקפיד "לעשות את כל דברי התורה הזאת" - לשמור את כל ההלכות כפסמי השלחן ערוה; וכיוצא בזה.

ח"י צבי

מאה ברכות נעשות עטרה למלך

"ושבת עד ה' אלקיך" (א ב)

דרש רבנו אפרים:

"עד הו"ה" - בגימטריה מאה. מכאן שהמברך בכל יום מאה ברכות כבונה, מגיעות ברכותיו עד פסא הכבוד ונעשות עטרה לראש השכינה.

כפא דוד' דרוש כ לשבת תשובה

הדרך הנכונה לתשובה

"ושבת עד ה' אלקיך... ככל אשר אנכי מצוה היום" (א ב)

בענין סדר התשובה כתב ה'כלבו' (סי' טו): "ביום ההוא ישליך האדם מעליו כל פשעיו אשר עשה, ויעשה עצמו כאלו היום נולד ואין בידו לא זכות ולא חובה... ומדה זו תביאנו לשוב בתשובה שלמה".

רמזו להלכה זו דרש האדמו"ר רבי אלפסנדר סנדר מקאמראנא מלשון הכתוב:

"ושבת עד ה' אלקיך" - בבוואף לשוב בתשובה שלמה, עליך לעשות זאת "ככל אשר אנכי מצוה היום" - אל יפל לבבך מהפעשים הרעים שעשית בעבר, אלא ראה עצמך כתינוק שנוול. ככיוול היום הציוות לקיים את דברי התורה.

זכרון דברים מאמר התשובה

באמצעות אמן מגיעים לאהבת ה'

"ימל ה' אלקיך את לבבך ואת לבך יזרעך לאהבה את ה'" (ל ו)

ראשי התבות: "ומל יי אלקיך את לבבך ואת לבב זרעך" הם בגימטריה אמן. רמז לגדל כחה של עניית אמן להחזיר לבב האדם אמונה ובהי עיוולמים, עד אשר יגיע לדרגת: "לאהבה את ה'"... בכל לבבך ובכל נפשך".

כאן המקום להוסיף את הדיבור כי ראשי התבות: "את לבבך ואת לבב" הם 'אלול', ויתכן שבא הדבר ללמדנו שבתחילת אלו שבו אנו מתכוונים ליום הדין, ראוי שנתחזק בעניית אמן שגדולה גולתה לקרע גור דינו של אדם.

בצל ה'הדה' ראש השנה

מעלתו של השב מהאהבה

"והביאך ה' אלקיך אל הארץ אשר ירשו אבותיך וירשתה והיטבך והרבה מאבותיך" (ה ה)

מפני מה יזכו ישראל לברכה "והיטבך והרבה מאבותיך", וכי טובים אנחנו מאבותינו?

באר החתם סופר: כיון שפשתנו מדברת על ענין התשובה שעתידים ישראל לשוב בארצות הגוים, כפתוב לעיל (פס' ב): "ושבת עד ה' אלקיך... בכל לבבך ובכל נפשך", והרי לשבים

מאהבה הבטח שגדונוניהם. הפכו לזכיות (ויקא פו ב), ועוד נאמר (ברכות לו ב): "מקום שבעלי תשובה עומדין - צדיקים גמורים אינם עומדין", נמצא שבאותה העת יעללו ישראל בדרגתם יותר מהאבות, ולפיכך מובן מפני מה יגדל שכרם משל האבות. 'עשרות סופרים' עמ' עט

תחל שנה וברכותיה

"ואתה תשוב ושמעת בקול ה' ועשית את כל מצותיו" (ל ח)

"תשוב" - ראשי תבות 'תחל שנה וברכותיה', ללמדנו שהשב בתשובה שלמה זכה שתתחדש עליו שנה טובה ומתוקה.

פני מנחם' (תשנ"ג)

שלוש דרגות בתשובה

"כי תשוב אל ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך" (ל י)

המדקדק בפסוקי פרשתנו יבין כי שלוש פעמים הזכיר בה מצות התשובה. בטעם הדבר באר רבי יחזקאל אברמסקי, כי בכך רומזת התורה לשלוש דרגות בתשובה:

הדרגה הנמוכה ביותר היא התשובה שיעשה האדם לאחר שצנעו, כפתוב (פס' א-ב): "והיה כי יבאו עליך... הברכה והשללה... ושבבת עד ה' אלקיך".

האמצעית היא תשובה כבאה מתוך שראוה האדם בעגשם של העוברים על רצון ה', כפתוב (פס' ג-ד): "ונתן ה' אלקיך את כל האלות האלה על אביך... ואתה תשוב ושמעת בקול ה'".

הדרגה הגבוהה ביותר היא תשובה הנעשית מתוך אהבת ה' יתברך, שאליה רמז הפסוק שלפנינו: "כי תשוב אל ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך".

חזון יחזקאל

במה זכינו יותר מהמלאכים?

"לא בשמים הוא לאמר" (ל יא)

דרש רבי יעקב צבי אלישי, בעל 'מלא הרועים':

המלאכים הקדושים השוכנים בשמי השמים וזוכים להפיר בשגב גדלות הבורא יתברך יראים לשבח ולרומם את בוראם. אך לעצמם אנו, דוקא מתוך שקרובי חמר הגנו ומשכננו בעולם הגשמי, אין אנו חוששים למר שירה כפה פעמים בכל יום ויום. עבדה זאת נרמזה בפסוק שלפנינו: "לא בשמים הוא" - מתוך שאיננו שוכנים בשמים, "לאמר" - יכולים אנו לשבח ולשורר לפני הקדוש ברוך הוא.

קול יעקב

הבא לטהר מסייעים בידו

"כי קרוב אליך הדבר מאד בפיך ובכלבך לעשותו" (ל יז)

יש להבין מפני מה הקדים הכתוב את הפה ללב, הרי כלל הוא בדינו כי: "מחשבה קודמת למעשה"?

באר הרב הקדוש רבי יששכר דב מעלות הכתוב בא ללמדנו, שגם כפאר נמצא האדם במצב שאינו מסוגל לכון בתפלתו, אל ימנע עצמו מלהתפלל מתוך מחשבת יאוש כי אין תועלת בתפלה שכזו, אלא יעשה את אשר יש בידו ויתאמץ ככל האפשר להוציא את מלות התפלה "בפיך", ומתוך כך מבטח הוא כי יסייע הקדוש ברוך הוא בידו ויטהר את לבו עד אשר יגיע לדרגת: "ובלבבך לעשותו".

מהר"ד

פיוט 'נתנה תקף'

אחד הרגעים המרגשים ביותר במהלך תפלות ימי הדין הוא שעת אמירת הפיוט 'נתנה תקף'... במלותיו המרטיטות ובסגנונו המיוחד של פיוט זה יש כדי לעורר רגשות חבויים בלב כל אדם מיישראל אף בימים כתקונם, על אחת כמה וכמה בעצמו של יום הדין הגדול והנורא.

רבי אמנון ממגנצא

אחת הסבות העקרויות לגיש הכפיר האופף את אומר הפיוט, הוא גישל הספור המרטיט שנקשר בו; אותו ספור שנדפס במחזורים על אודות מחברו הקדוש רבי אמנון ממגנצא, אשר אחר שנגזר דינו למות בשל סרובו להמיר את דתו, הצדיק עליו את הדין, ובעודו טוֹכַח ומתיסר על מסותו בקש להוליכו לביט הנסֶסֶת, שם קדש שם שמים באמירת: "ובכו ולך תעלה קדשה", והמשיך בפיוט: "נתנה תקף" עד שנפטר מן העולם מתוך יסורי ואיגו כי לךח אותו האלמים.

בספר 'קורא הדורות' לרבי דוד קונפורטי (מהד' פיעטרקוב עמ' 38) הוסיף בשם 'ש' אומרים, כי אחר שגמר רבי אמנון את סדר הקדשה שתקן: 'נסתלק מבין הקהל ונעלם מעיני הכל, ולא ראהו עוד כי מלאכי השרת הולכיהו לפני כסא הפבד והוא מזמן לחי' העולם הבא במחצת הרגזי מלכות עם רבי עקיבא וחרביו".

סדר הפיוט

פיוט זה שהוא חלק מסדר קדשת היום, עוסק במשמעות של הימים הנוראים בקרב דרי מעלה ודרי מטה, כאשר חלקו הראשון של הפיוט: "נתנה תקף קדשת היום... ובו תנשא מלכותך" עד "ותכתב את גזר דינים" מתאר את מהותו של ראש השנה, כיום המלכת ה' אשר בו נדונים כל באי עולם, המשכו: "בראש השנה כתבוך" עד "מי ישפל ומי ירום" מכאר את משמעות הדין, ואת מציאות התשובה ההופכת את גזר הדין לטובה, כלשונו הפיוט: "ותשובה ותפלה וצדקה מעבידת את רע הגזרה", וכו'. "כי כשמע... קשה לטעם ונוח לרצות".

סימונו של הפיוט: "אמת כי אמתה הוא יוצרם" וכו' מסביר את אפסותו של האדם אשר "סידו מעפר וסופו לעפר", לעמת: "ואמתה הוא מלך א-ל חי וקיים, אין קצבה לשנותיך" וכו'.

כאן המקום להביא את דברי האור החיים הקדוש (פמדר טו כב): קימות שלוש דרגות בשבח הנורא: האחת היא השבח וההלל שנותנים לו פמליא של מעלה, למעלה ממנה היא השבח הפגיע אליו מעולם הנשמות, הן אלו שבאו לעולם הזה והשלימו את תקונן, והן אלו שעדיין לא ירדו לעולם הזה.

אולם השבח הגדול מכלן הוא השבח שנותנות לפניו אותן נשמות שעדיין נמצאות בגוף באי העולם הזה, אשר על אף שהחלק הנשמי שבהן מושכן כלפי מטה ומונען מלהכיר את בוראן, מתחזקות הן בכח וגבורה נגוד ההתרומם באהבת ה', לשבחיו ולפארו. על כך אמר משה לקדוש ברוך הוא: "א-ל אלמי הרוחות לכל בשר" (פמדר טו כב) - כל חפציה ומאוייה הוא ברוחות הנשמות שעדיין הם בתוך הבשר, אך בכל זאת מתחזקים לשבחך ולפאריך.

לפיכך בחלק המסכים פיוט זה, קודם שנפתח באמירת הקדשה, מקדימים אנו ומתארים את שפלותנו: "אדם יסודו מעפר... משול פתח השביר... וכחלום יעור", ומיד משבחים אנו את הקדוש ברוך הוא ואומרים: "ואמתה הוא מלך א-ל חי וקיים" וכו', כי זהו השבח הרצוי ביותר לפני הקדוש ברוך הוא. שדווקא האדם הקרוי מחמר יתנשא כארי לשבחך ולפאריך.

ומאליו יקרב

ידוע היה הרב הקדוש בעל 'שפע חיים' מציאן בעבודת התפלה המפלאה שלו, אשר התבטאה עשרת מונים במהלך תפלות הימים הנוראים. בפרט גדלה התרגשותו בעת שהיה אומר את פיוט: 'נתנה תקף' בקולות, בבכיות ובדמעות שליש. משהגיע למלים 'ומאליו יקרא', היה מרים את קולו וזועק: 'ומאליו יקרא' (ירוש').

באחת משיחותיו הסביר: אלו היה הפרוש 'ומאליו יקרא' כפשוטו, הרי אין בדבר כל נפקא מנה. אלא יש לכארי כי במצוות התורה יש דברים שיש להם אדם בעצמו, אולם יש דברים הנעשים מאליהם, כגון אותן מצוות שאחרים התעוררו לעשות בזכותן, לעתים אף בלא שיעד מהן. מצוות אלו נזקפות לזכותו של המעורר כאלו הוא בעצמו פעל ועשה אותן, ולכן כופלים אנו בפיוט: "ותפתח את ספר הזכרונות" - שם נהנים המצוות והמעשים הטובים שעשה האדם בעצמו, אולם בנוסף לכך: "ומאליו יקרא" - כל אותם דברים שאחרים עשו, אך גלוי וידוע לפני רבו העולמים קורא הזכרונות מאח כי עשו אותם בזכותו, ובשכר מצוות אלו יקרב גזר דינו של האדם ('צדיב פתגם'; מים נוראים עמ' ל).

אדם יסודו מעפר... בנפשיו יביא לחמו

הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל רגיל היה לבכות בעת שהיה אומר 'בנפשיו יביא לחמו'. באחת ההזדמנויות הסביר: 'רבים הם המתחילים לבכות דווקא באמירת: 'אדם יסודו מעפר וסופו לעפר', אולם אני אינני בוכה במלים אלו. זהו דבר רגיל שאדם יסודו מעפר ישוב לעפר, אולם בוכה אני דווקא כשאני מגיע לבנפשיו יביא לחמו' - על כך שגדור כלל כדי להשיג את פרנסתו ואלץ האלץ להפסיד מהרמוניות שלו. על כך באמת ראוי לבכות" (דלתיה דפקני עמ' ז).

לעמת זאת בשם הרב הקדוש רבי מאיר מד'זקוב ז"ע הביאו שבאר על גסח הפיוט: 'בנפשיו יביא לחמו' - כאשר מבקשים לדון את ישראל על עסק נפשים, עד כמה פגמו ברוחניותם חלילה, אזי יביא הם את 'הקסם' - את קשי הפרנסה המשתרר עליהם חדים לבקרים, ויטענו כי מחמת טרדותיהם בהשגת טרף לביתם לא היה להם די פנאי לעסוק בצרכי הנפש (אמרי נעם) לערב יום פתור).

יש בנתון ענין לציון כאן את דברי הרב הקדוש בעל 'חדושי הרי"ם', כי הטעם שבוכים באמירת 'אדם יסודו מעפר וסופו לעפר', אף שאין זה בגדר חדוש שהעפר חוזר ליסודו, הוא משום שאלו היה מדבר כן בפער רגיל אכן לא היה סבה לבכות, אולם אנו כיהודים יודעים כי מדבר בעפר שנתון להפיק ממנו זהב, וכמה גדול אפוא הכבי על כך שמתמת התרשולתנו ישוב הגוף אל העפר בלא שתמנו את ההצרך תקון והפקנו את העפר לזרב (אמרי הרי"ם בראייה).

ישועה מפתיעה לאחר עשרים ושבע שנה

עשרים ושבע שנים של צפיה, היש מי שיכול לעמוד בכך?!

אצל משפחת מ. היתה זו מציאות חיים. עשרים ושבע שנים קשות מנשא שבהן צפו לישועת ה' מרפכות היו משלוש מאות עשרים וארבעה חדישים, למעלה מתשעת אלפים; מים ואין ספר שעות ורגעים קשים מנשא, שבהם חוו תקוות ואכזבות, התרוצציות וברורים, סגלות והשתדלויות... והישועה בוששה מלהגיע.

אם היו כאלו שלאחר תקופה כה ארצה תארו לראות אצל בני האג מ. יאוש, הרי שתקנתם התבררה. משפחת מ. לא חדלה לרגע מלקוות אל ה', להזין ולאמץ את לבם באמונה כי ישועתם בוא תבא.

היה זה בלשיה בין-הזמנים של חדש מנחם אב תש"ס. במרבית בתי ישראל היו ההורים עסוקים במלוי צרכי ילדיהם המשוועים לפעילות כזו או אחרת שבה יעבירו את הימים האחרונים של החפשה, אולם השקט שקנה שבייתה בעשרות השנים האחרונות בביתם של משפחת מ. לא הפך לרגע.

לקראת הצהרים יצא הרב מ. מהבית לכוון תחנת האוטובוס, בדרךכו לשפך שיח לפני קונו סמוך לפתח המערבי שבירושלים. דרך לא קצרה עמדה לפניו; היה עליו לנסע באוטובוס מהצמת הקרוב למושב מגוריו אל עבר עיר המחוז, משם לעלות על אוטובוס נוסף שיובילו אל התחנה המרכזית בירושלים, ומשם לנסע באוטובוס שלישי אל הכתל המערבי.

בידיו נשא הרב מ. תיק כבד, ששכנו בו כבוד כמה עשרות ברכונים קשיחים שעליהם הדפסה ברב אשך יצר' באותיות גדולות ומאירות עינים, ובתחתיתם הופיעה בקשה צנועה להזכיר אותו ואת משפחתו לישועת ה'. את הברכונים כגון לחלק למתפללים הבאים אל הכתל המערבי, שם אמור היה להתחיל היום בסדרה נוספת של ארבעים ימי תפלה רצופים.

הדרך המפרכת הסתיימה. הרב מ. ירד מהאוטובוס ופנה מיד למשרדי הרב הממנה על עניני הכתל כדי שהלה יאשר לו לחלק את הברכונים במקום. המזכיר קבל את פניו במאור פנים, האזין לבקשתו בתשומת לב, ומששמע כי מדו עשרים ושבע שנים לא זכה לפניו בטרן, אמר לפתע בקול שקט:

"לצער גם בתי הגדולה מצפה זה שנים ארכות לילדים. גם חתני מגיע לכאן מדי יום להתפלל, אולם לשמחתו אין הוא נאלץ להשטלת ממרחקים משום שהוא מתגורר בקרבת מקום".

"אשמח להתעדכן לכשיהיו בשורות טובות", הוסיף המזכיר. "גם אני אשמח להתעדכן בשורות טובות אצלכם", השיב הרב מ. ומיד מהר לפנותו הקובעה בקשת ויטלו', שם רגיל היה לקבוע מקום לתפלתו בפעמים הרבות שבא לשפך שיח בכתל המערבי.

מזיית עינו הבחין הרב מ. בדמות שפופה העומדת בקצה החדר. אף אדם זה היה שקוע ראשו ורבו בספר התהלים שלפניו כשעיניו זולגות דמעות בתפלה.

בשעות הבאות שקועים היו השניים בשפיכת שיח לפני האב הרחמן שמעולם לא זזה שכינתו ממקום קדוש זה. משחלפו השעות והרב מ. סים את תפלתו, החליט להמתין קמעא עד שיגמר היחודי השפוף להתפלל. מבלי להבין מדוע הוא חש כי גימם עלימים קורשים בינו לבין האיש שלצדו, והוא בקמץ החליף עמו כמה מלים.

דקות מספר לאחר מכן סים האיש את תפלתו. הוא נשק בהם לספר התהלים, וכשפנה לצאת נפשו עיניהם.

בשיחה הקצרה שהספיקו לקשר בדרך לאוטובוס התגלחה לרב מ. הידיעה המפתיעה כי בן שיחו אינו אחר מחתנו של המזכיר שעמו שוחח. המפחש על הגורל המשתרר הקושר ביניהם הביאה אותם לידי סגרת רוחות, והם נפרדו זה מזה בעינים דומעות ומלאות תקנה.

עם שובו לבייתו חשו הרב וזוגתו כי התקוה מתעוררת ומתחדשת לבדם ביתר שאת, וכך חלפו עליהם ימי חדש אלו בסבב של תפלות מרטיטות בכתל המערבי.

ראש ימי ראש השנה עשו משפחת מ. בירושלים עיר הקדש, סמוך ונראה לכתל המערבי, כדי שבתוך אותה התעוררות מתחדת, לא שכח הרב מ. את שפתיו לגורל, אותם אחים לצרה שפכיר והראשון של ראש השנה יצאה מפיו דמעות וברגש, ורגע השיא מבחינתו היה בעת קריאת תפלת חנה הכתובה בהפסרת היום.

משני צדי המחצה נשפכו דמעות פמים בתפלה קורעת לב. בלבבות פעמה אמונה עמקה כי הנה הנה, הישועה קרובה לבוא.

ארבעים הימים הסתיימו, אף התפלות לא פסקו כלל ועקרו. ההדשים הבאים עברו על בני האג מ. כמקשה אחת של תפלה: בכתל המערבי, על קברות הצדיקים ובבתיהם של גדולי ישראל, הם חשו כי לבם נפתח כפי שלא היה עד עתה. והישועה לא אחרה מלבוא.

בתוך אותה התעוררות מתחדת, לא שכח הרב מ. את שפתיו לגורל, אותם אחים לצרה שפכיר בשנים האחרונות, שאליהם הצטרף לאחרונה הידיד החדש מהכתל. והוא הקפיד להזכיר אף אותם בתפלותיו לישועה ולרחמים.

הישועה אכן הגיעה. כמאמר חז"ל (ב"ק צב א): 'המתפלל על חברו והוא צריך לאותו דבר - הוא נענה תחלה'; לאחר עשרים ושבע שנות צפיה, בחדש אב תשס"א נפקדה משפחת מ. בתינתק בריאה ושלמה, אוצר נפלא ממתנת שמים. היה זה שנה בדיוק לאחר אותה תפלה בלתי נשכחת בכתל המערבי, והי לפלא.

כשבוכים לאחר הלה צלצל הטלפון במשרדי הכתל המערבי. מעבר לקו ענה קול מפר. היה זה אותו מזכיר מלפני שנה. בקול נרגש ספר לו הרב מ. על הישועה שזכה לה.

שתיקה של הפקעה נשמעה מעבר לקו, וזו הניב המזכיר בהתרגשותו: "לא תאמין, אך גם בתי הפכה לפני ימים מספר לאם..."

הרב מ. עמד דקה מול ההשגחה המפלאה שזכה לראות אל מול עיניו. אף תדהמתו גדלה שבעתים המפליים הבאים, כאשר בזה אחר זה נפקדו כמה מידידיו שעליהם התפלל בחדישים האחרונים בדבר ישועה ורחמים. והי לפלא.

למן אותו היום ואילך, עד עצם היום הזה לא נלאים משפחת מ. לספר לכל מכיריהם על הנס הגדול שהתרחש עמם, שיכול היה ללמד פרק אל כל המצפים לישועה: ההפלה, בקשו בדמעות ועולוס את תפלתו; יש לנו אב גדול ואוהב במרומים אשר אוסף את הדמעות ומיחן בבית גניזו עד לרגע הכון שבו יפתחו השערים לישועתכם.

מ'רנה לצמא יתרו תשע"ד

גיליון מס' 5-194 ונצבים-ראש השנה
תשע"ו-2 שנה ד'

גליון זה יוצא לע"נ
שאל בן צלחה
תנצב"ה

דברי שי"ה

ממרן שר התורה הגר"ה קניבסקי שליט"א

דבר העורך

מספר הגאון הגדול רבי יצחק זילברשטיין שליט"א: סיפר לי יהודי נכבד, מעשה מופלא שהתרחש בארה"ב: נסעתי לארה"ב לצורך עיסוקי, ועיקר חנייתו היתה בעיר מיאמי השוכנת לחוף הים. בעיר זו, מתגורר בן-דודי, שלא ראיתו מזה שנים רבות, ולמרות שידעתי שהוא רחוק מאוד משמירת תורה ומצוות, בכל זאת רציתי להיפגש עמו ולהתוודע למצבו.

התקשרתי אליו ושאלתי האם הוא מעוניין להיפגש, והוא ניאות לכך בחפץ לב, והזמין אותי לבוא אל ביתו. והנה, מיד בראותי אותו, נדהמתי מאוד לראות כיפה חבושה לראשו... חשבתי בליבי, שמא חשב את הכיפה לכבודי, אך בהיכנסי למעונו המפואר, הבחנתי להפתעתי הרבה, במזוזה מהודרת הניצבת בפתח הדלת, דבר שלא היה אצלו בפעם האחרונה שביקרתי במקום. מה גדלה תדהמתי, כאשר נכנסתי לסלון, ועיני נתקלו בפמוטות-השבת, בסידורים וחומשים, בספרי קודש ובעוד 'פריטים יהודיים'... לא יכולתי להתאפק, ושאלתי אותו: "ראה נא יקירי, אני מבחין שחל שינוי מסוים בחייך. כל כך מרגש לראות את הכיפה חבושה לראשך, את המזוזה שנקבעה בפתח ביתכם, ספרי קודש ופמוטות... תוכל נא לספר לי, מה עומד מאחורי השינוי המופלא שחל כאן?"... והאיש החל לספר דבר-פלא שעבר עליו: ביום ראש-השנה האחרון, ישבתי במרפסת ביתי, וצפיתי במרחבי הים הגדול הנראים מול הווילה שלי. לפתע, ראיתי נחיל גדול של אנשים יוצא מבית הכנסת, והולך לכיוון הים. למרות שהייתי רחוק מאוד מיהדות, ושנים רבות לא נכנסתי לבית כנסת, נזכרתי שמדובר במנהג שבו משליכים היהודים את חטאיהם לים ביום ראש השנה - 'תשליך'. המראה המפליא של נחיל היהודים הדתיים הצועד לעבר הים, הזכיר לי את אבי המנוח שהיה לוקח אותי בתור ילד לעשות 'תשליך' בים. בהחלטה של רגע אמרתי לעצמי, שגם אני אצטרף ליהודים הללו לכיוון הים... והלכתי. והנה אני עומד מרוגש בתוך היהודים האוחזים בידיהם סידור ומתפללים.

מאן-דהוא ניגש אלי ומסר לי סידור והצביע על הקטעים הנאמרים, ואמרתי את התשליך בהתרגשות יחד עם שאר היהודים. התשליך הסתיים, ופניתי לשוב לעבר ביתי, ואז אני מרגיש דפיקה על גבי.

הסתובבתי, ולנגד עיני עומד יהודי מכובד, גבוה והדור פנים, השואל אותי בהארת פנים: "תאמר לי יהודי, שופר כבר שמעת היום?" - - - השבתי בשלילה, ומיד הוציא מכיס בגדו שופר קטן, ביקש שאשמע ואתכוון לצאת ידי חובה, ותקע בשופר כמה תקיעות. כשסיים פנה אלי ואמר: "קוראים לי משה כץ", והלך לדרכו. חזרתי לבית, וכולי נפעם. שיתפתי את אשתי בחוויות שהיו לי ב'תשליך', ואף תיארתי בפניה את האיש הדור הפנים שתקע עבורי בשופר, וסיימתי: "משום מה האיש החליט להיפרד ממני תוך כדי שציין את שמו - משה כץ". אשתי שמעה את השם, ומיד פרצה בבכי מר, ובתוך הבכי ביקשה שאתאר לה שוב, באופן ברור, את צורתו וקלסתר פניו של היהודי ההוא. התברר שאותו 'משה כץ', היה אביה של אשתי, שהיה תלמיד חכם ובעל תוקע בעיר פרשבורג שבהונגריה, ונרצח בשואה, כך שמעולם לא הכרתיו. ומכיון שאשתי שינתה את שם משפחתה, לא ידעתי ששם משפחתה הקודם היה 'כץ'. ואכן, סיים הבן-דוד ממיאמי, מאותו רגע השתנו חיינו... ספרתי את הסיפור לרבינו הגר"ח קניבסקי שליט"א, ואמר שבהחלט יתכן שהיה זה גילוי מן השמים לבני הזוג כדי שיפגשו במעשיהם, וכבר מצינו דברים כאלה בחז"ל.

בכרכת שבט 80 סוס כתיבה וחתומה טובה
3 חתך 8167816 (20)

חופיע יוצא לאור הספר אשיחה ח"ב

ובו תשובות וביאורים

ממרן שר התורה הגר"ח קניבסקי שליט"א

על התורה ומועדים ואגדות חז"ל בש"ס ועוד ענינים נפלאים

להשיג בחנויות הספרים או אצל המחבר: 054-8420612

ביאורים בתפילת ראש השנה

מסוד חכמים ונבונים ומלמד דעת מבינים אפתחה פי בתפלה ובתחנונים. צ"ב מהו סוד חכמים ונבונים. ו"ל דבע"ז ז' ב' פליגי ר"א ואמר שואל צרכיו ואח"כ יתפלל ר' יהושע ואמר יתפלל ואח"כ שואל צרכיו וחכ"א שואל צרכיו בשו"ת או בבקשות הקודמות ומסיק שכן הלכה כחכמים, וזהו מסוד חכמים ונבונים שקבעו שתחלה יתפלל שבח ואח"כ יבקש בקשותיו אפתחה פי בתחלה בתפלה ואח"כ בתחנונים.

באין מליץ יושר כו' וצדקנו כו'. אין מובן מה טעם הוא זה. ו"ל דה"פ מתחלה אמר שתזכור לנו זכות אברהם זכות יצחק זכות יעקב ואח"כ אמר אם אין שום מליץ יושר מול המקטרג תפסוק לנו כפי ההלכה דסנהדרין שראו כולם לחובה פוטרין אותו וזהו תגיד ליעקב דבר חוק ומשפט ולכן וצדקנו במשפט.

בבקרית רועה עדרו מעביר צאנו תחת שבטו. פי' כבעה"ב שמעביר מעשר בהמה תחת שבטו כמש"כ מעביר צאנו תחת שבטו וכמ"ש ב"ר"ה ז"א א' ב"ר"ה כל באי עולם עוברין לפניו כבני מרון כבני אימרנא פירש"י של מעשר בהמה והעשירי סוקרו בשבט לסימן כך כל מי שנגזר עליו אפשר להכיר וכמ"ש בהוריות ז"ב א' ואף שהאדם שנגזר עליו אין יודע כלום כמו שהכבש אין יודע שסקרו עליו וכ"כ בשם האריז"ל שאפשר להכיר מי שנגזר עליו.

מי יחי' ומי ימות מי בקצו ומי לא בקצו. נראה דזה פירוש למי ימות מי ימות בקצו ומי ימות בלא קצו מי ימות באש ומי בחרב כו' וכן הלאה.

ותשובה ותפלה וצדקה מעבירין את רוע הגזרה. ב"ר"ה ט"ז ב' חשיב ד' דברים ומוסיף שם שינוי השם והכא לא חשיב לי' משום שזה לא תלוי בעצמו אלא באחרים.

(טעמא דקרא)

עלי שי"ח

"מה לראש השנה ולמסכת קידושין?"

כל באי ביתו של רבינו שליט"א יודעים: כשהוא מתחיל ללמוד את פרק האשה נקנית במסכת קידושין. הנה סימן שראש השנה קרב ובא... כי הלא בערב ראש השנה הוא מקפיד לקיים את דין השו"ע (סימן תקפ"א ס"ב) להתענות ערב ראש השנה. אבל כדי שיוכל לאכול הוא נוהג לסיים מסכת. וסבור שסיום עדיפא מהתענית כי האכילה בסיום של מסכת היא מצוה לעצמה. והיות ובסדר לימודו אוהז במסכת קידושין לכן מקדים בכמה ימים ומסיים את המסכת לכבוד ערב השנה.

השבוע, כשלמד רבינו את הגמרא שבדף ל"א בנושא של כיבוד אב. הרים לפתע את עיניו, ואמר לסוכבים אותו:

תשמעו גמרא --

ואז החל קורא בהטעמה את לשון הגמרא בדף ל"א ע"א. מילה במילה:

תני תנא קמיה דרב נחמן: בזמן שאדם מצער את אביו ואת אמו, אמר הקדוש ברוך הוא יפה עשיתי שלא דרתי ביניהם !!! שאלמלי דרתי ביניהם ציערוני !!!!

והביט רבינו, כאומר: ראו, אפילו השכינה לא רוצה להביט בצערם של ההורים שכאלו.

ונסיף כאן מעשה נורא שסיפר רבינו שליט"א בענין זה. ואעתיקו גם בספרו אורחות יושר (סימן י"ד) ונעתיקו בלשונו: "בזמן החזון איש זצ"ל היה בבני ברק אחד שאמרו עליו שאין מתנהג עם אביו כראוי, וכשאביו נפטר, אחר כמה שבועות מת פתאום, והוא היה צעיר ובריא, ואמר, שאביו תבעו לדין. "גם היום, יש אחד שלא התנהג כראוי עם אביו כשורה בחייו, ואח"כ יצאו בניו לתרבות רעה רחמנא ליצלן אף שהוא תלמיד חכם, וכן יש כאלו ררוב והרוצה לראות רואה, השי"ת יצילנו".

ערב ראש השנה, ראש השנה - תקיעת שופר ותשליו

רע ואחרי חצות היום מיקל לישון על המיטה, אבל ביום כיפור יכול לישון אפ' בבוקר.

ש"ע תקפ"ג ס"ב, וכ"כ מרן בספרו טעמא דקרא, לראש השנה.

טו. אינו עושה קידוש לפני התקיעות בראש השנה בב' הימים.

טז. נוהג לומר אחר סיום כל התקיעות דמיושב את היה"ר המודפס בסידורים אך אין לומר בין התקיעות. ע"י מ"ב תקצ"ב סק"ב שהביא דעות האחרונים אך וכיצד לומר.

יז. אחרי התפילה מרן מבקש מבנו שיתקע שוב בביתו, כי לא היה מרוצה כ"כ מהתקיעות בבית הכנסת.

בכל השנים הי' הגאון ר"י שפירא זללה"ה מקריא התקיעות לבעל התוקע הר"ר יצחק ב"ר שלמה כהן ז"ל שהי' מבאי ביתו של מרן החזו"א ז"ע, והוא נהג שלא להפריד כ"כ בין השברים וגם בין שברים לתרועה היה מפסיק מעט, ומרן שליט"א סבר שהחזו"א התכוין אחרת וכדלהלן שהורה לבנו. ובשנת תשס"ט נחלש הגרי"ש זצ"ל וביקשו ממרן שיהי' המקריא ומרן הסכים בתנאי שהבעל תוקע ישמע ויעשה כדעתו, ואכן הוא בא ותקע לפניו כראוי לפני ר"ה ומרן ביקש (עוד) שבשברים תרועה יעשה ארבע שברים ולא שלוש, היות ואם עושה שלוש, ומיד מריע, נמצא שהשבר השלישי חסר - כי מתחבר עם התרועה, ואכן כך נהג, ומרן היה מרוצה, והרבה פעמים לא ביקש לשמוע שוב אחרי התפילה.

יח. אחרי התפילה תוקעים לפניו (ומרן יושב) ומקפידים ביותר א. להפריד מעט בין שבר לשבר ב. בין שברים לתרועה אין שום הפסק אפילו מעט שבמעט שכן דעת החזו"א ג. מדקדק שיהיו השברים קצת ארוכים ולא קצרים מדאי ד. מקפיד כל פעם אחרי התפילה לשמוע עוד ל' תקיעות.

כך כתב לנו בנו הגרי"ש שהוא התוקע, והוסיף: נראה הטעם שמקפיד להפסיק מעט בין שבר לשבר ושלא יהיה שום הפסק בין שברים לתרועה, כי מנהגו בשברים לעשות אוטו ולא טאוטו ולא טאו ואם כן אם לא יפסיק בין שבר לשבר נמצא קול אחד ארוך אלא שעולה ויורד, והרי ק"ל כל הקולות כשרים, ולכן מורה להפסיק, אבל בין שברים לתרועה אין מה להפסיק דעל כרחק מפסיק בטי"ת של תחילת התרועה.

יט. הורה לבעל תוקע (בין תקיעות מעומד ובין מיושב) שיש לעשות ארבע שברים - בשברים תרועה. ע"י לעיל בארוכה בהערה לסעיף יט.

כ. כשהוא מקריא התקיעות לא היה לובש קיטל. ע"י מט"א תקפ"ד ג'.

כא. גם התקיעה הראשונה הקריא. ע"י מט"ב תקפ"ה סק"ח שגם תקיעה ראשונה יקריא אבל ע"י בשער הציון שם.

כב. לא מברך אשר יצר (אם נצרך) עד אחר התפילה, משום הפסק. ע"י ש"ה תקצ"ב דין י"א.

כג. אומר תשליו על נהר או באר ואפי' על כלי עם מים עם דגים. ואומר מי קל כמוך ואת כל התפילות מהחיד"א ז"ל המודפס בסידורים.

ע"י מט"ב תקפ"ג ח' וטוב שיהי' מחוץ לעיר. ובצעירותו הי' הולך בר"ה עם אביו זצ"ל לחוץ לעיר אל נהר הירקון ואומר שם תשליו, ובשנים המאוחרות הי' עולה על בנין גבוה באזור ביתו ומשקיף משם אל הים בתל אביב, ובשנים האחרונות אומר על יד כלי שיש בו דגים.

כד. אחר תשליו מנהר שולי המעייל העליון שלו. ע"י מט"א סי' תקצ"ח ד'.

כה. נוהג לומר כל ספר תהילים כל יום מימי ראש השנה.

ע"י מט"ב סוף סי' תקפ"ג, וכן נהג אביו זצ"ל ועמש"כ בעבודת הקודש להחיד"א במורה באצבע סוף סי' ח'. וכבר כתבנו להלך בסמוך דנוהג לסיים גם כל יום מעש"ת ויוה"כ.

(אלא' הנהגות מרן שליט"א על סדר השו"ע)

א. בערב ראש השנה בבוקר אחר שעושה התרת נדרים מסיים מסכת והוי סעודת מצוה, ולכן אינו מתענה כלל.

ע"י ש"ע תקפ"א ס"ב דין תענית ערב ר"ה.

ב. אינו הולך לבית הקברות בערב ראש השנה. ואמר שלא ראה אצל אבותיו לנהוג כן, וע"י ש"ע סוס"י תקפ"א ברמ"א שיש נוהגין לילך על הקברות ולהרבות שם בתחינות.

ג. אחרי מנחה דער"ה או קודם מעריב דר"ה אומר הפיוט אחות קטנה ואפילו חל ר"ה בשבת. וע"י בזה בסידור יעב"ץ.

ד. כשמברך ברכת שנה טובה אומר 'לשנה טובה תכתב ותחתם לחיים טובים', ובדרך כלל משמיט תיבת לאלתר.

ע"י ש"ה תקפ"ה י"ב, ומה שמשמיט תיבת לאלתר אמר לי טעמו בזה כי הלא בד"כ רק צדיקים נחתמים לאלתר ואין כל אדם מוחזק לצדיק, ושאלתיו ממש"כ "ואם מאחל לו תכתב וכו' נראה כמחזיק לרשע שעוד לא נכתב דינו" וא"כ גם כאן למה לא מאחל לאלתר להחזיקו שאינו רשע, וענה מרן לחלק דלא דמי למש"כ הבאה"ט בסוף סי' תקפ"ב דאין לומר תכתב אחר חצות יום א' דר"ה דיש להחזיק חבירו לצדיק, דשם נראה שעושהו רשע שלא נחתם עדיין אבל אנו הרי בינונים, ע"י ברכות ס"א ב'.

ה. מותר לבקש צרכיו הפרטיים בראש השנה, ואפי' כשחל בשבת, וכן נוהג. וה"ה לגבי יום כיפור.

כן הורה מרן החזו"א וע"י מטה אפרים סי' תקפ"ד סכ"ה ובאלף למטה שם.

ו. בסעודת ליל ר"ה, טובל פרוסת המוציא בדבש, וכן מנהגו עד אחרי שמחת תורה.

ע"י מט"ב סי' תקפ"ג סק"ג, ובמלוה מלכה של שמחת תורה כבר טובל במלח, וכשטובל בדבש טובל ג"פ כהרגלו במלח, ע"י לעיל סי' כ' אות ב'.

ז. ואח"כ אוכל הסימנים ואומר יהי רצון בלי הזכרת השם ובלי תיבת מלפניך.

ע"י ש"ע סי' תקפ"ג ס"א מנהגי אכילת הדברים לסימנא טבא.

ח. אינו נוהג לאוכל גזר, שאין זה כתוב בגמ'. כריתות ו' א' שהוא מקור הענין. אבל בהמשך הסעודה שאוכל הדגים טועם מעט מהגזר שמביאים עם הדגים.

ט. גם בליל ב' של ר"ה אוכל מהסימנים אבל לא אומר יהי רצון.

וביאר לי שיה"ר לא מתאים כבר לומר שהרי לחלק האנשים כבר חתמו, ולחלק כבר כתבו (וע"י מט"ב סי' תקפ"ב סק"ד) אבל אכילת הסימנים שהוא למזל - אוכלים.

י. בקידוש ליל ב' דר"ה מברך שהחיינו על פרי חדש ומניח הפרי סמוך אליו שיבחין בו בזמן הקידוש. ע"י ש"ע סי' ת"ר ס"ב.

יא. את הפרי שבירך עליו לא הקפיד לאכול מיד אחרי המוציא, רק באמצע הסעודה.

אמנם ע"י מט"א סי' ת"ר דין ו' שתיכף אחרי הקידוש יאכל מן הפרי.

יב. נזהר שלא לאכול כלל מאכל שיש בו טעם חריפות או מר.

ע"י מט"ב סי' ת"ר סק"ג שאין לאכול דברים חמוצים או מה שלא נגמר פריו.

אצל מרן לא הקפידו שלא לאכול דברים חמוצים רק בר"ה עצמו. ובעש"ת אין נזהר בזה.

יג. בסוף ברהמ"ז אומר הרחמן הוא יחדש עלינו את השנה וכו'.

ולא את החודש ולא יו"ט ולא שבת (כשחל שבת), בין ביום א' בין ביום שני, וע"י מט"א תקפ"ג ד'.

יד. מה שכתוב בש"ע שאין לישן בר"ה היינו דווקא לישן על מיטתו אך לנמנם על מקומו אפשר ואין זה סימן

לקבלת הגליון ניתן לשלוח בקשה במייל: 0573145900@okmail.co.il או בפקס: 077-2092005

נשמח לקבל הערות והארות וכן עובדות ושו"ת מרבינו

להנצחות ולתרומות: 053-3145900 כתובת: ר' יהודה הנשיא 52 בני-ברק

כאי"ל תערוג

פנינים על פרשיות השבוע וענינא דיומא
מרבן של ישראל מרן הגראי"ל שטיינמן שליט"א

גליון 169.
שנה ג'
פרשת נצבים
שנת תשע"ו

להערות, הארות והוספות על הענינים הנכתבים בעלון, לתרומות והצעות, נא לפנות ל: oknail.co.il או 0527680034 או ל: 0527680034 בין הסדרים, או בת.ד. 5397 ירושלים, אר בפקס 0722164414 ולצ"ן עבור מערכת עלון כאיל תערוג

פניני הפרשה

סדר הנצבים

אתם נצבים היום כלכם לפני ה' אלקיכם ראשיכם שביטכם זקניכם ושטריכם כל איש ישראל (נצבים כט, ט)

פרש"י החשוב חשוב קודם ואח"כ כל איש ישראל.

ועי' תנחומא ובמפרשים למה פירוטו את אלו מאחר דאח"כ כתוב כל איש ישראל. והנה בהוריות יג, א כתוב סדר עדיפות את מי צריך לפדות תחילה והחשוב קודם, ולפרש"י שהפסוק מזכיר את החשוב קודם יתכן שיש נ"מ בסדר שכתוב כאן לענין את מי צריך לפדות קודם. ובאמת בירושלמי הוריות (פ"ג ה"ה) מובא מפסוק זה לענין קדימת ראשים לזקנים ע"ש.

ומש"כ בירושלמי משה ע"י שלא נתיגע בת"ת הקדים ראשים לזקנים, יהושע ע"י נתיגע בת"ת הקדים זקנים לראשים.

צ"ב הא צריך לכבד ת"ח ולמה משה הקדים את הראשים?

והנה יש לדון אם חייב לכבד ת"ח בזה שמזכירו קודם או דרך לגופו צריך לכבד ולא לענין להזכירו, אמנם בנדרים ל"ב ב אמרין ביקש הקב"ה להוציא כהונה משם שנאמר והוא כהן לקל עליון כיון שהקדים ברכת אברהם לברכת המקום הוציאה מאברהם, הרי שיש גם דין להזכיר קודם, ומ"מ אין ראי' משם דרך להקב"ה חייב לכבד בזה דכאילו השכינה כאן דמלא כל הארץ כבודו, אבל בן אדם סגי בכיבוד היכא שנמצא וכאן היו נצבים כולם והראשים והת"ח לא עמדו ניכרים בפת עצמם.

הוריקו פניהם

למען הקים אתך היום לו לעם והוא יהיה לך לאלקים כאשר דבר לך וכאשר נשבע לאבתך לאברהם ליצחק וליעקב. (נצבים כט, יב) פרש"י: ומ"א למה נסמכה פרשת נצבים לקללות לפי ששמעו ישראל ק' קללות חסר ב' חוץ ממ"ט שבת"כ וכו'.

צ"ב למה רש"י כתב ק' קללות חסר ב' ולא כתב צ"ח קללות? וכמש"כ מ"ט שבת"כ ולא כתב נ' חסר א', ועי' כלי יקר, ובתנחומא אות א' איתא ק' קללות חסר א' או ב'.

וצ"ב וכי לא ברור כמה קללות כתובים בפסוקים, ועוד צ"ב מ"ש הוריקו פניהם ואמרו מי יוכל לעמוד באלו התחיל משה לפייסם וכו' הרבה הכעסותם למקום ולא עשה אתכם כליי' צ"ב למה משה פייסם והוריד מהם את הפחד הרי התכלית הי' שיפחדו ולא יחטאו?

והנה למה הוריקו פניהם כששמעו את הקללות הרי הם נצטוו בסניני על תריג מצות ויש עליהם שכר ועונש ופניהם לא הוריקו וע"כ דחשבו שיכלו לעמוד בהם ולמה הוריקו פניהם כששמעו את הקללות?

ו"ל שחשבו שאפי' אם יחטאו הם יעשו תשובה, אבל לאחר ששמעו את הקללות שנענשין בעוה"ז הם פחדו שיתקללו ויקשה להם לעשות תשובה לפני שימותו.

ועוד י"ל דעונשין בעוה"ב פחות מרתיע אנשים מעונשין שנאמרו בקללות שנראות במציאות בעוה"ז, וכעין דאיתא בברכות כ"ח ב דריב"ז אמר לתלמידיו הלואי יהא מורא שמים עליכם כמורא בשר ודם משום שאדם יותר נרתע ממת שרואה לפניו במוחש.

מיאוס ע"ז

ותראו את שקוציהם ואת גלליהם עץ ואבן כסף וזהב אשר עמהם. (נצבים כט, טז)

ותראו את שקוציהם פרש"י ע"ש שהם מאוסים כשקצים, והנה אם כונת רש"י שהם מאוסים לישראל א"כ למה הוצרך לדמות את הע"ז לשקצים הרי גם ע"ז מאוס לנו?

ואם כונתו לגוים הרי גם שקצים לא מאוס להם.

והנה מש"כ רש"י שהם מאוסים כשקצים וכגלל א"כ איך זה יהי סיבה להיות נמשך אחרי זה, ובע"כ שבעיני האנשים נראה הדבר יפה, ובאמת לפני נכנסת הגדולה ביטלו את היצר דע"ז כדאיתא ביומא ס"ט ב' הי' משיכה ותאוה גדולה לע"ז עי' סנהדרין ק"ב ב', והיום אחרי שביטלו לא מבינים איך יכול להיות טיפשות כזה, אבל זהו מציאות כיון שיש בחירה ניתן כח להיצר ליפות דברים שלאמתם הם מאוסים כגלל ושקצים.

ועוד צריך לדעת שאם הפסוק קורא לזה שקץ וגלל ע"כ שיש בכח האדם להבין כי מה שזה באמת, אבל אם אין בכח האדם להשיג מזה התורה לא קוראת דהתורה קוראת שם מה שהוא לפי האדם לפי הבנתו היינו שיכול להבין שזה גלל, אלא דמ"מ ניתן כח ליפות את זה וכידוע שגם היום באומות העולם כל האומנות והיופי הוא בפסילים של ע"ז מה דאליבא דאמת זה מגונה וכן הוא בכל הענינים והתאוות.

לעכב פורענות

והיה בשמעו את דברי האלה הזאת והתברך בלבבו לאמר שלום יהיה לי כי בשררות לבי אלך למען ספות הרוה את הצמאה. (נצבים כט, יח)

האוה"ח לעיל פסוק י"ז מפרש שהפסוק מדבר באדם שרוצה לקיים את התורה אלא שאינו רוצה שיגיעו עליו הקללות ובזמן שמושה ישיבעם ויענה אמן הוא יבטלנה בלבו והעיקר בשבועה זה הלב ולא יתחייב בכל העונש האמור עכ"ד.

וצ"ב הרי קללות זה עונשין לחוטאים, ואיך אדם זה סבור שיכול לומר שאינו מקבל עונשין על עצמו.

אמנם מצינו שאדם יכול לעכב מעצמו פורענות בעוה"ז ע"י משתמש בשמות וכדו', ועי' סמ"ק סימן ג' שרבינו יהודה החסיד הזהיר את תלמידיו שלא ילכו לחופה מפני ליסטים שבדרך, והלכו ובטחו במה שידעו להזכיר את השם והזכירו ונצלו ובחזרם אמר להם: אבדתם עוה"ב אם לא תשובו בלא שום הזכרת השם ותמסרו נפשכם להריגה והלכו ונהרגו עכ"ד

וזה חידוש שלא אמר להם לתקן את מעשיהם ע"י תשובה ושיזוהרו שלא לעשות כך פעם נוספת אלא דכפרתם תהא רק ע"י זה שילכו וימסרו את נפשם למיתה.

וצ"ב איך אמר להם ללכת למקום סכנה ולמסור נפשם כדי לתקן את החטא. ועמש"כ בפרשת נח ט' ה' בענין. למסור נפשו כדי לעשות תשובה.

ודאי עשה תשובה

ושבת עד ה' אלקיך ושמעת בקלו ככל אשר אנכי מצוך היום אתה ובניך בכל לבבך ובכל נפשך. (נצבים ל, ב)

ברכות י"ט א' איתא תנא דבי ר' ישמעאל: אם ראית ת"ח שעבר עבירה בלילה אל תהרהר אחריו ביום דודאי עשה תשובה.

וצ"ע דהא דדאי אם ירצה לבוא להעיד בפניו לא יקבל עדותו ולא ידון כלל על עדותו כל זמן שלא נתברר שעשה תשובה, ולא נאמר דכיון דהוא ת"ח הוא בטח עשה תשובה וכשר להעיד, ואיך נוכל לומר דבודאות שעשה תשובה?

וכן צ"ע במו"ק י"ז א' דשמת' ר"י לההוא צורבא מרבנן דהוו סנו שומעני' ולא אמרו דבודאי עשה תשובה?

ואולי לשמת' צריך אפילו שעשה תשובה וכמו אם עשה עבירה שנענש עליו במלכות או במיתה דלא נפטור ע"י שעשה תשובה.

לא בשמים היא

לא בשמים הוא לאמר מי יעלה לנו השמימה ויקחה לנו וישמענו אתה ונעשנה. (נצבים ל, יב)

הנה ידוע על תנאים, ואמוראים, ראשונים ואחרונים שלמדו תורה מן המגידים, כמו כן יש ס' שו"ת מן השמים שיסודותיו מיוסדים על הלכות שלמד מן השמים. וכבר הקשו הרי לא בשמים היא וכמבואר בגמ' בתמורה דף ט"ז, א'?

ואמר רבנו בדרך מו"מ: גם מה שנגלה מן השמים אם בארץ יסכימו מסברא לכך, אכן נוכל לפסוק כהלכה זו, שהרי הסכימו על כך גם בארץ, ואינה הלכה מן השמים בלבד.

ואולם הלכות מן השמים שאין אפשרות לדעתם בסברא גם בארץ, או שהסברא בארץ חלוקה על דין שמים, על כך נאמר 'לא בשמים היא, אין פוסקין הלכה על פי תשובות מן השמים בלבד. (מרפסין איגרא

עמ' רא)

ענין בפרשה - תשובה

הנה זכה דורינו להתעררות גדולה לתשובה גם מאלו שהתרחקו, ורבנו שליט"א מעודד וממריץ ופועל במסיני יומם ולילה למען האירגונים לב לאחים וערכים ועוד ונושא בעולם בגוף ממון ונפש, ונביא כאן כמה שאלות שנשאל בענינים אלו ברחבי תבל, ועוד חזון למועד אי"ה להאריך בזה.

מישהו סיפר לי שכשמרן החפץ חיים זצ"ל נסע להיפגש עם ראש הממשלה בפולניה, אמרו כולם שהוא דיבר באידיש. זה נכון, הח"ח דיבר באידיש וראה"מ שקראו לו ברטל והוא ידע גרמנית, ממילא כשהח"ח דיבר באידיש הוא קצת הבין. והיה אחד בשם אשר מנדלסון שהוא שהיה חבר בפרלמנט הפולני [בפולין היה סיים והיה פרלמנט, כמו בארה"ב הסנט ובית הנבחרים] והוא היה ג"כ שם ואמר לחפץ חיים: אתה רואה שצריך לדעת שצריך ללמד פולנית? השיב לו הח"ח: אל תדאג, טפשים לא יחסר. אנחנו צריכים את תלמידי החכמים...

לא להקל

ש. איזה אמצעים מותר לעשות בשביל קירוב. האם מותר לתת הרצאות וסמינריונים לחילונים לגברים ונשים בתערובת, שאחרת הם לא יבואו...

ת. שלא יבואו! אין היתר לעשות שום עבירה בשביל זה. אסור לעשות עבירה כדי לקיים כביכול מצוה. אנו מחוייבים לעשות רצון ד', רק בדרך שהיא רצונו...

טעמו וראו

בכינוס במנהטן חשון תשס"ה נשאל רבנו בתוך הדברים: ש. ישנם רבים שרחוקים מעולמה של תורה. כרבנים, מה עלינו לעשות כדי לקרבם? ת. אתם פועלים בקרב הקהילה אך גם היצה"ר אינו חדל ממלאכתו. צריך לדעת שיש צמא גדול. הנשמה רוצה אבל הגוף מפריע. מהו דין כופין אותו עד שיאמר רוצה אני? אלא למעשה האדם רוצה! צריך להסיר רק את התנגדות הגוף. צריך להביא את האנשים אל התורה, זהו הקירוב הגדול ביותר. טעמו וראו כי טוב ד' - ואחר שיטעמו כבר יראו וירצו עוד. ברגע שאדם יקבל מעט חיות בלמוד וכשיחוש בגישמאק, הוא כבר ירצה בעצמו! חובת הלבבות (שער אהבת ה' פ"ו) כותב שאפילו אדם שמגיע לדרגת מלאך, עדיין אין מגיע לדרגת מזכה הרבים. חייבים לעשות את הכל, עד שהעיר תהפוך להיות עיר שכולה יראים ושלמים, עיר של תורה.

קירוב קרובים עדיף

ש. האם עדיף לעסוק בקירוב רחוקים, או לעבוד עם ה"קרובים"? ת. בודאי ש"קרובים קרובים", והכי חשוב לעבוד עם הקרוב ביותר - הוא עצמו. בכל אחד ואחד יש את "רחוקים", שבתוכו, וחייבים לקרבו...

להטיב בן לאביו

שיחת רבנו בא' מכינוסי לב לאחים: הנה כלל ישראל לדאבוניו בזמן האחרון חלק גדול מכלל ישראל כבר רחוק וכאילו נאבד ח"ו, והרי הם כולם בנים של הקב"ה א"כ צריך להיות הרגש שהקב"ה כביכול איבד את הבנים שלו ואם אבא איבד את בנו ויבוא מישהו ויחזיר לו את הבן איזה שמחה הוא גורם לאבא שלו שמחזיר לו את הילד שנאבד ממנו שנאבדו וכל אחד שמחזיר ילד לתורה לדאבוניו יש ילדים שהם בבחינה ולמצוות הוא כאילו מביא להקב"ה את הבן שלו והשמחה שיש להקב"ה אין לשער ואין לתאר וכן אדם שעובד עם מחשבה כזאת שהולך לעבוד למטרה הזו כדי להחזיר את הבן לאבא שלו אז את השמחה שהוא גורם להקב"ה אין לתאר וממילא הוא בעצמו צריך להרגיש שמחה שיכול להיות לו את הזכות להחזיר בנים לאביהם שבשמים, ובזכות הזה שאין לך זכות גדול מזה ושמחה גדולה מזה שהוא גורם להקב"ה, בודאי כל אחד יצליח אם יעשה ברגש כזה וירגיש את זה שהקב"ה יצליח דרכו וכולנו נזכה עי"ז שנגיע למצב ששייב הקב"ה לב בנים וגו שכל כלל ישראל ישו בו אליו, ואז הקב"ה ישמח וכשהקב"ה ישמח ממילא כולנו נזכה לאור הגדול מה שעי"ז יתקיים ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים ונזכה לגאולה שלימה במהרה בימינו אמן.

המאור שבה יחזירנה

בכינוס בעניני קירוב רחוקים ארגנטינה (אייר תשס"ו) נשאל רבנו: ש. אברך הלומד עם יהודי שמתעניין ביהדות. במה להתחיל ללמוד עם בעל תשובה? עניני אמונה או משהו אחר? ת. שור שנגח את הפרה! רק ללמוד, ולא להתוכח עמו בשום דבר. אחרי זמן הוא יתחיל להתקדם ולעלות, אבל כ"ז שע"י שהאברך ילמד אתו שור שנגח, בלי שום ויכוח, בלי שום הסברים והוכחות. המאור שבה מחזירים למוטב...

להקל בשבת

ש. יש כאן קבוצה של סוחרים חילונים שכבר תקופה מסוימת הם באים לשמוע דברי מוסר וללמוד אבל החנויות שלהם פתוחות בשבת ולטענתם, הם פשוט לא יכולים לסגור, ואינם מתכוונים לסגור. האם להמשיך ללמוד אתם? ת. במה שאתה לומד אתו, אתה לא גורם לו עבירה. אלא מאי? הוא עושה עבירה והוא ממשיך בסורו. יתכן, שבמשך הזמן הוא יפסיק, בעוד שנה, שנתים, או יותר שנים, אולי הוא יסגור החנות. השאלה האם זה כדאי? כדאי! אולי במשך הזמן יסגור. ש. מסופר על רבי ישראל סלנטר זצ"ל שאמר לסוחרים שיטלטלו את המפתח דרך שינוי, וכך החדיר להם שיש שבת ובסופו של דבר סגרו לגמרי...

ת. זה מעשה שלא הי ולא נברא!

ש. אבל זה כתוב...

ת. אז מה אם זה כתוב. זה אומר שזה נכון? תדעו לכם שרוב הדברים תדעו הם שקר. רוב הסיפורים הם בחזקת לא נכונים אלא אם יוכח שזה נכון.

ש. ומבחינת הנהגה, זה נכון לנהוג כך?

ת. לא!

זאת מלבד שע"פ רוב זה לא עוזר, אלא גורע. הם חושבים שזה מותר לכתחילה, ואז שואלים את עצמם למה צריך להיות יותר טוב, זה הרי מותר? יש לזה צד טוב וצד לא טוב: מצד אחד זה מונע מהם עבירה, ומצד שני הוא יעשה עבירה ועבירה הזאת פועלת ההיפך. זו לא דרך! לא מלמדים דרכי הערמה! אומרים את האמת לאמיתה - איך צריך להיות, ועם הזמן זה ישפיע! לא מלמדים איך לעקוף...

רק תורה

ש. יש כאן תלמידים בגילאי 13-20 מבתים של קירוב ומאד קשה להם הלימוד. ואם ימשיך להלחיצם ללמוד כל היום, הם יצאו לתרבות רעה. האם יש אפשרות ללמד אומנות ויש חשש שמא אחרים גם ימשכו? ת. יש כאלה שניסו את זה, והעובדה היא שלא יצא מהם כלום. באר"י היה ב"ס כזה שחצי יום למדו וחצי יום עבדו, ושום דבר לא יצא מהם. כולם נשארו אותו הדבר, כמו חילונים. התפקיד שלנו זה רק תורה, לחנך רק על טהרת הקודש, ליסד ישיבות רק על טהרת הקודש. מדברים אחרים לא יצא כלום. משיטות אחרות, מלבד שאין לעשות כך, לא יצא כלום. הם לא הגיעו למצב של קבלת התורה, לישיבות. אנחנו עושים רק כמו רצון ד' ומחנכים לתורה בטהרתה בלבד, ומי שייצא ייצא. אנחנו עושים רק את המוטל עלינו. התורה ניתנה בסני, בטהרתה, וכך עלינו למוסרה לדורות הבאים, ואור שבה יחזירם למוטב. וישיבות שיש בהם יחס יותר אישי, לפי רוחו של כל אחד? אם זו ישיבה על טהרת הקודש רק שרמתה נמוכה יותר, זה משהו אחר. מלימוד מקצוע, לא יצא מהם שום דבר. הם יהיו כמעט חילונים.

קבלות ליום הדין

מידי שנה באים רבים וטובים ומבקשים מרבנו עצה ותושיה מה לקבל ליום הדין, וכל פעם אומר רבנו דברים אחרים, ונביא כאן כמה מהם, והיה רגיל רבנו לכתוב לבחורים במה להתחזק [ראה קובץ אגרות מג- מה] וכתב בסוף המכתב הערה. וז"ל: מבואר בקונטרס מרגינתא טובא שהדפיס מרן בעל החפץ חיים צוק"ל, מהקדוש ר' יהונתן וואלינער וז"ל, ולכן יזהר מאד משבועה ונדר אף לדבר מצוה והימים הראשונים הי' טובים שהי' נזהרים מאד מחומר עון שבועה, אבל אנו בעו"ה שאנו רואים קלות בזה, וצריך מאוד להרחיק מכל נדר ושבועה אף לדיבור מצוה ומ"מ אם אינו מקיים ח"ו מקרי אינו עומד בדיבורו ואסור אפילו להדיוט, לכן אנו מתנים בפירושו שכל זה יהי' בלי נדר, אבל אעפ"כ זה חמור מאד לעבור עליהם ח"ו.

נשאל רבינו מה לקבל לקראת ימים נוראים תשע"ה והשיב **להתחזק בשמירת הדיבור וכגון ליצנות.**

לשמר את השויתי

שאלו לרבינו דהנה ביו"כ כל אחד מרגיש התעלות איך אפשר לשמור את ההתעלות שהיתה ביו"כ, אמר רבינו אם אפשר לשמור "שויתי ה' לנגדי תמיד" הכל יהי' בסדר.

פעם ביום חשבון הנפש

(י"א תשרי תשע"ה) שאלו לרבינו כיצד ניתן לשמור את החיזוק וההתעוררות שנשאר מימים נוראים בתחילה אמר רבינו אם היה חיזוק, זה ודאי נשאר, כי משהו חייב להשאר.

אח"כ אמר שילמד מוסר או שיעשה לכל הפחות פעם ביום חשבון הנפש.

לקבל בתחילת היום

פ"א הגיע לרבנו תלמיד א' שביקש ממנו להתחזק בדבר אחד הכולל את הכל, ושתק רבנו ולא ענה לו.

ולמחרת כשהגיע שוב, אמר לו 'תסתכל בכתר ראש או' ע"א, וז"ל 'עול תורה, אמר רבנו [הגר"ח] דבר מנוסה כשישכים אדם בבוקר ויקבל עליו ביום ההוא עול תורה באמת ובלב תמים היינו שיגמור בלבו שלא ישמע לשום דבר ולא יבטלנו שום טירדה אז יסורו ממנו הביטולים ובודאי יצליח ביום ההוא בתורה וכפי תוקף קבלת עול תורה וכפי חיזוקה הסכמה, כן יעזרהו ה' בו ביום וכן יסורו הטרדות ממנו עכ"ל.

ובס' ימלא פי תהלתך כתב .... ההתחלה של היום קובע על כל היום, וכן של כל זמן קובע על אח"כ וכתוב בכתר ראש וכו', וכן באמת צותה התורה לקבל עול מלכות שמים בק"ש ב' פעמים בכל יום שע"י זה יוכל להיות המשך ויסוד למה שאחר כך ובזה צריך להשתדל להתחיל בטוב ובקבלה רצויה אז יש לקוות להצלחה בס"ד.

שיהיה קבלה גמורה

ופ"א אמר רבנו 'אין כאן שאלה במה להתחזק, שבכל דבר שתחזקו יש תועלת, אך התנאי שיקבלו זאת בקבלה גמורה בלב שלם.

מעביר על מידותיו.

הנה מי אינו רוצה עצה לזכות ליום הדין, והנה ראה מה שמוכא בגמ' ר"ה ז' א' רבא אמר כל המעביר על מדותיו מעבירין לו על כל פשעיו [ופי' רש"י, אין מדת הדין מדקדקת אחריהן אלא מנחתן והולכת:] שנאמר נושא עון ועובר על פשע למי נושא עון למי שעובר על פשע רב הונא בריה דרב יהושע חלש על רב פפא לשוילי ביה חזייה דחליש ליה עלמא אמר להו צביתו ליה זודתא [הכינו לו צדה לדרך מה היא צידת המתים תכריכין:] לסוף איתפח [נתרפא:] הוה מיכסיף רב פפא למיחזייה א"ל מאי חזית אמר (ליה) אין הכי הוה מיתה נקנסה עליך:] ואמר להו הקב"ה הואיל ולא מוקים במיליה [אינו מעמיד על מדותיו:] לא תקומו בהדיה. [לא תדקדקו אחרי:] שנאמר נושא עון ועובר על פשע למי נושא עון לעובר פשע לשארית נחלתו.

הרי מבואר כמה גדול הוא מעלת הויתור ומה זוכה ע"ז, שניצול ממיטה שנקנסה עליו.

ומכאן תוכחה גדולה על אלה אנשים שמתנהגים ללא שכל ולא מסוגלים לוותר לחבריהם ועל מה כל זה? גם אם בסוף ירויח מזה אלף דולר מה יש לו מזה, שבעבור כך היה צריך לריב עם חבריו ואינו יכול לוותר לו על כך, והנה אנשים עושים מריבה על חתיכת קרקע ולבסוף חתיכת קרקע קוברת אותו.

לקבל מענין הדיבור

העיקר צריך לדעת כמו שהח"ח עשה בכולל קדשים בעש"י"ת: "קבלות" וראשית יש לדעת שצריך לעשות את הסור מרע ואח"כ ועשה טוב:

ועיקר הקבלה צריכה להיות מענין הדיבור כגון לשה"ר וליצנות שעושים מאחרים, או תלמידים מר"מ וממשגיח וכדו', וחנופה. ומי שזוהר בדיבורו יכול להגיע למדרגות גבוהות מאד. ובחרדים (פ"ד) כת' על לשה"ר דהוי ממצות שתלויות בלשון, ולכאור' אינו דוקא בלשון אלא אף בשאר אבריו, ואף ברגלו יכול לעבור על לשה"ר.

עבודת הימים הנוראים - קבלות

ועוד מחסדי הקב"ה עמנו, שכשמקבל האדם ע"ע קבלות טובות בימים אלו הרי הוא מוכיח שרצונו לשפר את מעשיו והקב"ה בחסדיו דן אותו לפי מצבו הנוכחי, וכמ"ש גבי ישמעאל ששמע ה' את קולו "באשר הוא שם". ונפסק כן גם להל' בס'י תרג' שגם מי שאינו זוהר בכל השנה מפת פלטר יזהר בזה בימים אלו וכנ"ל.

ואמנם שעל האדם לעמוד שיחזיקו קבלותיו למשך השנה, אבל גם אם יצליח שיחזיקו קבלותיו ולו במעט לאחר יוה"כ, וכגון שיקבל ע"ע שלא ידבר לה"ר לאחר יוה"כ ולו לחצי שעה הרי שגם זה דבר גדול הוא, דהרי יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ומבקש להמיתו (ואכן היצה"ר "עושה לנו את המוות"), והרי אנו אין לנו את הכח להלחם בו, ועל כן כל מאמץ להתגבר על יצרנו נחשב בעיני המקום.

לישמר מדיבור בשבת

כיון דמבואר בתוס' שבת (דף קי"ג ב' ד"ה שלא יהא), אלא אומר ר"ת כדאמר בויקרא רבה (פ' לד) ר"ש בן יוחי הוה ליה אימא סבתא דהות מישתעיא סגיא אמר לה אימא שבתא הוא שתקה משמע שאין כל כך לדבר בשבת כמו בחול, ובירושל' אמרי' בטורח התירו בשאלת שלום בשבת: **לכן שיקבל על עצמו שעתיים בשבת להשמר מדיבור, ולא ידבר דברים בטלים.** (עצה לקבלה לער"ה תשס"ו לבני ישיבת שערי תורה)

לשתוק לעלבונות

שאלו לרבינו עצה וקבלה לזכות ליום הדין ער"ה תשס"ז עבור בני ישיבה נענה ואמר: שכל אחד יקבל על עצמו **באם אחד יאמר לו איזה דבר עלבון וכדו', ישתוק ולא ישיב לו, במשך שעות הבוקר עד הצהרים.**

תענית דיבור בשעה הראשונה

נשאל מרן רבינו ראש הישיבה שליט"א ער"ה תשע"א במה בחורי הישיבה הקדושה יתחזקו לשנה הבאה ואומר כל פעם דבר אחר לחיזוק" וענה בשנה זו **שבחורי הישיבה הקד' יקבלו על עצמם ללמוד בתענית דיבור בשעה הראשונה של סדר א' וסדר ב'.**

לכוין ברכה ראשונה

בערב ראש השנה תשע"ג שאלו את רבינו מה הקבלה שנקבל על עצמינו לזכות בדין ר"ה הבעל"ט תשע"ג, והשיב: **"לקבל לכוין בברכה ראשונה של שמו"ע".**

לפרוש ממלאכה לפני שבת

כמידי שנה גם בשנה זו זכינו לשאול קמיה רבינו שליט"א מה לקבל להתחזק לקראת ראש השנה תשע"ד

השיב רבינו: **לקבל על עצמו שכל דבר שאסור לעשות בשבת, יפסיק מלעשות כבר חצי שעה לפני השקיעה, וזה גדר שלא יכשלו, ובכך ירגיש כבר שבת** [ודוקא לפרוש ממלאכה ולא לקבל שבת, כדי שאם פעם ישכח משהו יוכל לעשות] וכן נוהג רבינו. ובזכות זה יזכו לכתובה וחתימה טובה.

להתחזק בשמירת הדיבור

מפנקסו של הרה"ג ר' יצחק לוינשטיין ז"ל ליום הארציט כ"ט אלול תשס"ט

הרב יצחק לוינשטיין זצ"ל, מי ששימש במשך שנים רבות עד לפטירתו כיד ימינו ואיש סודו של מרן רבנו, בהם רשם בכל ערב את מה ששמע וראה אצל מורו ורבו, הליכותיו, הנהגותיו, התבטאויותיו והכרעותיו המעמיקות.
הרב לוינשטיין שהה לצידו של מרן הגרא"ל באחריות של מרן ראש הישיבה לשגשוגו ופריחתו של עולם התורה והישיבות, בין אם בהכוונה אישית ובין אם בהשגת תקציבים ותמיכות. כמו גם ברגעי הכרעה בסוגיות ציבוריות רגישות.
הרב לוינשטיין גם ניצב בחדר הבית ימינו של מרן ראש הישיבה שליט"א בכמה ענינים האישיים, כשהוא דואג לו מסביב כל שעות היממה.

מערת המכפלה

נסענו לבית שמש לכינוס 'לב לאחים', ואמרת לי למרן שאני רוצה לנסוע למערת המכפלה. ואמר: "אם אתה רוצה להיות שייך לאנשי המזרחי תיסע. מעניין, כל מקום שמתחילים עם ערבים, רק שם הם נמצאים... כגון בשכם, בחברון. לא בכותל ולא ברשב", ואין מה לנסוע".
ושאלתי על רשב", האם לשם אפשר לנסוע.
וענה: "כן, אפשר לנסוע".

אמרת לי למרן שכעת מונח לפתחיהם של גדולי ישראל שאלה על הגולן, 'משאל עם' וכו'.
ואמר: "אני לא נכנס לעצם הדבר. אם זה לא א"י, נו... אבל אם זה א"י - זה בכלל לא פשוט כנגד הטענה של פיקוח נפש ומניעת שפיכות דמים. זה בכלל לא ברור. כי כמו שאנחנו מתפללים על גשם ומזה באים היזקים, תאונות דרכים וכו', אם כן לא נתפלל כלל כי זה מזיק? וזה ודאי לא חשוב, כי בסה"כ אין קשר, אנו מתפללים על גשם והקב"ה מסובב תאונות וכו'."
"כמו"כ כאן, עד היום לא היה שפיכות דמים והיה שקט וכו', אם היתה מלחמה ואז אני צריך להכריע, נו... אבל אין מלחמה ויש שקט, אז אין מוכח שצריך להחזיר".

העיקר בלאט גמרא

נכנסתי לבית מרן ודיברתי עימו על ההצבעה על פיזור הכנסת. ואמר שדעתו נגד, משום שמי אומר שבבחירות נשיג חמישה מנדטים, ולמה להתגרות אם יש ספק אם נשיג משהו מזה, ומי אומר שיהיה יותר טוב. אבל אם הגאון הרב אלישיב אומר, מה אני צריך לדון בעניין.
ואז המשיך בזה"ל: "יצחק, הכל שטויות! העיקר בלאט [ד-ד] גמרא".
וכשאמרתי: "במסתרים תבכה נפשי" על מצבי. התבטא מרן ואמר: "רשעים יודעים שסופם מר - ואינם חוזרים. כמה קשה להתרומם ולעלות, אפילו שידועים כמה מר הסוף".
והתאונן בפני: "אפילו שאני נזהר מלדבר לשה"ר, אבל מה אני יכול לעשות, כל היום אני שומע לשה"ר".

מנהיג

דברנו על איזה עניין ואמרת שיהיה מנהיג. והתבטא: "אני 'מנהיג', ומנהיג סופג את הארבעים! ארבעים פשוטילים נגד".

בי לפגוע זה כמו לפגוע בקיר

נכנסו הרב ... והרב... ואמרו למרן כי כואב להם על הפגיעה בכבוד התורה של רבינו.
ואמר רבינו: "אני לא נפגע. בי לפגוע זה כמו לפגוע בקיר... חמישים שנה שלימדתי בישיבה קטנה עם תלמידים, ואני לא זוכר פעם אחת שנפגעי חוץ מפעם אחת שנפגעתי, ואני מצטער על זה שנפגעתי".
ובהמשך אמר: "אני לא מחייב וזה לא מטבעי לצוות ולבקש. בישיבה קטנה אף פעם לא ביקשתי. אם הייתי בצבא - אף פעם לא היו שמים אותי מפקד, כי אני לא יודע להיות מפקד".

***

לעילוי נשמת הגה"צ רבי חיים יהודה ליב אויערבאך בן הגה"צ רבי אברהם דוב זצ"ל נלב"ע כ"ה אלול תשי"ד תנצב"ה

הודעה חשובה

החל משנת תשע"ז יהיה ניתן אי"ה להשיג את הגליונות 'כאיל תערוג רק במייל 0527680034@okmail.co.il

לא תהיה הדפסת הגליונות מהמערכת

ואותם יקרים המדפסים מעצמם בכל מקומות מושבתיהם אשרי חלקם

למעוניינים בגליון נדפס ניתן לרכוש באמצעות 'קובץ גליונות' [לפרטים למקומות הפצה ניתן לפנות 053-3145900

או במייל k.gilyonot@gmail.com

או בקבצי עלונים שונים כגון 'כל העלונים' 'אהלי תורה'

***

ונביא כאן א' ממכתבי מרן רבנו שליט"א בשנים עברו לקרובי משפחתו לרגל השנה החדשה:

לקראת השנה החדשה הממוששת ובאה הננו בזה לאחל לכם כתיבה וחתימה טובה בספרן של צדיקים גמורים, לאלתר לחיים טובים ולשלום.

יה"ר שיהי' סוף וקץ לצרות עמנו, תחילה וראש לפדיון נפשנו, ונזכה לראות וליראות בשלש פעמי רגלינו בשמחה ובששון עת ירחם ה' עמו ושבנו בנים לגבולם. א. ל שטינמן ומשפ'.

***

ישמח לב מבקשי ה'

יצא לאור מחדש הספר אור השנים שחובר בשנת תקי"ד הגה"ק רבי אריה לייב עפשטיין זצ"ל בעל ספר הפרד"ס

ובו סדר האמירה לפני כל מצוה וסדר התרי"ג מצוות

וסופו ספר גבורות ארי בו מובאים תולדותיו של הגרא"ל עפשטיין זצ"ל

ניתן להשיג בחנויות הספרים

בתי כנסיות ובתי מדרשות ואוצר ספרים המעוננים בספר יפנו בכתב לת"ד 5397 ירושלים ויקבלו בעה"י ובל"נ

לבירורים ורכישת כמויות ניתן לפנות 0527654405

כאיף תערוג

פנינים על פרשיות השבוע וענינא דיומא מרבן של ישראל מרן הגראי"ל שטיינמן שליט"א

גליון 170.
שנה ג'
ראש השנה
שנת תשע"ז

להערות, הארות והוספות על הענינים הנכתבים בעלון, לתרומות והצעות, נא לפנות ל: ok@mail.co.il 0527680034 או ל: 0527680034 בין הסדרים, או בתד. 5397 ירושלים, יא בפקס 0722164414 ולציין עבור מערכת עלון כאיל תערוג

ענינו של יום

דברים שנאמרו במשך השנים בשיעורי נפש החיים, ודרך ה' ונרשמו ע"י ח"א שליט"א תלמיד ותיק לרבנו.

כל הדורות, וכן מובא שאמר על עצמו שחטא וחזר בתשובה ויצא בדימוס והיינו שזכה בדין והנה הרי נשאר בעונשו שנענש שבזיעת אפיך תאכל לחם ומשמע דאע"ג שנשאר בעונשו עדיין נקרא שזכה בדימוס.

וחזינו כאן כמה עמוק פגם החטא דפעמים שמוחלים לו על חטאו ואף נקרא צדיק גמור ומ"מ לא מוחלים לו על העונש שנתחייב בו ולא חוזר למעלותיו הקודמות. ומלהמה"ד לאדם שנקב חור בדלת אע"פ שיתקע בתוכו מסמר מ"מ החור נשאר.

וכן הוא גם לגבי מי שחילל שבת בעדים והתראה דאפי' אם ישוב בתשובה שלימה מ"מ לא יוכל לוותר לו על עונש מיתה שנתחייב על חטאו, ולכאן ה"ה גם לגבי מה דאי בגמי דגם אחר שבטלו ד' מיתות ע"י ב"ד מ"מ דין ד' מיתות לא בטלו ונופל מן הגג וכדו' דאם כבר נתחייב מיתה ביד"ש על חטאו ונגזרה הגזירה לא תועיל לו התשובה לבטל הגזירה מעליו, אע"ג דתועיל לו לכפר על החטא וודאי דיזכה להכנס לג"ע אחר ששב בתשובה. ובמשה רבינו מצינו שעל אף ששב בתשובה שלימה על חטא מי מריבה מ"מ לא נתבטל העונש ולא נכנס לאר"י, וכן עונש חטא העגל אע"פ שרק יחידים ממש מישראל חטאו בו מ"מ הוצרך להתפלל ע"כ ארבעים יום וארבעים לילה שיזכו למחילה עליו, ואע"פ כ' עדיין לא נמחל לגמרי כמ"ש וביום פקדי ופקדתי עליהם חטאתם ואע"פ שאמר הקב"ה למשה סלחתי כדברך מ"מ נותר רושם החטא (ומה שמזכירים דווקא פסוק זה ביוה"כ הוא משום שבפסוק זה מוזכר ענין מחילה לרבים).

והנה אדה"ר מתחילה היה בדרגה גבוהה מאד יותר ממלאכים, ורצו מלאכה"ש לומר לפניו שירה ועל אף שחזר בתשובה מאהבה והתענה ופירש מן האשה קל' שנה, מ"מ לא חזר לדרגה גבוהה כזו שירצו לומר לפניו שירה, ובאמת רובא דרובא של החוזרים בתשובה ואפי' מאהבה אינם זוכים לחזור למדרגתם הקודמת ברוחניות שהיו בה קודם החטא, ומ"מ ביחיד מובא על דוד המלך שיש שסברו שחזר ע"י תשובתו למדרגתו הקודמת, משום שהרבה מאד בתשובה, וכמובא בתהילים שאמר "בדמעתי ערשי אמסה" שבכל לילה היתה מיטתו נרטבת מדמעותיו על חטאו (ולא מובא כמה זמן נהג כן), ומשמע דהיתה זו תשובה בדרגה כזו שהחזירתו לדרגתו הקודמת.

ויש שחלקו דאף דה"מ לא חזר למעלתו הראשונה וכמובא במו"ק טז: שדרשו ע"פ על שמנה מאות חלל בפעם אחת שהיה זורק חץ ומפיל שמונה מאות חלל בפעם אחת והיה מתאנח על מאתים שבתחילה היה הורג אלף ע"י חץ אחד דכתיב איכה ירדף אחד אלף, יצתה בת קול ואמרה רק בדבר אוריה החתי (מלכים א' טו), וכל זה הינם מדריגות רוחניות. שאלתי לרבינו שליט"א האם יתבעו את השב בתשובה על חטאו שלא שב בגינו למעלתו הרוחנית?

והשיב דהא גופא שלא חוזר למעלתו עונש הוא על מה שעשה.

יום הדין - עומק הדין לעת"ל - הדין למלאכה"ש - בחירה

נהה עומק הדין נורא מאד הוא למתבונן, וכמובא בפיט ונתנה תוקף שאפי' המלאכים רועדים מדין זה, ואף הצדיקים חששו מדין זה וכדמצינו בשמואל הנביא שכשהעלה שאול המלך באוב ע"י בעלת האוב חשש מהדין הגדול וכדכתיב שא"ל למה הרגזתני, ואם צדיק כמותו פחד מדין זה מה נעני אנו יתמי דיתמי שהרי מי יעמוד בדין זה מלבד יחידים מועטים.

ומ"מ על אף חומר הדין אל לו לאדם להתעסק בזה יותר מדאי, כדי שלא ייאש את עצמו וימנע מלשוב בטענה שאין לך אדם שיכול להיות מושלם בכל עבודתו, ובלא"ה לא יצדק לפניו בדין שאפילו הצדיקים הגדולים חששו ממנו, דהרי אם יתיאש מעיקרא יפסיד הכל ויאבד את כל חלקו והיה אבוד לגמרי, וע"כ אדרבה על האדם לקיים את תפקידו המיועד לו בעוה"ז ולעשות ככל יכולתו בלמוד התורה וקיום המצוות, וכמו שברא הקב"ה את עולמו באופן שלא יפחד כל ימי חייו מיום המיתה, דאל"כ לא היה מסוגל ללמוד ולהתפלל ולעשות את שאר חפציו (ומש"כ אשרי אדם מפחד תמיד היינו מעבירות שבידו כמובא בגיטין נז, ב), וכמו שגם הצדיקים המקבלים את שכרם בגן עדן אינם מפחדים שם מדין העת"ל. אלא שלעולם יהיה הדין לנגד עיניו ולא יחיה בהרגשה שיש לו מאה

עומק הדין

מחטא עץ הדעת רואים אנו כמה עמוק פגם החטא, דהרי חטאו היחיד של אדה"ר היה שאכל מעט חיטה נגד רצונו יתב', ובחז"ל מובא עליו ששב בתשובה שלימה על חטאו זה.

ומובא עירובין (יח, ב) שצם ק"ל שנה כדי שימחל עונו ואע"כ לא עלה בידו להחזיר את העולם למצבו הקודם שלפני החטא ונשארה גזירת המיתה עליו ועל זרעו אחריו עד סוף כל הדורות.

ועוד שאע"פ שזכה בדין כמובא שאמר על עצמו שחטא וחזר בתשובה ויצא בדימוס (והיינו שזכה בדין) מ"מ נשאר בעונשו שנענש שבזיעה יאכל לחם וכו'.

וחזינו כאן כמה עמוק פגם החטא דפעמים שמוחלים לאדם על חטאו ואף מגיע למדריגת צדיק גמור, ומ"מ לא מוחלים לו על העונש שנתחייב בו. וכן מצינו גם לגבי מי שחילל שבת בעדים והתראה שאפי' אם ישוב בתשובה שלימה מ"מ לא יוכל לוותר לו על עונש מיתה שנתחייב על חטאו.

ולכאן ה"ה גם בזמנינו כן לגבי מה דאי בגמי דגם אחר שבטלו ד' מיתות בי"ד מ"מ דין ד' מיתות לא בטלו ונופל מן הגג וכדו' ואם כבר נתחייב מיתה ביד"ש על חטאו ונגזרה הגזירה לא תועיל לו התשובה לבטל הגזירה מעליו, אע"ג דתועיל לו לכפר על החטא וודאי דיזכה להכנס לג"ע אחר ששב בתשובה.

ומצינו במשה רבינו שעל אף ששב בתשובה שלימה על חטא מי מריבה מ"מ לא נתבטל העונש ולא נכנס לאר"י.

וכן בעונש חטא העגל אע"פ שרק יחידים ממש מישראל חטאו בו מ"מ הוצרך להתפלל ע"כ ארבעים יום וארבעים לילה שיזכו למחילה עליו, ואע"פ כ' עדיין לא נמחל לגמרי כמ"ש "וביום פקדי ופקדתי עליהם חטאתם" שאע"פ שאמר הקב"ה למשה סלחתי כדברך מ"מ נותר רושם החטא.

ועוד רואים אנו שאע"פ ששב החוטא מחטאו ואף הגיע למדריגת צדיק גמור ע"י תשובתו מ"מ כבר הפסיד את מעלותיו הרוחניות וברוב הפעמים לא ישוב אל מעלתו הראשונה.

וכמובא (סנהדרין לו, א) על אדה"ר שמתחילה היה בדרגה גבוהה מאד והיה יותר מן המלאכים עד כדי כך שרצו מלאכה"ש לומר לפניו קדוש קדוש וגו', והיו צולין לו בשר ומסננין לו יין, ואחר שחטא אע"פ שחזר בתשובה מאהבה והתענה ופירש מן האשה ק"ל שנה, מ"מ לא חזר לדרגתו הגבוהה שהיה בה קודם חטאו.

ומ"מ יחידים ממש היו שזכו לחזור למעלתם הקודמת כמובא על דוד המלך שיש שסברו שחזר ע"י תשובתו למדרגתו הקודמת, והיה זה משום שהרבה מאד בתשובה כמובא בתהילים שאמר בדמעתי ערשי אמסה והיינו שבכל לילה היתה מיטתו נרטבת מדמעותיו על חטאו.

ואמנם גם בדוד המלך יש שחלקו וסברו דעל אף תשובתו הראויה, מ"מ לא חזר אל מעלתו הראשונה וכדאי שקודם מעשה בת שבע היה הורג אלף מאויביו בחץ אחד (וזו מדריגה רוחנית) ואח"כ היה הורג רק שמונה מאות.

ויש לידע שכשאדם יורד ממעלתו היא גופא עונש הוא לו. ואע"כ אין אנו פטורים מלעשות חובותינו ולשוב אל בוראנו כפי יכולתנו, וכל הרהור תשובה חביב הוא כלפי המקום, המקבל בחסדיו את תשובת האדם ואפי' כששב במדריגה פחותה.

שכר ועונש - תשובה - עומק פגם החטא

ובשיעור נוסף אמר רבנו: כ' הדרך ה' (ביאורים סח - טט) וכיון שחטא אדה"ר נשתנו הדברים שנוי גדול וכו'. ואולם מלבד כל זה גזרה מדת דינו יתב"ש שלא יוכלו לא האדם ולא העולם מעתה הגיע אל השלמות עודם בצורה שנתקלקלה וכו' אלא יצטרך להם בהכרח וכו' דהיינו המוות לאדם וכו'.

והנה הרי אי דאדה"ר שב בתשובה שלימה אחר חטאו היחיד שאכל מעט חיטה נגד רצונו יתב' כמובא דצם ק"ל שנה כדי שימחל עונו ומ"מ לא עלתה בידו להחזיר את העולם למצבו הקודם שלפני החטא והפסיד את מעלותיו הרוחניות, ואף נשארה גזירת מיתה עליו ועל זרעו אחריו עד סוף

ועשרים שנה בכיסו בלא שיהא עליו ליתן עליהם דין וחשבון אח"כ בבי"ד של מעלה.

עבודת הימים הנוראים - דברי חיזוק לר"ה

דרך בני האדם שמקפידים מאד לעשות את סימני ראש השנה בדקדוק, אבל את העיקר שהוא החובה לשוב בתשובה בימים אלו שוכחים, ובאמת שאפי' מעט תשובה עדיפה על הסימנים לשנה טובה, ואפי' הרהור אמיתי אחד על מצבו ועל חובתו בעולמו טוב מהם ושוה הוא כנגד כל הון דעלמא. ודוגמא להרהור תשובה אמיתי, כמובא אבות דר"נ פ"ו על רבי עקיבא שכשעבר ע"י באר וראה בה דבר חדש שהמים חוררו בה חור והתבונן בדבר זה עד שנתהפכו חייו והיה לתנא הק' רבי עקיבא.

והנה הלא קודם לו עברו הרבה בנ"א ע"י באר זו וראו חור זה והמשיכו בדרכם בלא כל התבוננות בדבר זה ואילו ר"ע שהתבונן בזה הועיל לו ונשתנה מהקצה אל הקצה. והיה זה מפני שהיה בעל מידות טובות כדאי שאף קודם שלמד תורה היה צנוע ומעלי, (יעו"ש תוס' כתובות סב:), וע"כ שם אל לבו להתבונן בדבר.

וכן מסופר על הסבא ר' יזל מנובהרדוק בצעירותו שפגשו הגר"ס בתחנת הרכבת ושאלו למגמת נסיעתו, וא"ל כדי לעשות מסחר, ושאלו הגר"ס מדוע צריך לעשות מסחר? והשיב לו כדי שיהיה לי ממה לחיות! ושאלו הגר"ס וממה למות יש לך? וברגע אחד שינה את כל מגמתו בחיים, ואף יסד אח"כ את שיטתו במוסר.

וגם בנינו, פעמים שיש שזוכים שהקב"ה מכניס בלבם רגש ומחשבה טהורה, ואם יתפסו רגע זה וינצלולו להתרוממות ולשינוי במהלך חייהם הרי שיקנו את עולמם ע"י רגע זה. ועל כך נאמר יש קונה עולמו בשעה אחת שיתכן שילמד אדם מוסר שנים רבות ולא יועיל לו, ואילו במחשבה אחת של רגע אחד אם יפנים את הדברים אל לבו יקנה את כל עולמו בזה ובבא.

והנה הרי לכל אחד מישראל יש את הכוחות לעלות ולהיות לאדם גדול, ואם היה האדם לומד מוסר בהתבוננות ראויה ובמחשבה רצינית ולא כדבר שבשיגרה, ואפי' לדקה אחת ביום הלא היה יכול לעשות מהפך בחייו לנצח. ואם יחשוב האדם על כך שהחיים הנצחיים הם החיים שלאחר המיתה, ואם לא יזכה לעלות לעולם האמת כבעל מדריגה הרי שגם אם יאמרו אחריו קדיש וכדו' ויצילוהו מהעונש מ"מ "בעל מדריגה" לא יהיה ויעמוד לנצח במדרגתו הנמוכה שהגיע אליה בחייו.

והעיקר בזה שלא ישקר האדם את עצמו, שהרי על כך נלחם היצר ומפתה את האדם לרמות את עצמו כדי שלא ישתנה ממצבו שהיה בו.

עבודת הימים - קשה לשרש הרגלים ומ"מ כל התקדמות ברוחניות יש לה חשיבות רבה

בפסקיתא פ"מ אי' דבכל המועדים נאמר והקרבתם ובר"ה נאמר ועשיתם ומכאן שבר"ה צריך האדם להקריב את עצמו, והביאור בזה דבר"ה על האדם למסור ולשעבד את רצונותיו ותאוותיו לרצונו ית'.

וע"כ בימים אלו של ימי הדין על כ"א לנסות להיטיב את דרכיו ולו במעט, ועל אף שקשה עלינו מאד לשרש את ההרגלים שהורגלנו בהם מ"מ מוטל עלינו להשתדל ולהתאמץ לפי מצבינו ולעשות אפי' צעד קטן, דכל התקדמות ולו הקטנה ביותר היא משמעותית בעיני הממוסר. שהרי טוב ומיטיב הוא, וע"כ נוהג עמנו שלא כמעשינו ועל אף מצבנו השפל מכיון שאנו בני"א חלושים שא"א לתבוע מהם מביט הוא אפי' על מאמץ קל שעושה כ"א לפי מדרגתו להתעלות ולו במעט ומחשיבו ביותר.

וכמובא בס' שיחות הח"ח שביאר הגאון להגר"ח מוולאז'ין עמש"כ בתנדב"א פ"א שהקב"ה שמח בחלקו, וביאר: דהכוונה היא שהקב"ה שמח בצדיקי ישראל כפי מצב דורם אע"פ שמועטים הם ובדורות קודמים היה המצב טוב בהרבה מ"מ הקב"ה שמח בחלקו לפי הדור.

ואם על דורו של הגאון נאמרו דברים אלו, הלא וודאי דבדורינו שהמצב כ"כ ירוד וודאי דהקב"ה שמח מאד מאד על כל דבר ודבר שמתאמצים בו ומשיגים אותו. וכמו ששאל מהר"ח וויטאל להאריז"ל על מה שאמר לו שזכה לנשמה גבוהה ושאלו הרי אינו כהתנאים והאמוראים וא"ל: שאין הקב"ה תובע אלא כפי הדור.

ובאמת אנו אם היינו בדורות קודמים של תנאים ואמוראים הלא היו ח"ו מחמירים עלינו יותר, וכל תקוותנו היא על כך שהקב"ה ברא את עולמו במידת החסד והרחמים וינהג עמנו כפי מצבינו. ומסיבה זו תקנו לנו אנשי כנה"ג לסיים את תפילת שמו"ע בבקשה שישים עלינו חן וחסד ורחמים, שהרי בלא זה אין לנו כל תקווה.

וכן מצונו עוד ראיות לדבר דכל התקרבות ואפי' מועטת מתקבלת לפניו יתב', דהרי אי' דתשובה תפילה וצדקה מעבירים גז"ד של אדם והנה פשוט הוא דכל א' מדברים אלו לחוד גם מועיל דאל"כ מי היה עומד לפניו בדין דמי הוא היכול להשיג את כל ג' הדברים האלו כראוי, והנה הרי כתב הרמב"ם בהל' תשובה שבעל עבירה טורפים לו תפילתו בפניו וצועק ואינו נענה, וא"כ צ"ב איך התקבלה התפילה בפני המקום ותעביר את רוע הגזירה הלא כל זמן שלא נעשה בעל תשובה עדיין הוא צועק ואינו נענה וא"כ איך התקבל תפילתו לקרוע לו גזר דינו הרע?

ובע"כ צ"ל שמעת שנתן החוטא אל לבו להתפלל ולהתקרב לבוראו נכנסת תפילתו לפני המקום בבחינה כל שהיא ולו מעט מהתפילה, ומתקבלת היא לפני המקום וכבר אין טורפים אותה בפניו אע"ג שעדיין אינו בדרגת בעל תשובה גמורה שעליו כ' הרמב"ם שם שצועק ונענה. ומצינו כן באחאב (עי' יומא פז, א) על שאע"פ שלא שב בתשובה שלימה מ"מ כבר אמר עליו הקב"ה הראית כי נכנע אחאב וגו'.

וכן מובא שאמר האריז"ל שבדורות אלו היקל הקב"ה לבעלי התשובה שאפי' תשובה פורתא תשובה היא. ועל כן גם כשאומר "אשמנו" ומתכוין להתוודות לפני המקום הרי"ז תשובה כל דהיא וראויה להתקבל לפני המקום בבחינה מסוימת.

ויש להוסיף בזה עוד דנהג הרמב"ם בפ"ז מהל' תשובה כ' דכמו שיש לשוב מהמעשים הרעים כך יש לשוב מהמידות הרעות ככעס וגאווה ועוד. ובהמשך דבריו הביא שכל שלא שב בתשובה שלימה הרי הוא צועק ואינו נענה וטורפים לו תפילתו ומצוותיו בפניו, ולכאן הלא הדברים אמורים גם על מי שלא שב ממידותיו הרעות, והנה הלא כבר ידוע בשם הגר"ס שבכדי לעבוד על עצמו ולתקן מידה אחת צריך לעמול כל חייו ואם כן הרי אין לבו ח"ו כל תקנה, דהרי אפי' על חטא במידות כבר יטרפו את מצוותינו בפנינו, והרי כל חייו ח"ו לא יספיקו להיות מבעלי התשובה הצועקים ונענים, (ופ"א דברתי על כך ברבים ואח"כ בא אלי ת"ח גדול א' ובכה דא"כ אך יוכל להיות במדרגת בעל תשובה כראוי. וצודק הוא שבכה על כך ומה יכולתי להשיב לו).

וע"כ מ"מ רציתי לומר דמיד כששב החוטא מעט בתשובה ומבקש להיטיב את דרכו ולו במעט אע"פ שאינו בע"ת גמורה, מ"מ כבר אין טורפים אותו ואת מצוותיו מלפני הקב"ה, דאל"כ לעולם לא יוכל האדם להגיע למדרגת בע"ת גמורה דכל זמן שלא ישוב בתשובה שלימה יטרפו לו את תפילתו בפניו.

ונראה שגם אותו חוטא שכשהיה במדרגתו השפלה שהיה צועק ואינו נענה והיו טורפין לו תפילתו ומצוותיו בפניו כשיחזור בתשובה ויתקרב לבוראו, יקבל גם את שכרו על המצוות שעשה בעת שהיה חוטא וטרפו לו אותם בפניו.

וגם אותו חוטא שעליו נאמר שטורפים לו מצוותיו בפניו טוב לזכותו לקיים אפי' מצוה אחת, ותועיל לו היא להחזירו למטוב ולהמשיך ולהתקרב ולחזור ע"כ בתשובה שלימה. (וק"ו שאותו שמזכהו במצווה זו וודאי זכות היא לו)

ובענינו ראינו כי גם אצל חילוניים שבתחילה התחילו בשמירת שבת או בכשרות ואח"כ זכו לס"ד להוסיף ולהתקדם בשמירת המצוות עד שנעשו לשומרי תורה ומצוות.

עבודת הימים הנוראים - ראש השנה - ההנהגה בשעת התקיעות

נחלקו האם בר"ה בשעת התקיעות צריך לבכות או לשמוח, מהר"ח מוולאז'ין אמר (כתר ראש) שאדרבה ביום הכתרת מלכו של עולם צריך לשמוח, ומאידך מובא דהאריז"ל אמר דמי שאינו בוכה בר"ה אין נשמתו הגונה.

ובאמת כל דבריהם הם באנשים יראים שסיבת בכייתם או שמחתם היא מהרגשות רוחניות נעלות שבוכים מפני חטאיהם, או ששמחים מפני הכתרת מלכו של עולם, וע"כ אמרו דעביד כמר עביד ודעביד כמר עביד וכ"א יעשה כפי השגתו ואו שישמח או שיבכה, אבל לא נתכונו לאדם הבוכה על חסרונו בגשמיות שבוכה מפני רעבונו (ואין הכוונה להבוכה שיהיו לו בנים ת"ח דזה וודאי בכיה על דבר רוחני), ואע"ג דאין איסור לבכות ע"כ בר"ה מ"מ אינו בדרגה זו שכ' עליו האריז"ל שנשמתו הגונה דהרי אין לך אדם שאין לו סיבה לבכות על יסורי עוה"ז וודאי דלא יקרא צדיק בשל כך, (ולפעמים אף מרמה א"ע שבוכה מפני חטאיו), וע"כ מי שאין לו אף הרגשת שמחה ביום זה ולא הרגשת בכיה ואינו עושה לא כמ"ש האריז"ל ולא כמ"ש הגר"ח הרי שאינו במצב טוב.

ובכל רגשות אלו הלא יש כל מיני הרגשים יש המרגיש כתוצאה מיראתו הרגשת שמחה, ויש המרגיש הרגשת עצב, והעקר הוא שיבואו ממקום טהור ואין בזה מקום לחיקים אלא כל אחד יעשה כהרגשתו.

תפילות הימים הנוראים - מעלת המתפלל בכוונה

בפירוש הרוקח לסידור התפילה (בח"א בסופו) הביא וז"ל כל המתפלל תפילת יח' בכל כוונת לבו חשוב הוא כמלאכי השרת ויצאו לקבל תפילתו י"ח מאות מלאכים וניצול מדינה של גיהנום שהוא י' אלפים רבבות וח' מאות רבבות שנה, על י' אלפים רבבות וח' מאות רבבות שנה, ויזכה לבא בעדן שהוא יח' מאות אלף שנים מהלך על יח' מאות אלף שנים.

ורואים אנו בזה כמה יכול האדם לפעול ולהועיל בתפילת שמו"ע אחת שמתפלל כראוי, הרי יכול לעשות מהפכה בכל העולם בתפילה אחת! והן אמנם שכונת הרוקח היא על תפילה שמתפלל כראוי וכמ"ש המתפלל "בכל כוונת לבו", אבל הרי מי הוא שזוכה לדרגה זו שרק יחידים זכו לה (ומסתמא הח"ח היה מתפלל בדרגה כזו).

אמנם גם לאנשים כמונו יש תקנה כל שהיא לתפילותיהם.

והיא ע"פ המובא בס' שערי אורה ושלמי ציבור דתפילה אחת בשנה מיוה"כ ליוה"כ שאדם מתפלל בכוונה ראויה, והיינו לכה"פ כוונה פשוטה של פי המילות כפי דרגתו, בכחה להעלות את כל התפילות שהתפלל במשך כל השנה למקומם הראוי (והוא כעין מש"כ בנפוח"ש ש"ג פ"ג דגדלומד פ"א לשמה מתקן את כל מה שלמד שלא לשמה). [וראה עוד בענין זה בגליון יוה"כ]

ביאורים בתפילה

דברים שנאמרו במשך השנים בשיעורי נפש החיים ודרך ה' ונרשמו ע"י ח"א שליט"א תלמיד ותיק לרבנו. וראה עוד ביאורים בס' ימלא פי תהלתך ביאורים בתפילה עמ' תיא ואילך.

בביאור תפילת ובכך תן פחדך - ונתנה תוקף, ומלאכים יחפזון

אפ"ל דתפילה זו היא על עולמות האצילות בריאה [יצירה] ועשיה, ומש"כ וישתחוו לפניך כל הברואים קאי על המלאכים ואנו מתפללים שגם עליהם יטיל הקב"ה את אימתו.

ויש לבאר ממה מפחדים המלאכים הרי אינם חוטאים וכל חפצם ותאוותם לעשות רצון קונם.

ובמטה לוי הק' כן עמש"כ בונתנה תוקף ומלאכים יחפזון וחיל ורעדה יאחזון והק' הרי בלא"ה מלאה"ש מפחדים מרוממותו יתב' ומדוע יש להם לפחד מהדין?

וביאר דתפילת ונתנה תוקף יש בה ג' חלקים ובתחילה מייירי על דין ר"ה שדנים בו על העוה"ז, ומבשופר גדול יתקע מייירי על יום הדין הגדול והנורא לעת"ל שהוא הדין החמור ביותר משום שהוא דין אחר שכבר נשפט האדם אחר מיתתו וכבר נענש בגיהנום ומדין זה מפחדים גם המלאכים (וכדלקמן).

ועוד אפ"ל שמכיון שהמלאכים משיגים ויודעים בגדלות ה' יותר מברואי מטה, ע"כ נחפזים ונבהלים שמא לא עשו את עבודתם בשלימות כפי גודל השגתם.

ובכך תן כבוד ד' לעמך

היינו דאנו מתפללים שאומה"ע יכירו שכלל ישראל הם עיקר הבריאה ויכבדו אותם כמעלתם הראויה להם, וזה ע"י שכלל ישראל יתרוממו ויגיעו לדרגתם הראויה.

תהלה ליראיך, ותקוה טובה לדורשיך, ופתחון פה וכו', שמחה לארצך, וששון לעירך,

כל לשונות אלו הם מדרגות שונות אלו מאלו.

היום הרת עולם וכו' אם כבנים אם כעבדים

תמיד אני שואל על הנוסח אם כבנים אם כעבדים דמשמע דפעמים שכלל

ישראל הינם בדרגת בנים ופעמים שהם בדרגת עבדים?

וצ"ב דלכא"ו הלא זוהי שיטת רבי יהודה בקידושין [לוי] שסבר דכשעושים ישראל את רצונו של מקום קרוים בנים וכשאין עושים רצונו של מקום אינם קרוים בנים אבל הלא ההלכה נפסקה כדעת רבי מאיר [וכמבואר בשו"ת הרשב"א ח"א סי' קצ"ד] שם שסבר דבין כך ובין כך קרוים בנים וא"כ מה שייך הלשון אם כבנים אם כעבדים דהרי לעולם הם כבנים.

והנה הגר"א פירש דלשון אב שבתפילה הוא כשעושים רצונו של מקום ולשון מלך הוא כשאין עושים רצונו של מקום, ואנו בתפילת הימים הנוראים מחזיקים את עצמנו לגדולים ואומרים את שני הלשונות אבינו מלכנו.

וכאבק פורח

מוסף בר"ה ויוה"כ אדם יסודו מעפר וסופו לעפר בנפשו יביא לחמו, משול כחרס הנשבר, כחציר יבש וכציץ נובל, כצל עובר וכענן כלה וכרוח נושבת וכאבק פורח וכחלום יעוף.

יש להבין לאחר שאמר כחלום יעוף, לשם מה כבר נכתב חרס הנשבר וחציר יבש וכו'. ועוד יש להבין מה הוא האריכות הדברים חרס נשבר, וחציר יבש, וציץ נובל?

אלא דרוצה להחזיר לנו מהו האדם לכך חוזר ושונה שהוא חרס הנשבר וחציר יבש וכו' ואלי ע"י כך יחדור דבר זה ללבינו.

וגם את נח באהבה

בתפלת מוסף דר"ה, "וגם את נח באהבה זכרת, ותפקדהו וכו' להרבות זרעו כעפרות תבל וצאצאיו כחול הים. ויש להבין מה יש לנח מזה שהקב"ה הרבה זרעו כל כך הרבה מיני גויים למיניהם, איזה טובה יש לו מזה?

ויש לפרש דהנה עשה הקב"ה חסד גדול עם בריותיו, שהיה יכול לעשות את כל המילאדים האנשים של כל הדורות בדור אחד, אבל אם היה עושה כן לא היה אפשרות תיקון לדורות הקודמים, וחסד גדול עשה ה' שחילק האנשים לכמה דורות, ובכך מי שקלקל בדור זה יכול לתקן בדור הבא, [וכמו שמצינו שמבני בניו של המן למדו תורה בבני ברק ובודאי זה פועל מהשהוא] וזה מה שהקב"ה הראה לאדם הראשון ולנח כל הדורות להראות להם החסד שעושה שיש אפשרות לתקן מעשיהם של הבני אדם בדורות הבאים. [וראה עוד בגליון יוה"כ מה שהובא באריכות בענין זה]

בקול שופר עליהם

בתפלת ר"ה בקול שופר הופעת עליהם, יש להסתפק אי הי' ממש שופר, וא"כ אם יוצאין שופר זה, דהא לא היו מבר חיובא. ועיי' בפרקי דר"א מה דכתב בקול השופר אי הוי הקרן שבצד ימין או שמאל. [הספר הראשון אחר התנ"ך זה פרקי דר"א]

אמנם בספר העיקרים כת' בפ"ד מאמר ראשון "אבל בקול השופר בזולת שופר לא הי' מעולם, ולא יהי' כן עד זמן הגאולה וקול כזה לא הי' כמוהו מעולם, אמנם כאמור בפרקי דר"א מבואר לא כך.

תפילות הימים הנוראים - דרגתינו בבקשות התפילה בימים הנוראים

הנה עיקר התפילה בימים הנוראים היא על גילוי מלכותו יתברך לעיני כל חי, וכדביארו הרמח"ל (מאמר החכמה) ועוד, שביום זה נעשה הקב"ה כמלך על עולמו וע"כ יום זה הוא הזמן הראוי לבקש שתתגלה מלכותו לעת"ל לעיני כל חי.

והן אמנם שבפועל בנ"א מתפללים על מלכותו יתב' אבל הרי בלבם מכוונים לבקש "תפוחי אדמה" לשנה הבאה... (וכמוסופר ששאלו לאשה א' על מה מתפללת בר"ה וענתה שמתפללת שתהיה לה משרתת טובה לשנה זו...). ועל אף שאין כל איסור להתפלל בר"ה על צרכים גשמיים כפרנסה וכדו', וביותר דהרי לאנשים פחותים כמונו עיקר התפילה בר"ה היא שנצא זכאים בדין, ואזרבה גם אסור שהאדם ירמה א"ע כאילו שאינו מתכוין לכך, מ"מ לכה"פ עלינו לזכור תדיר שאנשים קטנים אנו ועלינו לשאוף שנזכה להתרומם ולרצות באמת בגילוי מלכותו יתב' במהרה.

וגם יכולים אנו להתפלל להקב"ה שיתן לנו חיים טובים בעוה"ז, כדי שנוכל לעבוד את בוראנו ביתר שאת. ואע"ג שגם זו דרגה גבוהה ולפעמים אף נראה כמשקר כשמתכוין לכך, מ"מ אפשר ללמד ע"כ סגוריא דכמו שאם אדם השקוע באשפה היה מתפלל רק שלא יזיקוהו השרצים אשר שם הרי היה נשאר שם לעולם, ואם לא יתפלל שיצא משם לא יצא מהאשפה לעולם, כך גם אנו יכולים להתפלל על דברים מרוממים כדי שנזכה להגיע לדרגות כאלו.

וזו גם התועלת במה שאנו מתפללים בר"ה וחושבים על דברים גבוהים, משום שע"כ נשאף גם אנו לכה"פ להתרומם למדרגות גבוהות.

ומה שאע"ג שבכל שנה ושנה אנו מתפללים על גילוי מלכותו יתב' ואין אנו נענים, הסיבה לכך היא מפני שיש לנו "חור בשק" ע"י עבירות שאנו עוברים עליהם וגורמים ר"ל היפך מקידוש ה' וגילוי מלכותו אלא חילול ה' ח"ו.

ועוד דגם אותם שמקיימים את המצוות מרגישים הרגשות של מרמור כאשר במקום להבין ולהתבונן בגודל חסדיו של הקב"ה חשים "שמגיע להם עודיך" על המצוות שמקיימים.

ובכך תן פחדך על כל מעשיך ואימתך על כל מה שבראת

ביאור הל' ובכך דהוא לשון אז שהוא ל' עתיד.

ולכא"ו צ"ב חילוק הל' בין פחד לאימה, והגר"א (חבקוק א, ז) ביאר דפחד קאי על יראת העונש ואימה קאי על יראת הרוממות, ומ"מ פעמים שפחד מהעונש אינו פחד אמיתי מהקב"ה וכמ"ש הח"ח דהחסד שבתשובה הוא דאע"ג ששב מיראת העונש ואל"ה היה ממשיך לחטוא הקב"ה בחסדו מקבל את תשובתו.

על כל מעשיך

מעשיך קאי על העוה"ז שהוא עולם העשיה.

וצ"ב האם המדובר גם על בעלי החיים או אפ"י על הדוממים?

ואפ"ל דאולי קאי על המלאכים הממונים על בע"ח והדוממים דאנו מבקשים שהבריאה כולה תבא על תקונה ואפ"י בזה הענין.

ויראוך כל המעשים

הכוונה בזה דעד שכלל הבריאה לא תהיה יראה ופחד מהבוי"ת עדיין לא יהיה כבוד שמים בעולם במידה הראויה שעליה אנו מתפללים בתפילתנו בר"ה.

וישתחו לפניך כל הברואים

ברואים היינו אף המלאכים, וצ"ב על מה שאנו מבקשים בקשה זו על המלאכים?

ואפ"ל דקאי על המלאכים הממונים על האומות שאחר שיעשו כולם אגודה אחת יהיו גם המלאכים שלהם בדרגה גבוהה יותר, וזהו גם תיקון העולם.

וצ"ב הל' וישתחו לפניך וכו' האם שייך במלאה"ש ל' השחוויה.

ויעשו כולם אגודה אחת

ברמח"ל ביאר במאמר החכמה הענין בזה שיעשו כולם אגודה אחת, דהקב"ה הוא אחד וכלל ישראל הם גם גוי אחד ולעת"ל יתקונו גם אומה"ע ע"י שישתעבדו לישראל וע"ז יהיו שייכים גם הם לבחינה האחדות. וע"כ אנו מתפללים שהקב"ה ישנה את הבריאה וכ"א יבטל רצונו הפרטי ויכולו להיות אגודה אחת לעשות רצונך בלבב שלם. ומ"מ מלאה"ש לא יהיו באגודה זו אלא יהיו אגודה לעצמם, ולא שייך לומר עליהם בלבב שלם דהרי אין להם לב.

כמו שידענו וכו'

הפ"י בזה דאע"ג דבאמת אנו יודעים שבכחו של הקב"ה לתקן הבריאה ולהעמידה בתכלית השלימות מ"מ אנו מבקשים ומתפללים שיהיה כך.

עוז בידך וגבורה בימינו

לגבי הקב"ה יד הכוונה לשמאל, וע"כ אנו מתפללים שבשמאלו של הקב"ה יהיה עוז ובימינו תהיה גבורה.

והגר"א ביאר (חבקוק א, ז) דעוז הכוונה למידת הדין ובימינו תהיה הגבורה שהוא הרצון במה שכובש כעסו ונותן ארך אפיים לרשעים.

ושמך נורא על מה שבראת

והכוונה בזה היא על המלאכים שהם נקראים בראוי של הקב"ה.

וצ"ב אם לשון נורא הוא על ההוה או על העתיד?

הליכות והלכות החג

בגליונות ר"ה תשע"ה - תשע"ו הבאנו הרבה ענינים מרבנו על עניני ר"ה וכאן נביא דברים נוספים.

ברכת ברוך עלינו בער"ה

המברך את חבריו צריך שיכפול את ברכתו, לכך שאומר גוט-מארגן, משיב גוט יאהר, וא' העיר איך שייך לומר בער"ה במנחה וברך שנתנו כשנים הטובות, וכי בכמה שעות תצמח התבואה, אלא דהבי הוא שאומר שנה אין הכוונה שנה לחדשי השנה, אלא שנה מרגע זה, וכשאחד מברך את חבריו גוט יאהר, פי' שנה שלימה מרגע זה. [ולכך הגר"ח זוננפלד זצ"ל לא הי' צריך לתקן לשונו בער"ה ממה שאמר גוט יאהר, דגם בער"ה שאומר גוט יאהר פי' לשנה שלימה].

הבדלה במוצאי ר"ה

שאלה: מי ששכח להבדיל בליל ב' דר"ה שחל במוצאי שבת, והבדיל במוצאי ר"ה ולא זכר כלל מזה שלא הבדיל במוצאי שבת, האם עלתה ההבדלה גם על מוצאי שבת שקדושתו יותר חמורה?
תשובה: כמו שאדם שאינו יודע כלל מה זה הבדלה רק יודע שצריך לומר את נוסח ההבדלה, לכאן דאי שיוצא, הכא נמי כיון שהבדיל במוצאי יו"ט אף שאינו יודע שצריך להבדיל נמי על מוצאי שבת יצא יד"ח.

שינה בר"ה

בהא דמבואר בסי' תקפ"ג ס"ב דנוהגים שלא לישון ביום ר"ה משום שאיתא בירושלמי מאן דדמיך בריש שתא דמיך מזלי, הביאור בדבר דכיון דבאותו זמן הוא בטל ואינו פועל ביום הדין מה שצריך, ולפי"ז ליכא סברא לחלק בין אם ישן ע"ג מטתו, או שישן בישיבה על כסאו, דסוף סוף באותו זמן אינו פועל כלום, וכמו שכת' המ"ב דיושב בטל כישן דמי.
וכת' המ"ב בסק"ט דהאר"י אמר שאחר חצות כבר מותר לישן שכבר נתעורר המלאך ע"י תפלות ותקיעות, האר"י היה לו עסק עם מלאכים, אבל אנחנו המלאכים שלנו הלואי שאחרי חצות לא ישנו.
נראה דמנהג זה נוהג אף בנשים, שאף הם צריכים שיהי' להם מזל.

שיחות בר"ה

סיפר רבנו שהגרש"ז [מקלם] לא רצה לומר שיחה בר"ה, [כדי שלא להחשיב עצמו בר"ה]
וסיפרו לרבינו שהמשגיח ר' יחזקאל לוינשטיין זצ"ל אמר שבר"ה אינו משגיח, הטעם בכ"ז ביאר רבינו שלא לבלוט, להיות שוה עם כולם שכך מיקל על עצמו את הדין.
ואמר רבנו שר' איצלה פטרבורגר הי' אומר אותו דרשה, כל שנה בר"ה.

תקע באיסור

בעל תוקע שחולה לב, ואסרו עליו לתקוע, ותקע, ולבסוף נפטר בר"ה, והי' שאלה אם יצאו ידי חובת התקיעה, שעבר איסור, ואמר רבנו מסתמא צריך לתקוע שוב [באם לא ידע הוי אונס]

תפילה בליל ר"ה

פ"א גילה רבנו שליט"א לנכדו שבליל ר"ה במעריב מתפלל [בשנים האחרונות] על רבנו הגר"ח שליט"א.

עסק בתהלים עד חצות

בשנה שהתפלל מוסף בביתו וסיימו הרבה זמן לפני חצות, לא הלך רבנו לאכול אלא המשיך באמירת תהלים עד חצות ואז אכל, והסביר די' ענין לעסוק בשירות ותשבחות עד חצות, לכך אמר תהילים עד חצות.

ללמד זכות

בימי הדין רגיל רבנו לומר: עכשיו ר"ה ויו"כ צריך ללמד זכות על כלל ישראל. ובכך ממשיך ללמד זכות עליהם בכמה ענינים, ופ"א רצו לדבר עמו על ענין שהרבה הצטער רבנו על זה שיש בו כשלון, ואמר רבנו שאינו רוצה לדבר על זה בימים אלו כדי לא לעורר קיטרוג.

שצריך להתחיל השנה בטוב

אמר רבנו: מובא במדרש שהאות א' רצתה שבה יתחיל התורה, אבל כיון שבאות א' יש ג"כ ארור, לכך התורה לא מתחילה בה, אבל אות ב' שהיא "ברוך" בה מתחיל התורה, הרי שהתחלה צריכה להיות בדבר טוב, [וכן מצינו בדוד לענין אות נ' שיש בה נפילה לא רצה לכתוב באת נ'] וא"כ בעמדנו לפני השנה החדשה הרי צריכים אנו להתחיל בדבר טוב, ואין טוב אלא תורה.

הרהור תשובה

עובדה ממרן הגרא"ל שטיינמן שליט"א אשר הניע אליו אדם ששימש כבעל תפילה בימים נוראים והביע בפניו את חששו לגשת לפני התיבה לאור דברי הא"ר דשליח ציבור שאינו ראוי והגון ובקי אין ממתנין לו כשאר עונשים אלא גובין לאלתר הובא במשנ"ב סי' תקפ"א סק"י.
אך אמר לו רבנו: כשאתה ניגש לפני התיבה בדרך ממקומך עד העמוד של החזן תהרהר בתשובה. (הגר"י אבר שליט"א)

ר"ה - אם מותר לדבר בש"ק על אימת הדין

ושאלו לרבינו שליט"א אם מותר לדבר על אימת הדין בש"ק, דהוי חסרון בעונג שבת לדבר בענינים אחרים?
והשיב דהרי על כך נאמר במשלי פ"י כז' יראת ה' תוסיף ימים ושנות רשעים תקצרנה וגו' וביאר ע"כ ברבינו יונה שם דהרי בטבעו של עולם שהפחד והיראה מקצרים את חיי האדם וע"כ אמר שלמה שיראת ה' אינה כשאר הפחדים אלא היא תוסיף ימים וא"כ אין לחשוש לדבר על כך בשבת. (ורק בוידוי חששו בזה, וג"כ הרי הקילו בחולה הנוטה למות).

מדיני המלך הקדוש

שאלה: מי שאמר ברוך אתה ה' הקל, ועדיין לא חתם, ועבר יותר מזמן כדי דיבור האם יכול עדיין לתקן ולומר המלך הקדוש, כיון דעדיין לא סיים הברכה.

תשובה: לכאן היה מקום לומר דתלוי האם העיקר להזכיר המלך וכיון שהזכיר המלך קודם סיום הברכה יצא, או דהקפידא דלא יאמר הקל, וכיון דאמר הקל, אף שיזכיר המלך כבר לא יצא, אמנם בפשטות יצא, כיון דהקל זה רחמים והמלך זה משפט, א"כ מסתבר דשאמר גם הקל וגם המלך דיצא.

שאלה: שכח ואמר הקל הקדוש, ונזכר תוך כדי דיבור, ובמקום לומר מיד רק המלך הקדוש, חזר לתחילת החתימה ואמר ברוך אתה ה' המלך הקדוש, האם יצא?

תשובה: נראה דלא יצא, דכיון דהיה צריך להזכיר רק המלך הקדוש, והוסיף התיבות שאינו צריך, הרי זה כאילו יאמר בוקר טוב המלך הקדוש דודאי שלא יצא, ה"נ בזה שחזר לתחילת החתימה הוסיף תיבות שאינו צריך וקלקל בכך.

שאלה: מה הדין ששכח ואמר הקל הקדוש, ותיקן עצמו ואמר המלך הקדוש, אלא די' לו ספק אם תיקן עצמו תוך כדי דיבור או לא?
תשובה: ספק תוכ"ד יצא ואינו חוזר, כדן ספק ברכה להקל.

{ אז נדברו }

פרשת ניצבים ע"ז | גליון מספר: 317 | לסדר: "ובחרת בחיים"

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל:

a8447168@gmail.com

הרכבת יוצאת לדרך... טו טו טו...

ביום הראשון של ראש השנה קוראים בתורה "וה' פקד את שרה..." קוראים שם על הברית של יצחק ועל יום הגמל את יצחק... ואז מסופר על ישמעאל... ואז הוא מצחק... ואברהם מגרש את הגר... ואין מים... ואז פתאום יש מים... **וכל זה לכאורה תמוה:** כי... כי כמעט שום דבר שמה לא קשור ישירות לראש השנה... הרי אל תשחק שיצחק נולד בכלל בפסח... וממילא גם יום הגמל את יצחק גם זה היה בפסח... בקיצור: מכל הפרשה הארוכה הזו... שום דבר לא שייך לראש השנה חוץ מארבע המילים הראשונות: "וה' פקד את שרה"!!! זה הדבר היחיד שקרה בראש השנה וזהו!!! מכאן ואילך שום דבר לא קשור לראש השנה... כלומר אם איחרת בקריאת התורה את הארבעה מילים הראשונות... אז זהו... מכאן ואילך אל תחפש מה זה קשור לר"ה... כי... כי עברנו את זה... אז באמת למה? למה בכל זאת קוראים את הפרשה הזו בר"ה?

התשובה היא כך:

יש לך טעות!!! מה אתה טוען... שיצחק בכלל נולד בפסח...? לא!!! זה לא נכון!!! זה לא קרה בפסח!!! זה קרה בראש השנה... אתה יודע למה?? כי היות ובראש השנה כתוב: "וה' פקד את שרה"!!! ואז נגזר בשמים שיצחק ירד לעולם... אזי כל מה שהולך להיות עם יצחק בשנה הקרובה ובמידה מסוימת גם לאחמ"כ... כל זה כבר נגזר בר"ה... **תבין:** לכל חג יש את ה"עניינא דיומא" שלו... יש נושאים שקשורים לחג הזה ויש נושאים שלא קשורים לחג הזה... אבל בראש השנה?? **מבחינה מסוימת אין דבר שלא קשור!!!** כי אליבא דאמת הכל נסגר שם!!!! כל מה שיתרחש במשך השנה הכל נגזר שם!!! זו הסיבה שלמרות שמקובלנו ש"ארבעה ראשי שנים הם" אבל עדיין ראש השנה הוא אחד!!! ואנחנו גם בוחרים ללמוד את המשניות האלו דווקא בראש השנה... כי... כי נכון שאחד בניסן הוא ראש השנה למלכים ולרגלים... אבל מתי זה נגזר?? בראש השנה של תשרי!!! כלומר: יש כל מיני תחנות בשנה... אבל עדיין התחנה הראשית היא ראש השנה!!! זה מזכיר לי את הרכבת... אם תראה פעם לוח זמנים של הרכבת... יש שם מלא מלא תחנות... ובכל תחנה כתוב לך במדויק לפי דקות!!! בדיוק מתי הרכבת תגיע לכל תחנה... בסבידור מרכז היא תגיע ב-18.53... באוניברסיטה ב-18.58... ובתחנת השלום ב-19.03... פעם ראשונה שנסעתי ברכבת... זה היה לי מוזר: מה פשר הדקות הלא עגולות האלו?? הרי אצלנו כשאומרים זמן נוהגים לנקוב בשעה עגולה?? חמש וחצי? עשרה לשבע?? **נו... מה התשובה??** אדוני!!! לרכבת הזו יש תחנה ראשונה אחת!!! ומהתחנה הראשונה היא באמת יוצאת בשעה עגולה!!! אבל מרגע שהיא יצאה מהתחנה הראשונה... כבר ברור באיזה שעה בדיוק היא תגיע לתל אביב ומתי היא תגיע לשדה יהושע... אז נכון שבכל המקומות האלו יש לה תחנה... אבל אל תצפה שזה יהיה בשעה עגולה... כי בשביל זה יש תחנה ראשית שהיא נקודת היציאה לדרך שמשם ורק משם היא יוצאת בשעה עגולה!!! ומכאן ואילך זה רק תחנה... תחנה שהזמן שלה הוא רק ביחס לתחנה הראשונה... **אותו דבר כאן:** ראש השנה של תשרי... שם הכל מתחיל! שם נקודת היציאה... שם התחנה הראשונה... ומשם הכל מתחיל מאפס- מה שנקרא שעה עגולה... עכשיו: זה לא אומר שלא יהיו תחנות גם במשך השנה... יהיה סוכות... חנוכה... שובב"ם... פסח... ואפילו יום הולדת... ו... וגם יתכן שיהיה יום אחד שאתה תתפוס את עצמך לידיים באמצע השנה... וזו תהיה בהחלט תחנה מאוד משמעותית... אבל!!! עדיין כל התחנות הן רק ביחס לתחנה הראשונה... הן נגזרות אחרי מה שנגזר בר"ה... ההשפעות שלהן מתואמות לפי התקציב שניתן בר"ה... אל תצפה שהתחנות הבאות יהיו בשעה עגולה... כי... כי הכל נגזר אחרי התחנה הראשונה... הלא היא ר"ה... זה בדיוק מה שקורה פה: בראש השנה התחילה תחנה ראשונה והיא: וה' פקד את שרה... מכאן ואילך היו עוד כל מיני תחנות שהן אמנם לא היו בר"ה אבל הכל נגזר כבר אחר התחנה הראשונה שהיא ר"ה... בר"ה כבר סומן ונגזר כל מה שיארע ויתרחש במשך השנה... ואפילו עקידת יצחק שאירעה 39 שנה לאחמ"כ... ו... ובכלל לא בר"ה... בכל זאת אנחנו נקרא את זה בר"ה... כי מבחינה מסוימת זה קרה באותו ר"ה שוה' פקד את שרה.

בקיצור: תכל'ס... מה יוצא מכל הפטפטט הזו??? ש... שיום הדין קרוב!!! והכל פתוח... לפנינו עשרה ימים שכל השנה כולה תלויה בהם... תלויה בהחלטות שלנו... בתשובה ומעשים טובים שלנו... ו... והכל קורה בימים האלו!!! כל התכניה של השנה הולכת להיסגר בימים האלו... כולל התחנות הבאות והחילופיות של השנה תלויות באופן מכריע בסיעתא דשמיא שתורעף בר"ה הזה... **רק שתבין:** אם הרכבת של באר שבע תצא בעשר דקות איחור... מה תגיד... נו... בסה"כ עשר דקות... אבל לא קלטת!!! המשמעות היא שמעשיו במשך ארבע שעות לאורך כל הציר הרכבת הזו הולכת לפגור כל הזמן בעשר דקות... מעשיו בכל תחנה... הולך להיות רמקול: נוסעים נכבדים: הרכבת מבאר שבע מאחרת ב-10 דקות... אפילו אי שם בעכו בסוף הנסיעה... גם שם יודיעו ברמקול שהרכבת מבאר שבע מאחרת... אז נכון שזה בסה"כ עשר דקות... אבל העשר דקות האלו ילכו את הרכבת עד סוף ציר הנסיעה... **זה בדיוק מה שקורה בר"ה**... אם נתחיל את השנה עם פיגור... עד סוף השנה אנחנו עלולים לפגוש את הפיגור הזה... אי לכך ובהתאם לזאת: קטר קטר... מה לך נרדם... קום... הרכבת אוטוטו יוצאת לדרך... ר"ה מגיע... נתפוס את עצמנו לידיים... ונקבל על עצמנו עול מלכות שמים לעשות רצונו ית' במשך כל השנה... על כל תחנותיה ועל כל השלכותיה... הרכבת יוצאת לדרך טו טו טו...

המשך בעמוד 6...

גליון זה נתרם לזכות

ר' יעקב דב בן לאה הי"ו
העומד לימין גליון זה בהארט
פנים ובנדיבות לב, ברך ה'
חילו ופועל ידיו ירצה, ימלא
ה' משאלות לבו לטובה ויכתב
ויחתם לחיים טובים ארוכים
ולשלו' אמן.

להשתתפות
בהוצאות הגליון:
- בבנק באמצעות

חשבון 53957

בנק דיסקונט

סניף 106

- בדואר לכתובת

זבולון 9 חיפה

משפחת פולק

תודה מראש!!!

החולה והרופא... מי יגיע למי??? התשובה היא: תלוי...

כתוב בספר מטה אפרים בשם המהר"ל וזה לשונו:
**נוהגין נשכחב אלס לחכירו אגרת שלומים מן רלש
 חודש אלול ועד יוס הכיפורים רומז לו בתחילתו או
 כסופו שהוא מעתיק עליו שזכה בימי הדני הכלאים
 לטובה להיות נכתב ונחתם כספר חיים טובים**" ע"ל.

אי לכך: יתכן שגם גיליון זה הוא בכלל אגרת שאדם
 כותב לחבירו... אז נקיים את מנהגו של המהר"ל ונברך
 ונעתיך על כל קוראי אגרת שלומים זו ושאר עם
 ישראל שיזכו להיכתב ולהיחתם בספר חיים טובים...
 שתהיה שנה טובה ומתוקה... שנה שימלא ה' משאלות
 לבנו לטובה... שנזכה לעשות רצונו יתברך באהבה
 ובשמחה... ונזכה לעלות ולהתעלות במשך השנה
 הבעל"ט בעבודת ה'... ונאחל לעצמנו מעומק לב שיתן
 ה' ונזכה להגיע לר"ה של שנה הבאה מרוממים יותר
 גדולים יותר קדושים יותר מאיך שאנחנו כעת...

אבל אם כבר מצטטים את המטה אפרים... ואם כבר
 נשאר מקום פנוי בדף... אז דרך אגב אולי גם כאן
 ההזדמנות לצטט את אלף המגן במקום שמעיר ואומר:
 שכשכותבים איחול של שנה טובה... אז את המילה
 שלום לא לכתוב בשלימותה אלא בקיצור תיבות:
 שלו... ולמה?? **כי... כי ביום רביעי הקרוב!!!** יהיה אמנם
 צום גדליה אבל בזמן שביהמ"ק היה קיים היה ביום
 הזה היה יו"ט מיוחד... מה קרה?? הצליחו לבטל את
 הזכרת שם שמים מן השטרות ועצם זה שהצליחו
 לבטל את זה... עשו מזה יו"ט... מה יש?? מה כ"כ נורא
 ששם שמים כתוב על השטרות? אלא **שמחר זה פורע
 חובו ונמלא שטר מוטל כחשפה...** אז אם בזמן חז"ל
 ראו לנכון להקדיש את היום הראשון שאחר ר"ה
 להתייחסות לנושא זה... מותר גם לנו להיזכר שישנה
 כזו רגישות יהודית וישנה הלכה מפורשת שצריך
 לשמור ולדאוג שלא יהיה שם שמים מתגלגל באשפה...
 בפרט בפרט בשנים האחרונות שכמות הניירת
 שמתגלגלת לנו בין הרגלים היא בכמות אסטרונומית...
 ומשנה לשנה זה צובר תאוצה יותר ויותר... **זרק ותשכת:**
 אין אחד בר"ה שלא מחזיק בידיו איזה חוברת שיצאה
 במיוחד לכבוד הימים הנוראים שעוסקת או בדף היומי
 הנלמד... או בקריאת התורה של ר"ה... או בנועם
 אלימלך על ימים הנוראים... (או שזה מגיע בתור פרסומת או
 בתור שירות לאנ"ש הבאים בחצר הקודש) ומחר עוברים ימים
 נוראים ונמצאת אותה חוברת מתגלגלת בראש חוצות
 יחד עם הכוסות החד פעמי המלוכלכות ושיירי
 הקוגלים שנשארו על השולחנות מהקידוש של ר"ה או
 של שמחת תורה...

אז הנה!!! בשביל זה אנחנו נמצאים כעת בימים של
 חיפוש דרכינו... ואחד מהנקודות הנקודתיות שאנחנו
 צריכים מידי פעם לעורר את תשומת הלב על כך... זה
 הנושא של ביזיון כתבי הקודש... והזהירות מגרימה של
 מחיקת שמות הקודש חלילה... יתן ה' שנזכה כבר בצום
 גדליה הממשמש ובא שיהפוך לנו אותו ה' לשמחה
 ולששון... ונזכה כבר למחרת בד' בתשרי ללוות את
 הכהן הגדול לשבעת ימי פרישה שקודם יום הכיפורים...

אשרי עין ראתה כל אלה... ויהי רצון שתחזינה גם עינינו
 אנו בשוכך לציון ברחמים... כתיבה וחתימה טובה...

ניתן עדיין לקנות חוברת:

מדריכי התשובה לחיבת חשב בעקב המידע לפני חי בבני ובתנאים ומתרחק הרבה מן הדיבר
 חסאט בו ומטעם סמו מלפני-

אני אהר

ובו מאמרים בענייני ר"ה עשי"ת ויוה"כ...

בפלא': 0548446691

ניתן לקבל את החוברת במייל.

כל שנה כשמגיע השבוע של סליחות מתחיל הויכוח הנצחי בישיבות... האם זה נכון לעשות להינע לעובדה
 שקשה לנו לקום מוקדם בבוקר... ולכן נעשה את הסליחות בערב וזהו... או שלא!! כל הצורה של סליחות זה
 "שחר קמותי..." וזו הצורה... ורק זו הצורה... וממילא אנחנו נעשה את הסליחות מוקדם בבוקר יתהפך
 העולם... וגם אם שמונים אחוז לא יקומו ולא יגיעו זה לא מעניין אותנו... **זה נידון מאוד מעניין!!! השאלה
 פה היא הרבה יותר ברמת העקרון מאשר באופן מעשי!!!** עם הנושא הנקודתי הזה אנחנו איכשהו נסתדר...
 אבל עצם הנידון... מה??? מה פה השאלה?? מה פה הנידון?? הרי כך:

רופא--- חולה!!! מדובר בשני אנשים שהם איכשהו צריכים להיפגש... כל השאלה היא: מי צריך להגיע
 לקראת למי?? האם הרופא צריך להגיע לקראת החולה או החולה לקראת הרופא??? אז ככה: כשמדובר
 במקרים סטנדרטיים אין לקוח ואין פציינט שלא מבין שהוא זה שצריך ללכת לקופת חולים... ולחכות יפה עד
 שיגיע תורו... ואח"כ לחכות יפה בבית מרקחת עד שיתנו לו כדורים... **אין אחד שלא מבין את זה!!!** גם אם אני
 רשום בקופ"ח פלונתי... ויש לי מושלם... ויש לי ש"א/פליטנום/זרב... איך שתקרא לזה... איזה זכויות שיהיו
 לי... עדיין כלנו מבינים שאנחנו צריכים ללכת לרופא!!! ולא הוא צריך לבא אלינו!! אנחנו צריכים להתאים
 את עצמנו **לשעות של הרופא** ולא הוא צריך להתאים את עצמו לשעות שלנו... **ברור?? יש מישהו שלא מבין
 את זה???**

אבל!! באותה מידה כלנו יודעים שיש משהו כזה שקוראים לו אמבולנס!! ששם לשם שינוי... לא החולה רץ
 אחרי הרופא אלא הרופא רץ וטס אחרי החולה... כלומר: כולם מבינים שגם אחרי שבאופן נורמלי החולה הוא
 זה שצריך לרדוף אחרי הרופא... עדיין!!! בתחום הרפואה יש מצבים שבהם החולה חסר ישע... ואז הרופא
 הוא זה שצריך לרדוף אחרי החולה... הרופא צריך להתאים את עצמו לחולה... ואז החולה קובע את התור ולא
 הרופא... (כל מי שצריך ניתוח דחוף דחוף... אזי עם כל הכבוד לרופא... מי שקובע את הניתוח זה המוצב של החולה...
 הרופא יאלץ לשנות לעצמו תכניות בהתאם למצבו המדורדר של החולה...)

אותו דבר במערכת היחסים שבינינו לבין הקב"ה:

כשאנחנו מגיעים בימים אלו לבקש רפואה... השכל הישר והנורמלי מחייב שאנחנו צריכים ללכת לקראת
 הקב"ה ולא הוא אלינו!!! אנחנו צריכים להתאים את עצמנו כביכול לשעות ה"מומלצות" אצלו... ולא הוא
 צריך להתאים את עצמו לשעות שמומלצות לנו... וממילא אם מקובלנו שהשעה המומלצת לעת רצון זה
 אשמורת הבוקר... ואז כביכול הקב"ה פותח דלת ומוכן להתכנס לועדת הריגים... **אבל לא!!!** אני הפציינט
 עושה ווטו... ומודיע שהשעה הזו לא נוחה לי... אני רוצה שעה אחרת...

זה מקומם!!! זה צורם!!! תתבייש לך... מי צריך את מי?? הקב"ה צריך אותך או אתה את הקב"ה?? פוזות
 כאלו תעשה בתחנת מוניות... שיש להם לקוחות... והם צריכים אותך יותר ממה שאתה אותם... להם תגיד:
 לי נוח בשעה אחרת... אבל כאן מי צריך את מי?? הרי כשאתה צריך להגיע על ארבע ולהתחנן בפני החלונות
 הגבוהים לאישורים... אתה מבין מצוין שהוא זה שקובע את התור... ואתה צריך להתייצב שעה לפני כן
 במקום בלי להניד עפעף... **פה נמצא התסכול של הדור הקודם ביחס למושגים שלנו!!!** הדור הקודם... הדור
 של ההורים שלנו... הראש שלהם עובד ככה: בראש השנה אתה הרי צריך רחמים... אתה צריך להתחנן על
 נפשך... באים חז"ל ואומרים לך: שבשעה פלונית יש קבלת קהל אצל הרבש"ע... זה הזמן המתאים... אח"כ זה
 כבר פחות מתאים... **אז מה אתה עושה משחקים?? מה אתה אומר: לי נוח שעה אחרת??** מי קובע למי את
 התור?? אתה לרבש"ע או הרבש"ע לך?? זו הסיבה שהדור המבוגר לא מסוגל לשמוע את הטיעון של הדור
 הצעיר **בפרט בנושא זה...** כי... כל הרעיון של הסליחות זה... זה להתדפק ולהתחנן על נפשך לפני הקב"ה...
 שישלח... שיתחשב... **ואם שם!!!** שם אתם מכתבים לרבש"ע שהוא יתאים את עצמו אליכם ולא אתם
 אליו... אז ההלו... לא קלטתם את המפה הפוליטית פה... לא קלטתם מי פה צריך את מי... עד כאן הצד של
 הדור המבוגר!!! כן!!! הכי מובן!!

אבל!!! כאן מגיע הצד השני... והוא:

הרי גם אתם... הדור המבוגר... גם אתם מסכימים שיש דבר כזה שקוראים לו אמבולנס... זאת אומרת: גם אתם מבינים
 שיש מצבים שאין ברירה והרופא הוא זה שצריך לרדוף אחרי החולה... לא בגלל שהרופא צריך את החולה... אלא בגלל
 שהמצב של החולה לא מאפשר לו להגיע לרופא... **אז זהו!!!** שבדור הזה חלק גדול מאיתנו נמצאים במקום כזה... אנחנו
 נמוכים ושטחיים וחלשים מידי בשביל להבין שבימים הנוראים אנחנו בבעיה ואנחנו צריכים ללכת עעךד הקופת חולים... ו...
 ועוד לחכות שם בתור בסבלנות... חלק מאיתנו עכ"פ נמצאים במקום כזה שאנחנו נמוכים מידי בשביל להבין שאנחנו
 בבעיה... וכאן אם רוצים לטפל בבעיה אין ברירה אלא שהרופא יבא לקראתנו... כי... כי אנחנו לא נגיע אליו מיוזמתנו... כי
 אנחנו לא מספיק קולטים שאנחנו בבעיה בשביל להגיע אליו... **לכן הוא בא לקראתנו!!! והוא באמת עושה את זה!!!**
 המלך בשדה!!! למה המלך בשדה?? המלך יודע שבערי השדה יש איכרים פשוטים מידי... ש... שעם כל הרצון הטוב... גם
 אם הם מאוד ירצו לבא למלך... אין להם את הרמת משכל המספיקה לעשות את כל הכבדת דרך עד ארמון המלוכה...
 ממילא המלך תופס את הרגלים ויורד לעם... בשביל זה הוא מלך!!! מלך שמבין את כל העם!!! ויורד לנעליים של העם!!!
 ויודע שחלק מהעם הוא כזה!! הוא ברמה שכזו!! זה גדלות של מלך!!! שמבין מאיזן מבט ומקשיב ורואה את כל מכלול
 הרמות השונות שיש בהם... והוא מסוגל להכיל כל הקב"ה האלו שהוא צריך להתרפס אליהם ולא הם אליו... ועל זה!! בדיק
 על זה נאמר: בכל מקום שאתה מוצא גדלות של הקב"ה שם!!! שם אתה מוצא ענוותנות... בראש השנה אנחנו והרבש"ע
 אנוניס איכשהו להיפגש!!! זה יום ההמלכה!! זה יום שבו אנחנו צריכים להיפגש עם הקב"ה ולהמליך אותו על עצמנו
 ועל כל העולם... השאלה היא: מי יבא לקראת מי?? האם אנחנו נגיע אליו?? או הוא יגיע אלינו??

התשובה היא: לכל אחד יש את הכבדת דרך שלו!!!

כל אחד מאיתנו מבין ברמה מסוימת שהוא צריך לבא לקראת הרבש"ע והרבש"ע לא צריך לבא לקראתו... ומצד שני לכל
 אחד מאיתנו יש קצה גבול מסוים!!! שמכאן ואילך הוא מרגיש שזהו!!! מכאן ואילך כבר לא יכול!! מכאן ואילך אני צריך
 שהקב"ה יבא לקראתי!!! ואל דאגה... הקב"ה יודע את זה... והוא באמת בא!!!! הוא מגיע עד אליך!! עד המקום שאליו
 אתה כן יכול להגיע... בראש השנה נדרש מאיתנו לעשות את הצעדים שאנחנו יכולים לאחוז בהם... וכשאנחנו נמצא את
 עצמנו ונבא עד המקום שאנחנו יכולים להגיע!! זה יום השאר נשאר לקב"ה... זה יום שבו אנחנו צריכים להיפגש עם הקב"ה ולהמליך אותו על עצמנו
 בא... לאיפה?? כל אחד והבא שלו... **הקב"ה בא מולך עד הנקודה שאתה יכול לבא מולו!!!**

הלא הוא נשיא ישראל... וכעת הוא צריך לקבל עדות החדש וכל יום הדין תלוי בחקיקה והקביעה שלו... אז שם זה קורה!! שם זה נעשה בפועל!!! ממילא בזמנם לא היה עול מלכות שמים יותר אידיאלית מללכת לילה שלם בכביש תל אביב ירושלים והכל בשביל להיטפל להכרעת הסמכות העליונה במלכות שמים- נשיא ישראל... זה המקום!!!!!! זה המקום הכי אמיתי ומעשי שבו יהודי מבטא את קבלת עומ"ש בר"ה...

--

כלפי מה הדברים אמורים???

כולנו עומדים בראש השנה בבית הכנסת... ומשתדלים לכיין... משתדלים לעקוב אחרי הש"ץ... ובתוך התפילה אנחנו שמים את כל הנששמה... ולמה?? כי... אנחנו באמת רוצים להמליך את הקב"ה על עצמנו... אנחנו רוצים להראות לו שאנחנו באמת רציניים ורוצים לקבל את עול מלכותו עלינו... אבל תכל'ס... אין לנו כ"כ איך לבטא את זה... כי... כי כפי שהזכרתי מקודם... אין לנו סביב מה וסביב מי לבטא את זה... ממילא: אין לנו שיוור אלא התפילה הזו... ולכן בתפילה של ר"ה אנחנו שמים את ככל הלב ואת כל הנשמה... ועל זה!! בדיוק על זה אומר דוד: "פנה אל תפילת הערער ולא בזה את תפילתם תכתב זאת לדור אחרון..." **אבל!!! צריך לדעת שגם בימינו!!!!** גם בימינו קיימת אפשרות לקבל עול מלכות שמים **באופן מעשי!!!!** סוף סוף... גם כעת בגלות... גם כאן אנחנו עם ישראל... ואנחנו ציבור גדול של שומרי תורה ומצוות... שיש לנו רבנים!!!! וגם אם יש בינינו המון חילוקי דעות... וגם בין הרבנים שלנו יש חילוקי דעות... יש נושאים מסוימים שכולם תמימי דעים... יש נושאים מהותיים שכל גדולי ישראל בדעה אחת ברורה ויצוקה... והמקום שלנו ביום הדין זה פשוט לכופף ראש ולומר: אני נכנע לדעת גדולי הדור!!!!

שיהיה ברור: כל אותם אלו שמצפצים על הרבנים... וטוענים כל מיני טענות... שהיום הכל פוליטיקות... ואי אפשר לדעת מה נכון ומה לא נכון... יתכן שהם צודקים... אבל שיהיה ברור: **זה נובע נטו ממרדנות!!!** זה נובע נטו מהטבע המרדני שלא מוכן לקבל עול מלכות שמים!!!!

כי... כי שוב... מה זה הרי מלכות שמים?? מלכות שמים זה לא משהו מהסידור... זה לא רק מאמרים עמוקים של המהר"ל בפנימיות ספירת מלכות... לא!!! מלכות שמים זה משהו די 'טכני'... פשוט לקבל את ההנהגה שאוכפת את מלכות שמים!!!! בדיוק כמו שלהבדיל במדינת ישראל יש מערכת שלטונית ויש חוקים... ויש בית משפט עליון... ויש מערכת אכיפה... אז להבדיל זה בדיוק הרעיון של מלכות שמים!! להיות משועבד למערכת שלטונית שאוכפת את מלכות שמים... זהו!!! זה הכל!!!!

אז אם היה היום סנהדרין ונשיא ושופטים ושוטרים אף אחד לא היה שואל אותי ואותך בראש השנה האם אנחנו מוכנים לקבל ע"ע את עול מלכות

להוציא מהתיאור הזה:

באמת מי שמתבונן איך הייתה האווירה בראש השנה בזמן שביית המקדש היה קיים... זה נראה שכל הגישה לר"ה הייתה אז עולם אחר לגמרי לגמרי מהמושגים שלנו כיום... בו בזמן שאנחנו בר"ה עסוקים כל הזמן באימת הדין... ובזכויות ליום הדין... ואנחנו עסוקים בתפילה ותחנונים... וכל היום אנחנו נמצאים בבית הכנסת וכו' וכו'...

הרי בזמנם... משמע שהיה נושא אחר לגמרי שהעסיק אותם... עכ"פ בירושלים... היו המוני יהודים שבר"ה לא רק שלא נכנסו לבית הכנסת... אלא הלכו קילומטרים רבים בשביל להעיד עדות החדש... רוב כלל ישראל בכלל לא ידעו עד אמצע היום האם בכלל יום הדין היום... כל הסוגיה באותו יום הייתה סביב נשיא ישראל ובית דינו... האם הם הגיעו למסקנה שהיום יום הדין או לא... סביב זה פחות או יותר נסוב הסוגיות של מסכת ראש השנה שאנחנו לומדים בעיצומו של ר"ה!!!! יש אמנם שם שני דפים בודדים שמדברים על ג' ספרים... ועל יום הדין... אבל עיקר הנושא הוא סביב עדות החדש וקידוש החדש וכו' וכו'...

איך?? איך זה מסתדר עם הגישה שלנו כיום??

אז התשובה היא פשוטה... תקשיב טוב:

ראש השנה זה יום שבו אנחנו ממליכים את הקב"ה על העולם!!!!!!

אז היום... שלדאבוננו הרב אין לנו לא סנהדרין ולא נשיא ולא שופטים ולא שוטרים ולא כלום... אז בעוה"ר אצלנו קבלת עול מלכות שמים זה משהו שנהיה די תיאורתי... זה סוג של "ועל כן נקווה לך לראות מהרה..." יהי רצון שזה יקרה... אבל נכון לעכשיו זה לא קורה... ממילא היום עיקר ההמלכה מתבטאת אצלנו באמונה... ובתפילה... ובתקווה שיהי רצון ש-"וכן יתקדש שמך ה' אלוהינו על ישראל עמך ועל ירושלים עירך ועל מלכות בית דוד משיחך..." ולכן אנחנו כל היום נמצאים בבית הכנסת ומתעסקים עם התפילה הזו... כי זה האמצעי היחיד שאנחנו יכולים לבטא את מלכות ה'... בתקווה... ובתפילה... **ככה זה היום!!!** **אבל אז?** כשביית המקדש היה קיים ועם ישראל היו במצב האידיאלי שלהם??? אז היה פשוט צריך להתפלל על זה... כי... כי... קבלת עול מלכות שמים זה היה משהו הרבה **יותר מעשי!!!!** זה היה משהו שקורה בפועל!!! בשטח!! נכון ועכשיו!!! לא היה כ"כ צריך להתפלל "ובכן יתקדש שמך..." כי ברגעים אלו הקב"ה מתקדש על ישראל עמו!! ועל ירושלים עירו!! ועל מלכות בית דוד משיחו!! ואיך??? בזה שאני ואתה וכולנו נעשים אגודה אחת לעשות רצונו יתברך בלבב שלם... **סביב מי?** סביב הסנהדרין וסביב נשיא ישראל שבמשך השנה כולה אנחנו ממושמים לכל גזירותיהם ותקנותיהם ואנחנו נמנעים כל השנה מלחטא בגלל כושר ההרתעה שיש להם... [כן... פעם היה מלקות... וד' מיתות בית דין... וכמה שזה נשמע מפחיד... אבל הנה לך מלכות שמים) ואנחנו כעת עבדי ה' וממליכים אותו בעצם זה שאנחנו מתאחדים סביב כפי ההנהגה הזו שמשעבדת אותנו לרצון ה'... **וממילא:** והיות ובר"ה יושב המחוקק משבט יהודה

הלכה (בקרוב ממש) למעשה-

המשך..

המשך מעמוד 3... ובכן... רבי עקיבא לא קיבל שום טיעון ושום תירוץ...

הוא חייב את כככולם ללכת להעיד עדות החדש!! והנה אנחנו... אנחנו כבר הולכים ככה עשר שעות רצוף... בלי אוכל ושתייה... **המטבח המנומנם של חצר בית יעקב נכנס בבת אחת להילוך חמשיני!!!!** תוך חמש דקות נפרסו עשרות טורים של שולחנות ובהם מאכלי משמנים ומשקאות ממתקים... אנשי ירושלים הגיעו באלפיהם בזה אחר זה עם מנות של פשטידות והעניקו לאורחים הצדיקים שטרחו כ"כ בעיצומו של היום הקדוש והגיעו לכאן... דודי ענק של שתיה נפתחו בכל ירושלים והשקו את צמאי חסדין העדים הנאמנים של צבאות ה' שהגיעו לכאן עכשיו... טוב... כל התיאור הזה הוא עוד הנושא השולי...

בא נתמקד בעיקר!!! בשעה 11.45 לפנה"צ נכנסה כת הראשונה של העדים לחדרו של הליג'ר רבן גמליאל... הוא חקר אותם שתי וערב... החקירה ארכה חצי שעה... ואז הדלת נפתחה!! ורבן גמליאל מיד סימן לעוד שנים מהסנהדרין להתיישב מול כל העם... ו... ורבן גמליאל הכריז: מקודש!!!! ומאות האלפים ענו אחריו ברגש עצום: מקודש מקודש!!!!

רבן גמליאל מיד התעטף בקיטל... ו... ו... ובבת אחת נהפך המקום לחרדת אלוקים... בשניות אלו מתחיל יום הדין!!!!!! בשניות אלו הקב"ה יושב על כסא הדין... ומלאכים יחפזו וחיל ורעדה יאחזו ויאמרו הנה!!! הנה!!! הנה יום הדין!!! (רק שתבין: בדורנו אנו... יום הדין מתחיל כבר מהלילה... ובבוקר אסור להתפלל ביחידות ואסור לישון כי יש דין... ו... ואז אח"כ מתחיל הרחמים... אבל בזמנם... כל זמן שר"ג לא קידש את החדש בכלל לא התחיל הדין! אין כלום!!! הכל מושבת!!! כל פמליא של מעלה מחכה להחלטה של בית דין!!!! וברגע!!!! ברגע שר"ג הכריז מקודש... באותו רגע הקב"ה מתיישב על כסא הדין!!!!!!) ברגע זה נפתחים שלושת הספרים... מי יחיה ומי ימות... כעת ממש כל באי עולם עוברים לפניו כבני מרון... דין!!!! אבל!!! הדין הזה לא להרבה זמן!!!! כי לא עברה חצי שעה... ורבן גמליאל נטל שופר ובירך... ותקע בו שלושים תקיעות במעמד בית דין הגדול וכל ישראל... ובאותו רגע אבינו שבשמים עבר מכסא דין לכסא רחמים... אשרי העם יודעי תרועה ה' באור פניך יהלכון

לא יאומן... לפני שעתיים התפללנו בבית הכנסת שחריית... והיינו כבר בטוחים שהיום זה בכלל לא ראש השנה... והנה!!!! תוך שעתיים נהיה מהפך וערב ראש השנה נהפך לראש השנה!! וערב יום הדין נהיה לעיצומו של יום הדין... ואנחנו בקושי מספיקים לעכל שזה יום הדין... ו... והנה כעת כבר הגיע אחרי צהרים ואוטוטו מסתיים יום הדין...

עד כאן הלכה בקרוב ממש למעשה... כעת כמה מסקנות מעשיות שכל אחד מאיתנו יכול

הקדושה של ימים הנוראים...

ונסיים בדברי רבינו יונה בשערי תשובה זה לשונו:
"בהתאסף ראשי עם וקהלות קודש לעבוד את ה' יתברך ומסכימים הסכמות להעמיד להם מצוות הנה הם מקדישים את השם יתגדל ויתקדש שנאמר: 'נדיבי עמים נאספו', נקראו ישראל עמים והם עם אחד לעבוד את ה'... והאיש הפורש מדרכי הציבור הנה הוא כמקטרג על הסכמת עבודת ה'... הנה הוא מחלל את העבודה והוא בכלל הכתות שהן בוזות דבר ה' ואין להם חלק לעולם הבא..." אם תשים

לב: רבינו יונה קצת מאריך בדבריו... אתה יודע לאן הוא חותר?? **הענין הוא כן:** בנושא של קבלת מרות מגדולי ישראל בדורנו אנו יש בעיה... כי מי שלא מציית להוראת גדולי הדור של דורנו... האם אפשר להצביע על לאו מסוים שהוא עובר?? לא בטוח! סוף סוף הם לא סנהדרין... ומי שרוצה להתחמק ולהתנער מכל מחויבות כלפיהם א"א לפתוח חומש ולהראות לו להדיא שהוא עובר על התורה... כך שמי שמחפש להתחמק... יש לו... יש לו פתח מילוט... הוא יכול לטעון שלפי חלק מהשיטות אין גדר של סנהדרין היום... **לכן!!! לכן מגיע הרבינו יונה ואומר לנו:** רבות!!! בדורנו זה סוגיה אחרת לגמרי... זו לא סוגיה של ועשית ככל אשר יורוך ולא סוגיה של "לא תסור"... גם אם ככה כתוב בפשקוילים וגם אם ככה מתפרסם בבחירות... מי שקצת מבין עניין... זה לא העניין... אלא מאי??? **זה סוגיה של קידוש ה'!!! זה סוגיה של פורש מדרכי ציבור!!!** אומר רבינו יונה: אם הרבנים אוסרים משהו מסוים פה אחד ואתה מצפצף... אולי לא נוכל לתת מכת מרדות... אבל לעמוד יחד עם הציבור בתקיעות ולצעוק עם כולם: למנצח לבני קורח... ולומר שבע פעמים: "נדיבי עמים נאספו עם אלוקי אברהם..." זה לא!!! החוצה... אתה לא יכול להמליך את הקב"ה יחד איתנו כי אתה פורש מדרכי ציבור... וזה כבר הרבה יותר חמור בלאו ד"לא תסור" (תעיין ברבינו יונה ותראה איפה "לא תסור" מדווג ואיפה זה נמצא ודו"ק...) לא נותר לנו אלא לעמוד בראש השנה ולקבל על עצמנו עול מלכות שמים!! לא להתחכם מול הוראות מפורשות של גדולי ישראל!! מול גדרים ברורים שבהם אין ויכוח וכולם פה אחד אוסרים ומזהירים אותנו מזה... למאי נפקא מינה??? לאותם אלו שעושים לומד'ס... מה נכון ומה לא נכון... מה אסור ומה מותר... ההההלו... לומד'ס תעשה בהלכה!!! חקירות תעשה בגדרי ההלכה... אבל כאן זה לא סוגיה של הלכה... כאן זה סוגיה של ציות ומשמעת... ו... ואתה יודע בדיוק שכל המנגינות האלו נובעות נטו מחוסר ציות ומשמעת... אז הנה!!! אתה רוצה להיות רגוע ביום הדין?? בא נקבל על עצמנו שנינו לציית!!! להיות כנועים וממושמעים לגדולי ישראל...

מותר לנו בנקודה הזו ללמוד קצת מהחסידיים: הרי כן: אם תשים לב יש בראש השנה שני הבדלים מאוד בולטים בין החסידיים לבין כולם:

הנקודה הראשונה היא: שבראש השנה כל החסידיים... כולם הולכים לרבה... איש בל יעדר... אין יום חשוב יותר מר"ה להיות אצל הרבה!!!

הנקודה השנייה: שבאופן כללי... אצל החסידיים יש פחות הרגשה של אימת דין בר"ה... הם הרבה יותר רגועים מאיתנו בערב ר"ה... לפעמים אני מתקנא בהם... גם לי מתחשק להיות כזה נינוח בערב יום הדין...

ו... וככל הנראה הנקודה השנייה תלויה בראשונה: כי חסיד אמיתי שהולך לרבה בראש השנה!!! למה?? הוא הולך לרבה דווקא בר"ה?? מה מיוחד דווקא בר"ה יותר מיום כיפור או שבת שירה וכדו'...? **התשובה היא: שהיות ור"ה זה יום של קבלת עול מלכות שמים... אז כל חסיד אמיתי מבין:** שהמקום שלי בקבלת עול מלכות שמים מגיע לידי ביטוי בזה שיש מעלי סמכות רוחנית!! שאני כפוף ומשועבד לכל התקנות והגדרות שאד"ש יורה לי בעבודת ה'... ואם הרבה כתב רשימה של תקנות בנושא של אינטרנט וצניעות וכו' וכו' והתיר רק זה וזה... ובתנאים אלו ואלו... אז אני משועבד אליו במאת האחוזים ללא כל אפשרות להתווכח... **ממלא:** ברגע שחסיד מגיע אצל הרבה בר"ה **הוא צודק** שהוא פחות מפחד ביום הדין... כי... כי להבדיל... כמו שפעם... יהודי היה מגיע להעיד עדות החודש בר"ה... שם הוא היה יותר רגוע... כי זה המקום שבו נעשית מלכות שמים באופן מעשי... **אז להבדיל על אותו משקל:** גם בגלות... התחושה של חסיד אמיתי כשהוא נמצא אצל הרבה ביום הדין היא שעצם זה שאני פה ואני מבטא שאני מקבל על עצמי בפועל להיות כפוף להנהגה של עול מלכות שמים שאני ממושמע לה פה... **אז היא היא!!!** זה העול מלכות שמים שלי בפועל!!! ואם זו התחושה שחולפת בלבו של החסיד ביום הדין אצל הרבה... הוא צודק שהוא פחות מפחד... הוא באמת הרבה יותר מסודר... כי הוא לא רק מתפלל על מלכות שמים... הוא גם מבטא אותה בפועל... אני יודע שכשהחסידיים יקראו את המשפטים האלו הם יצחקו ויגידו... הוי... איזה א'ליטווישע קאפ... איזה צורת גישה ליטאית ויבישה... נכון... אני לוקח את זה בחשבון... (ברור שהמהלך החסידי הוא שהרבה מעלה את התפילות וכו' וכו'... אצל החסידיים הרבה הוא יותר בחינה של כה"ג מאשר בחינה של נשיא...) **אבל לא נורא!!!** מותר לכם לשמוע גם צורת חשיבה של ליטאי... ולא סתם!!! יש לי בזה נפקא מינה... אתם יודעים מאי נפקא מינה?? שכשיגיע אותו גביר או פועייר לר"ה אצל הרבה... והוא יגיע כמובן עם האיפיון שלו... ולמרות שאד"ש הזהיר שאסור הוא מצפצף ועושה מה שבא לו... והוא עוד בטוח שהרבה יעלה לו את התפילות... אז תגידו לו: **שתבל!!! חבל לך על המאמץ!!!** אתה יכול לחזור בבית... כי הרבה לא יכול להעלות לך את התפילות... **ולמה??** כי כל הסיבה שאנחנו פה בר"ה... זה רק בגלל שכולנו מקבלים עול מלכות שמים בזה שאנחנו כפופים להנהגה הרוחנית שמכתיבה אותנו ביום הזה... ומהעול מלכות שמים הזה שלנו... מזה!!! מזה גופא האד"ש מקבל את הכח להעלות את התפילות שלנו... אבל אתה שמצפצף ולא מוכן לקבל את עול ההנהגה הזו... אין לרבה שום כח להעלות את התפילות שלך... ולכן תעשה טובה ותשאר בבית... ואל תפספס לנו ביציע ותוריד לנו את האוירה

שמים... אלא היינו פשוט עומדים מול עובדה מוגמרת שיש פה מערכת שלטונית שאוכפת את רצון ה'... ובר"ה לא היה נותר לי ולך אלא לבטא שאנחנו לא רק מפחדים ממלכות שמים אלא גם שמחים בזה ואוהבים את זה וחפצים בזה... והיינו מבטאים את עצמנו בזה שהיינו הולכים בשמחה ובאהבה מבני ברק עד ירושלים ברגל... רק בשביל לזכות להיטפל לעדות החודש שתלוי בנשיא ישראל... זה היה כל הר"ה שלנו... אבל היום... ששום דבר לא מובן מאליה... ואין שום כח אכיפה להנהגת ה' בעולם... ומי שרוצה יכול לצפצף על כל הרבנים ולעשות ככל העולה על רוחו... אז הנה!!! זה המקום שלנו!!! אין עול מלכות שמים יותר גדולה מלעמוד בראש השנה ולומר: אני מקבל על עצמי להיות כנוע וממושמע להוראות מגובה בעבודת ה'!!!! אין עול אמיתי וכנה יותר מזה!!!

אתה רוצה שאני אוכיח לך שזה העול מלכות שמים הכי אמיתי שיש???

יש לי הוכחה פשוטה והיא: שזה נורא נורא קשה לי ולך... בינינו... תשמע לי... אני מוכן לקרא את כל התהילים בר"ה ג' פעמים... אני גם מוכן לעמוד כל חזרת הש"ץ בר"ה... ואני מוכן לקבל כל מיני קבלות אפילו קשות בר"ה... אבל לקבל על עצמי להיות כפוף לסמכות עליונה בעבודת ה' שהם יכתיבו לי דברים מסוימים?? לא!!! עד כאן!!! זה קשה לי נורא... ולמה זה הכי קשה ליי? כי זה!!! זה הנקודה של עול מלכות שמים!!! עול זה לא להעמיס הרבה... זה לא בהכרח לקחת על עצמי הרבה מטלות... עול זה להיות כנוע וכפוף לדרג שעומד מעלי!!! אני מוכן לסחוב לבנים אבל בתור עצמאי... ולא לסחוב נוצות בתור ממושמע למישהו שהורה לי כך לעשות...

עכשיו: כאן צריך לסייג את הדברים: אנחנו לא מדברים פה להיפך להיות תלמיד מובהק של איזה רב ולשאול אותו על כל דבר ועל כל עניין... לא!!! אנחנו נמצאים הרבה הרבה לפני כן... אם כל הרבנים חותמים קול קורא ומזהירים על פירצה שיש ביהדות... והם מתריעים שאסור לקנות מכשיר פלוני וכו' וכו'... **אז למה אתה מצפצף???** למה?? הרי היהדות בהתנהלות המתוקנת שלה בנויה על קבלת מרות!!! עם ישראל לדורותיו היה כפוף להוראות מגבוה... רק מה... אתה מנצל את המצב המבולבל שאנו שרוים בגלות וממילא א"א ליצור מערכת שלטונית יצוקה וברורה שיכולה לכופ אותך... ולכן אתה מרשה לעצמך לעשות עקיפה בפס לבן ולנסוע איך שבא לך??

אנחנו נמצאים בעת בראש השנה!!! יום רציני מידי בשביל המשחקים האלו... וביום הזה כל אחד מאיתנו צריך לעמוד מול עצמו ולשאול את עצמו: איפה המקום שלי... שבו אני צריך עדיין לקבל עול???

וסליחה על הביטוי: איפה אני עדיין פורק עול???

הנה לך חשבון נפש מאוד פרקטי שכל אחד מאיתנו יכול לשאול את עצמו בראש השנה...

כי קרוב אליך הדבר מאוד...

פרשטנו פרשת ניצבים... את הפרשה הזו צריך ללמוד בעיון גדול... כי אם נתבונן... הפרשה הזו מדברת מילה במילה על הדור שלנו!! כפי שמקובלנו שהגר"א אמר שכל פרשה מעשר הפרשות של החומש החמישי-דברים... מכוונת כנגד 100 שנה מהאלף החמישי... ואם כן פרשת ניצבים וילך הולכת על המאה שנה הנוכחיות... ואי"כ באופן כללי בפרשה זו מפורטת הדור שלנו מתחילת ת"ש על הגפרית ומלח שריפה כל ארצה (שזה כבר התוצאה ממה שהשאירה לנו הפרשה הקודמת כי תבא על 98 קללותיה... ומה שהשאירה לנו השואה הנוראת שאף היא התחילה בסוף המאה הקודמת של ת"ר ונמשכה לתחילת המאה הבאה של הת"ש רח"ל) ואז... "ואמר הדור האחרון- הדור שאחרי השואה... למה עשה ה' ככה לארץ הזאת מה חרי האף הגדול הזה?!" וכאן כתוב שהדור האחרון יעשה חשבון נפש... ו... ואז מתחילה המהפכה של "ושבת עד ה' אלוקיך..." מהפכה של חזרה בתשובה... ומל ה' אלוקיך את לבבך ואת לבב זרעך... ו... וקבוץ גלויות שכולם עולים לאר"י... אפילו אם יהיה נדחך מקצה השמים משם יקבצך...

1... ואז!! התורה מכינה אותנו מראש לקראת סוג הניסיון המאפיין את הדור הזה... **לא כלבים היא לאמר מי יעלה לנו השמימה... ולא מעבר לים היא לאמר מי יעבר לנו אל מעבר לים היא...** התורה מכינה אותנו: שהדור האחרון יסבול מחוסר אמונה בכח העצום שיש ליהודי... הדור הזה כל הזמן יחשוב מה אני יכול... מה אני שווה... עבודת ה' זה משהו שגדול עלי... אי שם בשמים... אי שם מעבר לים... באירופה... אבל אני? מה אני יכול... ולכן התורה כבר מראש מקדימה לנו ופונה אלינו ואומרת לנו: כי קרוב אליך הדבר מאוד בפוך ובלבבך לעשותו...

בעל הטהרת הקודש ז"ע"א חיבר כמה תפילות שבנויות על שינון של אני מאמין ועל משפטים שיהודי צריך לזכור אותם... והוא כתב שם שהתפילות האלו שהוא חיבר זה רק המלצה... כי כל אחד יכול לחבר לעצמו תפילות... רק הוא העתיק בספר את התפילות שהיו אלו... אמרתי לעצמי... אם ככה... אולי גם אני אנסה לכתוב לעצמי תפילות... ואכן גם אני ניסיתי!!!! כתבתי תפילה שגם היא בנויה על נקודות מסוימות שאני צריך לשנן לעצמי בעבודת ה'... אחרי שגמרתי לכתוב את התפילה שלי... העמדת אותה מול התפילה של בעל הטהרת הקודש... וניסיתי להשוות... **לא תאמין מה יצא לי... המשפטים שלי היו הפוכים במאה שמונים מעלות המשפטים שלנו!!!**

ולמה??? כי הוא זצוק"ל... בתפילות שלו הוא כל הזמן משנן לעצמו עד כמה אני פחות ונבזה... וכולם... ואני עפר ועפר... וכמה הקב"ה גדול... וכמה אני אפסי לעומתו... זה אחת הנקודות הכי מודגשות שם!!! ואילו להבדיל אני... כשאני כתבתי לעצמי משפטים... מה הכי הכי ראיתי לנכון להדגיש לעצמי... אני מאמין שאני חשוב מאוד לאבא שבשמים... ואכפת לו ממני... והוא כל הזמן חושב עלי... וכל מצווה שאני עושה פועלת גדולות ונצורות... ואני מאמין שאם אני אעסוק בתורה לשמה הקב"ה מכנס את כל פמליא של מעלה הם מקשיבים ל...

אני צודק??? ברור!!! אם אני באמת צודק אז למה רק אני הזכרתי את המשפטים האלו בתפילה שלי... למה בעל הטהרת הקודש לא ראה לנכון להזכיר עד כמה המעשים שלו חשובים בשמים... **ואז תאמר קלמיה את ההבדל העצום שיש בין זורנו לשני זורות שלפנינו:** בדור הקודם... מי שעסק בתורה ובעבודת ה' הבין טוב מאוד את כוחו... ידע טוב מאוד כמה הוא חשוב בשמים... את זה הוא הבין מצוי... אם כבר... הבעיה הייתה שמרום שהם הבינו את זה הם היו בסיכון להיכשל בגאוה... לכן הוא זצוק"ל היה עוסק בתפילותיו כל הזמן בלדכא כל הו"א שכזו... והזכיר לעצמו כל הזמן את פחיתותו... אבל אנחנו??? הלוואי!!! הלוואי ונכשל בגאוה מסוג שכזה... הלוואי ונתחיל להבין איזה כח יש לנו בידיים... הלוואי ונתחיל להפנים עד כמה **קרוב אליך הדבר מאוד בפוך ובלבבך לעשותו** עד כמה כל צבא השמים תלוי בתורה ובמצוות שלנו...

ערב יום הדין מול האופק של המעונן חלקית עד בהיר...

ערב ראש השנה... כ"ט אלול... ערב יום הדין... ו... וכולם עוקבים אחרי התנועות של העננים... אסא עובדת במטבח עם כל המרץ... מכינה את החג... וכל כמה דקות שואלת את אבא: נו... מה קורה?? מה המצב...?? מה נראה לך שהולך להיות?? אבל לא ברור... אבא עומד עם ספר תהילים וכל הזמן מסתכל מהחלון... בדיוק היום המזג אויר מתעתע בנו... ולא ברור עד הרגע האחרון מה הולך להיות פה... הבוקר היה אפילו טפטוף... ולאחמ"כ העננים התפזרו וזרחה השמש... ואז שוב הגיעו עננים... ושוב... ויום הדין הולך ומתקרב... עוד שתיים ראש השנה... אבא מסתכל דרוך על העננים ומושך בכתפיו... עוד שעה הדלקת נרות... ירושלים לובשת אימת הדין... כולם יוצאים מהבתים עם קיטל... מתפללים מנחה טיפה מוקדם!!! לא ממש עם דמדומי חמה... מסיימים את המנחה האחרונה של השנה... ו... ואז כככולם עולים לגגות ומסתכלים בדריכות על האופק... **לפי התחזית אסורה להופיע הלבנה בדקות הקרובות למשך עשר דקות בלבד!!!** אם שני יהודים יראו אותה... ויעידו שהם ראו את הלבנה... אזי מחר בבוקר רבן גמליאל יוכל לקדש את החודש... **וברגע!!!!!!** ברגע שר"ג יגיד מקודש... באותו רגע יגבה ה' צבקות במשפט ונתנה תוקף קדושת היום כי הוא נורא ואיום... מאותו רגע שכן רבן גמליאל יכריז... מאותו רגע יתחיל יום הדין!!!!!! באותו רגע הקב"ה מתיישב על כסא הדין... ומיד מלאכים יחפזו וחיל רעדה יאחזו ויאמרו הנה יום הדין... ועד אז כל פמליא של מעלה מחכה למילה האחרונה של רבן גמליאל... **אבל!!! בנתיים... לעת עתה המצב בישי... העננים מסתירים את האופק... ואם אף אחד לא יצליח לראות את הלבנה...** ולא ימצאו אפילו שני עדים בלבד שיוכלו להעיד לר"ג שהם ראו את הלבנה... **אז הכל תקוע!!!** רבן גמליאל לא יכול לקבל עדות... ומסילה הוא לא יכול להגיד מקודש... ומסילה השנה מתארכת בעוד יום!! בשמים השעון עוצר מלכת והקב"ה לא ישב היום על כסא הדין רק מחר... כי רבן גמליאל לא נתן את המילה האחרונה... **אה... אבל בינינו לבין עצמנו...** הרי אנחנו בטוחים בכמעט מאה אחוז שהלבנה כן הופיעה...?? רק היו עננים...?? ורק לא ראו...?? ורק זה זוהה?? נכון!! אבל הקב"ה מסר את כל הסמכות הבלעדית בידיים של נשיא ישראל ע"פ קבלת העדות שלו!!! ואם הוא לא התרשם... ולא קיבל עדות מספקת אז אין!!! כל צבא השמים וכל המלאכים כולם נבלמים!!!

1... ואכן כך היה... ונכון לשיעור יחד איתנו... פה בצפון ירושלים על הגג... אנחנו לא הצלחנו לראות כלום!!!! ומסילה אנחנו כבר לא נוכל להעיד עדות החודש... אבל... לך תדע... בשביל זה יש עוד הרבה יהודים שגרים במקומות אחרים שגם הם עומדים כעת על הגגות... ו... ואולי אצלם לא היו עננים... והם כן ראו... לך תדע... בא נהיה אופטימים... טוב... יורדים מהגג... ונכנסים לבית הכנסת בתחושה מעורבת... מה... מה קורה עכשיו?? האם כעת ר"ה או לא ר"ה?? יום הדין או לא יום הדין?? מתפללים מעריב ואומרים המלך הקדוש?? אומרים זכרו לחיים?? אומרים לשנה טובה תכתב ותחתם?? כן... אומרים... אבל אם שמת לב לכל דבר כזה הצמדתי סימן שאלה... כי לא ברור!!! כעת לא ברור האם כעת זה בכלל ראש השנה או לא... כן או לא?? ר"ה או לא?? יום הדין או לא?? אבל בין כך ובין כך... זה ודאי יום הדין מדרבנן... (בדיוק הפוך מעכשיו... עכשיו היום הראשון הוא דאורייתא והיום השני דרבנן... ואילו בזמן שביהמ"ק היה קיים... כשהיו שני ימים דווקא היום הראשון היה דרבנן והיום השני היה דאורייתא... ביום השני לא היה בעיה לברך שהחיינו כי זה היום העיקרי ודו"ק)... סעודת ראש השנה נגמרה... **1... וכולנו יוצאים לכיוון חצר בית יעקב לראות את ההתפתחויות...** לראות לאיפה זה מוביל... נו... שיא המתח... מה הולך להיות פה הלילה?? האם הולכים להגיע פה עשרת אלפים עדים...? או... או רק מאה אנשים בקושי? או בכלל אף אחד?? תראה... לעת עתה מהירושלמים אין בכלל נציגות!!! אף ירושלמי עדיין לא הגיע וטען שהוא ראה את הלבנה... זה כבר נותן איזשהו כיוון לאיפה זה חותר... **טוב... הגיע 10.30 בלילה...** תקשיב... לפי הניסיון משנים עבר... אז אם במעלה אדומים ראו את הלבנה... אזי בשעה 11.00 הם אמורים להופיע פה... (זה הזמן שאורך להגיע ממעלה אדומים לירושלים)... אז בא נהיה אופטימיים... נחכה... אולי פתאום יופיעו פה בזה אחר זה 3000 אנשים ממעלה אדומים שהם כן ראו את הלבנה... הגיע 10.50... 10.55... אין קול ואין קשב!!! אין תנועה! התמונה מתחילה עוד יותר להתבהר... רבותי... אני רואה שלא רק בירושלים לא ראו את המולד אלא גם במעלה אדומים לא ראו... הסיכויים מתחילים להיות עוד יותר קלושים... ככל הנראה רק מחר בלילה יתחיל ר"ה... כל טוב... אגוטע יום טוב דרבנן... יופי... לכה"פ הרווחנו עוד יום להרבות זכויות לפני!!! לפני יום הדין... אני כבר רציתי ללכת הביתה... אבל החברותא שלי אמר לי... חכה... נכון... במעלה אדומים לא ראו לבנה... אבל מה עם אנשי טלוסטון? הם מגיעים מכיוון אחר... ואולי שם כן ראו את הלבנה?? בא נחכה עד 12.40... זה השעה המושערת שבה מגיעים אנשי טלוסטון בדרך כלל... טוב... בא נחכה... בנתיים המשכנו ללמוד וגרסנו את הפרק השני של מסכת ראש השנה... הגיע 12.30 בלילה... ושום דבר!! דממה!!! **תבין מה קורה פה עכשיו:** הכינו פה אוכל לחמש עשרה אלף איש... ועדיין אף אחד לא מופיע!! דממה אלחוטית... אני לא יודע מה יעשו עם כ"כ הרבה מנות מיותרות (תבין: שנה שעברה הכינו 10.000 מנות... והגיעו 15.000 איש... אז השנה הכינו בנדיבות 15.000 איש... ובסופו של דבר אף אחד לא יגיע... איזה תסכול)... אני כבר התייאשתי... אמרתי אגאטא יאר... והלכתי לישון... אבל היו כאלו שהיה להם עוד קצת סבלנות וסקרנות ו... והם חיכו לזמן המשוער שאנשי בית שמש יכולים לבא... בית שמש היא כבר ממש רחוקה מירושלים... והם מגיעים רק באזור שלוש בלילה... הם חיכו בכיליון עיניים אולי בשלוש בלילה יהיו הפתעות... ושום דבר... הגיע הבוקר... התעוררתי כולי אחוז תזוית... פתחתי את החלון... נו... מה קורה??? האם הולך היום להיות פה יום הדין או לא?? ואז כששמעתי את השקט הרגוע... הבנתי ש... שככל הנראה זה לא ר"ה... כי אם היו התפתחויות באמצע הלילה הייתה פה תכונה... הלכתי להתפלל שחירתי... שחירתי של ראש השנה לכל דבר!!! אבל ר"ה דרבנן... אמרנו המלך הקדוש מדרבנן... כי הראש השנה האמיתי עדיין לפנינו... **אלא שאז!!!!!!** לפתע!!! בשעה 11.30 בבוקר... לפתע נשמעת תכונה גדולה בירושלים... תוך כמה דקות נהיה בלגן... רעש... כל העיר כמרקחה... **מה קרה???** אל תשאל... ברגעים אלו נכנסה לירושלים צעדה של עשרות אלפי יהודים עם קיטל... הם מהלכים במהירות... מתנשמים ומתנשפים... עייפים... ומרוטים... מאיפה אתם??? **מבני ברק!!! חל אביבי!!! פתח תקווה!!! רמת גן!!!** מה??? ראייתם את הלבנה?? **בחת!!!** נראה בעליל?? **בחת!!!** מה... ראייתם ברור?? **כן!!!** לא היו עננים?? **לא!!! בכלל לא!!!** רגע... אז כולכם באתם פה להעיד? כן!!! כככולנו... אל תשאל... רבי עקיבא הסתובב בבני ברק... מבית כנסת לבית כנסת... ומישיבה לישיבה ולא נתן לאף אחד להתחמק... הוא דפק על השולחן והודיע: כל מי שראה את החודש שיצא מיד לכיוון ירושלים... הוא רוקן חצי פוניבז... חצי יוזניץ... והיו כאלו שרצו להתחמק... רבה... מה העניין? יש כבר אלפי אנשים שהולכים... אז למה גם אני צריך ללכת? יש לי מקום קבוע בפוניבז... התרגלתי לחזן... וסתם למי יש כח לעזוב הכל... ולהתחיל ללכת במשך שעות ע"ג שעות בעליות של ירושלים... ועוד... בעיצומו... של... יום... הדין???

ונתנה תוקף האישי של כל אחד ואחד מאיתנו...

אני כבר אומר לך מראש מה הולך להיות כתוב בכל העיתונים בסוף שבוע זה??? כמו תמיד הולכת להיות תמונה שכתוב עליה "מי באש..." ושם יראו איזה שריפת ענק שקרתה השנה... לא זוכר מתי ואיפה... וזאת תהיה עוד תמונה שעליה יהיה כתוב: מי בסקילה... ומסתמא יראו שם את הקומת חניון שקרסה בחודש האחרון... וכו' וכו'... וכך יראו כל מיני תמונות מאירועי השנה האחרונה ויהיה כתוב מלמעלה משפט כזה שאומר שכל זה נגזר בראש השנה דאשתקד...

עד כאן זה מוכר!!! זה ידוע... את זה הכי קל לשחזר... כי העיתון היומי בלאו הכי יוצא כל יום... וכל מה שנותר לסופרי העיתון זה רק להיכנס לארכיון של העיתון ולעלעל באירועי השנה האחרונה ולברור מתוכם את האירועים החריגים והיוצאי דופן שארעו בשנה האחרונה...

אבל!!! מי יוכל לעזור לנו לשחזר את אירועי השנה האחרונה שלי ושלך??? מי יוכל לעזור לי לבנות ארכיון שמשם אני אוכל לעשות סקירת מצב ולקבל תמונה כללית מה אירע אצלי בשנה האחרונה???

כן!!! אנחנו די שוכחים מה אנחנו בעצמנו עברנו בשנה האחרונה... וחבל... כי אם האירועים האישיים שאני עברתי השנה היו צפים לי מול העיניים אחד אחד כמו שהעיתון יודע יפה להציף לי... יתכן מאוד שהראש השנה שלי היה נראה אחרת...

לפניך כמה תמונות תאורתיות מאירועי השנה החולפת... אתה לא חייב להסכים... תסמן או וי או איקס... אני מתחיל פחות או יותר: **בראש השנה יכתובו ויכנס לראש סיפור יחממו... כמה יעברו וכמה יבלאו... מי יהיה ומי ימות... מי יסקט ומי יטרף-** אותם ימים ושבעות בשנה האחרונה שהיה לי טירוף הדעת... שנפלו עלי כל מיני טרדות כאלו מעצבות שהייתי צריך להתרוצץ לפה ולשם... ולסדר את זה ואת זה... לא!!! אל תחכה לתיאורים מיוחדים... אני גם לא יכול להביא לך תמונות דרמטיות מי יודע מה על אירועים מיוחדים שאירעו השנה אצלי!!! אבל לכן מה... לכן לא קרה???

לכן זה לא בגדר "מי יטרף"??? **מי בחניקה ומי כסקילה**... סקילה זה לא תמיד חייב להיות חניון שקורס... לפעמים מדובר כל מיני קשיים והתמודדויות שמגיעות בבת אחת כמו צרות... שאמנם זה היה פיצוצים של שלושה ארבעה ימים וזהו... שכחתי... אבל זה היה... ואם זה היה... אז זה נגזר בראש השנה!!! ואם זה נגזר בר"ה היה לזה רקע... זה הגיע כתוצאה ממהשה... וכעת בידי למנוע את זה להבא...

מי יעני ומי יעשר... זה לא חייב להיות התרסקות של איל ההון... או תנודה קיצונית בשער הדולר... זה יכול להיות גם תקופה לא כ"כ ארוכה בשנה האחרונה שהייתי לחוץ מאוד בענייני כספים... ו... וזה ב"ה עבר... המצב בחשבון התייצב... אני כבר כמעט שכחתי מזה... אבל אז מה!!! אצל אבא שבשמים זה לא נשכח!!! זה לא משהו שהיה... ודי... נו... ממשיכים... אל תעשה עסק... **לא! היות ואבא שבשמים רוצה ויכול לעשות שהכל יהיה הכי טוב והכי מושלם**... אז כשיש משהו לא טוב... אצל הקב"ה זה משהו שמאוד לא מובן מאליו... ואם זה קרה... אז זה נגזר בר"ה בצורה מאוד רשמית!!! כנראה על רקע מסוים... שהקב"ה לא רוצה שזה יקרה לי עוד פעם... גם אם אני לא מרחם על עצמי... ו... ונו... אני לא עושה מזה עסק... ואני אפילו לא ככזה זוכר ולא ככזה מפחד שכזה דבר יקרה שוב בשנה הבאה... אבל אבא שבשמים לא רוצה כזה דבר!! אבא שבשמים רוצה שהשנה הבאה תהיה הכי מתוקה בעולם!!! אבא שבשמים רוצה דבש!!! כן... תפוח בדבש...

מי בקילו ומי ללא בקילו... כמה חברותות החלפתי השנה... כל חברותא שהתחלתי ללמוד איתן... קיוויתי שזה יחזיק לפחות עד סוף הזמן... אבל על זה נאמר: **מי בקילו ומי ללא בקילו**... משהו זוכר את הבעיות הקטנות האלו בר"ה?? משהו מעלה על דעתו להציף את סוג הקשיים הקטנים האלו כשאנחנו אומרים מי בקיצו ומי לא בקיצו? אז זהו שאצל הקב"ה גם זה!!! גם זה נכתב בר"ה ונחתם ביו"כ... ואבא שבשמים הוא טוב ורוצה שיהיה לי חברותא הכי טוב... ושיהיה לי גשמאק בסדר... ושאני לא ישים לב שעובר הזמן... ואת כל זה הוא יכול לעשות!!! **תבין**: זה שכשאני אומר מי לא בקיצו... מיד צף לי מול העיניים אותו יהודי מוכר שנפטר בשנה האחרונה שלא בקיצו רח"ל... זה לא סתירה שאצל אבא שבשמים יש מקום להכלל!!! זה שבשורה הזו טמונים גזרות נוראות זה לא סתירה שגם ההצלחה שלי עם החברותא שלי בסדר א' מעניינת את אבא שבשמים ביום הדין... וחשוב לו שאני אדבר איתו על זה ונחליט יחד מה עושים להבא...

מי יסלו ומי יתייסר... כשאנחנו אומרים את זה... מיד צפים לנו מחזות מזעזעים של יהודים שסובלים ומתייסרים בכל מיני מחלות שה' יצילנו... אבל צריך לדעת שאכפת לקב"ה גם ה"יכי דמי" יסורים שלי ושלך ביום יום... שאנחנו??? אנחנו כמעט ולא מייחסים לזה חשיבות... אבל אצל הקב"ה? חבל לו... הרי הוא כל יכול... והרי "שהכל נהיה בדברו" אז הוא יכול לעשות שהכל יהיה טוב... וחבל לו על השפעת של החורף שגזלה לי שבוע ימים... חבל לו על הוירוס הזה שתקף אותי שלושה ימים בעונת המעבר והקאתי את כל המעינים... חבל לו אפילו על הנעץ שנכנס לי בנעל בקישוטים של הסוכה והייתי צריך לעבור זריקת טטנוס... אצל הקב"ה הסיפורים הקטנים האלו גם עוברים כבני מרון! גם נלקחים בחשבון... והקב"ה רוצה שאני אעזור לו למנוע אותם... אבא שבשמים רוצה שאני אתעורר ואתפוס את עצמי לידים ו"תשובה ותפילה וצדקה מעבירים את רוע הגזירה..."

מי יספל ומי ירום... אתה בטח מדמיין איזה דמות פוליטית שיצאה מהמפה בשנה האחרונה... אבל לא!!! לא רק להם יש גאות ושפל... לא רק הם מקבלים כותרות... הקב"ה יכול להזכיר לי שלפני שמונה וחצי חודשים הלכתי ברחוב ומישהו הטיח בי דברים בצורה בוטה מאוד... אבא שבשמים מאז ועד עכשיו פגוע בשבילי על זה... אני הספקתי לשכוח... אבל אבא שבשמים... איך הוא יכול לשכוח?? אין שכחה לפניו!!! הרי שום דבר לא במקרה... הרי גם העלבון הזה נרשם בפרוטוקול ביום הדין חמשה וחצי חודשים לפני כן!!! ואבא שבשמים לא מעוניין שסיפורים כאלו יקרו שוב... הוא

רוצה שאני אעשה משהו בעניין...

ומי ירום... הקב"ה לא שוכח לרגע את הגאווה הגדולה שהייתה לו באותו חיזוק שסתפתי בקיץ האחרון בעבודת ה' בלימוד ובשמירת העיניים... שהוא כינס את כל פמליא של מעלה ואמר להם: חזו בני חביבי... והוא מאוד היה רוצה שאני אנציח את ההתרוממות הזו... שאני אקנה אותה בקנין גמור לשנה הקרובה... אני ממש זמן שכתתי... גם את העלויות וגם את המורדות שלי בשנה האחרונה... אבל יש לי עסק עם רבש"ע שאין שכחה לפני כסא כבודו!!! הכל גלוי וידוע לפניו!!! וכל המחזות צפוט לפניו בסקירה אחת!!!

אבינו מלכנו קרע רוע גזר דיננו... אבאלע... זה נשמע כאילו שכבר נגזר משהו רע... זה כבר כתוב... ו... ולא נותר לנו אלא לזעוק מקירות לבנו: קרע רוע גזר... וזאת תמיד אני מתעלל בעצמי ומתחיל לדמיין איזה גזירה מי יודע מה... וזאת מתוך הבהלה הזו אני זועק קרע!!! לא!!! שזה לא יקרה!!! לא!!! אנא... אז נכון שצריך לקחת בחשבון שהכל פתוח... אבל לא חייבים ללכת רחוק... לא חייבים ללכת לגזירות הכי נוראות... מספיק שבשמים כתוב שבשלושה החודשים האחרונים של זמן חורף הקרוב אתה הולך לקרטע... לא תעשה מספיק חיל בלימוד... זהו!!! זה הכל!!! אם אתה תראה את זה עכשיו... אתה תקבל בחלחלה... לא... ה'... לא... מתחנן... קרע רוע גזר דיננו...

אה... ואם אני אספר לך **שזה בדיוק מה שקרה לך השנה האחרונה**... שאם נשב יחד ונשחזר את השנה האחרונה יצא לך שמחודש טבת התחלת להתעייף... וכבר לא התחברת לסוגיות... ומאז גררת את הרגלים עד סוף הזמן...?? אה... היה או לא היה??

אה... נכון... אתה צודק... איך שכחתי... עכשיו אתה פשוט מזכיר לי... כן... עכשיו אני בדיוק מחשב ויוצא לי שבאמת בשלושה חודשים האחרונים של החורף לא תפקדתי... נו... אם ככה... אז למה אתה כ"כ מפחד שזה יקרה... הרי אתה בעצמך בקושי זוכר שזה קרה?? אם אתה לא זוכר סימן שזה לא היה ככזה נורא... אז למה אתה עכשיו כ"כ מבוהל עד אימה לחשוב על כזה דבר?? נו... מה התשובה??

זה שמחודש טבת ועד סוף הזמן לא היה לי גישמאק בלימוד... ככה זה יצא... זה... זה לא היה משהו מגמתי... רק עכשיו... כשאני מסתכל במבט לאחור... בסיכום כללי של הזמן יצא לי שבשלושה חודשים האחרונים של זמן חורף לא עשיתי חיל... אבל!!! אם תראה לי בפרוטוקול של ר"ה שזה התכניה הראשונה לשנה הבאה... לא... לא... אוי ואבוי... זה...?? זה כבר איום נורא!!! אה... נכון???

אז זהו זה!!! שלהוי ידוע לנו שכל פשלה שקרתה בשנה שעברה... כי... ככה זה יצא... חזרתנו לאמין שהאמין היא שזה ממש ממש "לא ככה יצא..." **אלא זה נגזר בצורה מאוד רשמית ודרמטית ביום הדין!!!** ואם רק הייתי יודע שכבר בר"ה נכתב מראש... שבחודש תמוז אני פתאום אתקף בעייפות כרונית במשך שבועיים... ויהיה לי קשה להתרכז... אם הייתי יודע שזה משהו מגמתי רשמי ולא משהו כזה ש... שככה... ככה זה יצא... אם הייתי יודע שזה רשום לי מראש בתכניה של השנה הייתי הופך את העולם!!!! הייתי זועק: קרע רוע גזר דיננו...

אז זהו!!! שהכל פתוח!!!! והכל פתוח פירושו ההההכל!!! עד פרטי פרטים הכל פתוח... וכל מה שפתוח עכשיו... לא תמיד ישאר פתוח... אלא הוא הולך להיסגר תוך עשרה ימים... ואבא שבשמים רוצה לפנק אותנו... רוצה לתת לנו את כל הכלים ואת כל הכוחות הדרושים שנוכל לעבוד אותו מתוך הרחבת הדעת... **חשוב!!! חשוב לקחת את זה בחשבון**... כי מרוב שהעיתון מצליח להסיט את דעתנו לאירועים הציבוריים והדרמטיים שאירעו השנה... זה גורם לנו לשכוח את הסיפורים הקטנים שלנו... שגם הם והייתי אומר דווקא הם מחושבנים לפרטי פרטים... והקב"ה מספיק גדול להכיל את כולם!!! מרוב שהנתנה תוקף הוא מזעזע ומציף לנו אסונות מאוד קיצוניים ומיתות משונות... מרוב שאנחנו לוקחים את זה לשם... אנחנו שוכחים שגם הסיפורים הקטנים של השנה שלנו... גם הם נמצאים שם...

ובשביל זה יש לנו עשרת ימי תשובה!!! וזה זמן שמסוגל לתפילה!!! זה זמן שמסוגל לפתוח בו ולזעוק לפני אבא שבשמים על כל המפריעים שיש לנו בעבודת ה'... מהנפילות הרוחניות התלוות שלנו... ועד האלגריה של האביב... והשפעת של החורף... והחום של הקיץ... מהתרדמת חורף שיש ככה בחודש שבט... ועד העצבים הרפויים שיש לנו בחום של הקיץ...

וכמובן: שנקטתי בדוגמאות הנחמדות... כאן מקומו של כל אחד להוסיף את התלאות האישיות שלו בכל תקופה והניואנסים האישיים שלו... הכל פתוח!!! יש לנו עשרה ימים תמימים!!! שבימים האלו התפילה של היחיד מתקבלת... דרשו ה' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב... זאת אומרת: בורא עולם קרוב!!! מקשיב!!! ו... ורק תדבר... תשפוך... תגיד כל מה שיש לך... אל תתקמץ במילים... ואל תחסוך בבקשות... בפרט אם יש לך בקשות מיוחדות בעבודת ה'... אבא שבשמים נמצא פה בשביל זה... הוא רוצה לשמוע אותך... והוא מעוניין לסלק את האבני נגף שהפריעו לך בשנה שעברה... הוא פתוח לשמוע את כל הסיפורים הכי קטנים... ואת כל הפשלות הפעוטות ביותר שמפריעות לך בעבודת ה'... והוא הכתובת לכל זה!!! אל תבזז זמן יקר בימים האלו... ועל כל דבר קטן שמעכיר אותך בימים האלו... במקום לשקוע בזה... אדרבה... קח את הקושי הזה בעצמך... ותגייס את זה לתפילה... תשתמש עם זה כמסמך... הנה רבש"ע... הנקודה הזו שכעת מפריעה לי מי כמון יודע כמה זה פוגש אותי במשך השנה ומציק לי... די... תוציא אותי מהבוץ... תעשה אותי גדול יותר... קל רגלים יותר... מרומם יותר...